

Från: Anneli Johansson <anneli.johansson@regeringskansliet.se> för FI OFA KO
<fi.ofa.ko@regeringskansliet.se>
Skickat: den 18 december 2025 17:03
Ämne: [extern] Remiss från Finansdepartementet - Promemorian Förslag till nya regler om allmän produktsäkerhet (diarienummer Fi2025/02393)
Bifogade filer: Remissmissiv 251218 TGA.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Björn
AppServerName: public360_prod
DocumentID: RR 2025-400:01
DocumentIsArchived: -1

Hej!

Här kommer nu följande remiss till er:

Promemorian Förslag till nya regler om allmän produktsäkerhet.

Vänligen se nedanstående länk samt läs bifogade remissmissiv, för ytterligare instruktioner:

[Remiss av promemoria med förslag till nya regler om allmän produktsäkerhet - Regeringen.se](#)

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 17 mars 2026.**

Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se
och med kopia till fi.ofa.ko@regeringskansliet.se

Ange diarienummer Fi2025/02393 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Med vänliga hälsningar

Anneli Johansson
Enhetsassistent/Kanslisekreterare
Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
Konsumentenheten
103 33 Stockholm
Tel. 08 - 405 25 23
Mobil 070 - 297 53 09
anneli.johansson@regeringskansliet.se
www.regeringen.se

Regeringskansliet

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning,
Konsumentenheten
Kansliråd
Yvonne Stein
+46725567769

Förslag till nya regler om allmän produktsäkerhet

Remissinstanser

1. Allmänna reklamationsnämnden
2. APPLiA
3. Arbetsgivarverket
4. Arbetsmiljöverket
5. Astma- och Allergiförbundet
6. Boverket
7. Branschkansliet
8. Byggföretagen
9. Elsäkerhetsverket
10. Energimyndigheten
11. Folkhälsomyndigheten
12. Frisörföretagarna
13. Företagarna
14. Förvaltningsrätten Karlstad
15. Förvaltningsrätten i Stockholm
16. Husvagns- och Husbilsbranschens Riksförbund
17. IAB Sverige
18. IKEA
19. Implementeringsrådet
20. Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

21. Internationella Handelskammaren (ICC)
22. Installatörföretagen
23. JO-Riksdagens Ombudsmän
24. Justitiekanslern (JK)
25. Kammarrätten i Stockholm
26. Kemikalieinspektionen
27. Kommerskollegium
28. Konkurrensverket
29. Konsumentverket
30. Konsumentvägledarnas förening
31. Kontakta
32. Kooperativa förbundet
33. Landsorganisationen i Sverige (LO)
34. Lunds universitet
35. Läkemedelsverket
36. Motorbranschens riksförbund
37. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
38. Måleriföretagen
39. Naturskyddsföreningen
40. Naturvårdsverket
41. Näringslivets Regelnämnd
42. Optikerförbundet
43. Post- och telestyrelsen
44. PRO
45. Regelrådet
46. Reklamombudsmannen (RO)
47. Riksförbundet M Sverige
48. Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)
49. Sjösportens Samarbetsdelegation
50. Småföretagarnas riksförbund

51. Strålsäkerhetsmyndigheten
52. Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac)
53. Svensk Försäkring
54. Svensk Handel
55. Svenska Bankföreningen
56. Svenska Elektrikerförbundet
57. Svenska Interiörbranschen
58. Svenska Kyl & Värmepumpsföreningen
59. Svenska Resebranschföreningen
60. Svenskt Näringsliv
61. Sveriges annonsörer
62. Sveriges Hudterapeuters Riksorganisation
63. Sveriges Kommuner och Regioner
64. Sveriges Kommunikationsbyråer/KOMM
65. Sveriges Konsumenter
66. Sveriges Marknadsförbund
67. Sveriges Motorcyklister
68. Sveriges Skomakamästarförbund
69. Sveriges Tvätteriförbund
70. Sveriges Veterinärförbund
71. Sweboat – Båtbranschens Riksförbund
72. Swedish Data & Marketing Association (SWEDMA)
73. Telekområdgivarna
74. Textilimportörerna
75. Tillväxtverket
76. Tjänstemännens centralorganisation (TCO)
77. Transportstyrelsen
78. Umeå Universitet
79. Villaägarnas Riksförbund
80. Visita

81. Visit Sweden AB

Remissvaren ska ha kommit in till Finansdepartementet **senast den 17 mars 2026**. Svaren bör lämnas per e-post till fi.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till fi.ofa.ko@regeringskansliet.se. Ange diarienummer Fi2025/02393 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

I remissen ligger att regeringen vill ha synpunkter på förslagen eller materialet i promemorian. Om remissen är begränsad till en viss del av promemorian, anges detta inom parentes efter remissinstansens namn i remisslistan. En sådan begränsning hindrar givetvis inte att remissinstansen lämnar synpunkter också på övriga delar.

Myndigheter under regeringen är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett svar. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att svaret ger besked om detta.

För **andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Promemorian kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Råd om hur remissyttranden utformas finns i Statsrådsberedningens promemoria [Svara på remiss \(SB PM 2021:1\)](#). Den kan laddas ned från Regeringskansliets webbplats www.regeringen.se.

Michael Philipsson
Departementsråd

Kopia till

Åtta45, e-postadress: regeringskansliet@atta45.se

Promemoria

Finansdepartementet

Avdelningen för offentlig förvaltning

Anpassningar till EU-förordningen om allmän
produktsäkerhet och reglering av vissa andra
säkerhetskrav

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	6
2	Författningsförslag	7
2.1	Förslag till lag (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet	7
2.2	Förslag till lag (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet	12
2.3	Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1166)	19
2.21	Förslag till lag om ändring i konsumentköplagen (2022:260)	43
2.23	Förslag till förordning (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet	47
2.24	Förslag till förordning om upphävande av förordningen (1993:1322) om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror	49
2.25	Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2006:1085) om förbud mot vissa farliga tändare	50
2.26	Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)	51
2.27	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1039) om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn	54
2.28	Förslag till förordning om ändring i elsäkerhetsförordningen (2017:218)	55
3	Bakgrund	56
4	Befintlig reglering om produktsäkerhet	57
5	EU-förordningen om allmän produktsäkerhet	58
5.1	Syfte och tillämpningsområde	58
5.2	Säkerhetskrav	59
5.3	Ekonomiska aktörers skyldigheter	60
5.4	Skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser	60
5.5	Marknads kontroll	61
5.6	Systemet för snabb varning Safety Gate och Safety Business Gateway	61
5.7	Europeiska kommissionens roll och samordnad kontroll av efterlevnaden	62
5.8	Rätt till information och avhjälpande	62
5.9	Sanktioner	63
5.10	Anpassningar med anledning av förordningen	63
6	Ökade utmaningar med e-handel	63
7	Marknads kontrollen i EU och Sverige	64

8	En ny lag och en ny förordning med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.....	69
8.1	En ny lag införs	69
8.2	En ny förordning införs	71
9	Upphävande av vissa författningar.....	72
9.1	Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen.....	72
9.2	Lagen om farliga livsmedelsimitationer	73
9.3	Förordningen om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror.....	74
9.4	Förordningen om förbud mot vissa farliga tändare	74
10	Anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.....	75
10.1	Marknadskontrollmyndigheternas kontrollbefogenheter.....	75
10.2	Marknadskontrollmyndigheterna ska ha möjlighet att ta hjälp av Polismyndigheten.....	82
10.3	Språkrav på information om produkter.....	83
10.4	Förelägganden och andra beslut i samband med marknadskontrollen	84
10.5	Sanktionsavgift.....	93
10.6	Förbud mot dubbla sanktioner.....	104
10.7	Ansvariga marknadskontrollmyndigheter och upplysningar om marknadskontroll	105
10.8	Samordning mellan marknadskontrollmyndigheterna...	111
10.9	Centralt samordningskontor	111
10.10	Gemensam nationell kontaktpunkt.....	113
10.11	Nätverket för konsumentssäkerhet.....	116
10.12	Avgifter för marknadskontroll.....	118
10.13	Sekretess och tystnadsplikt.....	120
10.14	Personuppgiftsbehandling	124
10.15	Överklagande.....	128
10.16	Följändringar	130
11	Konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet	133
11.1	Utredningsuppdraget	133
11.2	Befintlig reglering om konsumenttjänster	133
11.3	Behov av ny reglering	134
11.4	En ny lag om säkerhet hos konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet	136
11.4.1	Tillämpningsområde och syfte	136
11.4.2	Säkerhetskrav på tjänster.....	142
11.4.3	Näringsidkares skyldigheter	146
11.4.4	Tillsyn.....	155
11.4.5	Sanktionsavgift.....	164
11.4.6	Förbud mot dubbla sanktioner.....	168
11.4.7	Överklagande.....	169
11.5	Sekretess och tystnadsplikt.....	170

11.6	Personuppgiftsbehandling	173
11.7	Följändringar	175
12	Säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet	176
13	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	178
14	Konsekvenser.....	181
14.1	Förslaget om anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet	181
14.2	Förslaget om en ny lag om konsumenttjänsters säkerhet	190
14.3	Förslaget att avskaffa säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet	197
15	Författningskommentar.....	197
15.1	Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.....	197
15.2	Förslaget till lag om konsumenttjänsters säkerhet.....	213
15.3	Förslaget till lag om ändring i arbetsmiljölagen.....	228
15.4	Förslaget till lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716).....	229
15.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätdon	232
15.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner	233
15.7	Förslaget till lag om ändring i fordonslagen (2002:574).....	233
15.8	Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364).....	234
15.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:579) om leksakers säkerhet.....	235
15.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.....	236
15.11	Förslaget till lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315).....	237
15.12	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar.....	238
15.13	Förslaget till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392).....	239
15.14	Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:768) om marin utrustning	240
15.15	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning.....	241
15.16	Förslaget till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396).....	242

15.17	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar	243
15.18	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter	244
15.19	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:370) om fordons registrering och användning	244
15.20	Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om medicintekniska produkter	245
15.21	Förslaget till lag om ändring i konsumentköplagen (2022:260)	246
Bilaga 1	Uppdragsbeskrivning	248
Bilaga 2	EU-förordningen om allmän produktsäkerhet	256

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås en ny lag och en ny förordning med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Det nya regelverket ersätter den reglering som har genomfört direktivet om allmän produktsäkerhet och direktivet om farliga livsmedelsimitationer. Den föreslagna lagstiftningen innehåller bland annat bestämmelser om ansvariga marknadskontrollmyndigheter, centralt samordningskontor, nationell kontaktpunkt, befogenheter, sanktioner och domstolsprövning. Följaktligen föreslås även att produktsäkerhetslagen (2004:451), lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer och produktsäkerhetsförordningen (2004:469) upphävs. Sådana säkerhetskrav som produktsäkerhetslagen föreskriver för produkter som tillhandahålls i offentlig verksamhet ska inte längre gälla. Vidare föreslår promemorian ny lagstiftning om konsumenttjänsters säkerhet som innebär utvidgade skyldigheter och tillsynsbefogenheter. Förslagen medför behov av följdändringar i speciallagstiftningen på området.

De nya lagarna och förordningarna samt övriga författningsändringar föreslås träda i kraft den 1 augusti 2026.

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Förordningen innehåller krav som ska vara uppfyllda för att produkter ska få tillhandahållas på marknaden.

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om marknadskontroll

3 § I denna lag finns bestämmelser om marknadskontroll av att produkter överensstämmer med kraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Marknadskontrollmyndigheter

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet när det gäller produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Marknadskontrollmyndighetens befogenheter

5 § Vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får marknadskontrollmyndigheten enligt förordning (EU) 2019/1020

1. kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter (artikel 14.4 a–14.4 c),

2. utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter (artikel 14.4 d),
3. kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel (artikel 14.4 e),
4. inleda undersökningar på eget initiativ (artikel 14.4 f),
5. kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk (artikel 14.4 g),
6. själv vidta åtgärder (artikel 14.4 h),
7. införskaffa, inspektera och demontera varuprover (artikel 14.4 j), och
8. kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas (artikel 14.4 k).

Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet med åtgärden går förlorat.

6 § Om en farlig produkt har identifierats får marknadskontrollmyndigheten enligt artikel 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att tillverkaren lämnar information om andra produkter som är utsatta för samma risk.

7 § När det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt får marknadskontrollmyndigheten enligt artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning.

8 § Befogenheterna enligt 5 § första stycket 8 och 7 § gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att åtgärder enligt 5 § första stycket 8 eller 7 § inte längre behöver vidtas.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får enligt artikel 15.6 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att ekonomiska aktörer lämnar in regelbundna lägesrapporter och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd.

10 § Marknadskontrollmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, förordning (EU) 2019/1020, denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

11 § Ett beslut om föreläggande enligt 5, 6, 7, 9 eller 10 § ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Hjälp av Polismyndigheten

12 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs för att marknadskontrollmyndigheten ska kunna vidta åtgärder enligt 5 §.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Sanktionsavgift

13 § En ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet gör sig skyldig till en överträdelse genom att åsidosätta någon av sina skyldigheter enligt artikel 5, 9.1, 9.2, 9.3, 9.5, 9.6, 9.7, 9.8, 9.12, 10.2, 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.8, 11.10, 12.2, 12.3, 12.4, 16.2, 16.3, 19, 20 eller 22.12 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, i den ursprungliga lydelsen.

14 § Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets marknadskontrollmyndigheten är belägen.

15 § En sanktionsavgift får inte dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag och talan om utdömmande av vitet har väckts.

16 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst tio tusen kronor och högst tio procent av årsomsättningen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under den ekonomiska aktörens eller leverantörens av onlinemarknadsplatsen första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst två miljoner euro.

17 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,
2. eventuella åtgärder som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,
3. tidigare överträdelser som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har gjort sig skyldig till,
4. de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och
5. andra försvarande eller förmildrande omständigheter.

Den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen får befrias från att betala avgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

18 § En sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom fem år från det att den fick laga kraft.

19 § Sanktionsavgiften ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Övriga avgifter

20 § Av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn framgår att föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får meddelas.

Språkkrav på information om produkter

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk information enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d, 21 och 22.9 d i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska lämnas.

Tystnadsplikt

22 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

23 § Marknadskontrollmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrätts beslut enligt första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Genom lagen upphävs produktsäkerhetslagen (2004:451) och lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer.

3. De upphävda lagarna gäller fortfarande för produkter som har släppts ut på marknaden före den 13 december 2024 såsom förenliga med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet.

4. Den upphävda produktsäkerhetslagen gäller fortfarande i fråga om tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

5. En sanktionsavgift enligt 13 § får beslutas endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

6. Förelägganden som har beslutats enligt de upphävda lagarna ska fortfarande gälla.

7. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

2.2 Förslag till lag (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet

Härigenom föreskrivs följande.

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att säkerställa att tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet inte orsakar skada på person.

2 § Lagen tillämpas i fråga om tjänster som tillhandahålls av näringsidkare, om tjänsten är avsedd för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter.

3 § Bestämmelserna i 7–10 §§ ska inte tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning.

Bestämmelserna i 12–14, 16, 17, 19, 20, 23 och 25–35 §§ ska inte tillämpas på tjänster i den utsträckning det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte.

4 § Lagen tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detta gäller dock inte vid ingripanden enligt 21 § mot vissa gränsöverskridande tjänster.

5 § Lagen tillämpas när en tillsynsmyndighet, som är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, fullgör sina skyldigheter enligt direktivet.

Definitioner

6 § I denna lag avses med

1. konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

2. näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten.

Det allmänna säkerhetskravet

Säkra tjänster

7 § Tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska vara säkra.

8 § En tjänst är säker om den vid normala eller rimligen förutsebara förhållanden inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Denna risk måste dock vara godtagbar med beaktande av hur tjänsten används och ska vara förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet.

En tjänst är farlig om den inte motsvarar kraven för en säker tjänst i första stycket.

Kriterier för bedömning av tjänsters säkerhet

9 § Vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå ska hänsyn särskilt tas till

1. hur tjänsten utförs,
2. säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar,
3. tjänstens inverkan på produkter, om det kan antas att säkerheten hos produkter kommer att påverkas av hur tjänsten utförs, och
4. risker som tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

10 § När man ska bedöma om en tjänst är säker ska särskilt beaktas

1. internationella, europeiska och svenska standarder för tjänsters säkerhet,
2. rekommendationer från Europeiska kommissionen med riktlinjer för bedömningen av tjänsters säkerhet,
3. god sed för tjänstesäkerhet i den berörda branschen,
4. den aktuella vetenskapliga och tekniska kunskapsnivån, och
5. den säkerhetsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.

Näringsidkares övriga skyldigheter

Säkerhetsinformation

11 § En näringsidkare som tillhandahåller en tjänst ska lämna sådan säkerhetsinformation som behövs för att en konsument ska kunna bedöma riskerna med tjänsten och skydda sig mot dessa risker.

Säkerhetsinformation behöver inte lämnas om riskerna är uppenbara eller det saknas risk för skada på person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur säkerhetsinformationen ska lämnas.

Varningsinformation

12 § En näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst ska utan dröjsmål informera om skaderisken och hur den kan undanröjas, om det behövs för att förebygga skadefall. Informationen ska lämnas till dem som tjänsten har utförts åt eller som innehar den egendom som tjänsten avser.

Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att den kan antas komma till de berördas kännedom, genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder i sin marknadsföring. Informationen ska lämnas i den omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall.

Korrigerande åtgärder

13 § En näringsidkare som har tillhandahållit en tjänst som är farlig ska utan dröjsmål vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att undanröja eller minska skaderisken.

Den korrigerande åtgärden ska vidtas i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall och ska innebära att näringsidkaren erbjuder sig att på vissa villkor

1. själv avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till, eller

2. lämna ersättning för att felet ska kunna avhjälpas genom någon annan. Ersättningen ska även täcka kostnaden för att återställa den egendom som tjänsten avsett i ursprungligt skick.

En näringsidkare som vidtar åtgärder enligt första stycket ska samtidigt tillkännage erbjudandet och villkoren för detta samt informera om skaderisken. För tillkännagivandet tillämpas 13 § andra stycket om varningsinformation.

14 § Villkoren för åtgärder enligt 13 § ska bestämmas så att erbjudandet kan förväntas bli godtaget av användarna. Villkoren ska innebära att erbjudandet ska fullgöras inom skälig tid och utan väsentlig kostnad eller olägenhet för dem som utnyttjar det.

Skadeförebyggande åtgärder och samarbete

15 § Näringsidkare ska bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de tjänster som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Näringsidkare ska i detta syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker.

Registret över klagomål ska endast lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att näringsidkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstått farlig tjänst. Sådana uppgifter ska bevaras bara så länge som det är nödvändigt för utredningens syften och i vart fall inte längre än fem år efter det att uppgifterna har registrerats.

16 § Näringsidkare är skyldiga att informera och samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten för att undanröja sådana risker som är förknippade med en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för samarbetet mellan näringsidkare och tillsynsmyndigheten.

Underrättelseskyldighet

17 § Näringsidkare som får kännedom om att en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig ska omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om det och om de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Tillsynsmyndigheten behöver dock inte underrättas, om det uppenbart skulle vara utan betydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket första meningen för de fall en underrättelse skulle sakna betydelse för tillsynsmyndighetens skadeförebyggande arbete.

Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

18 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och bestämmelser som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Tillsynsbefogenheter

19 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit tjänster att

1. yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om efterlevnaden av denna lag, och

2. tillhandahålla de handlingar och liknande som kan ha betydelse för utredningen.

Om det behövs för tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där näringsverksamheten utövas.

20 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Ett föreläggande får beslutas även om en tjänst uppfyller sådana kriterier som anges i 10 §, om det visar sig att tjänsten trots detta är farlig.

Ingripande mot vissa gränsöverskridande tjänster

21 § En tillsynsmyndighet får ingripa med stöd av denna lag mot en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES endast om

1. det sker enligt det förfarande för ömsesidigt bistånd som regleras i 22 §,

2. åtgärden ger ett mer omfattande skydd för konsumenterna än det skydd den åtgärd ger som den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten skulle kunna vidta med stöd av föreskrifter som gäller i det landet,

3. den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten inte har vidtagit några åtgärder eller har vidtagit åtgärder som är otillräckliga i förhållande till de åtgärder som omfattas av en sådan begäran som avses i 22 §, och

4. åtgärden är proportionerlig i förhållande till det intresse som ska skyddas.

22 § En tillsynsmyndighet som överväger att ingripa enligt 21 § ska först begära att den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten vidtar åtgärder mot tjänsten i fråga. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan begäran fortfarande avser att ingripa, ska den anmäla åtgärden till den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten och till Europeiska kommissionen. Ett ingripande enligt 21 § får ske tidigast femton arbetsdagar efter det att en sådan anmälan gjorts.

I brådskande fall får tillsynsmyndigheten ingripa enligt 21 § utan att anmälan enligt första stycket har gjorts. Ingripandet ska utan dröjsmål

anmälas till den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten och till Europeiska kommissionen.

Första och andra styckena gäller inte i samband med domstolsförfaranden och brottsutredningar.

Vite och omedelbar verkställighet

23 § Ett beslut om föreläggande enligt 19 eller 20 § ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Hjälp av Polismyndigheten

24 § Polismyndigheten ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna den hjälp som behövs för tillsynen.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller

2. det annars finns synnerliga skäl.

Frivilliga åtgärder

25 § Om åtgärder måste genomföras för att motverka att en tjänst orsakar skada på person, ska tillsynsmyndigheten ta upp förhandlingar med näringsidkaren i syfte att denne frivilligt ska ta på sig att genomföra de åtgärder som behövs. Detta gäller dock inte om saken brådskar eller omständigheterna i övrigt talar mot att förhandlingar tas upp.

Varningsinformation av tillsynsmyndigheten

26 § Om ett föreläggande om varningsinformation eller korrigerande åtgärder inte kan meddelas någon som kan genomföra åtgärden, ska tillsynsmyndigheten lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person.

Sanktionsavgift

27 § En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 7, 11–14, 15 § andra stycket eller 17 §.

28 § Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

29 § En sanktionsavgift får inte dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag och talan om utdömande av vitet har väckts.

30 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst tio tusen kronor och högst tio procent av årsomsättningen för näringsidkaren räkenskapsåret

innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst två miljoner euro.

31 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,

2. eventuella åtgärder som näringsidkaren har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,

3. tidigare överträdelser som näringsidkaren har gjort sig skyldig till,

4. de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och

5. andra försvårande eller förmildrande omständigheter.

Näringsidkaren får befrias från att betala avgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

32 § En sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts näringsidkaren inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom fem år från det att den fick laga kraft.

33 § Sanktionsavgiften ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Tystnadsplikt

34 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Överklagande

35 § En tillsynsmyndighets beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrätts beslut enligt första stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

3. En sanktionsavgift enligt 27 § får beslutas endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

4. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

2.3 Förslag till lag om ändring i arbetsmiljölagen (1977:1166)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 a § och 7 kap. 11 § arbetsmiljölagen (1977:1166) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 a §

Bestämmelser om befälhavarens skyldigheter vid fartygsarbete finns i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

I fråga om *varor* som är avsedda för konsumenter eller som *kan antas komma* att användas av konsumenter gäller också *produktsäkerhetslagen (2004:451)*.

I fråga om *produkter* som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer* att användas av konsumenter gäller också *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

7 kap.

11 §

Den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ får åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant åläggande ska motsvara vad som anges i *14–18 §§ produktsäkerhetslagen (2004:451)*. Vad som där sägs om tillverkare ska dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§.

Åläggandet ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ får åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant åläggande ska motsvara vad som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i förordning (EU) 2023/988*. Vad som där sägs om tillverkare ska dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Förelägganden som har beslutats enligt 7 kap. 11 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

2.4 Förslag till lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716)

Härigenom föreskrivs att 5, 9, 15, 21 och 33 §§ konsumenttjänstlagen (1985:716) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 §

Näringsidkaren ska särskilt iaktta att tjänsten inte utförs

1. i strid mot sådana författningsföreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

2. i strid mot förbud enligt 27 §
produktsäkerhetslagen (2004:451).

2. i strid mot förbud enligt 20 §
lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet.

9 §

Tjänsten ska anses felaktig, om resultatet avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

Tjänsten ska också anses felaktig, om den har utförts i strid mot förbud enligt 27 § *produktsäkerhetslagen (2004:451)* eller om näringsidkaren inte har utfört sådant tilläggsarbete som han är skyldig att utföra enligt 8 § tredje stycket.

Tjänsten ska också anses felaktig, om den har utförts i strid mot förbud enligt 20 § *lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet* eller om näringsidkaren inte har utfört sådant tilläggsarbete som han är skyldig att utföra enligt 8 § tredje stycket.

15 §

Avser tjänsten förvaring av en lös sak gäller i stället för vad som sägs i 9, 10 och 12–14 §§ att tjänsten ska anses felaktig, om förvaringen anordnas på ett sätt som avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

Tjänsten ska också anses felaktig, om förvaringen anordnas i strid mot förbud enligt 27 § *produktsäkerhetslagen (2004:451)* eller på ett sätt som avviker från

Tjänsten ska också anses felaktig, om förvaringen anordnas i strid mot förbud enligt 20 § *lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet* eller på ett sätt som avviker från sådana uppgifter enligt

sådana uppgifter enligt 10 § som inte har rättats på ett tydligt sätt.

10 § som inte har rättats på ett tydligt sätt.

21 §

Avhjälps inte felet enligt vad som sägs i 20 §, får konsumenten göra avdrag på priset.

Om syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta, får konsumenten i stället häva avtalet. Detsamma gäller, om tjänsten har utförts i strid mot förbud enligt 27 § *produkt-säkerhetslagen (2004:451)*.

Har tjänsten utförts till en del och finns det starka skäl att anta att den inte kommer att fullföljas utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten får denne häva avtalet beträffande återstående del. Är felet sådant att syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta eller utförs tjänsten i strid mot förbud enligt 27 § *produkt-säkerhetslagen* får konsumenten i stället häva avtalet i dess helhet.

Om det redan innan tjänsten har påbörjats finns starka skäl att anta att den inte kommer att utföras utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten, får denne häva avtalet.

Om syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta, får konsumenten i stället häva avtalet. Detsamma gäller, om tjänsten har utförts i strid mot förbud enligt 20 § *lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet*.

Har tjänsten utförts till en del och finns det starka skäl att anta att den inte kommer att fullföljas utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten får denne häva avtalet beträffande återstående del. Är felet sådant att syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta eller utförs tjänsten i strid mot förbud enligt 20 § *lagen om konsumenttjänsters säkerhet* i stället häva avtalet i dess helhet.

33 §

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 uppsåtligen eller av vårdslöshet lämnat vilseledande uppgifter av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet och är tjänsten på grund därav felaktig enligt 10 § eller 15 § andra stycket, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 underlåtit att lämna säkerhetsinformation som han enligt 27 § *produktsäkerhetslagen (2004:451)* har förelagts att lämna eller sådan information av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet som han enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna och kan underlåtenheten antas ha inverkat på avtalet om tjänsten, är han skyldig att ersätta konsumenten

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 underlåtit att lämna säkerhetsinformation som han enligt 20 § *lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet* har förelagts att lämna eller sådan information av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet som han enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna och kan underlåtenheten antas ha inverkat på avtalet om tjänsten, är han skyldig att ersätta

skada som denne därigenom konsumenten skada som denne tillfogas. därigenom tillfogas.

Skadeståndsskyldigheten enligt första eller andra stycket omfattar även ersättning för skada på föremålet för tjänsten eller på annan egendom som tillhör konsumenten eller någon medlem av hans hushåll och egendomen är avsedd huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Utöver förelägganden enligt den nya bestämmelse som hänvisas till i 5, 9, 15 och 33 §§ ska under de förutsättningar som anges där beaktas även förelägganden som har beslutats med stöd av 27 § i den upphävda produktsäkerhetslagen (2004:451).

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton

Härigenom föreskrivs att 6 h § lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 h §

En tillverkare, en tillverkares representant, en importör eller en distributör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om en sådan ekonomisk aktör eller någon som handlar på aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 § för att uppfylla Sveriges internationella överenskommelser.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produkt-säkerhetslagen* (2004:451) tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I fråga om bullerkrav för mobila maskiner finns också särskilda föreskrifter i andra författningar.

I fråga om mobila maskiner som är avsedda för konsumenter eller *kan antas komma att användas av konsumenter* gäller också *produktsäkerhetslagen (2004:451)*.

I fråga om mobila maskiner som är avsedda för konsumenter eller *som, under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.7 Förslag till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 a § och 3 kap. 4 § fordonslagen (2002:574) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 a §

I fråga om fordon som är avsedda för konsumenter eller som *kan antas komma* att användas av konsumenter gäller också *produktsäkerhetslagen (2004:451)*.

I fråga om fordon som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer* att användas av konsumenter gäller också *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europa-parlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

3 kap.

4 §

Den som utför sådan kontroll eller provning som avses i 3 § första eller andra stycket får i samband därmed provköra ett fordon. Detsamma gäller den som Trafikverket särskilt har förordnat att utföra haveriundersökningar och den som Transportstyrelsen särskilt har förordnat att utöva *tillsyn* enligt *produktsäkerhetslagen (2004:451)*

Den som utför sådan kontroll eller provning som avses i 3 § första eller andra stycket får i samband därmed provköra ett fordon. Detsamma gäller den som Trafikverket särskilt har förordnat att utföra haveriundersökningar och den som Transportstyrelsen särskilt har förordnat att utöva *marknads-kontroll* enligt *lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.8 Förslag till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 12 § fartygssäkerhetslagen (2003:364) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

12 §

Gentemot befälhavaren eller den som har skyddsansvar på fartyg enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) får en myndighet som avses i 7 § meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om fartygsarbete i dessa lagar eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem skall efterlevas.

I ett föreläggande mot den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen får han eller hon också åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant föreläggande skall motsvara vad som anges i 14–18 §§ *produktsäkerhetslagen (2004:451)*. Vad som sägs där om tillverkare skall dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen.

I ett föreläggande mot den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen får han eller hon också åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant föreläggande skall motsvara vad som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG*. Vad som sägs där om tillverkare skall dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Förelägganden som har beslutats enligt 6 kap. 12 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2011:579) om leksakers säkerhet

Härigenom föreskrivs att 21 och 32 §§ lagen (2011:579) om leksakers säkerhet ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §

En tillverkare eller en importör som har anledning att anta att en leksak som denne har tillhandahållit inte överensstämmer med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de åtgärder som krävs för att få leksaken att överensstämma med kraven eller om så är lämpligt dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av leksaken ska ha det innehåll som anges i 15–18 §§ *produktsäkerhetslagen (2004:451)*. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av leksaken ska ha det innehåll som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG*. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

32 §

En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 7, 8, 16 § första stycket, 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till 18 eller 19 §.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen (2004:451)* tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen (2026:000)* med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Tillbakadraganden eller återkallelser som har vidtagits enligt 21 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.
 3. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn ska införas en ny paragraf, 3 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för marknads kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produkt-säkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.11 Förslag till lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315)

Härigenom föreskrivs i fråga om läkemedelslagen (2015:315)

- dels* att 3 kap. 7 § ska upphöra att gälla,
- dels* att rubriken närmast före 3 kap. 7 § ska utgå,
- dels* att 6 kap. 9 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

9 §

Läkemedelsverket får besluta att den som har fått ett läkemedel godkänt för försäljning ska återkalla läkemedlet från dem som innehar det om

1. det behövs för att förebygga skada,
2. läkemedlet inte är verksamt för sitt ändamål,
3. läkemedlet inte är ändamålsenligt,
4. läkemedlet inte är av god kvalitet,
5. läkemedlets kvalitativa eller kvantitativa sammansättning inte överensstämmer med den uppgivna, eller
6. väsentliga krav i samband med tillverkning eller import inte uppfylls.

Återkallelse har den innebörd som följer av 16 § första stycket produktsäkerhetslagen (2004:451).

Återkallelse ska ske genom att den som har fått ett läkemedel godkänt för försäljning erbjuder sig att på vissa villkor

1. avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till (rättelse),

2. ta tillbaka läkemedlet och leverera ett annat felfritt läkemedel av samma eller motsvarande slag (utbyte), eller

3. ta tillbaka läkemedlet och lämna ersättning för det (återgång).

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar

Härigenom föreskrivs att 18 och 30 §§ lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 §

En tillverkare eller en importör som anser eller har anledning att anta att en produkt som denne har släppt ut på marknaden inte är förenlig med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att få produkten att överensstämma med kraven eller om det är lämpligt dra tillbaka eller återkalla produkten.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av produkten ska ha det innehåll som anges i 15–18 §§ *produktsäkerhetslagen (2004:451)*. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av produkten ska ha det innehåll som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG*. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

30 §

En tillverkare, tillverkares representant, importör, distributör eller privatimportör ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot någon av 10–19 §§ eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa paragrafer.

Sanktionsavgift enligt första stycket för en privatimportör får endast åläggas om det finns synnerliga skäl.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen (2004:451)* tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen (2026:000)* med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Tillbakadraganden eller återkallelser som har vidtagits enligt 18 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

3. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.13 Förslag till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)

Härigenom föreskrivs att 16 § radioutrustningslagen (2016:392) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 §

En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 4 § första stycket eller 10 § första eller andra stycket eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § andra stycket, 7 § eller 10 § tredje stycket.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen* (2004:451) tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen* (2026:000) *med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2016:768) om marin utrustning

Härigenom föreskrivs att 23 § lagen (2016:768) om marin utrustning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

23 §

En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som har handlat på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

1. 10 eller 11 § eller mot föreskrifter meddelade i anslutning till dessa bestämmelser,

2. föreskrifter meddelade med stöd av 6, 7, 12 eller 13 §, eller

3. beslut meddelade med stöd av 7 § andra meningen.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen* (2004:451) tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen* (2026:000) med kompletterande bestämmelser till *EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot kraven i EU:s förordning om personlig skyddsutrustning.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen* (2004:451) tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen* (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.16 Förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 § strålskyddslagen (2018:396) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder som avses i denna lag finns i miljöbalken, arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, *produktsäkerhetslagen (2004:451)*, lagen (2006:263) om transport av farligt gods, patientsäkerhetslagen (2010:659), plan- och bygglagen (2010:900), läkemedelslagen (2015:315) *och* hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder som avses i denna lag finns i miljöbalken, arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, lagen (2006:263) om transport av farligt gods, patientsäkerhetslagen (2010:659), plan- och bygglagen (2010:900), läkemedelslagen (2015:315), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), *Europa-parlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen (2026:000) om konsument-tjänsters säkerhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.17 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om aktören eller någon som handlar för dennes räkning uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot de skyldigheter som gäller för ekonomiska aktörer enligt EU:s förordning om gasanordningar.

En sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 37 § *andra stycket* och 39–43 §§ *produktsäkerhetslagen* (2004:451) tillämpas.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ *lagen* (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

2.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

4 §

Lagen ska inte tillämpas på produkter som är klassificerade som narkotika enligt narkotikastrafflagen (1968:64) eller som hälsofarliga varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska lagen inte tillämpas på läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) eller på medicintekniska produkter och andra produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare gäller även *produktsäkerhetslagen* (2004:451).

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare gäller även *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:370) om fordons registrering och användning

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2019:370) om fordons registrering och användning ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Bestämmelserna i 5 § gäller inte i fråga om

1. fordon som används uteslutande inom inhägnade järnvägs-, eller industriområden, inhägnade tävlingsområden eller andra liknande inhägnade områden,

2. släpvagnar som dras av traktorer, motorredskap klass II eller sådana tunga terrängvagnar som är konstruerade för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen, om fordonen i det enskilda fallet används endast på motsvarande sätt som en traktor skatteklass II,

3. fordon som används kortaste lämpliga väg till eller från ett besiktningsorgan enligt 4 kap. 2 § fordonslagen (2002:574) för registreringsbesiktning eller, i fråga om fordon som har förts in i Sverige för testkörning enligt 16 § första stycket 4, för kontrollbesiktning, eller fordon som används kortaste lämpliga väg till eller från ett provningsorgan för provning inför ett enskilt godkännande,

4. fordon som vid besiktning eller inspektion av en polisman eller en sådan besiktningstekniker, bilinspektör eller tekniker som avses i fordonslagen provkörs i den utsträckning som behövs för att förrättningen ska kunna genomföras,

5. fordon som provkörs vid provning inför ett enskilt godkännande i den utsträckning som behövs för att provningen ska kunna genomföras,

6. fordon som provkörs av den som Trafikverket särskilt förordnat att utföra haveriundersökning eller av den som Transportstyrelsen särskilt förordnat att utöva *tillsyn* enligt *produktsäkerhetslagen (2004:451)* eller att handlägga ett ärende enligt fordonslagen

6. fordon som provkörs av den som Trafikverket särskilt förordnat att utföra haveriundersökning eller av den som Transportstyrelsen särskilt förordnat att utöva *marknadskontroll* enligt *lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* eller att handlägga ett ärende enligt fordonslagen.

7. ombyggda eller amatörbyggda fordon som provkörs inför en registreringsbesiktning eller ett enskilt godkännande av den som Transportstyrelsen särskilt förordnat att utföra sådan provkörning,

8. fordon som används med stöd av saluvagnslicens enligt 11 §, eller

9. fordon och släpfordon som tillhör en amerikansk styrka, en medlem av en sådan styrka, en anhängig till en sådan medlem eller en utländsk leverantör till styrkan och som finns i landet inom ramen för avtalet den 5 december 2023 mellan Sverige och Amerikas förenta stater om försvarssamarbete.

I fall som avses i första stycket 3 ska handlingar som visar avtalad tid hos besiktningsorganet eller provningsorganet medföras och på tillsägelse visas upp för en polisman eller en bilinspektör.

Om en polisman finner anledning att anta att ett fordon som anträffas i trafik inte är i föreskrivet skick, tillämpas första stycket 4.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om medicintekniska produkter

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om medicintekniska produkter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

3 §

I fråga om produkter som är avsedda för konsumenter eller som kan antas komma att användas av konsumenter gäller också *produktsäkerhetslagen (2004:451)*.

I fråga om produkter som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.21 Förslag till lag om ändring i konsumentköplagen (2022:260)

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 10 och 11 §§ konsumentköplagen (2022:260) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

10 §

Varan är felaktig om den

1. säljs i strid mot ett förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 36 § *produksäkerhetslagen* (2004:451) eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller

2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

11 §

Varan är felaktig om näringsidkaren har låtit bli att lämna säkerhetsinformation om varan efter föreläggande enligt *produksäkerhetslagen* (2004:451) eller låter bli att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som näringsidkaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna, om underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Första stycket gäller också om föreläggandet eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och näringsidkaren har känt till eller borde ha känt till att föreläggandet eller åläggandet inte har fullgjorts.

Varan är felaktig om näringsidkaren har låtit bli att lämna säkerhetsinformation om varan efter föreläggande enligt *lagen* (2026:000) med kompletterande bestämmelser till *EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* eller låter bli att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som näringsidkaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna, om underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Utöver förelägganden enligt de nya bestämmelser som hänvisas till i 4 kap. 10 och 11 §§ ska under de förutsättningar som anges där beaktas även förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av den upphävda produktsäkerhetslagen (2004:451).

2.22 Förslag till förordning (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning kompletterar

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EU-förordningen om allmän produktsäkerhet), och

2. lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Förordningen innehåller även bestämmelser om marknadskontroll i övrigt.

2 § Ord och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

3 § Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Ytterligare bestämmelser om marknadskontroll finns i förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

Marknadskontrollmyndigheter

4 § Konsumentverket ska som marknadskontrollmyndighet se till att bestämmelserna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs.

En statlig myndighet som enligt någon annan författning ska övervaka efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa produkter eller risker är dock marknadskontrollmyndighet även enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

5 § Bestämmelser om en marknadskontrollmyndighets befogenhet att besluta om åtgärder vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet finns i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

6 § Marknadskontrollmyndigheterna ska samordna sina åtgärder om kontrollen avser samma produkt eller om åtgärderna riktar sig mot samma ekonomiska aktör eller leverantör av onlinemarknadsplats.

Betalning av sanktionsavgift

7 § En sanktionsavgift enligt 13 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som har fastställts genom lagakraftvunnen dom ska betalas till Kammarkollegiet.

Centralt samordningskontor

8 § Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är centralt samordningskontor för marknadskontroll enligt artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Gemensam nationell kontaktpunkt

9 § Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är gemensam nationell kontaktpunkt enligt artikel 25.2 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10 § Marknadskontrollmyndigheter ska skyndsamt lämna den information till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll som styrelsen behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 9 §.

Nätverket för konsumentssäkerhet

11 § Konsumentverket ska ingå i det nätverk för konsumentssäkerhet som inrättas enligt artikel 30 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Uppgiftsskyldighet

12 § Marknadskontrollmyndigheter ska lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra sin marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Språket på information om produkter

13 § Konsumentverket får meddela föreskrifter om på vilket språk information enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d, 21 och 22.9 d i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska lämnas.

Avgifter

14 § Marknadskontrollmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.
 2. Genom denna förordning upphävs produktsäkerhetsförordningen (2004:469).

2.23 Förslag till förordning (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Denna förordning har samma syfte som lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet.

2 § Förordningen ska tillämpas på tjänster som avses i 2 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Bestämmelserna i 9 och 10 §§ ska inte tillämpas på tjänster i den utsträckning som det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och har samma syfte.

3 § Ord och uttryck som används i denna förordning har samma betydelse som i lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Tillsynsmyndigheter

4 § Konsumentverket ska som tillsynsmyndighet se till att bestämmelserna i lagen konsumenttjänsters säkerhet samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs.

En statlig myndighet som enligt någon annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om tjänstesäkerhet i fråga om vissa tjänster eller risker är dock tillsynsmyndighet även enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Säkerhetsinformation

5 § Säkerhetsinformation enligt 11 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska lämnas

1. genom märkning på den egendom som tjänsten avser eller i bruksanvisning som följer med egendomen,
2. i annan form på säljstället,
3. i annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder vid marknadsföringen, eller
4. i viss form till konsumenter som begär det.

Språket på säkerhetsinformation

6 § Konsumentverket får meddela föreskrifter om på vilket språk säkerhetsinformation enligt 11 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska lämnas.

Samarbete mellan näringsidkare och tillsynsmyndighet

7 § Tillsynsmyndigheter får meddela närmare föreskrifter om förfarandet för det samarbete mellan näringsidkare och tillsyns-

myndigheten som avses i 16 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet när det gäller sådana tjänster eller risker som myndigheten har tillsyn över.

Underrättelse om farliga tjänster

8 § En sådan underrättelse som avses i 17 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska göras skriftligen.

Underrättelsen ska innehålla

1. uppgifter som gör det möjligt att identifiera den farliga tjänsten,
2. en fullständig beskrivning av den risk som är förknippad med den farliga tjänsten,
3. alla tillgängliga uppgifter som kan behövas för att tjänsten ska kunna spåras, och
4. en beskrivning av de åtgärder som har vidtagits för att förebygga risker för konsumenter.

Tillsynsmyndigheter får meddela närmare föreskrifter om vilka uppgifter en underrättelse ska innehålla i fråga om sådana tjänster eller risker som myndigheten har tillsyn över. Myndigheten får även meddela föreskrifter om förfarandet för underrättelse.

Tillsyn

9 § En tillsynsmyndighet ska inom sitt tillsynsområde

1. upprätta, genomföra och följa upp program för sin tillsyn över olika typer av tjänster och risker,
2. följa upp vetenskapligt och tekniskt kunnande i frågor som rör produktsäkerhet, och
3. regelbundet utvärdera och se över sin tillsynsverksamhet.

10 § En tillsynsmyndighet ska

1. ta emot och följa upp klagomål som rör tjänstesäkerhet, och
2. informera allmänheten om sin tillsynsverksamhet.

Uppgiftsskyldighet

11 § Tillsynsmyndigheter ska lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra sin tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Betalning av sanktionsavgift

12 § En sanktionsavgift enligt 27 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet som har fastställts genom lagakraftvunnen dom ska betalas till Kammarkollegiet.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.24 Förslag till förordning om upphävande av förordningen (1993:1322) om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror

Härigenom föreskrivs att förordningen (1993:1322) om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror ska upphöra att gälla den 1 augusti 2026.

2.25 Förslag till förordning om upphävande av förordningen (2006:1085) om förbud mot vissa farliga tändare

Härigenom föreskrivs att förordningen (2006:1085) om förbud mot vissa farliga tändare ska upphöra att gälla den 1 augusti 2026.

2.26 Förslag till förordning om ändring i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641)

Härigenom föreskrivs att bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) ska ha följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.

Verksamheten består i	Särskilda begränsningar i sekretessen
119. tillsyn enligt produkt-säkerhetslagen (2004:451)	sekretessen enligt 9 § första stycket 1 gäller inte, om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör risk för skada på person har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut

Sakregister till bilagan

Siffrorna avser punkter i bilagan

Produkter med dubbla användningsområden	19
<i>Produktsäkerhetslagen</i>	119
Programrådet för forskning för ett avfallssnålt samhälle	9

Verksamheten består i	Särskilda begränsningar i sekretessen
119. marknadskontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG	sekretessen gäller inte beslut i ärenden sekretessen enligt 9 § första stycket 1 gäller inte om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör risk för skada på person har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut
173. tillsyn enligt lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet	sekretessen gäller inte beslut i ärenden sekretessen enligt 9 § första stycket 1 gäller inte om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör risk för skada på person har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut

Sakregister till bilagan

Siffrorna avser punkter i bilagan

Marinvetenskaplig forskning	35
Marknadskontroll	119, 120, 148, 151
Materielleveranser	95

¹ Senaste lydelse 2025:956. Ändringen innebär bl.a. att ”Produktsäkerhetslagen” tas bort ur förteckningen.

2.27 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn

Härigenom föreskrivs att 9 och 10 §§ i förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §

Konsumentverket ska ansvara för att skyndsamt lämna information till Europeiska kommissionen i systemet för snabbt informationsutbyte enligt artikel 19.1 och artikel 20 i förordning (EU) 2019/1020.

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ska ansvara för att skyndsamt lämna information till Europeiska kommissionen i systemet för snabbt informationsutbyte enligt artikel 19.1 och artikel 20 i förordning (EU) 2019/1020.

10 §

Marknadskontrollmyndigheter ska skyndsamt lämna den information till *Konsumentverket* som *verket* behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 9 §.

Marknadskontrollmyndigheter ska skyndsamt lämna den information till *Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll* som *styrelsen* behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 9 §.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.

2.28 Förslag till förordning om ändring i elsäkerhetsförordningen (2017:218)

Härigenom föreskrivs att 22 § i elsäkerhetsförordningen (2017:218) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §

I fråga om elektrisk utrustning som är avsedd för konsumenter eller som *kan antas komma* att användas av konsumenter finns det också bestämmelser i *produkt-säkerhetslagen (2004:451)*.

I fråga om elektrisk utrustning som är avsedd för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer* att användas av konsumenter finns det också bestämmelser i *Europa-parlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europa-parlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europa-parlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 2026.

3 Bakgrund

Europaparlamentet och rådet har antagit förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, i fortsättningen kallad EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Förordningen, som ersätter direktivet om allmän produktsäkerhet och direktivet om farliga livsmedelsimitationer, trädde i kraft den 12 juni 2023 och började tillämpas den 13 december 2024. Förordningen finns i *bilaga 2* till denna promemoria. Direktivet om allmän produktsäkerhet är genomfört i Sverige huvudsakligen genom produktsäkerhetslagen (2004:451) och produktsäkerhetsförordningen (2004:469). Samtidigt har dessa författningar ett bredare tillämpningsområde än direktivet. I svensk rätt har direktivet om farliga livsmedelsimitationer genomförts genom lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer.

Inom Finansdepartementet har en sakkunnig utredare haft i uppdrag att analysera behovet av kompletterande nationella bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och bedöma vissa frågor om säkerhetskrav för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och produkter som tillhandahålls i offentlig verksamhet, vilka inte omfattas av förordningens tillämpningsområde (Fi 2024:F). Uppdragsbeskrivningen i sin helhet finns i *bilaga 1*. Resultatet av utredningen redovisas i denna promemoria.

Det finns ett behov av att se över den svenska regleringen på produktsäkerhetsområdet. I promemorian lämnas förslag till de lag- och förordningsändringar som bedöms nödvändiga för att komplettera EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och anpassa svensk rätt till förordningen. Det föreslås också ny lagstiftning om konsumenttjänsters säkerhet och att särskilda säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet inte längre ska gälla.

4 Befintlig reglering om produktsäkerhet

Sedan 1992 har unionslagstiftningen om allmän produktsäkerhet varit en viktig del av regelverket för produktsäkerhet och tillsynen av detta (rådets direktiv 92/59/EEG om allmän produktsäkerhet, senare ersatt av direktivet 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet).

I direktivet om allmän produktsäkerhet fastställdes att konsumentprodukter måste vara säkra och att medlemsstaternas ansvariga myndigheter skulle kunna vidta åtgärder mot farliga produkter och i det syftet utbyta information via unionens system för snabbt informationsutbyte (Rapex). Direktivet om allmän produktsäkerhet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen. Dessa författningar har dock ett bredare tillämpningsområde än direktivet och omfattar, utöver konsumentvaror som tillhandahålls i kommersiell verksamhet, även konsumentvaror som tillhandahålls i offentlig verksamhet och konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. I produktsäkerhetslagen finns ett allmänt säkerhetskrav samt regler om näringsidkares skyldigheter, tillsyn och sanktioner. I produktsäkerhetsförordningen regleras bland annat ansvar för tillsyn enligt produktsäkerhetslagen. Förordningen innehåller även mer detaljerade krav på säkerhetsinformation och underrättelse om farliga varor eller tjänster.

Direktivet om farliga livsmedelsimitationer har genomförts i svensk rätt genom lagen om farliga livsmedelsimitationer. En näringsidkare får enligt denna reglering inte marknadsföra, tillverka eller importera farliga livsmedelsimitationer.

Förutom produktsäkerhetslagen finns det ett antal andra författningar som reglerar produktsäkerhet, till exempel lagen (2011:579) om leksakers säkerhet och lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning. De flesta av dessa regleringar genomför helt eller delvis EU-rättsakter på området. Produktsäkerhetslagen är subsidiär i förhållande till andra bestämmelser om varor eller tjänster som reglerar antingen särskilda säkerhetskrav för risker eller samma fråga och syfte (4 och 5 §§). 4 § första stycket innebär att det allmänna säkerhetskravet inte ska tillämpas på varor när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning eller i en EU-förordning. Enligt andra stycket gäller inte heller bestämmelserna om näringsidkares övriga skyldigheter, tillsyn eller sanktioner i den utsträckning det finns andra bestämmelser som reglerar samma fråga och har samma syfte. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ersätter alltså sedan den 13 december 2024 överlappande nationella bestämmelser på området för konsumentprodukters säkerhet. I avvaktan på en anpassning av nationell rätt till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet torde produktsäkerhetslagen främst kunna ha betydelse i den mån nationella regler behövs som komplement till förordningen, till exempel för kontroll och påförande av sanktioner vid överträdelser.

Det finns även civilrättsliga bestämmelser som kan ha betydelse för produktsäkerheten. Till skillnad från till exempel produktsäkerhetslagen och speciallagstiftningen om produktsäkerhet utgör den civilrättsliga lagstiftningen inte något styrmedel för offentliga organ. Regleringen kan likväl ha en skadepreventiv verkan, till exempel genom möjligheten för konsumenter att få rättelse eller skadestånd vid fel hos produkter eller tjänster. De viktigaste civilrättsliga lagarna på produktsäkerhetsområdet är konsumentköplagen (2022:260), konsumenttjänstlagen (1985:716) och produktansvarslagen (1992:18).

5 EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

5.1 Syfte och tillämpningsområde

I skäl 2 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att direktivet om allmän produktsäkerhet behöver ses över och uppdateras mot bakgrund av utvecklingen i fråga om ny teknik och onlineförsäljning i syfte att säkerställa förenlighet med utvecklingen av unionens harmoniseringslagstiftning och standardiseringslagstiftning, att säkerställa att produktsäkerhetsåterkallelser fungerar bättre samt att säkerställa en tydligare ram för produkter som är imitationer av livsmedel, vilka hittills reglerats genom direktivet om farliga livsmedelsimitationer. Av tydlighetsskäl upphävs och ersätts direktiven av förordningen.

Det övergripande syftet med förordningen är enligt artikel 1.1 att förbättra den inre marknadens funktion och samtidigt säkerställa en hög konsumentskyddsnivå. I förordningen fastställs grundläggande regler om säkerheten hos konsumentprodukter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden (artikel 1.2).

Förordningen ska tillämpas på produkter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden i den mån det inte föreligger särskilda bestämmelser med samma syfte enligt unionsrätten som reglerar säkerheten hos de berörda produkterna (artikel 2.1 första stycket). Produkt definieras som ett föremål som levereras eller tillhandahålls och som är avsedd för konsumenter eller som, under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter även om produkten inte är avsedd för dem (artikel 3.1). Om produkter omfattas av särskilda säkerhetskrav enligt unionsrätten är förordningen tillämplig endast i fråga om de aspekter, risker eller riskkategorier som inte omfattas av de kraven (artikel 2.1 andra stycket). När det gäller produkter som omfattas av särskilda krav som införts genom unionens harmoniseringslagstiftning är kapitel II (Säkerhetskrav) inte tillämpligt i fråga om de risker eller riskkategorier som omfattas av harmoniseringslagstiftningen (artikel 2.1 tredje stycket punkten a). I den situationen tillämpas inte avsnitt 1 i kapitel III (Ekonomiska aktörers skyldigheter), och inte heller kapitlen V (Marknadskontroll och genomförande), VII (Kommissionens

roll och samordning av kontrollen av efterlevnaden) eller IX–XI (Internationellt samarbete, Finansiella bestämmelser och Slutbestämmelser) (artikel 2.1 tredje stycket punkten b). Vissa produktkategorier är helt undantagna från tillämpningsområdet, bland annat läkemedel, livsmedel, levande växter och djur samt antikviteter (artikel 2.2).

Således framgår av artikel 2 att förordningens bestämmelser om allmän produktsäkerhet är såväl kompletterande som subsidiära i förhållande till sektorsspecifik harmoniseringslagstiftning. Om unionens harmoniserade produktlagstiftning har luckor, täcks dessa genom förordningens allmänna säkerhetskrav och aspekter för bedömning av produktsäkerhet. Förordningen kan alltså gälla även för produkter som omfattas av harmoniserad lagstiftning. Vidare gäller förordningens kapitel I (Allmänna bestämmelser), kapitel II (Säkerhetskrav, i fråga om de risker eller kategorier av risker som inte omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning), kapitel III avsnitt 2 (Ekonomiska aktörers skyldigheter vid distansförsäljning, olyckor relaterade till produktsäkerhet och tillhandahållande av information i elektroniskt format), kapitel IV (Leverantörer av onlinemarknadsplatser), kapitel VI (Systemet för snabb varning om farliga produkter) och kapitel VIII (Rätt till information och en avhjälpande åtgärd) även för konsumentprodukter som omfattas av specifika krav enligt harmoniseringslagstiftningen.

Medlemsstaterna får enligt artikel 51 inte förhindra tillhandahållande av produkter som omfattas av direktivet om allmän produktsäkerhet och som uppfyller kraven i det direktivet och släpptes ut på marknaden före den 13 december 2024.

I skäl 17 klargörs att tjänster inte bör omfattas av förordningen men att tillhandahållna konsumentprodukter som konsumenter är direkt exponerade för i samband med tillhandahållandet av en tjänst faller inom tillämpningsområdet. Förordningen är emellertid inte tillämplig på utrustning som konsumenter använder för att förflytta sig eller resa, om den utrustningen manövreras direkt av en tjänsteleverantör i samband med en transporttjänst som tillhandahålls till konsumenter och inte manövreras av konsumenterna själva (artikel 2.2 g).

I artikel 2.5 anges att förordningen ska genomföras med vederbörlig hänsyn till försiktighetsprincipen.

5.2 Säkerhetskrav

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller ett allmänt säkerhetskrav som innebär att ekonomiska aktörer endast får tillhandahålla säkra produkter på marknaden (artikel 5).

Det finns en presumtion för att en produkt är säker om produkten överensstämmer med relevanta krav i europeiska standarder eller, när det saknas europeiska standarder, nationella krav avseende hälsa och säkerhet i den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden (artikel 7). Om det varken finns unionslagstiftning om harmonisering, europeiska standarder eller hälso- och säkerhetskrav i nationell lagstiftning ska vissa aspekter beaktas vid bedömningen av om en produkt är säker, bland annat

produktens egenskaper, dess inverkan på andra produkter och andra produkters inverkan på produkten (artikel 6).

5.3 Ekonomiska aktörers skyldigheter

Tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, leverantörer av distributionstjänster eller andra fysiska eller juridiska personer som omfattas av skyldigheter avseende tillverkning av produkter – så kallade ekonomiska aktörer (se definitionen i artikel 3.13 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet) – åläggs vissa skyldigheter i artiklarna 9–16, 19, 20 och 35–37. Dessa aktörer har ansvar för att konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden är säkra och i övrigt överensstämmer med kraven i förordningen. De ska samarbeta med de myndigheter som av en medlemsstat utses som ansvariga för att organisera och utföra marknadskontroll inom den medlemsstatens territorium (marknadskontrollmyndigheter) och vidta nödvändiga korrigerande åtgärder. På en marknadskontrollmyndighets begäran ska nödvändig information lämnas om bland annat de risker en produkt medför och vilka åtgärder som har vidtagits för att hantera dessa risker och om leveranskedjan.

För vissa produkter, produktkategorier eller produktgrupper som kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa och säkerhet kan Europeiska kommissionen kräva att de ekonomiska aktörer som släpper ut och tillhandahåller produkterna på marknaden inrättar eller använder ett spårbarhetssystem (artikel 18).

5.4 Skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser

En leverantör av en onlinemarknadsplats definieras som en leverantör av förmedlingstjänster som använder ett onlinegränssnitt som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av produkter (se artikel 3.14 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Leverantörer av onlinemarknadsplatser har enligt artikel 22 vissa särskilda skyldigheter. De ska bland annat etablera en kontaktpunkt som möjliggör direkt kommunikation med medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter om produktsäkerhetsfrågor. De ska även registreras i en särskild webbportal, den så kallade Safety Gate-portalen, och där ange information om sin kontaktpunkt. Vidare ska marknadskontrollmyndigheter kunna beordra leverantörer av onlinemarknadsplatser att ta bort specifikt innehåll avseende en farlig produkt från sitt onlinegränssnitt, att blockera tillgång till sådant innehåll eller att visa en tydlig varning. Det föreskrivs också om frivilliga åtgärder i syfte att upptäcka, identifiera, ta bort eller omöjliggöra tillgång till innehållet med avseende på farliga produkter.

Därutöver innehåller artikel 35 en skyldighet för leverantörer av onlinemarknadsplatser att ge konsumenter information om produktsäkerhet.

En enhet som endast är leverantör av förmedlingstjänster online för en viss produkt betraktas bara som leverantör av en onlinemarknadsplats för den produkten. Om samma enhet är såväl leverantör av internetbaserade marknadsplatstjänster för försäljning av en viss produkt som verksam som ekonomisk aktör enligt förordningen betraktas den också som den relevanta ekonomiska aktören. I ett sådant fall är enheten därför skyldig att fullgöra de skyldigheter som är tillämpliga på den relevanta ekonomiska aktören. Om till exempel leverantören av onlinemarknadsplatsen också distribuerar en produkt betraktas denna, med avseende på den distribuerade produktens försäljning, som distributör. Om enheten i fråga på samma sätt säljer sina egna märkesprodukter är den verksam som tillverkare och måste därmed följa de tillämpliga kraven för tillverkare. Vissa enheter kan också betraktas som leverantörer av distributionstjänster om de erbjuder sådana tjänster (skäl 46).

5.5 Marknadskontroll

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser om marknadskontroll. Genom förordningen anpassas bestämmelserna om tillsyn på produktsäkerhetsområdet till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011, EU:s marknadskontrollförordning, som tidigare endast gällt för produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning. Syftet är att de rättsliga ramarna för marknadskontroll av produkter som omfattas av respektive EU-förordning ska vara så samstämda som möjligt (skäl 60). Därför föreskrivs i artikel 23 att artiklarna om marknadskontrollmyndigheternas verksamhet, befogenheter, åtgärder och samarbete som finns i EU:s marknadskontrollförordning ska tillämpas även på produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Varje medlemsstat är således skyldig att utse dels marknadskontrollmyndigheter med ansvar för uppgifterna, dels ett centralt samordningskontor. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller även vissa ytterligare skyldigheter och befogenheter såvitt avser marknadskontrollen (se vidare avsnitt 10).

5.6 Systemet för snabb varning Safety Gate och Safety Business Gateway

I EU-förordningen om allmän produktsäkerhet finns bestämmelser om ett system för snabb varning om farliga produkter, kallat Safety Gate (kapitel VI).

Safety Gate mottog under 2023 över 3 400 notifieringar om bristfälliga produkter, vilket ledde till att över 4 200 åtgärder mot farliga produkter vidtogs av marknadskontrollmyndigheter i medlemsländerna. De vanligaste orsakerna till att konsumentprodukter bedömdes vara farliga var innehåll av hälsofarliga kemikalier och risk för skada exempelvis

genom kvävning eller strypning. Många av dessa produkter är tillverkade utanför den inre marknaden, till exempel i Kina.

Safety Gate-systemet, som ska vidareutvecklas av kommissionen, ska användas för varningar om farliga produkter och utbyte av information om så kallade korrigerande åtgärder, det vill säga åtgärder som krävs för att på ett verkningsfullt sätt få produkten att överensstämma med kraven (artikel 25.1). I syfte att ge kommissionen och medlemsstaterna tillgång till systemet ska varje medlemsstat utse en gemensam nationell kontaktpunkt med ansvar för bland annat att kontrollera anmälningarna av farliga produkter och för kommunikation med kommissionen när det gäller korrigerande åtgärder för produkter som utgör en risk (artikel 25.2). Medlemsstaterna ska anmäla alla korrigerande åtgärder i Safety Gate-systemet och kommissionen ska kontrollera informationen och vidarebefordra den till övriga medlemsstater (artikel 26).

Kommissionen ska även tillhandahålla en webbportal, kallad Safety Business Gateway, som ger ekonomiska aktörer möjlighet att fullgöra sin skyldighet att informera marknadskontrollmyndigheter och konsumenter om farliga produkter och olyckor orsakade av produkter och vilka åtgärder som vidtagits för att undanröja risker (artikel 27).

5.7 Europeiska kommissionens roll och samordnad kontroll av efterlevnaden

Om kommissionen får kännedom om en produkt, produktkategori eller produktgrupp som kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa och säkerhet kan den på eget initiativ, eller efter förfrågan från medlemsstaterna, under vissa villkor anta genomförandeakter med lämpliga åtgärder. Dessa kan till exempel innebära förbud mot att släppa ut eller tillhandahålla sådana produkter på marknaden eller särskilda villkor för marknadsföringen (artikel 28).

Ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet ska inrättas som en plattform för strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter och kommissionen för att öka produktsäkerheten i unionen (artikel 30).

5.8 Rätt till information och avhjälpande

Kommissionen ska genom en Safety Gate-portal ge allmänheten fri tillgång till utvald information om produkter som utgör en risk (artikel 34).

I samband med en produktåterkallelse eller om viss varningsinformation måste nå konsumenter för att garantera säker användning av en produkt, ska de ansvariga ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser direkt meddela alla berörda konsumenter och sprida information om återkallelsen eller varningen på andra lämpliga sätt (artikel 35).

Om en produkt återkallas ska den ansvariga ekonomiska aktören erbjuda konsumenterna ett effektivt, kostnadsfritt och snabbt avhjälpande i form

av reparation, utbyte till en säker produkt av samma slag eller återbetalning av pengar (artikel 37).

5.9 Sanktioner

Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (artikel 44).

5.10 Anpassningar med anledning av förordningen

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär en ändring av den rättsliga strukturen på området. I stället för två EU-direktiv finns reglerna i en direkt tillämplig EU-förordning. Förordningen syftar till att säkerställa kompatibilitet mellan olika rättsliga ramar och att regelverket moderniseras i förhållande till nya sätt att handla, inklusive handel via internet. Den svenska regleringen behöver anpassas till förordningen. Förordningen kräver att nya nationella bestämmelser som kompletterar förordningen införs i såväl lagar som förordningar och att befintliga bestämmelser om allmän produktsäkerhet upphävs (se vidare avsnitt 8 och 9). Förordningen medger ett visst nationellt handlingsutrymme i vissa delar. Det behövs även följdändringar i lagar och förordningar som hänvisar till upphävd reglering (se vidare avsnitt 10.16).

6 Ökade utmaningar med e-handel

Den 5 februari 2025 presenterade kommissionen ett meddelande innehållande en verktygslåda för säker och hållbar e-handel. (Communications from the Commission to the European parliament, the Council, The European economic and social committee and the Committee of the regions – A comprehensive EU toolbox for safe and sustainable e-commerce, COM(2025) 37 final). I meddelandet beskrivs kommissionens övergripande strategi för att ta itu med de utmaningar som e-handelsimporten innebär. Kommissionen konstaterar att onlinemarknadsplatser har växt avsevärt de senaste åren och att de ofta, från tredjeland, säljer direkt till konsumenterna i EU. Antalet importerade produkter som är osäkra eller i övrigt inte överensstämmer med gällande krav har ökat. Detta innebär bland annat en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet. I sammanhanget lyfter kommissionen att det finns EU-regler, såsom EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, som ålägger säljarna och onlinemarknadsplatserna skyldigheter i fråga om produktsäkerhet. Det anses dock finnas ett behov av skyndsamma samordnade åtgärder för att

motverka ökningen av importerade produkter som orsakar skada för konsumenter, företag och miljön.

I meddelandet tillkännager kommissionen sina verkställighetsprioriteringar och efterlyser stärkt samarbete och samordning mellan EU-institutionerna, medlemsstaterna och alla behöriga nationella myndigheter. Ett sådant samarbete syftar till att säkerställa att importerade produkter som skickas direkt till konsumenter via e-handel följer EU:s regler och god handelssed. För att uppnå detta mål uppmanar kommissionen medlemsstaterna och deras behöriga myndigheter att spela en proaktiv roll i övervakningen och genomförandet av de nyckelåtgärder som beskrivs i meddelandet. Därutöver fastställer kommissionen åtgärder för att göra tull- och marknadskontrollmyndigheterna mer motståndskraftiga och effektiva, framför allt genom en reform av tullunionen. Kommissionen uppmanar också marknads- och institutionella aktörer att samarbeta i denna insats.

7 Marknadskontrollen i EU och Sverige

Vad är marknadskontroll?

För att uppnå fri rörlighet för produkter på den inre marknaden har EU bland annat beslutat ett stort antal gemensamma regler med produktkrav som gäller i alla medlemsstater. Marknadskontroll är en form av tillsyn som används för att se till att produkter på marknaden uppfyller gällande krav. Marknadskontrollverksamhet avser marknadskontrollmyndigheters åtgärder för att säkerställa sådan överensstämmelse, inklusive att produkterna är märkta och kontrollerade i enlighet med relevant unionslagstiftning. En marknadskontrollmyndighet är enligt definitionen i artikel 3.24 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet en myndighet som, enligt artikel 10 i EU:s marknadskontrollförordning, utses av en medlemsstat som ansvarig för att organisera och utföra marknadskontroll inom den medlemsstatens territorium. Marknadskontroll syftar inte bara till att upptäcka och undvika farliga produkter och produkter som inte uppfyller vissa funktionskrav, utan även till att säkerställa en väl fungerande inre marknad. Genom att aktörer vars produkter inte uppfyller gällande krav kan hindras från att sälja produkterna, motverkas osund konkurrens samtidigt som slutanvändare skyddas från osäkra produkter. För att säkerställa att produkter uppfyller en hög skyddsnivå och för att förhindra en snedvriden konkurrens är det nödvändigt att marknadskontroll sker likvärdigt inom hela EU.

EU-reglering om marknadskontroll

Marknadskontroll regleras på EU-nivå i olika regelverk, både sektorsövergripande och i sektorslagstiftning på produktnivå.

Den grundläggande sektorsövergripande regleringen av marknadskontroll finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna

(EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EU:s marknadskontrollförordning) som tillämpas på produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftning som förtecknas i bilaga I till denna förordning.

Enligt EU:s marknadskontrollförordning ska marknadskontrollmyndigheterna bedriva en effektiv marknadskontroll av produkter, säkerställa att ekonomiska aktörer vidtar korrigerande åtgärder samt besluta om lämpliga åtgärder om inte den ekonomiska aktören vidtar korrigerande åtgärder. Beslut om vilka kontroller som ska utföras ska baseras på en riskbaserad metod som tar hänsyn till bland annat graden av potentiell fara, ekonomiska aktörers verksamhet samt uppgifter som tagits emot från konsumenter och andra aktörer.

EU:s marknadskontrollförordning reglerar skyldigheter för ekonomiska aktörer och innehåller bland annat bestämmelser om stöd till och samarbete med ekonomiska aktörer, marknadskontrollmyndigheternas befogenheter samt samordning mellan marknadskontrollmyndigheter och det nationella centrala samordningskontoret, gränsöverskridande assistans mellan marknadskontrollmyndigheter samt samverkan med tullmyndigheterna när det gäller kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden. Det finns krav på att marknadskontrollmyndigheter dokumenterar enskilda marknadskontrollärenden i ett gemensamt informations- och kommunikationssystem. EU:s marknadskontrollförordning reglerar vidare specifika åtgärder för marknadskontroll och innehåller ett antal minimibefogenheter som medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter.

För konsumentprodukter och risker eller riskkategorier som inte omfattas av någon sektorslagstiftning innehåller EU-förordningen om allmän produktsäkerhet regler om krav på säkerhet och marknadskontroll.

Förhållandet till begreppet tillsyn

Bestämmelser som rör marknadskontroll finns i ett stort antal svenska lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter. Begreppet marknadskontroll används emellertid inte genomgående i de olika rättsakterna, utan i vissa fall återfinns bestämmelser om kontroll av produkter i stället under benämningen tillsyn. Det finns därför anledning att här beröra hur begreppet marknadskontroll förhåller sig till begreppet tillsyn. Begreppet tillsyn förekommer i många svenska författningar. Någon enhetlig och vedertagen definition av begreppet finns dock inte i svensk rätt. Tillsyn kan avse vitt skilda verksamheter och riktas vanligtvis mot ett föremål, en anläggning, en verksamhet eller en typ av vara, så kallade tillsynsobjekt. I förhållande till detta har marknadskontroll ansetts vara en mer avgränsad form av tillsyn eftersom den enbart avsett produkter som tillhandahållits på marknaden och riktat sig främst mot ekonomiska aktörer. Marknadskontrollmyndigheter bedriver alltså en särskild form av tillsynsverksamhet. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär att bestämmelserna om tillsyn på produktsäkerhetsområdet anpassas till EU:s marknadskontrollförordning och den tillsyn som hittills bedrivits på området för allmän produktsäkerhet övergår därmed till att utgöra marknadskontroll (se vidare nedan under rubriken Förhållandet mellan

EU:s marknadskontrollförordning och EU-förordningen om allmän produktsäkerhet).

Organiseringen av marknadskontroll i Sverige

Sverige har ett decentraliserat system för marknadskontroll och ansvaret för kontrollen är uppdelat mellan flera statliga myndigheter som har olika ansvarsområden enligt sektorsspecifika författningar. Därtill utövar Sveriges 290 kommuner kontroll av produktkrav på ett begränsat antal områden.

Uppdelningen av marknadskontrollansvaret utgår oftast från olika egenskaper eller risker hos produkterna snarare än själva produktslaget, till exempel att en produkt är avsedd att användas på arbetsplatser respektive för privat bruk eller att den är brandfarlig. Det medför att det kan finnas flera ansvariga myndigheter för samma produktslag men för olika egenskaper hos produkten. Ett exempel på ett delat ansvar är leksaker, för vilka Konsumentverket har huvudansvaret för marknadskontrollen medan Kemikalieinspektionen har ansvaret när det gäller leksakers brännbarhet och kemiska egenskaper samt Elsäkerhetsverket när det gäller leksakers elektriska egenskaper utom strålning.

Förordningen (2014:1039) om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn kompletterar EU:s marknadskontrollförordning och innehåller bland annat skyldigheter för marknadskontrollmyndigheter att årligen utarbeta och genomföra program för marknadskontroll och följa upp tidigare års program. Genom förordningen inrättas även ett marknadskontrollråd vid Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac). Swedac är dessutom utsett till centralt samordningskontor för marknadskontroll enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning. Därutöver har styrelsen fått i uppdrag att under 2025 och 2026 vara centralt samordningskontor enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Marknadskontrollrådet, som består av 17 myndigheter, fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter och har bland annat till uppgift att fungera som ett nationellt samordningsorgan i frågor om marknadskontroll.

Sverige har i enlighet med artikel 13.3 i EU:s marknadskontrollförordning upprättat en nationell strategi för marknadskontroll. Den nationella strategins syfte är att främja ett konsekvent, övergripande och samlat tillvägagångssätt för marknadskontroll och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning i Sverige.

Förhållandet mellan EU:s marknadskontrollförordning och EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Harmoniserade bestämmelser om marknadskontroll finns i EU:s marknadskontrollförordning. Förordningen ska tillämpas i den mån det inte finns några särskilda bestämmelser med samma syfte i harmoniserad unionslagstiftning som på ett mer specifikt sätt reglerar särskilda aspekter av marknadskontrollen (artikel 2). Kompletterande svenska bestämmelser finns i ett stort antal sektorsförfattningar och förordningen om marknadskontroll och annan närliggande tillsyn.

I skäl 60 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att den rättsliga ramen för marknadskontroll av produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning och fastställs i EU:s marknadskontrollförordning och den rättsliga ramen för marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör vara så samstämda som möjligt. När det gäller marknadskontrollverksamhet och skyldigheter, befogenheter, åtgärder och samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter måste de två uppsättningarna bestämmelser därför anpassas till varandra.

Artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet handlar om marknadskontroll. I punkten 1 anges att artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i EU:s marknadskontrollförordning ska vara tillämpliga på produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Punkten 2 anger hur hänvisningarna i bestämmelserna i EU:s marknadskontrollförordning ska läsas vid tillämpningen av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

I artikel 10.2 i EU:s marknadskontrollförordning anges att varje medlemsstat ska utse en eller flera marknadskontrollmyndigheter och underrätta Europeiska kommissionen och övriga medlemsstater om sina marknadskontrollmyndigheter och behörighetsområdena för var och en av dessa myndigheter. Varje medlemsstat ska enligt artikel 10.3 tillsätta ett centralt samordningskontor, som enligt artikel 10.4 bland annat ska ha ansvaret för att representera en samordnad ståndpunkt från marknadskontrollmyndigheterna och de myndigheter som ansvarar för kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden samt för att meddela de nationella strategierna för marknadskontroll. Enligt artikel 10.5 ska medlemsstaterna säkerställa att deras marknadskontrollmyndigheter och centrala samordningskontor har de resurser som krävs för att ordentligt kunna utföra sina uppgifter.

Artikel 11.1–11.7 i EU:s marknadskontrollförordning innehåller krav på marknadskontrollmyndigheternas verksamhet, såsom att den ska vara effektiv, objektiv, opartisk och riskbaserad. Myndigheterna ska även inrätta förfaranden för att följa upp klagomål om frågor som rör risker eller bristande överensstämmelse och för att korrigerande åtgärder vidtagits.

Artikel 12 behandlar referentbedömning och artikel 13 avser krav på nationella strategier för marknadskontroll.

I artikel 14.1 i EU:s marknadskontrollförordning anges att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter de befogenheter för marknadskontroll, utredning och tillsyn som behövs för att tillämpa förordningen och harmoniserad unionslagstiftning. I artikel 14.2 anges bland annat att marknadskontrollmyndigheterna ska utöva de befogenheter som anges i artikel 14 i enlighet med proportionalitetsprincipen och i enlighet med unionsrätten och nationell rätt, inbegripet principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna samt i enlighet med principerna i nationell rätt i fråga om yttrandefrihet och mediernas frihet och mångfald. När medlemsstaterna tilldelar befogenheter får de, enligt artikel 14.3, utifrån vad som är lämpligt föreskriva att befogenheten ska kunna utövas direkt av marknadskontrollmyndigheterna inom ramen för deras egen myndighetsutövning, med hjälp av andra myndigheter, eller via ansökningar till domstolar som är behöriga att godkänna utövandet av befogenheten. I artikel 14.4 anges ett antal

minimibefogenheter. Dessa befogenheter är medlemsstaterna skyldiga att tilldela sina marknadskontrollmyndigheter.

Artikel 15 i EU:s marknadskontrollförordning handlar om marknadskontrollmyndigheternas återkrav av kostnader för sin verksamhet avseende fall av bristande överensstämmelse.

I artikel 16 finns bestämmelser om åtgärder för marknadskontroll. I artikel 16.1 anges att marknadskontrollmyndigheterna ska vidta lämpliga åtgärder om en produkt som omfattas av harmoniserad unionslagstiftning kan äventyra användarnas hälsa eller säkerhet, eller inte stämmer överens med tillämplig harmoniserad unionslagstiftning. I artikel 16.2 och 16.3 finns bestämmelser om att marknadskontrollmyndigheterna ska kräva att den ekonomiska aktören vidtar lämpliga och korrigerande åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller för att eliminera en risk. Den åtgärd som den ekonomiska aktören ska vidta kan bland annat inbegripa åtgärder för att förhindra att produkten tillhandahålls på marknaden och åtgärder för att bringa produkten i överensstämmelse med gällande krav.

Artikel 18 innehåller processuella rättigheter för ekonomiska aktörer. Det anges bland annat att alla åtgärder, beslut eller förelägganden som fattas eller vidtas av marknadskontrollmyndigheterna enligt harmoniserad unionslagstiftning eller EU:s marknadskontrollförordning ska ange de grunder som de baseras på. Varje sådan åtgärd, beslut eller föreläggande ska utan dröjsmål meddelas den berörda ekonomiska aktören som samtidigt ska underrättas om vilka rättsmedel som står till dennes förfogande enligt lagstiftningen i medlemsstaten. Innan en åtgärd, ett beslut eller ett föreläggande fattas eller vidtas ska den berörda ekonomiska aktören ges tillfälle att yttra sig inom rimlig tid som inte får vara kortare än tio arbetsdagar, förutsatt att det inte är möjligt att ge den ekonomiska aktören den möjligheten därför att åtgärden, beslutet eller föreläggandet är brådskande på grund av skäl som omfattas av den berörda harmoniserade unionslagstiftningen.

Artikel 19 behandlar marknadskontrollmyndigheternas ansvar i fråga om produkter som utgör en allvarlig risk.

I artikel 21 finns bestämmelser om så kallade unionprovsanläggningar. Marknadskontrollmyndigheten får använda ett eget laboratorium för att kontrollera en produkt eller lägga ut kontroll och provning på underentreprenad till ett annat organ. I det senare fallet har marknadskontrollmyndigheten ändå det yttersta ansvaret för de beslut som underentreprenören fattar i sammanhanget. Kommissionen får utse unionsprovingsanläggningar som erbjuder sina tjänster till de nationella marknadskontrollmyndigheterna.

Artiklarna 22–24 reglerar gränsöverskridande ömsesidig assistans. I artikel 22 anges att en marknadskontrollmyndighet kan begära information om bristande överensstämmelse från en marknadskontrollmyndighet i en annan medlemsstat. Enligt artikel 23 kan en myndighet lämna in en begäran om tillsynsåtgärder hos en myndighet i en annan medlemsstat.

EU:s marknadskontrollförordning, som har genomförts i svensk rätt genom kompletteringar i ett större antal sektorsförfattningar, ställer i sig inga krav på produkters egenskaper.

Enligt artikel 23.2 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska hänvisningarna i EU:s marknadskontrollförordning till harmoniserad

unionslagstiftning i stället läsas som hänvisningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet medför således en skyldighet för varje medlemsstat att utse marknadskontrollmyndigheter med visst ansvar och vissa befogenheter, liksom ett centralt samordningskontor och en gemensam nationell kontaktpunkt, såvitt avser produkter som omfattas av förordningen. Eftersom de angivna bestämmelserna i EU:s marknadskontrollförordning ska tillämpas på produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kan medlemsstaterna vid utformningen av kompletterande bestämmelser utnyttja det nationella handlingsutrymme som ges i EU:s marknadskontrollförordning.

I EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ges även vissa ytterligare kontrollbefogenheter i förhållande till både ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser (se artiklarna 22.4 och 23.3 samt avsnitt 10.1).

Genom EU-förordningen om allmän produktsäkerhet blir marknadskontrollen över harmoniserade och icke-harmoniserade konsumentprodukter enhetlig. Således utgörs all tillsyn på området av sådan marknadskontroll som regleras i EU:s marknadskontrollförordning oberoende av nivån på harmoniseringen av produkten. Samtidigt kan marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning omfatta även andra aspekter än produktsäkerhet (se ovan under rubriken Vad är marknadskontroll?). Om det inte är fråga om kontroll av säkerhetsaspekter hos en konsumentprodukt tillämpas däremot inte EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

8 En ny lag och en ny förordning med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

8.1 En ny lag införs

Förslag: Det ska införas en ny lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

I lagen ska upplysas om att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller krav som ska vara uppfyllda för att produkter ska få tillhandahållas på marknaden.

Ord och uttryck i lagen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen.

De hänvisningar till EU-förordningen som finns i lagen ska, med undantag för bestämmelserna om sanktionsavgift, avse förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för förslaget: En EU-förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat (se artikel 288 andra stycket i

fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). En sådan förordning får inte införlivas i eller omvandlas till nationell rätt. Det innebär att medlemsstaterna är förhindrade att utfärda bestämmelser i sådana frågor som regleras i förordningen. Medlemsstaterna får endast införa kompletterande nationella bestämmelser till en EU-förordning i den mån förordningen överlämnar vissa frågor åt medlemsstaterna att reglera. Detta gäller vanligtvis till exempel processuella regler i enlighet med principen om nationell processuell autonomi. Medlemsstaterna är även skyldiga att se till att en EU-förordning kan tillämpas i praktiken och får ett effektivt genomslag i medlemsstaten. I många fall förutsätter en EU-förordning därför att medlemsstaterna inför nationella regler av verkställande karaktär.

Medlemsstaterna får inte heller i ett lagstiftningsärende med någon normgivande verkan uttala sig om tillämpningen av en EU-förordning eller förtydliga innebörden av begrepp som förekommer i en sådan förordning. Tolkningen av en förordning är förbehållen de myndigheter och domstolar som tillämpar förordningen i respektive medlemsstat. I sista hand är det EU-domstolen som genom sin praxisbildning har tolkningsrätt över en EU-förordning.

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet överlämnar uttryckligen vissa frågor till medlemsstaterna att reglera. Det handlar främst om utseende av myndigheter med ansvar för och befogenheter vid marknads kontroll, samordning och informationsutbyte enligt förordningen samt utformning av ett sanktionssystem som ska kunna tillämpas vid bristande efterlevnad av förordningen.

Eftersom frågorna bland annat rör myndighetsutövning mot enskilda måste aktuella bestämmelser införas i en lag. Lösningen bör också, av enhetlighetsskäl, korrespondera med sektorslagstiftningen om marknads kontroll enligt EU:s marknads kontrollförordning över produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftningen. Det finns inget övergripande regelverk där de nya bestämmelserna kan införas på ett ändamålsenligt sätt. Produktsäkerhetslagens bestämmelser behöver till stor del ersättas (se vidare avsnitt 9.1). De nationella bestämmelser som ska komplettera EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör därför föras in i en ny lag. För att förtydliga att lagen inte är heltäckande, utan endast utgör ett komplement till förordningen, bör den nya lagen benämnas lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

EU-förordningen innehåller bland annat krav som måste vara uppfyllda för att konsumentprodukter ska få tillhandahållas på marknaden. Detta bör anges upplysningsvis i kompletteringslagen.

I artikel 3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges de definitioner som gäller vid tillämpningen av förordningen. Ord och uttryck som används i den nya lagen bör ha samma betydelse som i förordningen. I lagen används alltså inte ord eller uttryck som finns i förordningen på annat sätt eller med avvikande innebörd. Annan terminologi förekommer i produktsäkerhetslagen och speciallagstiftning om produktsäkerhet, till exempel beträffande ”varor” och ”produkter” (se vidare avsnitt 4).

Det kan i sammanhanget påpekas att bakgrunden till införandet av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet framför allt varit att anpassa regelverket till ny teknologi och utmaningar som e-handeln fört med sig

och att syftet inte varit att förordningens generella tillämpningsområde skulle utvidgas i förhållande till produktsäkerhetsdirektivets (se avsnitt 5.1 och Europeiska kommissionens konsekvensanalys av sitt förslag till EU-förordning om allmän produktsäkerhet).

Lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska läsas tillsammans med förordningen. För att undvika dubbelreglering är det lämpligt att hänvisa till förordningen i lagen. Hänvisningar till unionslagstiftning i nationell rätt kan göras antingen statiska eller dynamiska. En statisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i en viss angiven lydelse. En följd av denna hänvisningsteknik är att den nationella författningen normalt behöver ändras varje gång EU-bestämmelsen ändras. En dynamisk hänvisning innebär att hänvisningen avser EU-rättsakten i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen. Vid införande av sanktionsbestämmelser bör dock statiska hänvisningar användas, som utgångspunkt.

Under senare år har det blivit allt vanligare med dynamiska hänvisningar till EU-förordningar. En dynamisk hänvisning har även använts för att tilldela tillsynsmyndigheter och marknadskontrollmyndigheter befogenheter (se propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s cybersäkerhetsakt, prop. 2020/21:186 s. 22, och propositionen Anpassningar till EU:s marknadskontrollförordning – del 2, prop. 2021/22:238 s. 132–133). Det finns därmed anledning att överväga om dynamiska hänvisningar bör användas även i detta lagstiftningsärende. Hänvisningstekniken används främst för att säkerställa att ändringar i EU-rättsakten får omedelbart genomslag.

Lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska innehålla bestämmelser om sanktioner vid överträdelse av förordningen i vissa fall. Bestämmelserna om sanktionsavgift bör innehålla statiska hänvisningar till förordningen med hänsyn till behovet av förutsebarhet i fråga om vilka överträdelse som kan leda till sanktioner (se vidare avsnitt 10.5). För att eventuella ändringar i EU-förordningen ska få omedelbart genomslag i Sverige är det lämpligt att övriga hänvisningar i lagen är dynamiska.

8.2 En ny förordning införs

Förslag: Det ska införas en ny förordning som innehåller kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den EU-förordningen.

Ord och uttryck i den nya förordningen ska ha samma betydelse som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningarna i förordningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och EU:s marknadskontrollförordning ska avse EU-förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Skälen för förslaget: EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräver som nämnts att kompletterande bestämmelser införs i nationell rätt. Av EU-förordningen följer bland annat att medlemsstaterna ska utse ansvariga marknadskontrollmyndigheter, ett centralt samordningskontor

och en gemensam nationell kontaktpunkt (se vidare avsnitt 10.7, 10.9 och 10.10). Vidare bör en myndighet ingå i det nätverk för konsument- och produkt- säkerhet som inrättas genom EU-förordningen (se vidare avsnitt 10.11) och bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om utformningen av information som ska lämnas av ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser (se vidare avsnitt 10.3). Likaledes behöver lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kompletteras med mer detaljerade bestämmelser. Denna reglering – som delvis är av teknisk natur och avser verkställighetsföreskrifter respektive föreskrifter som faller inom regeringens restkompetens – lämpar sig bäst för att tas in i förordning. Då produktsäkerhetsförordningen behöver ersättas (se vidare avsnitt 5.10 och 9.1) föreslås merparten av bestämmelserna regleras in i en ny förordning som kompletterar EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den EU-förordningen.

Ord och uttryck i den nya förordningen bör ha samma betydelse som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

För att säkerställa att eventuella ändringar i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får omedelbart genomslag är det lämpligt att hänvisningarna till EU-förordningen görs dynamiska. Detsamma gäller i fråga om EU:s marknadskontrollförordning.

9 Upphävande av vissa författningar

9.1 Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen

<p>Förslag: Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen ska upphävas.</p>

Skälen för förslaget: Den huvudsakliga regleringen om konsument- och produkt- säkerhet finns numera i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Därutöver föreslås vissa kompletterande nationella bestämmelser till förordningen (se avsnitt 8 och 10).

Med anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet behöver befintliga bestämmelser som genomfört det upphävda direktivet om allmän produktsäkerhet ersättas. Sådana krav på säkerhet hos produkter som tillhandahålls konsumenterna regleras främst i produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen (se avsnitt 4). En stor del av dessa författningars bestämmelser om konsumentvaror överlappar regleringen i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. EU-förordningens bestämmelser ska, i enlighet med principen om unionsrättens företräde, ges företräde framför produktsäkerhetslagens bestämmelser i den mån de båda är tillämpliga. EU-förordningen och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen bör vara det allmänna regelverk som reglerar konsumentprodukters säkerhet. Det är fråga om en ökad harmonisering som bedöms medföra god rättssäkerhet och förutsebarhet

för både konsumenter och näringsidkare. Det finns således goda skäl att vid anpassningen av svensk rätt hålla sig nära EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Till detta kommer att befintlig reglering om konsumenttjänsters säkerhet inte anses vara helt ändamålsenlig (se vidare avsnitt 11.3). Promemorians förslag innebär omfattande förändringar när det gäller regleringen av allmän produktsäkerhet på konsumentområdet. Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen bör följaktligen upphävas. Lösningen bedöms minska onödig börda när det gäller efterlevnad till följd av fragmenterad reglering.

Man bör vara försiktig med nationella krav som går utöver EU-rätten. Det kan noteras att produktsäkerhetslagen innehåller vissa bestämmelser om produktsäkerhet som inte har någon motsvarighet i varken det upphävda direktivet om allmän produktsäkerhet eller EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, till exempel 18 § som innebär en skyldighet för tillverkare att på eget initiativ förstöra särskilt farliga varor som denne har återtagit. Regelförenklingskäl och intresset av att undvika överimplementering och onödig börda för näringsidkarna föranleder bedömningen att inte heller denna reglering bör finnas kvar. Marknaden för konsumentprodukter är gränsöverskridande och därmed inte betjänt av oenhetlig lagstiftning mellan EU:s medlemsstater. Till saken hör att de marknadskontrollmyndigheter som ska utses enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bland annat ges befogenhet att förelägga den relevanta ekonomiska aktören att vidta åtgärder för att förstöra en bristfällig produkt eller på annat sätt göra den obrukbar (se artiklarna 14.4 g och 16.3 d i EU:s marknadskontrollförordning). Till befogenheterna, som även inbegriper rätt för marknadskontrollmyndigheterna att själv vidta lämpliga åtgärder om bristen kvarstår (artikel 16.5 i EU:s marknadskontrollförordning), kopplas också sanktionsmöjligheter (se avsnitt 10.4 och 10.5). Likartade överväganden gör sig gällande i fråga om tillsynsmyndigheters särskilda befogenhet att enligt 26 § produktsäkerhetslagen förelägga näringsidkare att tillhandahålla varuprover. Om motsvarande möjlighet inte ges i sektorsregleringen kommer marknadskontrollmyndigheten ändå att ha befogenhet att införskaffa varuprover, även under dold identitet (se vidare avsnitt 10.1), vilket får anses vara tillräckligt i sammanhanget. Med det nya regelverket kan dessutom behovet av sådana förbudsmyndiganden som finns i 36 § produktsäkerhetslagen ifrågasättas.

Eftersom produktsäkerhetslagen har ett bredare tillämpningsområde än EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och även omfattar konsumentvaror som tillhandahålls i offentlig verksamhet och konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet behöver det övervägas om särskilda säkerhetskrav av dessa slag bör tas in i ny lagstiftning (se vidare avsnitt 11 och 12).

9.2 Lagen om farliga livsmedelsimitationer

Förslag: Lagen om farliga livsmedelsimitationer ska upphävas.
--

Skälen för förslaget: Som framgår av avsnitt 5 har direktivet om farliga livsmedelsimitationer upphävts genom EU-förordningen om allmän

produktsäkerhet. Till undvikande av icke ändamålsenlig dubbelreglering bör således lagen om farliga livsmedelsimitationer, som har genomfört det upphävda direktivet om livsmedelsimitationer, ersättas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen.

9.3 Förordningen om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror

Förslag: Förordningen om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror ska upphävas.

Skälen för förslaget: I 1 § förordningen (1993:1322) om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet i fråga om farliga konsumentvaror anges att föreskrifterna i förordningen meddelas för att genomföra direktivet om allmän produktsäkerhet. Enligt paragrafens andra stycke gäller förordningen om inte något annat är särskilt föreskrivet i fråga om sådant informationsutbyte.

Förordningen innehåller bestämmelser om underrättelseskyldighet för myndigheter som vidtar åtgärder mot konsumentvaror som kan medföra en allvarlig risk (se 3–4 §§). Därutöver finns regler om dels Konsumentverkets skyldighet att underrätta Europeiska kommissionen och andra myndigheter om relevanta uppgifter, dels verkets rätt till information (se 5–8 §§).

I och med att direktivet om allmän produktsäkerhet ersatts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet samt utvecklingen av systemet för snabb varning Safety Gate – för vilket det ska utses en gemensam nationell kontaktpunkt med uppgifter att samordna och utbyta information om konsumentprodukter som utgör en risk – är regleringen i förordningen om informationsutbyte inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet överflödig. Denna förordning föreslås därför upphävas.

9.4 Förordningen om förbud mot vissa farliga tändare

Förslag: Förordningen om förbud mot vissa farliga tändare ska upphävas.

Skälen för förslaget: Förordningen (2006:1085) om förbud mot vissa farliga tändare innehåller säkerhetskrav i fråga om olika slags tändare som släpps ut på marknaden eller tillhandahålls konsumenterna. 8 § hänvisar till tillsynsbefogenheten i 27 § produktsäkerhetslagen. Bestämmelsen, som innebär en upplysning, är inte längre motiverad. Förordningen har genomfört Europeiska kommissionens beslut nr 2006/502/EG av den 11 maj 2006 om en förpliktelse för medlemsstaterna att förbjuda att icke barnsäkra eller leksaksliknande tändare släpps ut på marknaden, ändrat

genom kommissionens beslut nr 231/2007/EG av den 12 april 2007. Beslutet, som alltså utgör den lagliga grunden för förordningen, ändrades genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2016/575 och upphörde att gälla den 11 maj 2017. Leksaksliknande tändare regleras sedan augusti 2017 av standarden EN 13869:2016 Lighters – Child safety requirements for lighters – Safety requirements and test methods. Standarden är refererad i Europeiska unionens officiella tidning (EUT). Sammantaget bör förordningen om förbud mot vissa farliga tändare upphävas i sin helhet.

10 Anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

10.1 Marknadskontrollmyndigheternas kontrollbefogenheter

Förslag: Marknadskontrollmyndigheten ska vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ha befogenhet enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning att

- kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter (artikel 14.4 a–14.4 c)
- utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter (artikel 14.4 d)
- få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel (artikel 14.4 e)
- inleda undersökningar på eget initiativ (artikel 14.4 f)
- kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk (artikel 14.4 g)
- själv vidta åtgärder (artikel 14.4 h)
- införskaffa, inspektera och demontera varuprover (artikel 14.4 j)
- kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas (artikel 14.4 k).

Marknadskontrollmyndigheten ska få införskaffa varuprover under dold identitet enligt artikel 14.4 j i EU:s marknadskontrollförordning endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet med åtgärden går förlorat.

Om en farlig produkt har identifierats ska marknadskontrollmyndigheten ha befogenhet att enligt artikel 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att tillverkaren lämnar information om andra produkter som är utsatta för samma risk.

När det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt ska marknadskontrollmyndigheten ha befogenhet att enligt artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning.

Befogenhet att kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt avlägsnas, att en varning visas eller att åtkomsten begränsas enligt artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning eller artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska inte gälla i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en skyldighet att vidta en åtgärd avseende ett onlinegränssnitt inte längre ska gälla.

Marknadskontrollmyndigheten ska ha befogenhet att enligt artikel 15.6 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att ekonomiska aktörer lämnar in regelbundna lägesrapporter och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd.

Hänvisningarna till artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning och artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska vara dynamiska.

Skälen för förslaget

Befogenhetstilldelning

Artikel 14 i EU:s marknadskontrollförordning reglerar marknadskontrollmyndigheternas befogenheter vid marknadskontroll enligt samma förordning. I artikelns tredje punkt anges alternativa sätt som medlemsstaterna kan välja mellan när de föreskriver om hur marknadskontrollmyndigheterna ska utöva sina befogenheter: a) direkt inom ramen för deras egen myndighetsutövning, b) med hjälp av andra myndigheter, eller c) via ansökningar till domstolar som är behöriga att godkänna utövandet av befogenheten. Punkt 4 anger att de befogenheter som tilldelas marknadskontrollmyndigheterna åtminstone ska omfatta befogenhet att

- a) kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller relevanta handlingar, tekniska specifikationer, data eller uppgifter om överensstämmelse och produktens tekniska aspekter, däribland tillgång till programvara, i den mån sådan tillgång är nödvändig i syfte att bedöma produktens överensstämmelse med den tillämpliga harmoniserade unionslagstiftningen, i alla former och format och oberoende av lagringsmedium eller var handlingar, tekniska specifikationer, data eller uppgifter lagras, och att göra eller erhålla kopior av dessa,
- b) kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller relevanta uppgifter om leveranskedjan, om distributionsnätets utformning, om antalet produkter på marknaden och om andra produktmodeller som har samma tekniska egenskaper som den berörda produkten, om detta är relevant för överensstämmelse med de gällande kraven enligt harmoniserad unionslagstiftning,

- c) kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller relevanta uppgifter för bedömningen av äganderätten till webbplatser, när uppgifterna i fråga har samband med föremålet för undersökningen,
- d) utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter,
- e) få tillträde till lokaler, mark eller transportmedel som den berörda ekonomiska aktören använder för ändamål som har samband med den ekonomiska aktörens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke, i syfte att identifiera bristande överensstämmelse och erhålla bevis.
- f) inleda undersökningar på marknadskontrollmyndigheternas eget initiativ i syfte att identifiera bristande överensstämmelse och se till att den upphör.
- g) kräva att ekonomiska aktörer vidtar lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk,
- h) vidta lämpliga åtgärder om en ekonomisk aktör underlåter att vidta lämpliga korrigerande åtgärder eller om den bristande överensstämmelsen eller risken består, inbegripet befogenheter att förbjuda eller inskränka tillhandahållandet av en produkt på marknaden eller att besluta att en produkt dras in eller återkallas,
- i) fastställa påföljder i enlighet med artikel 41,
- j) befogenhet att införskaffa varuprover, inbegripet under dold identitet, att inspektera varuproverna och att demontera dem i syfte att identifiera bristande överensstämmelse och erhålla bevis, och
- k) när inga andra effektiva medel står till buds för att eliminera en allvarlig risk,
 - i) kräva att innehåll som hänvisar till de relaterade produkterna avlägsnas från ett onlinegränssnitt, eller att kräva tydlig visning av en varning till slutanvändarna när de använder ett onlinegränssnitt, eller
 - ii) om en begäran i enlighet med led i inte har iakttagits, kräva att leverantörer av informationssamhällets tjänster begränsar åtkomsten till onlinegränssnittet, inbegripet genom att begära att en relevant tredje part genomför sådana åtgärder.

Befogenheterna avseende onlinegränssnitt är begränsade i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. När ändrade förhållanden ger anledning till det ska marknadskontrollmyndigheten också besluta att åtgärderna inte längre behöver vidtas. Därtill får varuprover inhandlas under dold identitet om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås.

Det finns ingen sektorsövergripande lag som ger marknadskontrollmyndigheterna dessa befogenheter. Befogenheterna har i stället tilldelats genom den lagstiftning som genomför eller kompletterar harmoniserade EU-rättsakter.

Som framgår av avsnitt 5.5 måste uppsättningarna bestämmelser om marknadskontroll i EU:s marknadskontrollförordning och EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anpassas till varandra. Av artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet följer därför att medlemsstaterna ska tilldela sina marknadskontrollmyndigheter de befogenheter för marknadskontroll som behövs för att tillämpa den förordningen, åtminstone befogenheterna som anges i artikel 14.4 i EU:s

marknadskontrollförordning. De befogenheter som ges marknadskontrollmyndigheterna i enlighet med artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning behöver således vara tillämpliga även på EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. I skäl 53 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att för att marknadskontrollen enligt den förordningen ska vara effektiv och för att undvika att farliga produkter förekommer på unionsmarknaden bör befogenheterna vara tillämpliga i alla nödvändiga och proportionella fall och också för produkter som inte utgör en icke-allvarlig risk.

Vid kompletteringen av EU:s marknadskontrollförordning har den svenska lagstiftaren låtit befogenheterna utövas dels direkt inom ramen för marknadskontrollmyndigheternas egen myndighetsutövning, dels med hjälp av andra myndigheter. De överväganden som gjordes då är relevanta även nu (se prop. 2021/22:123 s. 133–158). Med hänsyn till kraven på ett effektivt och ändamålsenligt utövande av befogenheterna (se artikel 14.2 i EU:s marknadskontrollförordning) och behovet av ett snabbt ingripande från marknadskontrollmyndigheterna saknas fortfarande – när möjlighet finns att överklaga en marknadskontrollmyndighets beslut (se vidare avsnitt 10.15) – skäl att ställa som krav att befogenheterna endast får utövas efter godkännande av en domstol (jämför prop. 2021/22:238 s. 148 och 157).

I skäl 64 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att nationella myndigheter bör ges möjlighet att komplettera den traditionella marknadskontrollverksamhet som är inriktad på produktsäkerhet med en marknadskontrollverksamhet inriktad på interna förfaranden för överensstämmelse som inrättats av ekonomiska aktörer för att säkerställa produktsäkerhet. Enligt skälet bör marknadskontrollmyndigheterna kunna kräva att tillverkaren anger vilka andra relaterade produkter som berörs av samma risk. Mot denna bakgrund ges ytterligare en kontrollbefogenhet i artikel 23.3. Artikeln anger att om en farlig produkt har identifierats får marknadskontrollmyndigheterna begära att tillverkaren lämnar information om andra produkter som tillverkats enligt samma förfarande och som innehåller samma komponenter eller ingår i samma tillverknings-sats, som är utsatta för samma risk.

I artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges vidare följande. När det gäller befogenheter som tilldelats av medlemsstaterna i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/1020 ska medlemsstaterna tilldela sina marknadskontrollmyndigheter nödvändiga befogenheter att, när det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, utfärda ett föreläggande med krav på att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning. Sådana förelägganden ska utfärdas i enlighet med de minimivillkor som anges i artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/2065². Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska vidta nödvändiga åtgärder för att ta emot och behandla förelägganden som utfärdats enligt denna punkt,

² Av artikel 9.2 i förordningen (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster följer att medlemsstaterna ska säkerställa att ett föreläggande om att agera mot olagligt innehåll uppfyller vissa villkor när det översänds till leverantören, bl.a. att rättslig grund, motivering och viss information anges.

och de ska agera utan onödigt dröjsmål, och under alla omständigheter inom två arbetsdagar från mottagandet av föreläggandet. De ska informera den utfärdande marknadskontrollmyndigheten om föreläggandets effekt på elektronisk väg genom att använda de kontaktuppgifter till marknadskontrollmyndigheten som offentliggjorts i Safety Gate-portalerna.

Artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet motsvarar till stor del artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning men preciserar och kompletterar samtidigt den befogenhetsbestämmelsen. Kravet kan riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser som inte är ekonomiska aktörer. En skillnad är att befogenheterna i artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska kunna användas även i fråga om andra farliga produkter än sådana som medför en allvarlig risk. Förelägganden som utfärdas enligt artikeln kan enligt artikel 22.5 kräva att en leverantör av en onlinemarknadsplats, under den angivna perioden, från sitt onlinegränssnitt ska avlägsna allt identiskt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om den farliga produkten i fråga, blockera tillgången till det eller visa en uttrycklig varning, förutsatt att sökningen efter det berörda innehållet är begränsad till den information som anges i föreläggandet och inte kräver att leverantören av onlinemarknadsplatsen gör en oberoende bedömning av innehållet, samt att sökningen och avlägsnandet kan utföras på ett proportionellt sätt med hjälp av tillförlitliga automatiserade verktyg.

För att Sverige ska fullgöra sina unionsrättsliga skyldigheter är det nödvändigt att alla svenska marknadskontrollmyndigheter med ansvar för att kontrollera att konsumentprodukter överensstämmer med aktuella krav har de befogenheter som framgår av artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning och artiklarna 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Följaktligen behövs kompletterande bestämmelser om befogenheterna i svensk rätt. Kompletteringarna rör myndighetsutövning som aktualiserar frågor om enskildas fri- och rättigheter. Begränsningar av dessa får endast göras under vissa närmare förutsättningar och kräver lagform (se bland annat 2 kap. 6, 20 och 21 §§ och 8 kap. 2 § regeringsformen samt artikel 8 i Europakonventionen). Regleringen föreslås därför tas in i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. I avsnitt 10.7 lämnas förslag om myndigheters ansvar för marknadskontrollen.

Befogenheter motsvarande de som tilldelats marknadskontrollmyndigheterna i sektorslagstiftningen med anledning av EU:s marknadskontrollförordning bör således vara tillgängliga även vid marknadskontroll över produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Rent lagteknisk föreslås befogenhetstilldelningen regleras på så sätt att det i paragrafen hänvisas till de aktuella punkterna i artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning, tillsammans med en kortfattad beskrivning av vad respektive befogenhet avser. Samma metod används vid hänvisning till artiklarna 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Befogenheterna tilldelas således genom paragraferna. För att ta del av den fullständiga omfattningen och innebörden av respektive befogenhet hänvisas till artikeltexten.

De befogenheter som genom förslaget tilldelas de svenska marknadskontrollmyndigheterna har därmed samma innebörd och omfattning som

den som avses enligt EU:s marknadskontrollförordning respektive EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Beträffande tre av befogenheterna; befogenheten enligt artikel 14.4 j i EU:s marknadskontrollförordning att införskaffa varuprover och befogenheterna att begränsa onlinegränssnitt enligt artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning eller artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, föreslås dessutom vissa kompletterande nationella bestämmelser som överensstämmer med befintlig sektorslagstiftning om marknadskontroll av produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftningen i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning.

Genom den valda metoden för befogenhetstilldelning tydliggörs att marknadskontrollmyndigheterna ska tillämpa befogenheterna i överensstämmelse med vad som anges i respektive punkt i artiklarna samt EU-förordningarna i övrigt, exempelvis artikel 14.2 i EU:s marknadskontrollförordning som anger att myndigheterna ska tillämpa befogenheterna effektivt och ändamålsenligt och i enlighet med proportionalitetsprincipen. Vidare får rättspraxis från EU-domstolen om hur de aktuella artiklarna ska tolkas och tillämpas direkt betydelse för hur de svenska marknadskontrollmyndigheterna får tillämpa befogenheterna.

När det gäller rätten till information från leverantörer av onlinemarknadsplatser (jämför artikel 14.4 a–14.4 c i EU:s marknadskontrollförordning och artikel 22 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet), som spelar en central roll i marknadskontrollverksamheten, kan marknadskontrollmyndighetens behov avse till exempel dokumentation om de produktsäkerhetsrutiner som leverantören av onlinemarknadsplatsen tillämpar, mängden produkter som leverantören sålt via onlinegränssnittet och identiteten hos parterna i leveranskedjan.

Innebörden av lämpliga åtgärder enligt artikel 14.4 g och 14.4 h i EU:s marknadskontrollförordning tydliggörs via artikel 16, som innehåller exempel på åtgärder för marknadskontroll. Sådana åtgärder kan bland annat inbegripa förhindrande av att produkten tillhandahålls på marknaden eller återkallelse av produkten (artikel 16.3 b, 16.3 c och 16.5). Därutöver anges i artikel 19.1 att marknadskontrollmyndigheterna ska säkerställa att produkter som utgör en allvarlig risk dras tillbaka eller återkallas när det inte finns några andra effektiva medel att tillgå för att eliminera den allvarliga risken, och att tillhandahållandet av dem på marknaden förbjuds. Bestämmelser om förfarandet vid återkallelse av konsumentprodukter finns i artiklarna 35–37 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Dessa bestämmelser, som även innefattar krav på avhjälpande åtgärder, tillämpas på alla produkter som omfattas av förordningen.

För en kommentar om den närmare innebörden och omfattningen av befogenheterna enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning hänvisas i övrigt till förarbetena till regleringen som kompletterar den förordningen (prop. 2020/21:189 s. 33–42 och prop. 2021/22:238 s. 145–159).

Artikel 22.5 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, som preciserar och kompletterar bestämmelsen om föreläggande i artikel 22.4, innebär att förelägganden enligt artikel 22.4 kan gälla även annat motsvarande innehåll på onlinegränssnittet. När ett sådant föreläggande utfärdas ska det som föreskrivs i artikel 22.4 första stycket och artikel 22.5 om utfärdande av föreläggandet och innehållet i det iakttas. Eftersom dessa

villkor framgår av förordningen behövs ingen nationell reglering om dem. Däremot bör upplysas om den begränsning av befogenheten som följer av grundlag, det vill säga att databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd ska undantas från rätten att kräva begränsning av onlinegränssnitt.

Befogenheter för marknadskontrollmyndigheterna kommer även till uttryck i vissa andra artiklar i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Beträffande dessa görs följande överväganden.

I artikel 15.6 anges att marknadskontrollmyndigheterna får begära att de ekonomiska aktörerna lämnar regelbundna lägesrapporter, och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd. Även denna befogenhet bör framgå av lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Artikel 15.2 anger att den ekonomiska aktören på begäran av en marknadskontrollmyndighet ska tillhandahålla all nödvändig information, särskilt beskrivningar av den risk som produkten utgör och eventuella korrigerande åtgärder som vidtagits för att hantera risken. Enligt artikel 16.2 ska en i unionen etablerad ekonomisk aktör, med ansvar för produkter som släpps ut på marknaden, på begäran av marknadskontrollmyndigheterna tillhandahålla belägg i form av dokumentation för de kontroller som utförts för att säkerställa säkerheten hos produkten. Motsvarande befogenheter får anses ges genom att marknadskontrollmyndigheten ska kunna kräva att ekonomiska aktörer tillhandahåller relevanta handlingar, tekniska specifikationer eller uppgifter om överensstämmelse och produktens tekniska aspekter (jämför artikel 14.4 a i EU:s marknadskontrollförordning).

Av artikel 10.2 följer att tillverkarens representant på begäran från en marknadskontrollmyndighet ska tillhandahålla myndigheten en kopia av fullmakten från tillverkaren. För övrigt föreskriver artikel 22.12 j att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska, på motiverad begäran av marknadskontrollmyndigheterna, när leverantörerna eller onlinesäljare har infört tekniska hinder för extrahering av data från deras onlinegränssnitt (dataskrapning), tillåta skrapning av sådana data uteslutande för produktsäkerhetsändamål på grundval av de identifieringsparametrar som tillhandahålls av de begärande marknadskontrollmyndigheterna. Dessa artiklar formuleras främst som skyldigheter för tillverkarens representant respektive leverantören av onlinemarknadsplatsen och kräver inte några ytterligare särskilda nationella befogenhetsbestämmelser, utöver den redan föreslagna regleringen och en rätt för marknadskontrollmyndigheten att besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska följas (se avsnitt 10.4).

Skulle det finnas fortsatt behov av att använda befogenheter i produktsäkerhetslagen som saknar motsvarighet i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, får sådana befogenheter i första hand, efter ytterligare utredning, tas in i specialregleringen om produktsäkerhet (se till exempel förslagen i promemorian Tillsyn och kontroll inom miljöbalkens område, KN2025/00591).

Marknadskontrollmyndigheten kan utöva sina befogenheter genom förelägganden och andra beslut

När en marknadskontrollmyndighet utövar sina givna befogenheter enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning eller enligt artikel 15.6, 22.4 eller 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet görs det av nödvändighet många gånger genom att myndigheten fattar beslut. Det är också naturligt att den marknadskontrollmyndighet som exempelvis vill kräva handlingar enligt befogenheten i artikel 14.4 a i EU:s marknadskontrollförordning, få tillträde till en lokal enligt befogenheten i artikel 14.4 e i EU:s marknadskontrollförordning eller kräva att åtgärder vidtas mot ett onlinegränssnitt enligt befogenheten i antingen artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning eller artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, riktar sitt krav mot den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen genom att fatta ett beslut i formen av ett föreläggande (jämför propositionen Ny lag om leksakers säkerhet, prop. 2010/11:65 s. 73, propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning, prop. 2017/18:51 s. 28, och prop. 2021/22:238 s. 220). Det behöver inte framgå uttryckligen av lagtexten att befogenheterna kan utövas genom att marknadskontrollmyndigheten fattar beslut om förelägganden eller andra slag av beslut.

I förekommande fall kan ett föreläggande behöva riktas mot fler än en ekonomisk aktör eller leverantör av onlinemarknadsplats. Att en marknadskontrollmyndighet har denna möjlighet behöver dock inte anges uttryckligen i lagtexten.

10.2 Marknadskontrollmyndigheterna ska ha möjlighet att ta hjälp av Polismyndigheten

Förslag: Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs för att marknadskontrollmyndigheten ska kunna vidta åtgärder för marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt polislagen behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl.

Skälen för förslaget: Vid utövandet av sina befogenheter, till exempel rätten att få tillträde till utrymmen eller att kontrollera respektive förstöra produkter, kan marknadskontrollmyndigheterna i vissa situationer behöva hjälp av någon med särskilda våldsbefogenheter. Det kan till exempel handla om att en ekonomisk aktör motsätter sig att en marknadskontrollmyndighet får tillträde till aktörens lokaler för att kontrollera att produkterna uppfyller gällande krav. Marknadskontrollmyndigheten kan i samband med marknadskontrollen också ha behov av skydd för sin personal.

För att effektivt kunna använda sig av de befogenheter som anges i artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning bör det för kontrollen av

produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet finns möjlighet för marknadskontrollmyndigheterna att när så är nödvändigt ta hjälp av Polismyndigheten. Denna ordning överensstämmer med övrig reglering om polishjälp vid marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning. Till detta kommer att Polismyndigheten också enligt produktsäkerhetslagen ska lämna det biträde som behövs vid tillsynen över efterlevnaden av lagen. Den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör därför innehålla en möjlighet för marknadskontrollmyndigheten att begära hjälp av Polismyndigheten när den vidtar åtgärder för marknadskontroll. Möjligheten bör begränsas till de situationer där det kan befaras att en åtgärd inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen behöver användas eller det annars finns synnerliga skäl.

10.3 Språkrav på information om produkter

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om på vilket språk märkning, kontaktuppgifter, bruksanvisningar och varnings- eller säkerhetsinformation ska tillhandahållas enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d, 21 och 22.9 d i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bedömning: Den myndighet som bör meddela föreskrifter om språkrav på informationen är Konsumentverket.

Skälen för förslaget och bedömningen

I EU-förordningen om allmän produktsäkerhet åläggs medlemsstaterna skyldighet att bestämma på vilket språk viss information ska tillhandahållas.

I artikel 9.7 anges att tillverkare ska säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden, utom om produkten kan användas på ett säkert sätt och som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar eller sådan säkerhetsinformation. Motsvarande krav för importörer finns i artikel 11.4.

Om ekonomiska aktörer tillhandahåller produkter på marknaden genom distansförsäljning ska erbjudandet av de produkterna enligt artikel 19 d tydligt och synligt ange eventuell varnings- eller säkerhetsinformation på antingen produkten eller förpackningen eller i ett åtföljande dokument på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden. Motsvarande språkrav gäller när leverantörer av onlinemarknadsplatser enligt artikel 22.9 d ska utforma och organisera sitt onlinegränssnitt på ett sätt som gör det möjligt för näringsidkare som erbjuder produkterna att för dessa produkter tillhandahålla varnings- eller säkerhetsinformation.

Enligt artikel 21 ska medlemsstaten också bestämma språket på viss information som ekonomiska aktörer tillhandahåller i elektroniskt format. De uppgifter som avses i bestämmelsen är produktens typ-, tillverknings-

sats- eller serienummer, bruksanvisningar, säkerhets- eller varningsinformation, tillverkarens eller importörens namn, firmanamn eller varumärke samt postadress och elektronisk adress (se artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 16.3).

Att säkerhets- och varningsinformation om produkter som tillhandahålls i Sverige ges på svenska förefaller lämpligt. Engelska som tillämpligt språk för informationen är ett tänkbart alternativ. Det är emellertid samtidigt naturligt att tillverkarens eller importörens namn på ett främmande språk, liksom e-postadresser och egennamn, inte ska behöva översättas.

På grund av de aktuella artiklarnas tekniska karaktär framstår det som ändamålsenligt att, i likhet med vad som i dag gäller enligt den svenska produktsäkerhetsregleringen, bemyndiga regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela de föreskrifter om informationens språk som kan behövas. En sådan bestämmelse bör därför tas in i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Konsumentverket har efter bemyndigande från regeringen bland annat tagit fram föreskrifter om att tillverkare ska se till att leksaker förses med varningar, bruksanvisningar och säkerhetsanvisningar på svenska (se 7 § förordningen [2011:703] om leksakers säkerhet och 3 kap. 6 § Konsumentverkets föreskrifter om leksakers säkerhet [KOVFS 2011:5]). Utifrån sitt ansvar på området bör Konsumentverket även få meddela föreskrifter om på vilket språk information enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d, 21 och 22.9 d i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska lämnas. Ett bemyndigande om detta föreslås därför tas in i den nya förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.4 Förelägganden och andra beslut i samband med marknadskontrollen

Förslag: Marknadskontrollmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, EU:s marknadskontrollförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Hänvisningarna till EU-förordningarna ska vara dynamiska.

Ett beslut om föreläggande enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning eller enligt artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet eller ett föreläggande om att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, EU:s marknadskontrollförordning, kompletteringslagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Marknadskontrollmyndigheten ska få bestämma att beslut om åtgärder för marknadskontroll och beslut om förelägganden om att regelverket ska följas ska gälla omedelbart.

Skälen för förslaget

Krav på bestämmelser om sanktioner

Artikel 44 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär att medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i förordningen som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. Förordningen kräver också att medlemsstaterna vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att bestämmelserna tillämpas i enlighet med nationell rätt (punkt 1). Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande (punkt 2). Sådana sanktioner ska marknadskontrollmyndigheten ha befogenhet att fastställa vid marknadskontroll av produkter som omfattas av förordningen (se artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och artikel 14.4 i i EU:s marknadskontrollförordning). I avsnitt 10.1 föreslås tilldelning av vissa andra befogenheter att vidta specifika åtgärder.

I skäl 97 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges följande. För att sanktionerna i betydande grad ska avskräcka ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, leverantörer av onlinemarknadsplatser från att släppa ut farliga produkter på marknaden bör de stå i proportion till överträdelsens karaktär, den eventuella fördelen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen och till karaktären på och allvarligheten av den skada som konsumenten lidit.

Enligt skäl 98 bör vid påförande av sanktioner hänsyn tas till den berörda överträdelsens karaktär, allvarlighet och varaktighet. Åläggandet av sanktioner bör vara proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, inklusive med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principerna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.

Det finns också krav i EU:s marknadskontrollförordning på marknadskontrollmyndigheterna att utöva sina befogenheter proportionerligt (artikel 14.2). Det kan konstateras att de proportionalitetsbedömningar som en marknadskontrollmyndighet behöver göra vid tillämpning av bestämmelserna även ska göras i enlighet 5 § tredje stycket förvaltningslagen, som ger uttryck för en allmän proportionalitetsprincip.

Det överlämnas alltså åt medlemsstaterna att reglera lämpliga sanktioner för överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Kompletterande nationella regler om sanktioner ska därmed finnas för tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, leverantörer av distributionstjänster och leverantörer av förmedlingstjänster som använder onlinegränssnitt som gör det möjligt att för konsumenterna att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av produkter. I detta avseende behöver den svenska lagstiftaren göra val i fråga om arten av sanktioner, deras eventuella storlek och förfarandet för att besluta om dem. De sanktionsverktyg som normalt står till buds för staten är vite, sanktionsavgifter eller straffrättsliga sanktioner.

Det befintliga sanktionssystemet på produktsäkerhetsområdet behöver mot denna bakgrund ses över. I det följande analyseras vilka sanktioner som kan vara lämpliga vid överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller bestämmelser som inför särskilda skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. Det huvudsakliga syftet är att säkerställa att konsumentprodukter som finns på marknaden är säkra. Överträdelse av sådana bestämmelser måste kunna leda till sanktioner.

I skäl 32 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att de ekonomiska aktörerna bör ha skyldigheter i fråga om produktsäkerhet som står i proportion till deras respektive roller i leveranskedjan. Det framstår därför som rimligt att tillverkare och importörer, som bör ha bäst kunskap om produkten, åläggs ett förhållandevis långtgående ansvar. Distributörer kan inte förväntas ha motsvarande information om produkten och omständigheter som påverkar dess säkerhet. Detsamma gäller leverantörer av onlinemarknadsplatser, som endast har skyldigheter avseende information om produkter och ekonomiska aktörer.

Till en början föreskrivs att ekonomiska aktörer endast får släppa ut eller tillhandahålla säkra produkter på marknaden (se det allmänna säkerhetskravet i artikel 5 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser är vidare skyldiga att samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna (se artiklarna 10.2 d, 11.7, 15.1 och 22.12). Ekonomiska aktörer ska vidta nödvändiga korrigerande åtgärder, inbegripet tillbakadragande eller återkallelse av produkten (artiklarna 9.8 och 11.8), och på en marknadskontrollmyndighets begäran lämna all nödvändig information, bland annat om de risker en produkt medför och vilka åtgärder som har vidtagits för att hantera dessa risker och om leveranskedjan (artikel 15.2 och 15.3). För vissa produkter, produktkategorier eller produktgrupper som kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa och säkerhet kan Europeiska kommissionen kräva att de ekonomiska aktörer som släpper ut och tillhandahåller produkterna på marknaden inrättar eller använder ett spårbarhetssystem (artikel 18.1). Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska å sin sida bland annat etablera en kontaktpunkt som möjliggör direkt kommunikation med medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter och konsumenter om produktsäkerhetsfrågor (artikel 22.1 första stycket och artikel 22.2). De ska även registreras i en särskild webbportal, den så kallade Safety Gate-portalen, och där ange information om sin kontaktpunkt (artikel 22.1 andra stycket). Leverantörerna ska också säkerställa att de har interna processer för att utan onödigt dröjsmål kunna uppfylla de relevanta kraven i förordningen (artikel 22.3 och 22.10). Vidare ska marknadskontrollmyndigheter kunna beordra leverantörer av onlinemarknadsplatser att ta bort specifikt innehåll avseende en farlig produkt från sitt onlinegränssnitt, att blockera tillgång till sådant innehåll eller att visa en tydlig varning (artikel 22.4). Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska också beakta regelbunden information om farliga produkter i syfte att tillämpa frivilliga åtgärder för att upptäcka, identifiera, ta bort eller blockera tillgång till innehållet med avseende på farliga produkter (artikel 22.6). Därutöver ska leverantörerna ge information om farliga produkter som erbjudits på deras onlinegränssnitt och avstå från att hindra produktåterkallelser (artikel 22.12).

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräver vidare att det hos de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser finns interna förfaranden för produktsäkerhet (artiklarna 9.4, 14 och 22.3).

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet preciserar och kompletterar skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser som annars i huvudsak regleras i förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster. Regleringarna överlappar även delvis varandra. Nationella bestämmelser om tillsynen över efterlevnaden av och sanktioner för överträdelser av förordningen om digitala tjänster finns i lagen (2024:954) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster. Skyldigheterna enligt EU:s förordning om digitala tjänster gäller situationer där leverantören av en onlinemarknadsplats får kännedom om olagligt innehåll, inbegripet en olaglig produkt, online, medan skyldigheterna enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet aktualiseras när en produktsäkerhetsåterkallelse inletts, om leverantören fått faktisk kännedom om den. Innehållet i skyldigheten enligt artikel 22.12 andra stycket b i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att informera ekonomiska aktörer motsvarar i stor utsträckning skyldigheten enligt artikel 17.1 a i EU:s förordning om digitala tjänster, som gäller leverantörer av värdtjänster. Några bestämmelser som skulle motsvara artikel 22.12 andra stycket c–h i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ingår inte i EU:s förordning om digitala tjänster. En marknadskontrollmyndighet har inte, i den egenskapen, befogenheter även enligt regelverket om digitala tjänster.

Såväl ekonomiska aktörer som leverantörer av onlinemarknadsplatser ska vid en produktsäkerhetsåterkallelse eller när konsumenterna måste uppmärksammas på viss information för att säkerställa säker användning av en produkt (säkerhetsvarning) säkerställa att alla berörda konsumenter som kan identifieras informeras direkt och utan onödigt dröjsmål (artikel 35.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa krav för särskilda produkter eller produktkategorier som ska uppfyllas av ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser för att ge konsumenter möjlighet att registrera en produkt som de har köpt, i syfte att bli underrättade direkt i händelse av en produktsäkerhetsåterkallelse eller säkerhetsvarning avseende den produkten (artikel 35.3). Om inte alla berörda konsumenter kan kontaktas ska ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser, i enlighet med sina respektive ansvarsområden, sprida tydlig och synlig information i form av ett meddelande om återkallelse eller en säkerhetsvarning via andra lämpliga kanaler och säkerställa största möjliga räckvidd (artikel 35.4). Bestämmelser om utformningen av informationen om en produktsäkerhetsåterkallelse finns i artikel 36. Av artikel 37.1 framgår vidare att ansvarig ekonomisk aktör vid en produktsäkerhetsåterkallelse som initierats av aktören eller åläggs av en nationell behörig myndighet ska erbjuda konsumenten en ändamålsenlig, kostnadsfri och snabb avhjälpande åtgärd.

Det kan påpekas att åtgärder som är av största vikt för konsumenternas säkerhet, såsom säkerhetsvarning eller produktåterkallelse, kan bli ineffektiva om vissa av informationsskyldigheterna inte har fullgjorts.

EU-förordningens krav på ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser är direkt tillämpliga och behöver inte införas i nationell rätt. Den närmare omfattningen av skyldigheterna får klargöras av rättstillämpningen och ytterst bedömas av EU-domstolen i dess egenskap av uttolkare av unionsrätten.

Kontroll över att de angivna skyldigheterna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet efterlevs är en uppgift för marknadskontrollmyndigheterna.

Relevanta överträdelser och allmänt om vite

Syftet med sanktioner är att förebygga överträdelser av skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och därigenom att skydda konsumenternas säkerhet. En farlig produkt som tillhandahålls på marknaden och hamnar hos konsumenter äventyrar konsumenternas hälsa. Produkter som strider mot kraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet måste bringas i överensstämmelse med kraven eller dras tillbaka från marknaden.

Artiklarna 23 och 44 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär att samtliga de myndigheter som ansvarar för marknadskontroll av produkter som omfattas av förordningen ska kunna fastställa sanktioner om en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats inte samarbetar enligt artiklarna 10.2 d, 11.7, 15.1 eller 22.12. Marknadskontrollmyndigheterna bör också få besluta om sanktioner vid åsidosättande av skyldigheterna i artiklarna 9–12, 16, 19, 20 och 22 för ekonomiska aktörer respektive leverantörer av onlinemarknadsplatser att lämna uppgifter. Det behöver även finnas möjlighet till sanktioner för överträdelser av bestämmelserna om överensstämmelse med säkerhetskrav (artiklarna 9.1, 11.1, 11.5 och 12.1), av åtgärds- och anmälningskyldigheten (artiklarna 9.8, 11.2 och 12.4) och av språkraven (artiklarna 9.7, 10.2, 11.4 och 19 d). Detsamma gäller åsidosättande av skyldigheten att utarbeta och förvara teknisk dokumentation (artikel 9.2 och 9.3).

Med tanke på arten av de skyldigheter som åläggs de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser genom de aktuella artiklarna i förordningen framstår vite som en lämplig sanktion. Det är en effektiv och avskräckande ekonomisk sanktion som många ekonomiska aktörer och även marknadskontrollmyndigheterna är bekanta med och som redan förekommer i produktsäkerhetslagen och sektorslagstiftningen som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning. Därutöver finns bestämmelser om vitesförelägganden mot leverantörer av onlinemarknadsplatser i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster. Vite som beslutas ska enligt 3 § lagen (1985:206) om viten (fortsättningsvis kallad viteslagen) fastställas till ett belopp som med hänsyn till vad som är känt om mottagarens ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt kan antas förmå den som det riktas mot att följa det föreläggande som är förenat med vite. Befogenheten att förena nödvändiga förelägganden med vite i syfte att säkerställa att produktsäkerhetsregelverket följs är också proportionerlig. Sanktionsmöjligheten är anpassningsbar då beloppet kan bestämmas bland annat med hänsyn till hur angeläget det är att föreläggandet följs och då det både

kan fastställas till ett bestämt eller löpande vite. Blott ett hot om vite kan ha en styrande verkan. Om ett föreläggande inte följs kan marknadskontrollmyndigheten behöva upprepa föreläggandet. Det kan i dessa fall vara lämpligt att höja vitesbeloppet. Enligt 2 § viteslagen ska ett vitesföreläggande vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer.

Ett tänkbart alternativ är att, antingen tillsammans med eller i stället för en vitessanktion, införa en möjlighet att besluta om sanktionsavgift vid överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. En marknadskontrollåtgärd eller ett föreläggande om att regelverket ska följas kan till exempel beslutas i syfte att se till att en säkerhetsbrist åtgärdas. Genom att utöva påtryckning på aktörer att vidta åtgärder eller underlåta att göra något har vitesförelägganden en mer framåtsyftande verkan i pågående förfaranden än sanktionsavgifter som i princip åläggs som straff för redan begångna överträdelser. I de fall en sanktionsavgift har beslutats för en överträdelse kommer därför ett efterföljande vitesföreläggande att avse en annan sak än den överträdelse som sanktionsavgiften avsett. Det finns likväl risk för att en sanktionsavgift i enskilda fall skulle kunna ge oproportionerliga effekter i förhållande till den begångna överträdelsens art. Vite bedöms uppfylla kraven enligt artikel 44 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Det kan samtidigt noteras att produktsäkerhetslagen föreskriver att sanktionsavgift ska kunna åläggas näringsidkare som har brutit mot det allmänna säkerhetskravet eller bestämmelserna om säkerhets- och varningsinformation, återkallelse, destruktion, underrättelse om skaderisker, märkning eller klagomåls- hantering (se 37 §). Frågan om behovet av en möjlighet till sanktionsavgift för överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet behandlas vidare i avsnitt 10.5.

Behövliga förelägganden

I svensk sektorslagstiftning som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning har marknadskontrollmyndigheterna redan befogenhet att besluta de förelägganden som behövs för att den förordningen ska följas. På liknande sätt får tillsynsmyndigheter enligt produktsäkerhetslagen besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att lagen och anslutande föreskrifter ska följas. Med beaktande av behovet att möjliggöra för marknadskontrollmyndigheterna att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett effektivt sätt, och för att täcka in alla relevanta åtgärder, bör det anges i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att marknadskontrollmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, EU:s marknadskontrollförordning, lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Det är naturligt att en marknadskontrollmyndighet använder sig av förelägganden när den, vid utövandet av de tilldelade befogenheterna enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning och artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, riktar olika krav mot en ekonomisk aktör eller en leverantör av en online-marknadsplats. Till exempel bör marknadskontrollmyndigheten kunna förelägga en ekonomisk aktör att från marknaden återkalla en farlig

produkt. Artiklarna 16 och 19 i EU:s marknadskontrollförordning preciserar ett antal åtgärder som kan behöva vidtas. I begreppet föreläggande ligger såväl att det kan röra sig om ett påbud att vidta en viss åtgärd som ett förbud mot en åtgärd. Det kan även noteras att den föreslagna kompletteringslagen innehåller bemyndiganden att meddela vissa föreskrifter.

Som nämnts i avsnitt 8.1 kan hänvisningar till unionsrättsakter göras antingen statiska eller dynamiska. Om ytterligare skyldigheter för ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser läggs till i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är medlemsstaterna i enlighet med artikel 44 skyldiga att fastställa regler om sanktioner för överträdelser även av dessa tillkommande skyldigheter. Används en statisk hänvisning till förordningen blir det vid en ändring av förordningen därmed nödvändigt att uppdatera lagen utan att några överväganden i sak aktualiseras. När det gäller bestämmelsen som ger marknadskontrollmyndigheten rätt att besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningarna ska följas bör hänvisningen till förordningen därför vara dynamisk. Detsamma gäller i fråga om EU:s marknadskontrollförordning.

För att åtgärderna som vidtas inom ramen för marknadskontrollen ska kunna tillämpas i praktiken och få genomslag bör ett beslut om föreläggande få förenas med vite. Det påtryckningsmedel som vite utgör behöver således finnas tillgängligt för marknadskontrollmyndigheten när den med stöd av sina befogenheter i artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning och artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet fattar beslut om förelägganden mot ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. För att ge samma konsumentskydd som många andra lagar ger avseende konsumentprodukters säkerhet bör regleringen utformas med ledning av vitesbestämmelsen i produktsäkerhetslagen, vilken anger att ett föreläggande ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt. Bestämmelsens lydelse ger myndigheten möjlighet att i det enskilda fallet avstå från att förelägga vite när detta inte är påkallat. Om en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats inte följer ett föreläggande som är förenat med vite har marknadskontrollmyndigheten möjlighet att ansöka om utdömning av vitet.

En marknadskontrollmyndighet ska således ha befogenhet att besluta de förelägganden som behövs för att säkerställa att produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och som tillhandahålls på marknaden uppfyller gällande krav, och vid behov förena föreläggandena med vite. Förelägganden kan exempelvis användas för att kräva att en ekonomisk aktör vidtar lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk enligt artikel 14.4 g i EU:s marknadskontrollförordning. Förelägganden kan också beslutas för att en marknadskontrollmyndighet ska kunna bedriva en effektiv kontrollverksamhet, till exempel för att myndigheten ska kunna få tillträde till de lokaler som en ekonomisk aktör använder. Det kan även handla om att marknadskontrollmyndigheten förelägger en ekonomisk aktör att tillhandahålla sådana handlingar som avses i artikel 14.4 a i EU:s marknadskontrollförordning eller lämna information om andra relaterade produkter enligt artikel 23.3 i EU-förordningen om allmän produkt-

säkerhet. Förelägganden kan dessutom riktas mot leverantörer av onlinemarknadsplatser i syfte att hindra erbjudanden om osäkra produkter på deras onlinegränssnitt (se till exempel artikel 22.11). Likaså kan ett föreläggande vara nödvändigt om en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats bryter mot sina skyldigheter enligt artikel 15.1 eller 22.12 att samarbeta med marknadskontrollmyndigheten i syfte att undanröja eller minska risker med tillhandahållna produkter.

Marknadskontrollmyndigheten bör få bestämma att beslut gäller omedelbart

Artikel 18 i EU:s marknadskontrollförordning innehåller processuella rättigheter för ekonomiska aktörer. Enligt artikel 18.1 ska alla åtgärder, beslut eller förelägganden som fattas eller vidtas av marknadskontrollmyndigheterna enligt harmoniserad unionslagstiftning eller enligt EU:s marknadskontrollförordning ange de exakta grunder som de baseras på. Varje sådan åtgärd, beslut eller föreläggande ska enligt artikel 18.2 utan dröjsmål meddelas den berörda ekonomiska aktören, som samtidigt ska underrättas om vilka rättsmedel som står till dennes förfogande enligt lagstiftningen i medlemsstaten i fråga och vilka tidsfrister som gäller för dessa rättsmedel. Innan en åtgärd, ett beslut eller ett föreläggande enligt artikel 18.1 fattas eller vidtas ska den berörda ekonomiska aktören, enligt artikel 18.3, ges tillfälle att yttra sig inom rimlig tid som inte får vara kortare än tio arbetsdagar, förutsatt att det inte är möjligt att ge den ekonomiska aktören den möjligheten därför att åtgärden, beslutet eller föreläggandet är brådskande på grund av hälso- eller säkerhetskrav eller andra skäl som rör de allmänintressen som omfattas av den berörda harmoniserade unionslagstiftningen. Om åtgärden, beslutet eller föreläggandet fattas eller vidtas utan att den ekonomiska aktören har fått möjlighet att yttra sig ska den ekonomiska aktören ges denna möjlighet så snart som möjligt i efterhand, och åtgärden, beslutet eller föreläggandet ska skyndsamt ses över av marknadskontrollmyndigheten. Dessa rättigheter, och motsvarande skyldigheter för marknadskontrollmyndigheterna, ska enligt artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet gälla även vid en marknadskontrollmyndighets åtgärder, beslut eller förelägganden enligt den förordningen.

Om marknadskontrollmyndigheten har konstaterat att det finns förutsättningar för ett föreläggande finns det inte sällan behov av att beslutet genast blir gällande, till exempel om produkten för med sig risk för skada. Detsamma gäller vid annan bristande överensstämmelse som motiverat ett försäljningsförbud. I dessa situationer kan det vara angeläget att beslutet ska gälla omedelbart, även om det överklagas.

I 35 § förvaltningslagen finns bestämmelser om när förvaltningsmyndigheters beslut får verkställas. Huvudregeln är, enligt paragrafens första stycke, att ett beslut som får överklagas inom en viss tid får verkställas när överklagandetiden har gått ut. Ett beslut får dock alltid verkställas omedelbart om beslutet gäller anställning av någon, om det gäller endast tillfälligt eller om kretsen av dem som har rätt att överklaga är så vid eller obestämd att det inte går att avgöra när överklagandetiden går ut (andra stycket). En myndighet får även verkställa ett beslut

omedelbart om ett väsentligt allmänt eller enskilt intresse kräver det (tredje stycket).

Om en annan lag innehåller en från förvaltningslagen avvikande bestämmelse, tillämpas den bestämmelsen (4 §). Det finns därmed ett visst utrymme att meddela bestämmelser som tillåter omedelbar verkställighet av förvaltningsbeslut i högre utsträckning än vad som följer av 35 § förvaltningslagen, om det kan motiveras av bärande sakliga och funktionella skäl (jämför propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag, prop. 2016/17:180 s. 39).

I samband med att kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning infördes bedömde regeringen att det fanns ett behov av att samtliga marknadskontrollmyndigheter skulle kunna bestämma att deras beslut om marknadskontrollåtgärder och förelägganden för att säkerställa efterlevnaden av regelverket gällde omedelbart, särskilt om produkten medförde en risk för skada (prop. 2021/22:238 s. 171). Regeringen anförde även att en motsvarande möjlighet redan fanns i flera av sektorslagarna och att det vore ändamålsenligt om marknadskontrollmyndigheterna hade enhetliga befogenheter i detta avseende.

Likaledes ger produktsäkerhetslagen behöriga tillsynsmyndigheter befogenhet att bestämma att deras beslut om tillsynsförelägganden ska gälla omedelbart (45 §).

Att ett syfte med marknadskontrollmyndigheters beslut enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är att säkerställa konsument-säkerhet talar också för att det bör vara möjligt att besluta om omedelbar verkställighet.

Mot denna bakgrund görs bedömningen att marknadskontrollmyndigheter, när de fattar beslut om åtgärd enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning eller enligt artikel 15.6, 22.4 eller 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet eller beslutar ett föreläggande för att regelverket ska följas, bör kunna bestämma att beslutet ska gälla omedelbart. En sådan möjlighet till omedelbar verkställbarhet kan inte garanteras genom en tillämpning av förvaltningslagens allmänna bestämmelser. Möjligheten bör därför införas i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och utnyttjas i de fall då det är särskilt angeläget att verkställa beslutet.

Allmänt om marknadskontrollmyndigheternas handläggning

Det behövs ingen reglering i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet för att förvaltningslagen och artikel 18 i EU:s marknadskontrollförordning ska gälla för marknadskontrollmyndigheterna. Den artikeln ska tillämpas även på produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (artikel 23). Därav följer att samtliga beslut som marknadskontrollmyndigheterna fattar enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska ange de exakta grunder som de baseras på. Förvaltningslagen och dess bestämmelser om motivering av beslut gäller för marknadskontrollmyndigheterna i den mån inte en annan lag eller en förordning innehåller en bestämmelse som avviker från lagen (4 §). Vid tillämpningen av 4 § jämföras en EU-förordning med svensk lag. I artikel 18.2 och 18.3 i EU:s

marknadskontrollförordning ges vidare regler som sammantaget innebär att en marknadskontrollmyndighet är skyldig att handlägga ärenden och beslut skyndsamt och transparent, och att myndigheten ska tillförsäkra den ekonomiska aktörens rättssäkerhet. Reglerna i artikel 18 är av central betydelse för marknadskontrollmyndigheternas handläggning.

10.5 Sanktionsavgift

Förslag: En ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet gör sig skyldig till en överträdelse genom att åsidosätta någon av sina skyldigheter enligt artikel 5, 9.1, 9.2, 9.3, 9.5, 9.6, 9.7, 9.8, 9.12, 10.2, 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.8, 11.10, 12.2, 12.3, 12.4, 16.2, 16.3, 19, 20 eller 22.12 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, i den ursprungliga lydelsen.

Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets marknadskontrollmyndigheten är belägen.

En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 10 000 kronor och högst 10 procent av den globala årsomsättningen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under den ekonomiska aktörens eller leverantörens av onlinemarknadsplatsen första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst 2 000 000 euro.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

- överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,
- eventuella åtgärder som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,
- tidigare överträdelser som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har gjort sig skyldig till,
- de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och
- andra försvårande eller förmildrande omständigheter.

Den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen får befrias från att betala sanktionsavgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

En sanktionsavgift får bara dömas ut bara om ansökan om påförande av avgiften har delgetts den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen inom 5 år från det att överträdelsen ägde rum.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom 5 år från det att den fick laga kraft.

En sanktionsavgift ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen. Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Bedömning: Betalning av en sanktionsavgift bör ske till Kammarkollegiet.

Skälen för förslaget och bedömningen

Behovet av en möjlighet att besluta om sanktionsavgift

Som nämnts behöver det finnas nationella bestämmelser om effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser som åsidosätter sina skyldigheter enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (se artikel 44). Marknadskontrollmyndigheterna ska ha befogenhet att besluta om sådana sanktioner. I avsnitt 10.4 föreslås att marknadskontrollmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska följas och att ett sådant föreläggande ska få förenas med vite. Som framgår av det avsnittet finns anledning att överväga ett system med sanktionsavgifter som komplement till möjligheten att besluta om vite.

Sanktionsavgift är den administrativa motsvarigheten till böter, som i Sverige är en straffrättslig sanktion för en kriminaliserad gärning. Sanktionsavgifter kan åläggas såväl fysiska som juridiska personer, och kan komma att uppgå till betydligt högre belopp än ett bötesstraff. I allvarliga fall kan mycket höga sanktionsavgifter påföras. Sanktionsavgifter kan således utformas så att de blir i hög grad vinsteliminierande. Detta kan antas ha en betydande handlingsdirigerande verkan. Sanktionsavgifter bör emellertid inte komma i fråga för bestämmelser där det finns risk för negativ påverkan på grundläggande fri- och rättigheter.

I fråga om marknadskontroll finns det en stor variation när det gäller val av sanktioner och utformning av sanktionsregler i sektorslagarna. Som exempel kan nämnas att det i vissa fall finns möjlighet till vite medan överträdelser i andra fall även kan leda till sanktionsavgift eller straff samt att det i vissa fall krävs uppsåt, oaktsamhet eller synnerliga skäl för sanktionsavgift medan det i andra fall gäller ett strikt ansvar.

Det kan vidare noteras att produktsäkerhetslagen möjliggör såväl vite som sanktionsavgifter vid tillsyn enligt lagen. Dessa bestämmelser har genomfört artikel 7 i direktivet om allmän produktsäkerhet som anger att medlemsstaterna ska fastställa regler om effektiva, proportionella och avskräckande påföljder vid överträdelse av de nationella bestämmelser som antagits till följd av direktivet. I förarbetena till produktsäkerhetslagen anfördes att vite inte kunde anses utgöra en tillräcklig sanktion beträffande överträdelser av näringsidkares skyldigheter enligt lagen, och att en direktverkande sanktion därför behövde införas i fråga om dessa

skyldigheter. Endast straff eller sanktionsavgift bedömdes uppfylla produktsäkerhetsdirektivets krav på effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. Regeringen ansåg sammantaget att sanktionsavgifter var ett modernare och effektivare sätt att sanktionera lagens bestämmelser om skyldigheter för näringsidkare än straff (prop. 2003/04:121 s. 153–156).

Samma argument gör sig gällande i fråga om behovet av en möjlighet till sanktionsavgift vid överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Till detta kommer att det i flertalet speciallagar på produktsäkerhetsområdet finns bestämmelser om förutsättningar för sanktionsavgift som i övrigt hänvisar till produktsäkerhetslagens regler i fråga om vem avgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter (37 § andra stycket och 39–43 §§).

Ett system med administrativa sanktionsavgifter används ofta för att enkelt och snabbt beivra regelöverträdelser. En sanktionsavgift påförs inte nödvändigtvis för att åstadkomma eller återställa den lagenliga situationen, och avgiften ersätter därför inte myndighetsåtgärder som vidtas i detta syfte. Att det nu är fråga om att skydda konsumenters hälsa och säkerhet talar för att sanktionsavgifter bör kunna tas ut vid centrala överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Införandet av en sådan kompletterande sanktionsmöjlighet kan antas medföra såväl ökad följsamhet till som färre överträdelser av regelverket.

Samtidigt bör endast mer allvarliga, tydliga och avgränsade överträdelser leda till att sanktionsavgift beslutas (se vidare nedan under rubriken *Överträdelser som bör kunna leda till sanktionsavgift*). Det är också viktigt att det tydligt framgår vem en sanktionsavgift ska kunna tas ut av. Utgångspunkterna vid övervägande av vilka överträdelser som bör omfattas av sanktionsavgift bör i första hand vara syftet med regleringen, vikten av att bestämmelserna efterlevs och de skador som kan bedömas uppkomma vid överträdelser. Eftersom många aktörer på marknaden är vinstdrivande företag som verkar i konkurrens med varandra behöver sanktionssystemet också utformas på ett sätt som ger aktörerna tillräckliga skäl att följa de krav som uppställs.

Sammantaget bör det i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet införas bestämmelser om rätt att ta ut sanktionsavgift vid vissa överträdelser.

Överträdelser som bör kunna leda till sanktionsavgift

Vid införandet av ett system med sanktionsavgifter behöver lagstiftaren bestämma vilka överträdelser som ska kunna leda till sådana avgifter. Det bör då övervägas vilka bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som till sin beskaffenhet lämpar sig för sanktionsavgift vid en överträdelse. I regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn (skr. 2009/2010:79 s. 46) anges följande om utformningen av sanktionsavgifter.

Utformningen av en sanktionsavgift vid tillsyn bör uppfylla de principer om sanktionsavgifters användningsområde och utformning som angavs i förarbetena till bestämmelsen om förverkande i 36 kap. 4 §

brottsbalken (prop. 1981/82:142 s. 77). Enligt dessa principer bör sanktionsavgifter användas inom områden där regelöverträdelser är särskilt frekventa eller där det föreligger speciella svårigheter med att beräkna storleken av den vinst eller besparing som uppnås i det enskilda fallet. Avgifter bör vidare endast förekomma inom speciella och klart avgränsade rättsområden där det relativt lätt kan fastställas om en överträdelse skett eller inte. [...] Om avgiftsskyldigheten ska bygga på ett strikt ansvar bör förutsättas att det finns starkt stöd för en presumtion om att överträdelser inte kan förekomma annat än som en följd av uppsåt eller oaktsamhet.

I kommissionens förslag till EU-förordning om allmän produktsäkerhet angavs att följande typer av överträdelser skulle leda till sanktioner:

- överträdelser av det allmänna produktsäkerhetskravet,
- underlåtenhet att i tid informera den behöriga myndigheten om en farlig produkt som tillhandahållits på marknaden,
- underlåtenhet att rätta sig efter ett beslut som fattats med stöd av förordningen,
- åsidosättande av ekonomiska aktörers skyldigheter avseende spårbarhet och information,
- lämnande av oriktiga, ofullständiga eller vilseledande uppgifter till marknadskontrollmyndigheterna,
- underlåtenhet att lämna begärda uppgifter inom den föreskrivna tidsfristen,
- vägran att underkasta sig inspektioner,
- underlåtenhet att tillhandahålla behövliga handlingar eller produkter vid inspektionerna, och
- förfalskning av provningsresultat (artikel 40.3).

De ovan angivna principerna och kriterierna kan lämpligen även tjäna som vägledning vid utformningen av de kompletterande nationella bestämmelserna om sanktionsavgift vid överträdelse av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Kompletteringslagen behöver ge klar ledning beträffande vad som är otillåtet och kan medföra en sanktionsavgift. I sammanhanget finns också anledning att göra en jämförelse med den reglering om sanktionsavgifter som finns i produktsäkerhetslagen.

Följaktligen bör en sanktionsavgift kunna tas ut av en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats som brutit mot någon av sina skyldigheter i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet enligt

1. artikel 5 att endast släppa ut eller tillhandahålla säkra produkter på marknaden,
2. artikel 9.1 att säkerställa att produkter har utformats och tillverkats så att de vid utsläppande på marknaden är säkra,
3. artikel 9.2 och 9.3 att göra en intern riskanalys och utarbeta teknisk dokumentation,
4. artikel 9.5 att på produkten, dess förpackning eller i ett åtföljande dokument ange uppgifter som gör det möjligt att identifiera produkten,
5. artiklarna 9.6 och 11.3 att ange kontaktuppgifter,
6. artiklarna 9.7 och 11.4 att tillhandahålla bruksanvisningar och säkerhetsinformation,

7. artikel 9.8 att vidta nödvändiga korrigerande åtgärder och informera konsumenterna och berörda marknadskontrollmyndigheter om detta,
8. artiklarna 9.12 och 11.10 att undersöka inkomna klagomål som rör säkerheten hos produkter och föra register över dessa klagomål och eventuella korrigerande åtgärder,
9. artikel 10.2 att informera om en produkts säkerhet,
10. artikel 11.1 och 11.2 att inte släppa ut en osäker eller farlig produkt på marknaden och att informera om en farlig produkt,
11. artiklarna 11.5 och 12.2 att säkerställa säkra lagrings- eller transportförhållanden,
12. artikel 11.8 att informera om en farlig produkt som släppts ut på marknaden och säkerställa att nödvändiga korrigerande åtgärder vidtas,
13. artikel 12.3 att inte tillhandahålla en produkt på marknaden som inte överensstämmer med kraven i artiklarna 5, 9.5–9.7, 11.3 och 11.4,
14. artikel 12.4 att informera om en produkt på marknaden som är farlig eller inte överensstämmer med kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4,
15. artikel 16.2 att regelbundet kontrollera att produkten överensstämmer med den tekniska dokumentation som avses i artikel 9.2 och uppfyller kraven i artikel 9.5–9.7,
16. artikel 16.3 att på produkten eller dess förpackning, paketet eller ett åtföljande dokument ange namn, varumärke eller kontaktuppgifter,
17. artikel 19 att i ett erbjudande om produkten ange information om tillverkaren eller ansvarig person och produkten,
18. artikel 20 att anmäla och informera om en olycka, eller
19. artikel 22.12 att ge information om farliga produkter som erbjudits på ett onlinegränssnitt, säkerställa effektiva produktåterkallelser samt informera om och anmäla olyckor.

Det föreslagna systemet har betydande likheter med produktsäkerhetslagens reglering om sanktionsavgifter, om än ytterligare skyldigheter ingår i den nya uppräkningsen av relevanta överträdelser. När det gäller ekonomiska aktörers skyldigheter enligt artiklarna 9.11 och 11.9 att tillgängliggöra respektive kontrollera kommunikationskanaler för klagomål bör möjligheten till förelägganden vid vite vara tillräcklig (se avsnitt 10.4). Detsamma gäller i fråga om skyldigheten för tillverkarens representant att till marknadskontrollmyndigheten lämna en kopia av relevant fullmakt från tillverkaren (artikel 10). Om en leverantör av en onlinemarknadsplats skulle kunna drabbas av sanktionsavgift vid åsidosättande av skyldigheten i artikel 22.11 avseende åtgärder och skydd mot missbruk, finns det risk för att leverantören blir alltför sträng i sina bedömningar av om osäkra produkter ofta erbjudits. Detta skulle kunna leda till alltför omfattande avstängningar av näringsidkare som erbjuder produkter på onlinegränssnitt. Vid överträdelse av denna bestämmelse skulle ett föreläggande förenat med vite, som ger möjlighet till rättelse utan att någon sanktion döms ut, vara en lämpligare åtgärd. För övrigt framgår uttryckligen av artikel 22.4 och 22.5 att marknadskontrollmyndigheterna ska ha befogenheter att förelägga leverantörer av onlinemarknadsplatser att vidta vissa åtgärder mot innehåll på onlinegränssnitt som hänvisar till erbjudanden om farliga produkter. Inte heller i detta sammanhang påkallas

någon möjlighet till sanktionsavgift som komplement till kontrollbefogenheterna eller det påtryckningsmedel som vite utgör vid marknadskontrollen (se avsnitt 10.1 och 10.4). Det kan också nämnas att en leverantör av en onlinemarknadsplats även torde kunna bli föremål för en straffrättslig process med anledning av det innehåll som sprids via förmedlingstjänsten, till exempel genom åtal för ett medverkansbrott (se vidare avsnitt 10.6).

I nationell rätt görs hänvisningar till EU-förordningar avseende sanktionsavgifter vid överträdelse av bestämmelserna i en sådan förordning som regel som statistiska hänvisningar. En sådan ordning innebär en hänvisning till bestämmelserna i förordningen i dess ursprungliga lydelse. Hänvisningstekniken kan vara motiverad av enskildas behov av förutsebarhet i fråga om vilka överträdelser som kan leda till sanktioner. Det saknas skäl att avvika från denna ordning vid införande av regler för sanktionsavgifter vid överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Sammanfattningsvis bör det i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet införas en bestämmelse om att sanktionsavgift ska kunna tas ut vid överträdelse av bestämmelserna i förordningen som anges ovan. Nedan under rubriken Sanktionsavgiftens storlek behandlas möjligheten att avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis i vissa fall.

Strikt ansvar kontra krav på uppsåt eller oaktsamhet

I vissa fall kan det vara lämpligt att avgiftsskyldigheten bygger på strikt ansvar medan det i andra fall bör krävas uppsåt eller oaktsamhet. Strikt ansvar innebär att varken uppsåt eller oaktsamhet är ett krav för att ta ut sanktionsavgift, utan det räcker att en bestämmelse har överträtts. För att en sådan konstruktion ska vara försvarbar från rättssäkerhetssynpunkt bör det närmast kunna presumeras att överträdelser på området bara kan förekomma som en följd av uppsåt eller oaktsamhet (se propositionen Administrativa sanktioner på yrkesfiskets område, prop. 2007/08:107 s. 23). Administrativa myndigheter bör själva kunna ålägga sanktionsavgift när avgiftsskyldigheten bygger på strikt ansvar medan prövningen ofta bör överlämnas till domstolar när reglerna är utformade på ett sådant sätt att det finns utrymme för betydande skönsmässiga bedömningar.

Produktsäkerhetslagen är konstruerad så att påförande av sanktionsavgift förutsätter uppsåt eller oaktsamhet (37 §). Motsvarande krav finns dessutom i de allra flesta speciallagar på produktsäkerhetsområdet som möjliggör uttag av sådana avgifter, och dessa hänvisar också till produktsäkerhetslagens regler om förfarande vid bestämmande och betalning av sanktionsavgift. Därtill kan nämnas att Konsumentverket i sitt remissvar till betänkandet Marknadskontrollmyndigheter – befogenheter och sanktionsmöjligheter (SOU 2017:69) har anfört att det för verkets del är högst tänkbart att det kan uppkomma situationer då det finns behov av att kunna meddela sanktionsavgift för överträdelser av regler som innehåller mer komplicerade bedömningsmoment och att ett sanktionssystem med strikt ansvar som inte underkastas en domstolsprövning i första instans lämpar sig mindre väl för dessa situationer.

Det är, i linje med syftet med EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, rimligt att kraven på berörda aktörer ställs i proportion till deras respektive roller i leveranskedjan. Även om förordningen medför tydlighet i fråga om ansvar för produktsäkerhet kan bedömningen av överträdelse av olika produktsäkerhetsbestämmelser komma att göras på grundval av flera omständigheter av högst varierande karaktär. Det är alltså inte möjligt att schablonmässigt ange hur hög sanktionsavgiften för olika överträdelse ska vara. Till saken hör också att det kan förekomma situationer där en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats i objektiv bemärkelse bryter mot någon av förordningens bestämmelser trots att denne vidtagit alla skadeförebyggande åtgärder som vid en angiven tidpunkt skäligen kunde begäras, det vill säga utan att någon vårdslöshet kan anses ha förekommit när produkten tillhandahölls. Det ter sig inte rimligt att aktören i en sådan situation ska drabbas av en sanktionsavgift.

Sammantaget framstår det som lämpligt att införa samma ordning som gäller enligt produktsäkerhetslagen. Det bör alltså krävas uppsåt eller oaktsamhet för att påföra sanktionsavgift enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Skulle det i ett enskilt fall framstå som oklart om en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats i objektiv eller subjektiv bemärkelse har överträtt en särskild bestämmelse bör inte någon sanktionsavgift tas ut.

Frågor om påförande av sanktionsavgift ska prövas av förvaltningsdomstol efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten

Produktsäkerhetsregelverket kan vara komplext och innebära en resurskrävande hantering för ansvariga myndigheter. Påförande av sanktionsavgifter vid åsidosättande av skyldigheter i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kommer vidare att vara beroende av om överträdelsen har skett av uppsåt eller oaktsamhet (se ovan under rubriken Strikt ansvar kontra krav på uppsåt eller oaktsamhet). Vid tillämpningen kan det alltså bli fråga om komplicerade bedömningar. Marknadskontrollmyndigheters möjligheter till mer skönsmässiga bedömningar bör som utgångspunkt vara begränsade med hänsyn till behovet av likabehandling, objektivitet och proportionalitet (jämför propositionen Informationssäkerhet för samhällsviktiga och digitala tjänster, prop. 2017/18:205 s. 69–70).

Om avgiftsskyldigheten beror på om uppsåt eller oaktsamhet har förekommit och när reglerna möjliggör betydande skönsmässiga bedömningar bör beslutanderätten i första instans ligga hos domstol (se prop. 2007/08:107 s. 32). Påförande av sanktionsavgift enligt såväl produktsäkerhetslagen som merparten av speciallagarna på produktsäkerhetsområdet förutsätter ansökan hos och beslut av förvaltningsrätt. Som nämnts hänvisar dessa sektorslagar till produktsäkerhetslagens regler om ansökningsförfarande. En sådan hänvisning föreslås också i betänkandet Anpassningar till AI-förordningen (SOU 2025:101 s. 472–479). Det framstår inte som ändamålsenligt att nu föreslå ett förfarande som avviker från det som följer av sektorslagarna. Sanktionsavgifter av det slag som promemorian har föreslagit i det föregående beslutas således

lämpligen av domstol. Det bör ske på yrkande av marknadskontrollmyndigheten, som är den instans som är närmast till att såväl upptäcka som utreda relevanta överträdelser. Ansökan om påförande av sanktionsavgift bör således få göras av den marknadskontrollmyndighet som ansvarar för att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna som överträdelsern avser. Denna ordning torde främja rättssäkerheten. Förvaltningsrätterna prövar redan mål om sanktionsavgift enligt produktsäkerhetslagen och flera andra lagar på produktsäkerhetsområdet. I avsnitt 10.15 föreslås att marknadskontrollmyndigheternas beslut enligt kompletteringslagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. För att enhetlighet ska uppnås bör frågan om sanktionsavgift också i fortsättningen prövas av förvaltningsrätt i första instans. Talan bör väckas vid den förvaltningsrätt inom vars domkrets marknadskontrollmyndigheten är belägen. Den föreslagna bestämmelsen innebär att domstolen kan besluta att ta ut en sanktionsavgift till ett visst belopp och även pröva om förutsättningar finns för hel eller delvis befrielse från sanktionsavgiften. Vid prövning av en ansökan om påförande av sanktionsavgift har domstolen att först pröva frågan om en överträdelse av någon bestämmelse har skett. Därutöver ska domstolen pröva om överträdelsern har skett uppsåtligt eller av oaktsamhet. När det gäller själva förfarandet blir bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen (1971:291) tillämpliga.

Om en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats ifrågasätter förvaltningsrättens bedömning att aktören har brutit i sina skyldigheter finns möjlighet att överklaga beslutet att påföra sanktionsavgift, om än prövningstillstånd krävs för överprövning i kammarrätten.

Sanktionsavgiftens storlek

Sanktionsavgifter kan vara utformade på olika sätt. De kan avse på förhand bestämda belopp, ett beloppsintervall eller vara kopplade till omsättningen i näringsverksamheten. Utgångspunkten bör i detta fall vara att sanktionsavgifterna ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande i enlighet med artikel 44 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Så länge dessa kriterier uppfylls ges alltså medlemsstaterna utrymme att bestämma storleken på avgifterna och hur de ska beräknas. Av skäl 98 framgår vidare att det vid påförande av sanktioner bör tas hänsyn till den berörda överträdelsens karaktär, allvarighet och varaktighet. Därutöver har i kommissionens förslag till EU-förordning om allmän produktsäkerhet angetts ett antal kriterier att beakta vid åläggande av sanktioner, bland annat överträdelsens art, allvar och nivån av risk som uppstått för konsumenter, antalet konsumenter som påverkats av den farliga produkten, den ekonomiska aktörens uppsåt eller oaktsamhet, tidigare överträdelser, den ekonomiska vinst som näringsidkaren fått, storleken på företaget, graden av samarbete med myndigheten och andra försvårande eller förmildrande omständigheter som var tillämpliga på omständigheterna i fallet (artikel 40.2). Vidare föreskrev artikel 40.4 i förslaget att det högsta straffbeloppet vid åläggande av böter eller sanktionsavgift skulle vara minst fyra procent av näringsidkarens årliga omsättning i den eller de berörda medlemsstaterna.

Överträdelser av produktsäkerhetsregleringen kan antas vara av högst varierande art och karaktär. Fråga kan vara om allvarliga överträdelser som att släppa ut farliga varor på marknaden utan att dessförinnan ha gjort någon riskanalys och att avstå från att vidta åtgärder när allvarliga risker upptäcks. Överträdelser av bestämmelserna om till exempel märkning och klagomålshantering är typiskt sett mindre allvarliga. Sanktionsavgifter bör kunna beslutas även vid sådana överträdelser. Det framstår mot denna bakgrund som angeläget att avgiften kan bestämmas till såväl blygsamma som avsevärda belopp.

Inte sällan sätts en sanktionsavgift något högre än den beräknade vinsten eller minskade förlusten till följd av överträdelsen. Samtidigt är syftet med sanktionsavgiften inte primärt att neutralisera den eventuella vinning som näringsidkaren gjort genom att bryta mot reglerna utan att säkerställa att bestämmelserna efterlevs. Beloppsintervallet för sanktionsavgifter varierar mellan olika rättsområden, från 1 000 kronor som lägsta nivå, upp till 20 000 000 kronor. I vissa fall anges inga beloppsgränser utan endast ett tak på viss procent av den årliga omsättningen. Vid tillämpning av exempelvis 40 § produktsäkerhetslagen ska en sanktionsavgift fastställas till lägst 5 000 kronor och högst 5 000 000 kronor, men aldrig mer än tio procent av näringsidkarens årsomsättning. I samband med remissbehandlingen av den utredning som låg till grund för regeringens förslag till ny produktsäkerhetslag framförde Konkurrensverket att den avsedda avskräckande effekten sannolikt skulle uppnås mer effektivt om sanktionsavgiften kunde uppgå till högst tio procent av årsomsättningen. Regeringen uttalade att om det efter en tid skulle visa sig att möjligheten att fastställa en sanktionsavgift till högst fem miljoner kronor inte är tillräckligt effektiv får frågan om en höjning av taket för avgiftsskyldigheten tas under övervägande (se prop. 2003/04:121 s. 159–160).

Ett lägsta belopp bör bestämmas för att sanktionsavgiften inte ska vara helt obetydlig. Denna miniminivå får inte vara så hög att effekten blir orimlig för ett företag som nyligen startat en verksamhet i mindre skala. Mot denna bakgrund bedöms 10 000 kronor vara en rimlig lägsta nivå på avgiften.

Med beaktande av att det handlar om produktöverensstämmelse av betydelse för konsumenters hälsa och säkerhet samt att sanktionsavgiftens storlek ska vara ägnad att styra de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser att på eget initiativ agera i enlighet med de krav som ställs på dem, föreslås att den högsta nivån på sanktionsavgiften ska vara tio procent av den berörda aktörens årliga omsättning. Detta ligger i linje med till exempel regleringen om konkurrensskadeavgift (se 6 § konkurrenslagen [2008:579]) och får anses säkerställa EU-rättens krav på effektiva och avskräckande sanktioner där lämplig hänsyn kan tas till det aktuella företagets storlek. Att avgiften sätts i relation till omsättningen är också hållbart över tid. Relevant årsomsättning bör avse omsättningen räkenskapsåret före det att överträdelsen upphörde eller när den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen delgavs ansökan om påförande av sanktionsavgift, om den inte har upphört dessförinnan. Om aktören fortsätter att bryta mot regleringen efter att denne har delgetts ansökan bör det fortsatta åsidosättandet av skyldigheten ses som en ny överträdelse som kan föranleda ett nytt sanktionsbeslut. Det saknas skäl att begränsa

årsomsättningen till den eller de berörda medlemsstaterna. Med omsättningen avses alltså den globala omsättningen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen, det vill säga aktörens hela omsättning utan begränsning till enbart den produkt eller marknad som tillhandahållandet rör. Om överträdelsen har inträffat under aktörens första verksamhetsår eller uppgifter om årsomsättningen annars saknas eller är bristfälliga får omsättningen uppskattas. Avgiften bör i ett sådant fall – i likhet med vad som gäller för marknadsstörningsavgift enligt marknadsföringslagen (31 § andra stycket) – fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst 2 000 000 euro. Beloppet är inte knutet till växelkursen en viss dag. Vilket belopp som motsvarar två miljoner euro bör därför bestämmas utifrån kronkursen den dag när beslut om sanktionsavgift meddelas (jämför prop. 2016/17:173 s. 555).

Sanktionsavgiftens storlek ska alltid baseras på en samlad bedömning. När sanktionsavgift fastställs bör särskild hänsyn tas till vissa omständigheter, såsom överträdelsens allvar, art och varaktighet (jämför bland annat skäl 98 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Med allvar förstås överträdelsens negativa följder, som förutom konkreta skador eller olägenheter också kan avse den säkerhetsrisk som uppstått. Vid denna bedömning bör beslutsfattaren särskilt beakta bland annat omfattningen av överträdelsen, inbegripet hur många som har påverkats av den. Särskilt besvärande är exempelvis om ett stort antal konsumenter orsakats skada av tillhandahållna farliga produkter. När det gäller överträdelsens art kan avseende fästas vid vilken bestämmelse som har överträtts och betydelsen fullgörandet av skyldigheten har för konsumenternas säkerhet. Dessutom bör varaktigheten beaktas på så sätt att en långvarig överträdelse normalt leder till en större sanktionsavgift. Även en kortvarig överträdelse av engångsnatur kan emellertid leda till en stor avgift, om detta är motiverat på grund av överträdelsens omfattning. Därutöver får det anses vara relevant att ta särskild hänsyn till tidigare överträdelser och den vinning som gjorts till följd av överträdelsen. I mildrande riktning kan man till exempel beakta åtgärder som den berörda aktören vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen orsakat för konsumenter. Dessa olika omständigheter bör således läggas till grund för fastställandet av sanktionsavgiftens storlek. Det är dock inte en uttömmande uppräkningslista, utan hänsyn ska kunna tas till samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet.

På vissa grunder bör en sanktionsavgift kunna efterges helt eller delvis, nämligen om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften. Befrielse från betalningsskyldighet får då medges. Exempelvis kan en överträdelse vara ringa om den avser enstaka underlåtenhet som inte medfört nämnvärt men för något enskilt eller allmänt intresse. Det kan även finnas skäl att sätta ned en avgift om den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen vidtagit behövliga korrigerande åtgärder omedelbart efter det att överträdelsen upptäckts. En överträdelse kan vidare bedömas som ursäktlig om det varit närmast omöjligt för den avgiftsskyldige att upptäcka överträdelsen eller om den på annat sätt varit utanför den avgiftsskyldiges kontroll. Avsikten är dock inte att sanktionsavgiften ska sättas ned på grund av bristande kännedom om reglerna, dålig ekonomi, tidsbrist, bristande rutiner eller liknande.

Domstolen ska göra en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Bestämmelser av ovan angiven innebörd bör införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Även i de fall speciallagarna på produktsäkerhetsområdet hänvisar till produktsäkerhetslagens regler om sanktionsavgiftens storlek blir alltså följden att beloppintervallerna utvidgas (se vidare avsnitt 10.16).

Bestämmelser om förfarandet vid beslut om sanktionsavgifter

Möjligheten att besluta om sanktionsavgift behöver kompletteras med vissa förfaranderegler. Det rör sig om bestämmelser om exempelvis betalning och preskription.

Det regleras inte i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet hur betalningen av sanktionsavgifter eller den närmare verkställigheten av avgifterna ska ske. I enlighet med gängse nationell lagstiftning bör en sanktionsavgift som har dömts ut av domstol betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att beslutet om avgiften fick laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen. Om avgiften inte betalas i tid bör myndigheten vara skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Mot bakgrund av att frågan om sanktionsavgift ska prövas av domstol finns det inte behov av att ange att verkställighet får ske enligt utsökningsbalken (jämför 3 kap. 1 § utsökningsbalken). Sanktionsavgifter bör tillfalla staten.

Beslut om sanktionsavgifter är en särskilt ingripande åtgärd. Det är därför inte lämpligt att döma ut sanktionsavgift om mycket lång tid har förflutit sedan den bristande efterlevnaden. En sanktionsavgift bör därför inte få tas ut om den aktör som anspråket riktar sig mot inte genom delgivning har fått kännedom om den väckta talan inom rimlig tid från det att överträdelsen ägde rum och således haft tillfälle att yttra sig. I linje med vad som gäller enligt 42 § produktsäkerhetslagen kan preskriptionslängden lämpligen bestämmas till fem år. När det exempelvis gäller förbudet mot att tillhandahålla osäkra produkter inträffar en överträdelse i samband med att den ekonomiska aktören tillhandahåller en produkt som inte är säker, vare sig detta sker till en konsument eller en näringsidkare i senare distributionsled. Det bör också införas en korresponderande preskriptionstid för verkställighet av sanktionsavgiften. En beslutad sanktionsavgift bör således preskriberas om verkställighet inte har skett inom fem år från det att domen fick laga kraft.

Bestämmelser av sådan innebörd bör införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Ansökningar om påförande av sanktionsavgift kan komma att göras av flera marknadskontrollmyndigheter. Ansvaret att ta emot betalningar av sådana avgifter kan för en enskild myndighet vara betungande. Som ovan framgår överlämnas till regeringen att bestämma till vilken myndighet betalning ska ske. Det är en fördel om betalningsadministrationen kan centraliseras, förslagsvis till Kammarkollegiet. En sådan bestämmelse kan lämpligen tas in i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.6 Förbud mot dubbla sanktioner

Förslag: Det ska i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet införas en bestämmelse med innebörden att en sanktionsavgift inte får dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt lagen och talan om utdömande av vitet har väckts.

Skälen för förslaget: I 2 kap. 19 § regeringsformen finns ett förbud mot att meddela lag eller föreskrift som står i strid med Sveriges åtaganden enligt Europakonventionen. Av Europakonventionen och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna framgår att ingen får bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott (gärning). Detta förbud kallas ofta dubbelbestraffningsförbudet eller dubbelprövningsförbudet. I skäl 98 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att åläggandet av sanktioner bör vara proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, inklusive med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principerna i stadgan. Som regeringen har konstaterat i flera lagstiftningsärenden får begreppet straff i den mening som avses i Europakonventionen anses även omfatta vite (se prop. 2007/08:107 s. 24, propositionen Effektivare sanktioner för arbetsmiljö- och arbetstidsreglerna, prop. 2012/13:143 s. 69, prop. 2021/22:238 s. 176 och propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om digitala tjänster, prop. 2023/24:160 s. 57). Om ett vite har dömts ut bör det därför inte vara möjligt att besluta om en sanktion – administrativ eller straffrättslig – för samma sak. Sådant hinder uppkommer när det inleds en domstolsprocess angående frågan om utdömande av vite (jämför NJA 2013 s. 502 och propositionen Effektiv bekämpning av marknadsmissbruk, prop. 2016/17:22 s. 228 och 389). Ett föreläggande som har förenats med vite bör därför inte hindra ett senare straff eller ingripande med sanktionsavgift så länge som ansökan om utdömande av vitet inte har anhängiggjorts vid domstol. När talan om utdömande av vitet väl har väckts bör en domstol dock vara förhindrad att besluta om sanktionsavgift för överträdelsen som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite, och inte heller bör då straffrättsligt ansvar få dömas ut för en gärning som omfattas av vitesföreläggandet. I sektorslagstiftning som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning och gör det möjligt att utfärda ett vitesföreläggande och ta ut en sanktionsavgift eller döma till straff vid överträdelser av regelverket har det därför införts bestämmelser som syftar till att hindra dubbla sanktioner. Likaledes anges i 38 § produktsäkerhetslagen att sanktionsavgift inte får åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har meddelats vid vite enligt lagen. Ett sådant förbud mot dubbla sanktioner bör också införas i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, med förtydligandet att förbudet mot att döma ut sanktionsavgift gäller först när talan om utdömande av vitet har väckts.

Eftersom väckande av talan om utdömande av vite utgör hinder mot ett beslut om sanktionsavgift avseende samma omständigheter bör marknadskontrollmyndigheten noga överväga om en sådan ansökan är nödvändig när det samtidigt kan vara aktuellt med sanktionsavgift.

Det är inte särskilt troligt att den omvända situationen skulle uppstå, det vill säga att en beslutad sanktionsavgift skulle utgöra hinder mot ett föreläggande eller utdömande av vite. Ett vitesföreläggande syftar som nämnts till att få enskilda att vidta en åtgärd eller underlåta att göra något, med andra ord att påverka ett framtida handlande. En sanktionsavgift däremot syftar till att straffa ett tidigare agerande. Ett vitesföreläggande som beslutas efter en sanktionsavgift kan därför inte omfatta samma händelse. Det är inte heller sannolikt att marknadskontrollmyndigheten skulle använda sig av ett vitesföreläggande eller ansöka om utdömande av vite för en överträdelse för vilken en sanktionsavgift har beslutats. Risken för dubbla sanktioner i den beskrivna situationen är således mycket osannolik och motiverar inte en särskild förbudsbestämmelse.

Vissa överträdelser av bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kan inträffa flera gånger. Varje gång kan då anses vara en ny överträdelse. Bedömningen av om det är fråga om en överträdelse eller flera överträdelser är emellertid inte alltid okomplicerad. Detta gäller bland annat när det är fråga om överträdelser som pågår under en tid och avser till exempel rutiner, onlinegränssnitt eller information som är bristfällig. Viss vägledning om vad som anses vara en eller flera överträdelser och hur överträdelserna ska preciseras och konkretiseras kan sökas i straffprocessuell praxis.

En leverantör av onlinemarknadsplats torde kunna bli föremål för en straffrättslig process med anledning av det innehåll som sprids via förmedlingstjänsten, till exempel genom åtal för ett medverkansbrott. Gränsdragningsfrågor om vad som kan utgöra dubbel bestraffning i dessa situationer bör överlämnas till rättstillämpningen.

10.7 Ansvariga marknadskontrollmyndigheter och upplysningar om marknadskontroll

Förslag: Det ska i den nya lagen och den nya förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet upplysas om att bestämmelser om marknadskontroll finns i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och EU:s marknadskontrollförordning. Det ska i lagen även upplysas om att den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet när det gäller produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

I förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska följande anges. Konsumentverket ska som marknadskontrollmyndighet se till att bestämmelserna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs. En statlig myndighet som enligt någon annan författning ska övervaka efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa produkter eller risker är dock marknadskontrollmyndighet även enligt lagen med

kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Skälen för förslaget

Av artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, som hänvisar till artikel 10.2 i EU:s marknadskontrollförordning, följer att medlemsstaterna har en skyldighet att utse en eller flera marknadskontrollmyndigheter i sina territorier med ansvar för marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Valet av dessa myndigheter omfattas av det nationella handlingsutrymmet.

Enligt EU:s marknadskontrollförordning ska marknadskontrollmyndigheterna bedriva en effektiv marknadskontroll av produkter som görs tillgängliga på och utanför internet, säkerställa att ekonomiska aktörer vidtar korrigerande åtgärder samt besluta om lämpliga åtgärder om inte den ekonomiska aktören vidtar korrigerande åtgärder eller om en bristande överensstämmelse eller risk består. Beslut om vilka kontroller som ska utföras ska baseras på en riskbaserad metod som tar hänsyn till bland annat graden av potentiell fara, ekonomiska aktörers verksamhet och uppgifter som tagits emot från konsumenter och andra aktörer. Det kan röra sig om dokumentkontroller, visuella kontroller av märkning och fysiska kontroller av produkten för att kunna bedöma om den uppfyller kraven. Om marknadskontrollmyndigheten konstaterar att en produkt inte uppfyller kraven eller att den utgör en risk kan till exempel beslut behöva fattas om försäljningsförbud, tillbakadragande eller återkallelse av produkten (se vidare avsnitt 10.1).

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräver att utsedda marknadskontrollmyndigheter bland annat ska övervaka att ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser fullgör sina skyldigheter enligt samma förordning. Det kan noteras att av artikel 2.1 tredje stycket punkten b följer att en stor del av de ekonomiska aktörernas skyldigheter, det vill säga bestämmelserna i kapitel III avsnitt 1, inte tillämpas när det gäller produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning. Detsamma gäller kapitlen V, VII och IX–XI i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Kapitel II är tillämpligt på produkter som omfattas av harmoniseringslagstiftningen i den mån det är fråga om andra risker eller riskkategorier än de som omfattas av harmoniseringslagstiftningen.

Med anledning av EU:s marknadskontrollförordning har vissa statliga myndigheter utsetts till marknadskontrollmyndigheter (se prop. 2021/22:238 s. 177–179 och 195–196). Myndigheterna är Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Swedac och Transportstyrelsen. Att så många myndigheter är marknadskontrollansvariga är en konsekvens av att Sverige har en decentraliserad fördelning av marknadskontrollansvaret (se avsnitt 7). Flera av dessa myndigheter är även tillsynsmyndigheter enligt produktsäkerhetslagen. Efterlevnaden av bestämmelserna övervakas av

myndigheterna inom deras egen sektor. Ansvarsfördelningen utgår ofta från olika egenskaper eller risker hos produkterna snarare än själva produktslaget. Därmed kan flera myndigheter ha ansvar för samma produkt men för olika egenskaper eller risker hos produkten.

En marknadskontrollmyndighet har ett omfattande och övergripande ansvar för marknadskontrollen och det ansvaret bör endast en myndighet ha inom varje behörighetsområde. Detta innebär att endast statliga myndigheter bör vara marknadskontrollmyndigheter (se bland annat prop. 2021/22:238 s. 196). De statliga myndigheterna får därigenom ett ansvar för marknadskontrollen av samtliga produkter i alla led inom sina ansvarsområden (se även redogörelsen för marknadskontrollmyndigheters uppgifter i avsnitt 7 under rubriken Vad är marknadskontroll?).

Utöver vad som följer av EU:s marknadskontrollförordning har marknadskontrollmyndigheterna ett antal uppgifter enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Av artikel 26.4 följer att de nationella myndigheterna ska lämna in anmälningar om korrigerande åtgärder för farliga produkter. Av artikel 31 framgår vidare att marknadskontrollmyndigheter, inom ramen för gemensamma övervaknings- och provningsprojekt, ska säkerställa att överenskommelser med andra myndigheter eller organisationer om att utföra gemensamma aktiviteter för produktsäkerhet inte leder till illojal konkurrens mellan ekonomiska aktörer eller påverkar de parternas objektivitet, oberoende och opartiskhet (punkt 2). Den berörda marknadskontrollmyndigheten ska också göra överenskommelsen tillgänglig för allmänheten och föra in den i det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34 i EU:s marknadskontrollförordning (punkt 5). Det anges även att de berörda marknadskontrollmyndigheterna ska genomföra samordnade kontrollåtgärder (sweeps) med avseende på särskilda produkter eller produktkategorier i syfte att kontrollera överensstämmelsen med förordningen (artikel 32.1). Därutöver innebär artikel 33 att medlemsstaterna ska ge konsumenter och andra berörda parter möjlighet att inkomma med klagomål till behöriga myndigheter om produktsäkerhet och att myndigheterna ska informera klaganden om uppföljningen av klagomålet.

För övrigt regleras i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 om europeisk standardisering att medlemsstaterna ska, där så är lämpligt, främja deltagande av myndigheter, däribland marknadskontrollmyndigheter, i nationell standardiseringsverksamhet som syftar till att utarbeta eller revidera standarder på begäran av kommissionen. Detta gäller specifikt inom de områden som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning avseende produkter där det är viktigt att myndigheterna deltar i standardiseringen under alla skeden av utvecklingen av de relevanta standarderna. Eftersom överensstämmelse med relevanta europeiska standarder ger presumtion om att produkten överensstämmer med det allmänna säkerhetskravet i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (se artiklarna 5 och 7) är det lämpligt att marknadskontrollmyndigheten deltar i standardiseringsarbete. Denna uppgift regleras lämpligen i marknadskontrollmyndighetens instruktion.

Varje myndighet som ges ansvaret som marknadskontrollmyndighet för produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kommer vid utövandet av marknadskontrollen att ha de befogenheter som

enligt förslagen i avsnitt 10.1, 10.2 och 10.4 införs i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen. Med detta följer alltså även vissa uppgifter, varav en del behöver författningsregleras. Eftersom det finns andra regelverk vid sidan om EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som är relevanta för säkerheten hos konsumentprodukter kommer marknadskontrollmyndigheter med ansvar för förordningen att behöva samarbeta med andra myndigheter vid sin marknadskontroll.

Enligt skäl 65 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör medlemsstaterna säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna har tillräcklig sakkunskap och tillräckliga resurser för att bedriva all sin tillsynsverksamhet.

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ställer inte några krav på hur medlemsstaterna ska utforma organiseringen av marknadskontroll, så länge marknadskontrollen sker på ett effektivt sätt. En grundläggande förutsättning för en fungerande marknadskontroll är dock att samtliga produkter som finns på marknaden omfattas av någon marknadskontrollmyndighets ansvarsområde.

Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheter och deras respektive marknadskontrollansvar avseende produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftningen i bilaga I till EU:s marknadskontrollförordning finns i de författningar som reglerar ansvaret för marknadskontroll och övrig tillsyn. Samma myndigheter bör inom deras respektive ansvarsområde vara marknadskontrollmyndigheter även enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Dessa har relevant kompetens. En fördelning av marknadskontrollansvaret på färre myndigheter skulle kunna leda till överlappande ansvar eller förutsätta viss centralisering av det svenska systemet för marknadskontrollansvar. Till saken hör även att Konsumentverket, Elsäkerhetsverket, Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Arbetsmiljöverket, Boverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap fått i uppdrag av regeringen att under 2025 och 2026, för produkter som omfattas av deras respektive ansvarsområde och bestämmelsernas tillämpningsområde, vara behöriga marknadskontrollmyndigheter enligt följande:

- artikel 10.2, när det gäller begäran om att tillverkarens representant ska tillhandahålla marknadskontrollmyndigheten information och samarbete med den nationella behöriga myndigheten för att på ett verkningsfullt sätt undanröja risker,
- artikel 15.2, när det gäller begäran om att en ekonomisk aktör ska tillhandahålla nödvändig information,
- artikel 15.6, när det gäller begäran om att ekonomiska aktörer ska lämna in regelbundna lägesrapporter och beslut om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd,
- artikel 16.2, när det gäller begäran om att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla belägg i form av dokumentation för de kontroller som utförs,
- artikel 22, när det gäller särskilda skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser med avseende på produktsäkerhet,
- artikel 23.1, när det gäller marknadskontroll,
- artikel 23.3, när det gäller begäran om att tillverkaren ska lämna information om andra produkter som tillverkats enligt samma

- förfarande och som innehåller samma komponenter eller ingår i samma tillverkningsfatt, som är utsatta för samma risk,
- artikel 26.4, när det gäller att lämna anmälningar till systemet för snabb varning Safety Gate,
 - artikel 31, när det gäller gemensamma aktiviteter för produktsäkerhet,
 - artikel 32, när det gäller samtidiga samordnade kontrollåtgärder,
 - artikel 33, när det gäller information mellan myndigheter och allmänheten, och
 - artikel 37.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, när det gäller att ålägga en ekonomisk aktör att vidta åtgärder vid produktsäkerhetsåterkallelse.

Alla marknadskontrollmyndigheter kan komma att behöva tillämpa EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

När det gäller tillsynsansvar på produktsäkerhetsområdet ska Konsumentverket enligt 3 § första stycket produktsäkerhetsförordningen se till att bestämmelserna i produktsäkerhetslagen samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs. I andra stycket anges dock att en statlig myndighet som enligt någon annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa varor, tjänster eller risker är tillsynsmyndighet även enligt produktsäkerhetslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen. Konsumentverket är i dag alltså tillsynsmyndighet enligt produktsäkerhetslagen, utom när tillsynen ska utövas av en annan myndighet som enligt specialförfattning har ansvar att se till att regler om säkerhet hos en viss grupp av varor och tjänster följs. Därigenom säkerställs att inga varor eller tjänster faller utanför någon tillsynsmyndighets ansvarsområde. Bestämmelserna i 3 § produktsäkerhetsförordningen måste tolkas så att Konsumentverket även utövar tillsyn beträffande sådana risker som inte omfattas av någon annan tillsynsmyndighets ansvarsområde (se prop. 2003/04:121 s. 128).

Fördelningen av marknadskontrollansvaret för konsumentprodukter bör följa befintlig fördelning av ansvar för tillsyn över efterlevnaden av produktsäkerhetslagen. I linje med vad som gäller enligt produktsäkerhetsförordningen bör således Konsumentverket även se till att bestämmelserna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs, utom när en statlig myndighet har ansvar enligt någon annan författning att övervaka efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa produkter eller risker. I det senare fallet ska alltså en annan myndighet vara ansvarig marknadskontrollmyndighet enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Genom denna ordning säkerställs att inga produkter eller risker faller utanför någon marknadskontrollmyndighets ansvarsområde. Därmed ska Konsumentverket även bedriva marknadskontroll beträffande sådana produkter och risker som inte omfattas av någon annan marknadskontrollmyndighets ansvarsområde. För dessa kan verket sägas ha ett uppsamlingsansvar. Den nya regleringen är inte avsedd att innebära några förändringar i gränsdragningen mellan olika tillsyns- eller marknads-

kontrollmyndigheters ansvarsområden. Skäl att här skilja på marknadskontroll och tillsyn har inte framkommit.

Med utgångspunkt från nuvarande fördelning av marknadskontrollansvaret ska således Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Swedac och Transportstyrelsen vara behöriga marknadskontrollmyndigheter även enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet för produkter som omfattas av deras respektive ansvarsområde. Som påpekats ovan ansvarar ibland flera myndigheter för kontroll av olika aspekter av samma produkt. Liksom hittills kan således effektiv och ändamålsenlig marknadskontroll i det enskilda fallet förutsätta samordning och samarbete mellan marknadskontrollmyndigheterna (se vidare avsnitt 10.8).

Det kan tilläggas att även kommuner utför vissa uppgifter på lokal nivå som innebär marknadskontroll (se avsnitt 7) och att ansvaret för den kontrollen därmed kan sägas vara delad med marknadskontrollmyndigheterna eftersom dessa har det övergripande ansvaret för marknadskontrollen av samtliga produkter i alla led inom sina ansvarsområden. Kommunerna ska då samarbeta med och rapportera vissa uppgifter av betydelse till marknadskontrollmyndigheterna (se bland annat 9 c och 9 d §§ förordningen [1998:1709] om avgaskrav för vissa förbränningsmotordrivna mobila maskiner, 2 kap. 32 d § miljötillsynsförordningen [2011:13] och 6 kap. 3 § förordningen [2019:223] om tobak och liknande produkter samt prop. 2021/22:238 s. 192–199). Marknadskontrollmyndigheten har alltså ett formellt ansvar för marknadskontroll även på den kommunala nivån.

Vilka produkter eller risker som faller under respektive myndighets ansvarsområde framgår av de särskilda författningarna om produktsäkerhet och respektive tillsyns- eller marknadskontrollmyndighets instruktion. Att härutöver i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet reglera gränsdragningar mellan olika myndigheters ansvarsområden framstår inte som ändamålsenligt, utan det räcker med en upplysning i lagen om att den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet.

Om den aktuella produkten omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning och är avsedd för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter gäller kapitel II i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet i fråga om andra risker eller riskkategorier än de som omfattas av harmoniseringslagstiftningen (artikel 2.1 tredje stycket punkten a). Det innebär att den myndighet som ska kontrollera produkten bland annat ska tillämpa EU-förordningens säkerhetskrav och aspekter för bedömning av produktsäkerhet, i den mån motsvarande bestämmelser saknas i harmoniseringslagstiftningen.

Det ligger inom regeringens kompetens enligt 8 kap. 7 § regeringsformen att besluta om uppgifter för statliga myndigheter under regeringen. Marknadskontrollmyndigheter enligt EU:s marknadskontrollförordning och deras respektive behörighetsområden pekas huvudsakligen ut i sektorsförordningar. Det är även i regel fallet enligt special-

lagstiftningen om produktsäkerhet att bestämmelser om tillsynsmyndigheter enligt lagstiftningen meddelas av regeringen genom förordning. Marknadskontrollansvar för produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kan därför lämpligen framgå av bestämmelser på förordningsnivå. Det möjliggör för regeringen att ändra både antalet myndigheter och vilka myndigheter som ska utses om det uppkommer ett behov av en sådan ändring. Regleringen bör tas in i den nya förordning som kompletterar EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (se avsnitt 8.2). I avsnitt 9.1 föreslås att produktsäkerhetsförordningen ska upphävas.

Genom bestämmelser i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska det också tydliggöras att den myndighet som är marknadskontrollmyndighet när det gäller produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet har befogenhet att besluta om åtgärder i enlighet med vad som föreskrivs i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.8 Samordning mellan marknadskontrollmyndigheterna

Förslag: Marknadskontrollmyndigheterna ska samordna sina åtgärder om kontrollen avser samma produkt eller om åtgärderna riktar sig mot samma ekonomiska aktör eller leverantör av onlinemarknadsplats.

Skälen för förslaget: Marknadskontrollmyndigheterna ska lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra sin marknadskontroll (se 13 a § förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn och avsnitt 10.13). Som nämnts kan flera myndigheter ha marknadskontrollansvar för en och samma produkt eller vidta kontrollåtgärder mot en och samma aktör. Det innebär att det finns en risk för att arbetet blir ineffektivt. Marknadskontrollmyndigheterna bör därför samordna sina åtgärder, om kontrollen avser samma produkt eller om åtgärderna riktar sig mot samma ekonomiska aktör eller leverantör av onlinemarknadsplats. En bestämmelse om detta föreslås tas in i den nya förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.9 Centralt samordningskontor

Förslag: Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ska utses som centralt samordningskontor enligt artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning, som genom hänvisning i artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är tillämplig även på produkter som omfattas av den förordningen, ska varje medlemsstat tillsätta ett centralt

samordningskontor. Det centrala samordningskontoret ska åtminstone ha ansvaret för att representera en samordnad ståndpunkt från marknadskontrollmyndigheterna och de myndigheter som ansvarar för kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden och för att meddela de nationella strategierna för marknadskontroll. Samordningskontoret ska också bistå i samarbetet mellan marknadskontrollmyndigheter i olika medlemsstater (artikel 10.4 i EU:s marknadskontrollförordning). Tillsättandet av ett samordningskontor syftar till att underlätta administrativt stöd och samarbete (se skäl 27). För att bedriva marknadskontroll av produkter som görs tillgängliga på och utanför internet med samma effektivitet för alla distributionskanaler ska medlemsstaterna säkerställa att deras centrala samordningskontor har de resurser som krävs, inbegripet tillräckliga ekonomiska och andra resurser, såsom tillräckligt med kvalificerad personal, sakkunskap, förfaranden och andra arrangemang för att ordentligt kunna utföra sina uppgifter (artikel 10.5).

Nationellt kan det föreskrivas om även andra uppgifter för det centrala samordningskontoret.

En effektiv samordning i frågor om marknadskontroll är viktig för att kunna bedriva ett väl fungerande samarbete inom EU. Behovet av sådan samordning mellan de svenska marknadskontrollmyndigheterna är stort mot bakgrund av hur marknadskontrollen är organiserad i Sverige. I dag ansvarar Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) för samordningen av marknadskontroll i Sverige och den sker bland annat genom marknadskontrollrådet (se avsnitt 7). Swedacs övergripande uppdrag är att verka för en effektiv och välfungerande kvalitetsinfrastruktur i syfte att produkter och tjänster ska uppfylla krav på säkerhet och kvalitet (1 § förordningen [2021:1252] med instruktion för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll). Swedac är dessutom utsett till centralt samordningskontor för marknadskontroll enligt artikel 10.3 i EU:s marknadskontrollförordning (4 a § förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn) och har – genom regeringsbeslut den 30 januari 2025 – även fått i uppdrag att under 2025 och 2026 vara ett centralt samordningskontor enligt artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Marknadskontrollrådets och Swedacs uppgifter avseende samordning av marknadskontroll regleras i förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Vissa av marknadskontrollrådets uppgifter sammanfaller med det centrala samordningskontorets uppgifter enligt artikel 10.4 i EU:s marknadskontrollförordning. Swedac ska i egenskap av centralt samordningskontor 1. ta fram förslag till en samordnad ståndpunkt enligt artikel 10.4 i EU:s marknadskontrollförordning och lämna förslaget till Regeringskansliet, 2. åtminstone vart fjärde år ta fram och lämna ett förslag till en nationell strategi för marknadskontroll enligt artikel 13 i EU:s marknadskontrollförordning till regeringen, och 3. årligen följa upp den nationella strategin för marknadskontroll (4 b §). Marknadskontrollmyndigheter ska på begäran av Swedac lämna det underlag som styrelsen behöver för att kunna utföra uppgifterna i 4 b § (4 c §). Därtill ska Swedac i egenskap av centralt samordningskontor administrera det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34 i EU:s marknadskontrollförordning (4 d §).

Efter att ha samlat in synpunkter från myndigheterna i marknads-kontrollrådet bistår Swedac regeringen med underlag i marknads-kontrollfrågor exempelvis inför förhandlingar i EU och vid remiss-förfaranden från regeringen eller kommissionen. Av Swedacs myndighets-instruktion³ framgår att myndigheten särskilt ska verka för en väl fungerande marknad med höga skyddsnivåer för relevanta allmänintressen nationellt och inom EU (6 §).

Även Konsumentverket har ett samordnande ansvar på området. Enligt 9 § förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn har Konsumentverket ansvaret för att skyndsamt lämna information till Europeiska kommissionen i systemet för snabbt informationsutbyte (tidigare Rapex) enligt artiklarna 19.1 och 20 i EU:s marknadskontroll-förordning). EU:s marknadskontrollförordning föreskriver att varje marknadskontrollmyndighet ska informera kommissionen om den vidtar, eller avser att vidta, en åtgärd avseende en produkt som utgör en allvarlig risk och åtgärdens orsaker eller konsekvenser når utanför medlemsstatens gränser (artikel 20). Konsumentverket samordnar information från enskilda marknadskontrollmyndigheter om produkter som utgör en allvarlig risk och förmedlar den vidare till kommissionen. Det finns fortsatt behov av samordning av den information som ska lämnas till kommissionen.

Så som EU:s marknadskontrollförordning och EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får förstås är det endast ett centralt samordnings-kontor som ska tillsättas i varje medlemsstat. Swedac utför redan i dag uppgifter som centralt samordningskontor och har särskild kompetens på området. Det framstår därför som naturligt att Swedac också i fortsättningen ska vara Sveriges centrala samordningskontor, även enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Ett sådant utpekande bör således göras i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.10 Gemensam nationell kontaktpunkt

Förslag: Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll ska utses till gemensam nationell kontaktpunkt.

Marknadskontrollmyndigheterna ska skyndsamt lämna den information till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll som myndigheten behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter som nationell kontaktpunkt.

Skälen för förslaget: Det finns bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet om att vissa behöriga nationella myndigheter ska få uppgifter att samordna och utbyta information avseende produkter som utgör en risk. I det följande analyseras vilken svensk myndighet som bör få dessa uppgifter.

I skäl 67 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att det bör finnas ett ändamålsenligt, snabbt och tillförlitligt informationsutbyte

³ Förordningen (2021:1252) med instruktion för Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll.

om farliga produkter för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas med avseende på dessa produkter och därmed för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet. Av skäl 68 framgår att unionens system för snabbt informationsutbyte Rapex bör moderniseras så att effektivare korrigerande åtgärder kan vidtas inom hela unionen för produkter som utgör en risk även utanför en enskild medlemsstats territorium.

Kommissionen ska enligt artikel 25.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet vidareutveckla, modernisera och upprätthålla systemet för snabb varning för utbyte av information om korrigerande åtgärder avseende farliga produkter (systemet för snabb varning Safety Gate), samt öka dess effektivitet. Av punkt 2 i första stycket framgår att kommissionen och medlemsstaterna ska ha tillgång till systemet för snabb varning Safety Gate samt att varje medlemsstat för detta ändamål ska utse en gemensam nationell kontaktpunkt som åtminstone ska ansvara för att kontrollera att anmälningarna är fullständiga och att de lämnas in för validering av kommissionen samt för kommunikation med kommissionen när det gäller de uppgifter som föreskrivs i artikel 26.1–26.6. Enligt avsnitt 5.1 i del II i bilaga I till kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/417 om fastställande av riktlinjer för förvaltningen av Europeiska unionens system för snabbt informationsutbyte⁴ ska varje medlemsstat inrätta en enda kontaktpunkt (tidigare Rapex-kontaktpunkt) inom en nationell myndighet som ska sköta systemet på nationell nivå.

Enligt artikel 26.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska medlemsstaterna genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla korrigerande åtgärder som vidtagits av deras myndigheter eller ekonomiska aktörer på grundval av a) bestämmelserna i förordningen när det gäller farliga produkter som utgör en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet, och b) artikel 20 i EU:s marknadskontrollförordning. I punkt 2 anges att medlemsstaterna också får anmäla planerade korrigerande åtgärder för produkter som utgör en allvarlig risk genom systemet för snabb varning Safety Gate om de anser det nödvändigt med hänsyn till hur brådskande risken för konsumenternas hälsa eller säkerhet är. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 ska medlemsstaterna enligt punkt 3 informera kommissionen om korrigerande åtgärder som vidtas av deras myndigheter eller av ekonomiska aktörer på grundval av förordningen och kommissionen ska vidarebefordra denna information till övriga medlemsstater. Medlemsstaterna får i detta syfte genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla korrigerande åtgärder som vidtagits av deras myndigheter eller ekonomiska aktörer på grundval av förordningen, bestämmelser i unionens harmoniseringslagstiftning och EU:s marknadskontrollförordning när det gäller produkter som utgör en icke-allvarlig risk. De nationella myndigheterna ska lämna in de anmälningar som avses i punkt 1 genom systemet för snabb varning Safety Gate utan dröjsmål och under alla omständigheter inom fyra arbetsdagar efter det att den korrigerande åtgärden vidtagits (punkt 4). Senast fyra arbetsdagar efter det att kommissionen tagit emot en fullständig anmälan ska den kontrollera om anmälan uppfyller kraven i artikeln och de krav avseende driften av systemet för snabb varning Safety Gate som fastställts av kommissionen på grundval av punkt 10. Om anmälan uppfyller kraven

i artikeln och de övriga kraven ska kommissionen vidarebefordra den till övriga medlemsstater (punkt 5). Slutligen ska medlemsstaterna utan onödigt dröjsmål genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla eventuella uppdateringar, ändringar eller återkallelser av de korrigerande åtgärder som avses i punkterna 1, 2 och 3 (punkt 6).

Artikel 26.7 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anger att om en medlemsstat anmäler korrigerande åtgärder som vidtagits i fråga om produkter som utgör en allvarlig risk ska de övriga medlemsstaterna genom systemet för snabb varning Safety Gate utan onödigt dröjsmål anmäla de åtgärder som vidtagits därefter med avseende på samma produkter och all annan relevant information. Om kommissionen identifierar produkter som sannolikt kommer att utgöra en allvarlig risk och för vilka medlemsstaterna inte har lämnat in en anmälan i systemet för snabb varning Safety Gate ska den underrätta medlemsstaterna om detta. Medlemsstaterna ska utföra lämpliga kontroller och, om de vidtar åtgärder, anmäla dem genom systemet för snabb varning Safety Gate i enlighet med punkt 1 (artikel 26.8).

I artikel 25.2 andra stycket anges vidare att kommissionen ska anta en genomförandeakt som specificerar de gemensamma nationella kontaktpunkternas roller och uppgifter. Kommissionen har med stöd av denna bestämmelse antagit genomförandeförordningen (EU) 2024/2639 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 vad gäller roller och uppgifter för de gemensamma nationella kontaktpunkterna för systemet för snabb varning Safety Gate, som är direkt tillämplig i medlemsstaterna. Genomförandeförordningen föreskriver uppgifter för de gemensamma nationella kontaktpunkterna som innefattar bland annat kontroll av att anmälningarna är fullständiga och att aktuell produkt anmälts i Safety Gate-systemet, liksom att anmälningar når berörda nationella myndigheter (artikel 1 a–1 c). Kontaktpunkterna har även till uppgift att främja användningen av vissa verktyg för produktsäkerhet och utbilda alla nationella myndigheter vid användning av Safety Gate-systemet (punkterna d och e). Därutöver ska utförandet av nödvändiga arbetsuppgifter i fråga om systemet med anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet underlättas (punkt f). Uppdraget inbegriper också utbyte av information som är relevant för produktsäkerhet (punkterna g–i). Till detta kommer uppgifter som avser upplysningar om tekniska problem, hantering av begäranden kopplade till Safety Gate-systemet och kontakt med myndigheter som lämnat in anmälningar (punkterna j–m). Genomförandeförordningen fyller således ut regleringen i artiklarna 25 och 26 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Konsumentverket har utsetts till nationell kontaktpunkt för Rapex och har, som framgår av avsnitt 10.9, ansvar för att skyndsamt lämna information till kommissionen i systemet för snabbt informationsutbyte enligt artiklarna 19.1 och 20 i EU:s marknadskontrollförordning (9 § förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn). Enligt 10 § i den förordningen ska marknadskontrollmyndigheterna skyndsamt lämna den information till Konsumentverket som verket behöver för att kunna fullgöra sina uppgifter enligt 9 §.

Därutöver har Konsumentverket fått i uppdrag av regeringen att under 2025 och 2026 vara nationell kontaktpunkt enligt artikel 25 i EU-

förordningen om allmän produktsäkerhet och att ansvara för att skyndsamt lämna information till kommissionen i systemet för snabb varning och informationsutbyte Safety Gate och utföra lämpliga kontroller enligt artikel 26 i förordningen.

Det anförda talar i viss mån för att Konsumentverket även i fortsättningen bör anförtros uppdraget som nationell kontaktpunkt. Den gemensamma nationella kontaktpunktens uppgifter och roll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet har flera likheter med uppgifterna för den Rapex-kontaktpunkt som inrättats med anledning av direktivet om allmän produktsäkerhet. Som framgår ovan sträcker sig emellertid kontaktpunktens uppgifter med anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet längre. Safety Gate-systemet medför också ökad komplexitet. Till detta kommer att ytterligare uppgifter kan komma att åläggas kontaktpunkten genom nya genomförandeakter.

Swedac är nationell administratör för EU:s informations- och kommunikationssystem, ICSMS (Information and Communication System for Market Surveillance), som är ett annat mer heltäckande system för informationsutbyte om produkter mellan EU:s marknadskontrollmyndigheter. Från ICSMS kan relevant information överföras direkt till Safety Gate-systemet. Effektivitetsskäl talar för att en och samma myndighet bör vara administratör för båda systemen.

Uppgifternas omfattning och art, sammantaget med att Swedac föreslås vara centralt samordningskontor (se avsnitt 10.9), motiverar att Swedac utses till gemensam nationell kontaktpunkt enligt artikel 25.2 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. En sådan bestämmelse bör införas i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Därigenom åläggs Swedac ansvar att utföra de uppgifter för nationella kontaktpunkter som föreskrivs i de direkt tillämpliga EU-rättsakterna. Swedac ska sålunda överta Konsumentverkets ansvar som nationell kontaktpunkt. Följaktligen bör även de befintliga bestämmelserna om Konsumentverkets uppgifter som kontaktpunkt för systemet om snabbt informationsutbyte i förordningen om marknadstillsyn av varor och annan närliggande tillsyn ändras.

I enlighet med vad som gäller i dag bör marknadskontrollmyndigheterna vara skyldiga att lämna den information som kontaktpunkten behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter. Även detta ansvar kan regleras på förordningsnivå.

10.11 Nätverket för konsumentssäkerhet

Förslag: Konsumentverket ska ingå i det nätverk för konsumentssäkerhet som inrättas enligt artikel 30 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Skälen för förslaget: I artikel 30.1 första stycket i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet (nätverket för konsumentssäkerhet) inrättas. Syfte med nätverket för konsumentssäkerhet är enligt andra stycket att fungera som en plattform för strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas

myndigheter och kommissionen för att öka produktsäkerheten i unionen. Uppgifterna är bland annat att underlätta ett regelbundet utbyte av information om aspekter som har betydelse för kontrollverksamheter, organisera gemensamma övervaknings- och provningsprojekt, främja utbyte av sakkunskap och bästa metoder, förbättra samordningen på unionsnivå beträffande farliga produkter samt att underlätta samarbete mellan medlemsstaterna om kontroll av efterlevnaden av produktsäkerheten och genomförandet av förordningen (artikel 30.3). Nätverket ska samordna sina åtgärder med annan befintlig unionsverksamhet som rör marknadskontroll och konsumentssäkerhet och samarbeta med andra unionsnätverk, -grupper eller -organ (artikel 30.4). Nätverket ska företrädas och regelbundet delta i den relevanta verksamheten i det unionsnätverk för produktöverensstämmelse som inrättats i enlighet med artikel 29 i EU:s marknadskontrollförordning och bidra till dess verksamhet i fråga om produktsäkerhet för att säkerställa lämplig samordning av marknadskontrollen på både harmoniserade och icke-harmoniserade områden (artikel 30.6).

Det anförda ger vid handen att Sverige bör utse en nationell myndighet att ingå i nätverket för konsumentssäkerhet.

Konsumentverket är förvaltningsmyndighet för konsumentfrågor med uppgift att utöva tillsyn, inklusive marknadskontroll, enligt de konsumentskyddande regler som ligger inom myndighetens ansvarsområden. Ansvarsområdena omfattar leksaker, personlig skyddsutrustning för privat bruk, konsumenttjänster och övriga konsumentprodukter som inte omfattas av speciallagstiftning. Utöver arbetet med produktsäkerhet ska Konsumentverket bevaka och analysera marknaderna ur ett konsumentperspektiv samt vid behov vidta eller föreslå åtgärder. Vidare ska Konsumentverket genom information och vägledning ge konsumenter goda förutsättningar att ta till vara sina intressen. Uppgiften innefattar även stöd till samhällsaktörer. Konsumentverkets uppdrag ligger således väl i linje med ansvaret enligt artikel 30 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Å andra sidan skulle det möjligen kunna finnas samordningsvinster med att rollerna som centralt samordningskontor, nationell kontaktpunkt och representant i nätverket för konsumentssäkerhet samlas hos samma myndighet. Swedac framstår därmed som ett tänkbart alternativ. Samtidigt torde tillräcklig effektivitet även kunna uppnås genom samarbete och en väl fungerande kommunikation mellan berörda myndigheter.

Till detta kommer att regeringen har gett Konsumentverket i uppdrag att under 2025 och 2026 ingå i nätverket för konsumentssäkerhet. Som skäl för beslutet angavs att Konsumentverket har ett omfattande tillsynsansvar på produktsäkerhetsområdet och att det, med beaktande av att myndigheten är marknadskontrollmyndighet med uppgifter enligt reglerna om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn, är lämpligt att myndigheten ingår i det nätverk för konsumentssäkerhet som inrättas enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Samma argument gör sig fortfarande gällande. Sammantaget görs därför bedömningen att det finns övervägande skäl för att utse Konsumentverket att ingå i nätverket för konsumentssäkerhet. En bestämmelse med den innebörden bör införas i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.12 Avgifter för marknadskontroll

Förslag: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bemyndigandet ska ges i lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska vara dynamisk.

Lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska innehålla en hänvisning till bemyndigandet.

En bestämmelse som anger att marknadskontrollmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska införas i förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Skälen för bedömningen: I artikel 15 i EU:s marknadskontrollförordning anges att medlemsstaterna får ge sina marknadskontrollmyndigheter rätt att från den relevanta ekonomiska aktören återkräva alla kostnader för sin verksamhet vid fall av bristande överensstämmelse. Kostnaderna får enligt artikel 15.2 inkludera kostnader för utförd provning, kostnader för att vidta vissa åtgärder vid vägrad övergång till fri omsättning, kostnader för lagring och kostnader för verksamhet avseende produkter som inte överensstämmer med gällande krav och som undergår korrigerande åtgärder innan de övergår till fri omsättning eller släpps ut på marknaden. I skäl 49 anges att medlemsstaterna bör ha möjlighet att komplettera den offentliga finansieringen genom att från berörda ekonomiska aktörer återkräva de kostnader som uppstår vid marknadskontroll av produkter som befins vara icke överensstämmande.

Regeringen har gjort bedömningen att artikel 15 i EU:s marknadskontrollförordning inte innebär att avgifter för kontroll av produkter som omfattas av den harmoniserade unionslagstiftning som förtecknas i bilaga I får tas ut endast vid bristande överensstämmelse (prop. 2021/22:238 s. 181).

Genom artikel 23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet gäller artikel 15 i EU:s marknadskontrollförordning även för marknadskontroll över produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. För denna verksamhet får därmed marknadskontrollmyndigheterna ges rätt att återkräva kostnader från berörda ekonomiska aktörer. Artikel 23 innebär inte någon harmonisering på så sätt att den begränsar medlemsstaternas möjligheter att helt eller delvis finansiera marknadskontrollmyndigheternas verksamhet genom att ta ut avgifter från aktörerna.

I lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn finns ett generellt bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning (2 §). Bestämmelsen är öppet formulerad och möjliggör att olika former av avgifter tillämpas. Följaktligen har finansieringen av myndigheters marknadskontroll

kommit att variera beroende på aktuell produkttyp. Till exempel förekommer såväl årliga avgifter som timtaxa och avgifter som enbart tas ut när produkten inte uppfyller kraven. Marknadskontrollen kan också vara skattefinansierad. Möjligheten till avgift från ekonomiska aktörer syftar till att möjliggöra för marknadskontrollmyndigheterna att, vid sidan av statlig finansiering, i framtiden kunna finansiera kontrollen av produkter. Bestämmelser om marknadskontrollmyndigheters rätt att ta ut avgift vid marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning finns i olika sektorsförordningar. Det kan diskuteras om regleringen får anses ge motsvarande möjlighet att föreskriva eller besluta om avgifter även vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Därutöver följer av 11 § produktsäkerhetsförordningen att en näringsidkare som ska tillhandahålla varuprover och liknande enligt 26 § produktsäkerhetslagen ska ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prover, om varan vid undersökning visar sig vara farlig.

För att säkerställa att det finns förutsättningar för ansvariga myndigheter att fortsättningsvis ta ut avgifter för kontrollen av produkter föreslås att det införs en generell reglering i lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Det bör i lagen anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Bemyndigandet gör det alltså möjligt att föreskriva om avgifter för kontroll av att konsumentprodukter som i näringsverksamhet tillhandahålls på marknaden uppfyller kraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till förordningen bör vara dynamisk så att framtida ändringar i förordningen kan få direkt genomslag i lagen.

Om det finns särskilda bestämmelser (*lex specialis*) om avgifter för produktkontroll i unionslagstiftningen, såsom regleringarna om medicintekniska produkter och biocidprodukter, ska dock dessa tillämpas av marknadskontrollmyndigheterna.

Förslagen i promemorian har utformats med utgångspunkten att möjligheten att ta ut avgifter för utförd kontroll varken ska inskränkas eller bli för omfattande.

För att lagstiftningen ska vara överskådlig föreslås vidare att lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska innehålla en upplysningsbestämmelse som hänvisar till bemyndigandet i lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn.

För att marknadskontrollmyndigheten ska kunna meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontrollen ska bemyndigandet i lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn utnyttjas. I förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör därför anges att marknadskontrollmyndigheten får meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

10.13 Sekretess och tystnadsplikt

Förslag: Den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska innehålla en bestämmelse om tystnadsplikt som innebär att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt lagen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Lagen ska också ange att i det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen.

Det ska införas en bestämmelse i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen som medför att sekretess enligt 9 § offentlighets- och sekretessförordningen gäller verksamhet som består av marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Bestämmelsen ersätter innehållet i punkten 119. Sakregistret till bilagan ändras på motsvarande sätt.

I förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska det införas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet med innebörden att en marknadskontrollmyndighet till en annan marknadskontrollmyndighet ska lämna de uppgifter som behövs för att den mottagande myndigheten ska kunna utföra sin marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bedömning: Någon ytterligare reglering om sekretess i det allmännas verksamhet behöver inte införas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Enligt offentlighetsprincipen har allmänheten rätt till insyn i statens och kommunernas verksamhet, bland annat genom att få ta del av uppgifter som finns i allmänna handlingar (se 2 kap. tryckfrihetsförordningen). Begränsningar av den rätten finns främst i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker genom utlämnande av en handling, muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). Förbudet gäller för myndigheter och vissa kategorier personer som deltar i en myndighets verksamhet (2 kap. 1 §). Sekretessen gäller mot både enskilda personer och andra myndigheter (8 kap. 1–3 §§).

Enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska medlemsstaterna ge marknadskontrollmyndigheterna befogenhet att vidta vissa åtgärder inom ramen för sin marknadskontroll över produkter som omfattas av förordningen. Sådana bestämmelser föreslås i denna promemoria. Marknadskontroll avser den verksamhet som bedrivs av marknadskontrollmyndigheterna. Befogenheterna inkluderar rätt för marknadskontrollmyndigheten att kräva information och dokumentation om specifika produkter, leveranskedjor och distributionsnäts utformning. Inom ramen för en marknadskontrollmyndighets verksamhet kan det därmed förekomma uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar och forskningsresultat. Det kan även förekomma uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för

marknadskontrollen. Av den anledningen bör man överväga behovet av att införa regler om sekretess och tystnadsplikt för den som befattar sig med sådana uppgifter.

I artikel 33.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att information som medlemsstaternas myndigheter eller kommissionen förfogar över angående åtgärder för produkter som medför risker för konsumenternas hälsa och säkerhet i allmänhet ska ställas till allmänhetens förfogande i enlighet med kraven på öppenhet, utan att detta påverkar de begränsningar som krävs för kontroll- och utredningsverksamhet. Allmänheten ska särskilt ha tillgång till information om produktidentifikation, riskens art och de åtgärder som vidtagits. Enligt artikelns andra punkt ska medlemsstaterna vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deras tjänstemän och övriga anställda är skyldiga att skydda information som inhämtats vid tillämpning av förordningen. Den informationen ska behandlas konfidentiellt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt. Av tredje punkten framgår att tystnadsplikten inte får hindra att relevant information sprids till medlemsstaternas behöriga myndigheter och kommissionen för att säkerställa att marknadsövervakningen och marknadskontrollen är verkningsfulla. Myndigheter som mottar information som omfattas av tystnadsplikt ska säkerställa att informationen skyddas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.

I tillsynsverksamhet kan sekretess till skydd för uppgift om enskilda ekonomiska eller personliga förhållanden enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen aktualiseras.

I samband med att det infördes kompletterande bestämmelser till EU:s marknadskontrollförordning analyserade regeringen behovet av att införa ytterligare bestämmelser om sekretess (prop. 2021/22:238 s. 183–186). Regeringen bedömde att i det allmänna verksamhet gällde sekretess enligt 30 kap. 23 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen för sådana uppgifter om enskilda som en marknadskontrollmyndighet fått i sin marknadskontrollverksamhet, under förutsättning att regeringen meddelat föreskrifter om det. Därför har det införts en kompletterande bestämmelse i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen (punkt 151) som medför att sekretess enligt 9 § i den förordningen gäller verksamhet som består av marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning (se Kompletterande promemoria till betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll [SOU 2020:49] – förslag till förordningsändringar del 2 s. 193–198). Sekretessen gäller inte för beslut i ärenden. Inte heller gäller sekretess enligt 9 § första stycket om intresset av allmän kännedom om förhållande som rör människors hälsa och säkerhet, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut. Även punkt 120 och 148 i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen avser sekretess vid marknadskontroll. Dessa punkter gäller dock inte specifikt marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning utan sektorslagstiftning som skulle kunna möjliggöra även annan produktkontroll. Punkt 119 i bilagan innebär att sekretess med viss begränsning gäller tillsyn enligt produktsäkerhetslagen. Från sekretesskyddet undantas uppgift om förhållande som rör risk för skada på person, om intresset av allmän kännedom har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut. För övrigt innehåller bilagan liknande bestämmelser om sekretess vid vissa myndigheters tillsyn enligt special-

lagstiftning över produktsäkerheten hos konsumentprodukter (punkt 9, 17, 33, 56 och 121). För att säkerställa följdriktighet, klarhet och ett tillräckligt sekretesskydd bör innehållet i punkt 119 ersättas med en bestämmelse av samma slag som gäller marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. När det gäller särskilda begränsningar i sekretessen bör, i syfte att skydda slutanvändarnas intressen, också marknadskontrollmyndigheternas beslut undantas från sekretesskyddet.

Dessutom kan absolut sekretess enligt 30 kap. 24 § offentlighets- och sekretesslagen komma att aktualiseras för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden som marknadskontrollmyndigheterna förfogar över på grund av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, eftersom artikel 33.2 om krav på konfidentialitet får anses utgöra en sekretessklausul.

Därutöver innehåller 21 kap. offentlighets- och sekretesslagen bestämmelser om sekretess till skydd för känsliga uppgifter om enskilda som gäller hos alla myndigheter oaktat i vilket sammanhang de förekommer.

Till detta kommer att sekretess under vissa omständigheter kan gälla för uppgift om planerade respektive pågående tillsynsåtgärder (17 kap. offentlighets- och sekretesslagen). Det finns även bestämmelser om utrikessekretess och sekretess i det internationella samarbetet (15 kap. 1 och 1 a §§ offentlighets- och sekretesslagen) som kan bli tillämpliga vid informationsutbyte med kommissionen och myndigheter i andra medlemsstater.

Utöver den föreslagna kompletterande bestämmelsen i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen jämte bilaga behövs således inte några ytterligare bestämmelser om sekretesskydd för uppgifter i det allmännas verksamhet som avser marknadskontroll i anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen om tystnadsplikt gäller för personer som har fått kännedom om sekretesskyddade uppgifter genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund (2 kap. 1 §). Tystnadsplikten omfattar i många fall även konsulter eller andra organ utanför den offentliga sektorn som marknadskontrollmyndigheterna anlitar för att utföra vissa kontroller eller andra uppgifter. Vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kan det dock ibland uppstå situationer där uppgifter som kommer fram behöver hanteras av en vidare krets av personer än de som omfattas av denna reglering. För att kravet på tystnadsplikt i artikel 33 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska uppfyllas behöver det därför införas en särskild bestämmelse om tystnadsplikt för den som i någon annan verksamhet än det allmännas har befattat sig med ett ärende om marknadskontroll.

I den sektorslagstiftning som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning finns bestämmelser om tystnadsplikt i ärenden som gäller marknadskontroll. Vidare innehåller produktsäkerhetslagen en likartad bestämmelse om tystnadsplikt för den som tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt den lagen. Den nya bestämmelsen bör utformas på motsvarande sätt så att det framgår att den som har tagit befattning med

ett ärende som gäller marknads kontroll enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Att tystnadsplikten avgränsas med ett obehörighetsrekvisit innebär bland annat att uppgifter kan lämnas ut med samtycke, till marknads kontrollmyndigheten eller annars som en följd av en skyldighet i lag eller författning.

Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikten enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

I förarbetena till de kompletterande bestämmelser som införts med anledning av EU:s marknads kontrollförordning kom regeringen fram till att förslaget om tystnadsplikt för uppgifter som inhämtas vid marknads kontroll uppfyllde kraven för begränsningar i yttrandefriheten enligt regeringsformen och Europakonventionen (prop. 2021/22:238 s. 185). Samma skäl gör sig gällande nu.

Det bör också framgå av lagtexten att offentlighets- och sekretesslagen är tillämplig i det allmännas verksamhet. Det allmännas verksamhet innefattar den författningsreglerade verksamhet som en marknads kontrollmyndighet bedriver.

Samtidigt förutsätter EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att marknads kontrollmyndigheterna utan hinder av sekretess ska kunna lämna relevant information till varandra för att säkerställa effektivitet i marknads kontrollen (artikel 33.3). Det kan diskuteras om ett sådant informationsutbyte möjliggörs av uppgiftsskyldigheten i 13 a § förordningen om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn. För att säkerställa att det inte råder någon osäkerhet om att det finns möjlighet att utbyta nödvändiga uppgifter bör det i förordningen med kompletterande till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet införas en bestämmelse som anger att marknads kontrollmyndigheter ska lämna de uppgifter till varandra som behövs för att de ska kunna utföra sin marknads kontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. I sammanhanget kan noteras att om en marknads kontrollmyndighet lämnar en uppgift som omfattas av sekretess till en annan marknads kontrollmyndighet, och den myndigheten får uppgiften i sin tillsynsverksamhet, fortsätter sekretessen att gälla hos den mottagande myndigheten (11 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). Utöver detta informationsutbyte och den kommunikation som ska ske inom ramen för ömsesidig assistans och central samordning av marknads kontrollen (se artikel 24 i EU:s marknads kontrollförordning och avsnitt 10.9) innehåller EU-förordningen om allmän produktsäkerhet skyldigheter dels för nationella myndigheter med ansvar för produktsäkerhet att utbyta information om aspekter av betydelse för kontrollverksamheter med kommissionen och myndigheter i andra medlemsstater (artikel 30), dels för den gemensamma nationella kontaktpunkten att genom systemet för snabb varning Safety Gate informera om korrigerande åtgärder avseende farliga produkter (artiklarna 25 och 26). Ekonomiska aktörer är också skyldiga att ge behöriga myndigheter all relevant information om olyckor som orsakats av tillhandahållna produkter (artikel 20). Även dessa uppgiftsskyldigheter har en sekretessbrytande verkan. Är sådana uppgifter sekretessbelagda kan de lämnas ut med stöd av de generella undantagsbestämmelserna i 10 kap. 2, 27 och 28 §§ offentlighets- och sekretesslagen (se även 8 kap. 3 §).

En marknadskontrollmyndighet kan vid marknadskontrollen även behöva samarbeta med andra myndigheter som inte är marknadskontrollmyndigheter, såsom tullverket. Tullverket är skyldigt att lämna efterfrågad information, även sekretessbelagda uppgifter, som rör import och export till alla marknadskontrollmyndigheter (se 1 kap. 4 § tullagen och 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen). Vidare följer av artikel 25.4 a i EU:s marknadskontrollförordning att riskrelaterad information ska utbytas mellan utsedda tull- och marknadskontrollmyndigheter.

Sammantaget görs bedömningen att det inte är nödvändigt med ytterligare sekretessbrytande bestämmelser i svensk rätt, utöver den uppgiftsskyldighet som föreslås för marknadskontrollmyndigheterna.

I avsnitt 10.15 föreslås att beslut som fattas av marknadskontrollmyndigheterna ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därutöver ska ansökningar om påförande av sanktionsavgift och utdömmande av vite göras hos domstol (se avsnitt 10.4 och 10.5). Sekretess för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden enligt 21 kap. offentlighets- och sekretesslagen och för uppgifter om Sveriges internationella förhållanden enligt 15 kap. i samma lag är tillämpliga även i domstolarnas verksamheter. Vidare kan enligt 43 kap. 1 och 3 §§ offentlighets- och sekretesslagen sekretess för uppgifter som en domstol får i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet bli tillämplig på uppgiften i domstolens verksamhet. Detta gäller dock inte för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 23 och 24 §§ offentlighets- och sekretesslagen. Sådana uppgifter kan emellertid skyddas av andra bestämmelser, till exempel av sekretess hos domstol enligt 36 kap. 2 §.

10.14 Personuppgiftsbehandling

Bedömning: Det saknas behov av nya bestämmelser med anledning av den personuppgiftsbehandling som EU-förordningen om allmän produktsäkerhet medför.

Skälen för bedömningen: Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), i det följande EU:s dataskyddsförordning, utgör grunden för generell personuppgiftsbehandling inom EU. EU:s dataskyddsförordning är tillämplig på behandling av personuppgifter i såväl offentlig som privat verksamhet.

Av artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning framgår vissa grundläggande krav som all personuppgiftsbehandling måste uppfylla. Bland dessa kan nämnas att personuppgifter ska behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt. Vidare ska de samlas in för särskilda, uttryckligt angivna ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål (den så kallade finalitetsprincipen). Enligt artikeln ska också principerna om uppgifts- och lagringsminimering iakttas.

Enligt EU:s dataskyddsförordning krävs att det ska finnas en giltig rättslig grund för varje behandling av personuppgifter. Artikel 6 innehåller en uppräknning av olika typer av rättsliga grunder som personuppgifts-

behandling kan stödja sig på, bland annat att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Enligt artikel 6.3 ska grunden för behandlingen även fastställas i unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. Unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

I svensk rätt kompletteras EU:s dataskyddsförordning bland annat av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Dataskyddslagen är subsidiär i förhållande till andra lagar och förordningar som reglerar hur personuppgifter behandlas, till exempel myndigheternas registerförfattningar (1 kap. 6 § dataskyddslagen).

När marknadskontroll utövas och ekonomiska aktörer för register över klagomål med stöd av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kommer personuppgifter att behöva behandlas, till exempel namn, personnummer och adress- och kontaktuppgifter. Uppgifterna kan också innebära behandling av för den enskilde känsliga uppgifter, till exempel om hälsa.

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller ett antal bestämmelser om behandling av personuppgifter. Enligt skäl 107 till förordningen bör nödvändig personuppgiftsbehandling vid tillämpning av förordningen ske i enlighet med unionsrätten om skydd av personuppgifter, inbegripet EU:s dataskyddsförordning. Vidare anges att när en konsument rapporterar en produkt i Safety Gate-portalen bör endast de personuppgifter som är nödvändiga för att rapportera den farliga produkten lagras. Lagringen får inte ske längre än fem år. Tillverkare och importörer bör bibehålla registreringar av konsumenters klagomål endast så lång tid som är nödvändig för tillämpningen av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Tillverkare och importörer som är fysiska personer bör uppge sitt namn i syfte att säkerställa att konsumenterna kan identifiera produkterna så att dessa blir spårbara.

I artikel 9.13 anges att tillverkarens interna register över klagomål endast ska lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att tillverkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstådd farlig produkt samt att sådana uppgifter endast ska bevaras så länge det är nödvändigt för utredningens ändamål och under inga omständigheter längre än fem år efter det att uppgifterna har registrerats. Motsvarande krav gäller för importörer (artikel 11.11).

Enligt artikel 35.2 ska personuppgifter som ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser samlar in för sina system för produktregistrering eller kundlojalitetsprogram i säkerhetsrelaterade syften begränsas till ett nödvändigt minimum och endast användas för att kontakta konsumenter vid en återkallelse eller säkerhetsvarning.

Informationsutbyte enligt artikel 40 om internationellt samarbete ska, i den mån det rör sig om personuppgifter, ske i enlighet med unionens dataskyddsregler. Personuppgifter får överföras endast i den utsträckning

ett sådant utbyte är nödvändigt för ändamålet att skydda konsumenters hälsa och säkerhet (artikel 40.5).

Artiklarna är direkt tillämpliga och det behövs inte någon hänvisning till dem i nationell rätt.

Marknadskontrollverksamhet som bedrivs med stöd av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen kan komma att leda till en ökad behandling av personuppgifter hos de behöriga myndigheterna. Det kan till exempel avse uppgifter om konsumenter. Som redogjorts för i avsnitt 10.1 och 10.4 kommer marknadsmyndigheterna dock i många fall att hantera generella och övergripande uppgifter, som inte utgör personuppgifter. Så kan vara fallet när myndigheterna kontrollerar skyldigheter som tar sikte på rent systematiska eller formella frågor, till exempel vilken information ett föreläggande ska innehålla. Det kan emellertid inte uteslutas att marknadskontrollmyndigheterna i något fall kan komma att få del av sådana känsliga uppgifter som avses i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning, till exempel innehåll i form av texter eller bilder som rör en enskilds personliga angelägenheter såsom religiösa övertygelser eller politiska åsikter. Dessutom kan myndigheterna få del av uppgifter om lagöverträdelser som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning.

Därutöver kan tillämpningen av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och den föreslagna kompletteringslagen leda till en viss ökad behandling av personuppgifter hos domstolar vid överklagande av marknadskontrollmyndigheternas beslut och i samband med ansökan om utdömmande av vite respektive påförande av sanktionsavgift (se avsnitt 10.4, 10.5 och 10.15). Inom ramen för marknadskontrollen kan marknadskontrollmyndigheterna även ha behov av att rådgöra med andra myndigheter som inte utsetts till marknadskontrollmyndigheter. Det kan komma att medföra viss ökad personuppgiftsbehandling vid dessa myndigheter.

Bestämmelsen i artikel 35.2 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, enligt vilken de personuppgifter som samlas in för säkerhetsrelaterade syften ska begränsas till ett nödvändigt minimum och endast får användas för att kontakta konsumenter vid en återkallelse eller säkerhetsvarning, preciserar principerna enligt artikel 5 i EU:s dataskyddsförordning. Detsamma gäller bestämmelserna i artiklarna 9.13 och 11.11 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Till den del som ekonomiska aktörer eller leverantörer av online-marknadsplatser genom EU-förordningen om allmän produktsäkerhet åläggs skyldighet att behandla personuppgifter för något ändamål, tillämpas bestämmelserna i förordningen på kontrollen över att skyldigheten fullgörs. Detta gäller till exempel artikel 11.10 och artikel 35.1.

Marknadskontrollmyndigheterna behöver kunna behandla personuppgifter i sina respektive verksamheter för att kunna utföra sina befogenheter på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt. Detsamma gäller den personuppgiftsbehandling som kan förekomma hos domstolar och andra myndigheter som en följd av marknadskontrollverksamheten. Marknadskontrollverksamheten syftar till att säkerställa att endast produkter som uppfyller en hög kravnivå vad avser skydd för människors hälsa och säkerhet tillhandahålls på unionsmarknaden. Detta får anses vara

ett viktigt allmänt intresse. Personuppgiftsbehandlingen bedöms således vara nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse. Det finns därmed rättslig grund för behandlingen enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning.

Som framgår av avsnitt 10.13 kommer marknadskontrollmyndigheterna dessutom att vara skyldiga att lämna ut viss information till kommissionen och behöriga myndigheter i andra medlemsstater. Den personuppgiftsbehandling som sker för att fullfölja sådan uppgiftsskyldighet som regleras i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kommer därför även att vara nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse i enlighet med artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning.

De rättsliga grunderna kommer, genom regleringen i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och de föreslagna kompletteringsförfattningarna, att vara fastställda i unionsrätten eller i nationell rätt på det sätt som krävs enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning. Det finns därför rättslig grund för marknadskontrollmyndigheterna, domstolar och övriga berörda myndigheter att behandla personuppgifter.

Som nämnts kan marknadskontrollmyndigheterna komma att behandla personuppgifter som är känsliga, till exempel för att de avser hälsa eller avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter eller religiös eller filosofisk övertygelse (artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning). Det kan inte heller uteslutas att sådana uppgifter kommer domstolar eller andra myndigheter till del. Sådana uppgifter är som huvudregel förbjudna att behandla. Undantag från förbudet framgår bland annat av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning som kompletteras av 3 kap. 3 § dataskyddslagen. Enligt 3 kap. 3 § dataskyddslagen får känsliga personuppgifter behandlas av en myndighet med stöd av artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, till exempel bestämmelser om hantering av allmänna handlingar. Känsliga personuppgifter får också behandlas om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende. En myndighet får därutöver behandla känsliga personuppgifter om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Enligt 3 kap. 3 § andra stycket dataskyddslagen uppställs dock ett förbud mot att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

I den mån känsliga personuppgifter behöver behandlas bedöms behandlingen vara nödvändig för handläggning av ärenden hos domstolar och de andra berörda myndigheterna. Den marknadskontrollverksamhet som marknadskontrollmyndigheterna ska bedriva enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får anses vara nödvändig med hänsyn till det viktiga allmänna intresset av att endast säkra konsumentprodukter tillhandahålls på marknaden. Även behandlingen av känsliga personuppgifter kan därmed vara nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, förutsatt att behandlingen inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Bestämmelsen i 3 kap. 3 § dataskyddslagen bedöms sammantaget vara tillräcklig för den behandling av känsliga personuppgifter som kan komma att ske hos domstolarna och berörda myndigheter. Något behov av andra säkerhets- eller skyddsåtgärder i fråga om marknadskontrollmyndigheternas möjlighet att behandla känsliga

personuppgifter har inte framkommit. Ytterst är det dock den personuppgiftsansvarige som får bedöma om varje behandling av personuppgifter är förenlig med dataskyddsregleringen.

Stöd för berörda myndigheters behandling av personuppgifter om lagöverträdelser vid tillämpning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och den föreslagna kompletteringslagen finns i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning, som kompletteras av 3 kap. 8 § dataskyddslagen. Enligt 3 kap. 8 § dataskyddslagen får myndigheter behandla uppgifter som rör lagöverträdelser.

Det kan i registerförfattning finnas andra begränsningar rörande behandling av såväl känsliga personuppgifter som uppgifter om lagöverträdelser (1 kap. 6 § dataskyddslagen). Något behov av att ändra sådana bestämmelser har dock inte identifierats.

Det kan konstateras att varje marknadskontrollmyndighet är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som den utför, vilket bland annat innebär att myndigheten måste kunna visa att personuppgiftsbehandlingen är författningens och att den registrerades rättigheter skyddas genom vidtagande av lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder (se artikel 24 i EU:s dataskyddsförordning).

Berörda förutsätts se över sina respektive regleringar och rutiner avseende behandling av personuppgifter för att säkerställa att de täcker in sådan eventuellt ökad personuppgiftsbehandling som kan komma att aktualiseras med anledning av de föreslagna bestämmelserna.

När det gäller frågan om personuppgiftsbehandlingen är proportionerlig görs bedömningen att behandlingen är nödvändig för att uppnå ett lämpligt konsumentskydd och att det intresset väger tyngre än integritetsriskerna. Vidare kommer, som redogjorts för i avsnitt 10.13, de uppgifter som de behöriga myndigheterna hanterar vid marknadskontroll att omfattas av ett tillfredsställande sekretesskydd. Vid en avvägning mellan den registrerades personliga integritet och behovet av personuppgiftsbehandling anses behandlingen vara proportionerlig.

Mot denna bakgrund bedöms sammanfattningsvis att den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till är förenlig med EU:s dataskyddsförordning. Det saknas alltså behov av nya bestämmelser med anledning av den personuppgiftsbehandling som EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och kompletteringsförfattningarna medför.

10.15 Överklagande

Förslag: Marknadskontrollmyndighetens beslut enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande av ett sådant beslut till kammarrätten.

Skälen för förslaget: Enligt produktsäkerhetslagen får en tillsynsmyndighets beslut om förelägganden respektive ersättning för kostnader överklagas till allmän förvaltningsdomstol. En sådan ordning tillämpas i regel också inom speciallagstiftningen om produktsäkerhet.

I skäl 63 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anges att medlemsstaterna bör säkerställa att alla åtgärder som deras behöriga myndigheter vidtar enligt förordningen är föremål för effektiva rättsmedel i enlighet med artikel 47 i EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna.

Enligt artikel 6.1 i Europakonventionen, som gäller som lag, gäller att var och en vid prövningen av hans eller hennes civila rättigheter ska vara berättigad till en rättvis och offentlig förhandling inom skälig tid och inför en opartisk domstol som har upprättats enligt lag.

Utövande av befogenheter enligt den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innefattar prövningar som faller inom tillämpningsområdet för artikel 6.1 i Europakonventionen. En överprövning av sådana beslut måste därför vara förenlig med konventionens krav i fråga om domstolsprövning.

I den mån en myndighets beslut kan antas påverka en enskilds situation på ett inte obetydligt sätt följer det av allmänna förvaltningsrättsliga principer och förvaltningslagens allmänna bestämmelser om överklagande att sådana beslut får överklagas av den som beslutet har gått emot (se 41 och 42 §§ förvaltningslagen, prop. 2016/17:180 s. 248, 251 och 252 samt prop. 2010/11:65 s. 84). Beslut inom ramen för marknadskontroll kan få stora konsekvenser för enskilda. En marknadskontrollmyndighets beslut att utöva befogenheter i artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning eller artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör således få överklagas om utövandet av befogenheten innebär förpliktelser för en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats. Någon särskild överklagandebestämmelse behövs i och för sig inte i nationell lagstiftning när det gäller beslut som en myndighet fattar enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Samtidigt framstår det som motiverat med särskilda bestämmelser om rätten att överklaga marknadskontrollmyndigheters beslut enligt den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, såsom att införskaffa varuprover under dold identitet. Det är också av vikt att kompletteringslagen uppfyller sin kompletterande funktion i förhållande till speciallagstiftningen, vilket skulle försvåras av skilda överklagandeordningar. För att undvika otydlighet bör det anges uttryckligen i kompletteringslagen att beslut enligt lagen av en marknadskontrollmyndighet får överklagas. Att ansöka om utdömning av vite eller påförande av sanktionsavgift anses emellertid inte utgöra något överklagbart beslut.

Allmän förvaltningsdomstol är som huvudregel rätt instans för enskilds överklagande av myndighetsbeslut enligt 40 § förvaltningslagen. Dessa domstolar har redan erfarenhet av att på produktsäkerhetsområdet överpröva myndigheters beslut som gäller förelägganden och andra ingripanden mot enskilda. De beslut som berörda marknadskontrollmyndigheter meddelar enligt kompletteringslagen bör därför få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av 14 § andra stycket lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar följer att överklagandet ska göras till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats. I likhet med vad som allmänt gäller i fråga om överprövning av förvaltningsbeslut bör det krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Även beslut om sanktionsavgift som har fattats av förvaltningsrätt i första instans

får överklagas till kammarrätt. För sådana beslut ställs emellertid inte något krav på prövningstillstånd.

10.16 Följdändringar

Förslag: Hänvisningar i lagar och förordningar till produktsäkerhetslagen ska ändras så att de i stället avser EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och/eller lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Ändringar införs i dessa fall därför i följande författningar:

- arbetsmiljölagen
- lagen om måttenheter, mätningar och mätton,
- lagen om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner,
- fordonslagen
- fartygssäkerhetslagen
- lagen om leksakers säkerhet
- lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar
- radioutrustningslagen
- lagen om marin utrustning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning
- strålskyddslagen
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar
- lagen om tobak och liknande produkter
- lagen om fordons registrering och användning
- lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter
- konsumentköplagen
- elsäkerhetsförordningen.

Hänvisningarna i läkemedelslagen till produktsäkerhetslagen ska tas bort.

Skälen för förslaget: Lagar och förordningar som hänvisar till den nu gällande produktsäkerhetslagen eller direktivet om allmän produktsäkerhet behöver ändras eller upphävas (se även avsnitt 9).

I 1 kap. 2 a § arbetsmiljölagen (1977:1160), 2 § andra stycket lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner, 1 kap. 2 a § fordonslagen (2002:574), 3 kap. 7 § läkemedelslagen (2015:315) och 1 kap. 3 § lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordningar om medicintekniska produkter anges att också produktsäkerhetslagen gäller i fråga om varor, mobila maskiner, fordon, läkemedel respektive medicintekniska produkter som är avsedda för konsumenter eller kan antas komma att användas av konsumenter. Likaså föreskriver 1 kap. 4 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter att även produktsäkerhetslagen gäller i fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. På liknande sätt upplyser 22 §

elsäkerhetsförordningen (2017:218) om att det i fråga om elektrisk konsumentutrustning också finns bestämmelser i produktsäkerhetslagen. Strålskyddslagen (2018:396) innehåller en upplysningsbestämmelse om att ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder som avses i lagen finns i bland annat produktsäkerhetslagen (2 kap. 4 §). Produktsäkerhetslagen har genomfört direktivet om allmän produktsäkerhet som i sin tur ersatts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Produktsäkerhetslagen föreslås upphävas (se avsnitt 9.1). De flesta hänvisningarna i sektorsförfattningarna till produktsäkerhetslagen bör därför justeras så att de i stället avser EU-förordningen om allmän produktsäkerhet – vilken alltså innehåller direkt tillämpliga regler om säkerheten hos konsumentprodukter och fylls ut av genomförandeakter – och lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Därtill behöver bestämmelsernas övriga innehåll anpassas till terminologin och aktuella rekvisit i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Det kan i sammanhanget påpekas att bakgrunden till införandet av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet framför allt varit att anpassa regelverket till ny teknologi och utmaningar som e-handeln fört med sig och att syftet inte varit att förordningens generella tillämpningsområde skulle utvidgas i förhållande till produktsäkerhetsdirektivets (se avsnitt 5.1 och Europeiska kommissionens konsekvensanalys av sitt förslag till EU-förordning om allmän produktsäkerhet). EU-förordningen är emellertid inte tillämplig på humanläkemedel eller veterinärmedicinska läkemedel (artikel 2.2 a). Det beror bland annat på att det för läkemedel görs en specifik risk-nyttoanalys före utsläppandet på marknaden (skäl 10). Därför bör hänvisningen i läkemedelslagen till produktsäkerhetslagen inte ändras utan endast tas bort. Behovet av bestämmelsen framstår inte som klart. Till saken hör att EU-förordningen och kompletteringslagen bör vara det allmänna regelverk som reglerar konsumentprodukters säkerhet och att så kallad gold-plating bör undvikas (se avsnitt 9.1).

Arbetsmiljölagen innehåller dessutom bestämmelser om att den som har särskilt skyddsansvar får åläggas att lämna varningsinformation eller återkalla en produkt och att innehållet i ett sådant åläggande ska motsvara vad som anges i 14–18 §§ produktsäkerhetslagen (7 kap. 11 § första stycket). I 6 kap. 12 § fartygsäkerhetslagen (2003:364) återfinns en motsvarande reglering. På liknande sätt föreskrivs i 21 § andra stycket lagen om leksakers säkerhet och 18 § andra stycket lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar att ett tillbakadragande eller en återkallelse av produkten ska ha det innehåll som anges i 15–18 §§ produktsäkerhetslagen. Vidare innebär 6 kap. 9 § andra stycket läkemedelslagen att en återkallelse av ett läkemedel ska ha den innebörd som följer av 16 § första stycket produktsäkerhetslagen. Av ovan anförda skäl bör merparten av hänvisningarna till bestämmelser i produktsäkerhetslagen ersättas med hänvisningar till i sak motsvarande artiklar i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Krav på det närmare innehållet i föreläggandet, tillbakadragandet eller återkallelsen kan komma att framgå av delegerade akter från kommissionen och EU-domstolens praxis. Kommissionen kan även tillhandahålla vägledande dokument för att hjälpa de berörda aktörerna att tillämpa bestämmelserna enhetligt. Såvitt gäller läkemedelslagen bör hänvisningen till produktsäkerhetslagen ändras så att

bestämmelsen i stället direkt anger innebörden av en återkallelse, i enlighet med vad som följer av 16 § första stycket produktsäkerhetslagen. Ändringen innebär ingen ändring i sak.

I lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton, fordonslagen, lagen om leksakers säkerhet, lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar, radioutrustningslagen (2016:392), lagen (2016:768) om marin utrustning, lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning och lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar finns bestämmelser om förutsättningar för sanktionsavgift som i övrigt hänvisar till produktsäkerhetslagens regler i fråga om vem avgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter (37 § andra stycket och 39–43 §§). Dessa hänvisningar bör ändras så att de i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Av 3 kap. 4 § andra meningen fordonslagen följer att den som Transportstyrelsen särskilt har förordnat att utöva tillsyn enligt produktsäkerhetslagen har rätt att vid kontroll eller prövning provköra ett fordon. Fordon som provkörs av någon som förordnats på detta sätt undantas från registreringsplikten enligt 6 § första stycket 6 lagen (2019:370) om fordons registrering och användning. Bestämmelserna bör i stället för tillsyn ange marknadskontroll och hänvisa till lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, som alltså ersätter produktsäkerhetslagen i aktuellt avseende.

Med stöd av 27 § produktsäkerhetslagen är det möjligt att förbjuda fortsatt tillhandahållande åt konsumenter av sådana varor som omfattas av konsumentköplagen (2022:260), om varan på grund av sina egenskaper medför särskild risk för skada på person eller egendom. Därutöver får regeringen enligt 36 § produktsäkerhetslagen meddela föreskrifter om förbud mot att tillhandahålla och att exportera en viss typ av vara, om varan medför allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet. Genom 4 kap. 10 § första punkten konsumentköplagen fastslås att varan är felaktig om den säljs i strid mot ett förbud som har meddelats med stöd av 27 eller 36 § produktsäkerhetslagen. Vidare följer av 4 kap. 11 § konsumentköplagen att underlåtelse att lämna säkerhetsinformation om varan efter föreläggande enligt produktsäkerhetslagen medför att varan anses felaktig. Eftersom det föreslås att produktsäkerhetslagen upphävs och i aktuellt avseende ersätts av lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör hänvisningarna i konsumentköplagen till produktsäkerhetslagen justeras så att de i stället avser den nya lagen.

För övrigt anges i 8 § förordningen om förbud mot vissa farliga tändare att det följer av 27 § produktsäkerhetslagen att Konsumentverket får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att bestämmelserna i förordningen ska efterlevas. Paragrafen, som innebär en upplysning, är inte längre motiverad. Motsvarande befogenhet att besluta nödvändiga förelägganden ges i 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. I

avsnitt 9.4 föreslås att förordningen om förbud mot vissa farliga tändare upphävs i sin helhet.

Det kan noteras att 28 § lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet bland annat anger att artikel 2.3 i EU:s marknadskontrollförordning ska tillämpas vid marknadskontrollmyndighetens åtgärder enligt direktivet om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen kan lämpligen justeras när EU:s marknadskontrollförordning har konsoliderats.

11 Konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet

11.1 Utredningsuppdraget

I uppdragsbeskrivningen konstateras att produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen även omfattar tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet, om tjänsten är avsedd för eller kan antas komma att användas av konsumenter. Vidare anges att sådana tjänster även fortsättningsvis bör omfattas av produktsäkerhetskrav men att kraven kan behöva förändras med anledning av de nya reglerna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Utredaren ska därför

- bedöma vilka säkerhetskrav som bör gälla för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och hur dessa bör utformas,
- föreslå vilka myndigheter som ska utöva marknadskontroll av tjänsters säkerhet och vid behov fastställa ansvarsfördelningen mellan dem, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Regeringen har inte funnit behov av att uttryckligt låta tjänster i offentlig verksamhet omfattas av produktsäkerhetslagen. Behovet av utvidgning till sådana tjänster har senast utretts i promemorian Produktsäkerhet vid offentliga tjänster (Ds 2009:16). I promemorian föreslås att produktsäkerhetslagen utvidgas till att omfatta också offentliga tjänster. Någon lagstiftning med anledning av förslagen har emellertid inte kommit till stånd.

Mot bakgrund av det anförda kan det inte anses ingå i nu aktuellt utredningsuppdrag att lämna förslag om säkerhetskrav som generellt ska gälla för tjänster som tillhandahålls i offentlig verksamhet (se vidare avsnitt 11.4.1).

11.2 Befintlig reglering om konsumenttjänster

Varken EU-direktivet eller EU-förordningen om allmän produktsäkerhet reglerar tjänsters säkerhet. Inte heller EU:s marknadskontrollförordning omfattar tjänster. Som nämnts omfattar emellertid produktsäkerhetslagen

och produktsäkerhetsförordningen konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden (tjänstedirektivet) fastställer allmänna bestämmelser som syftar till att underlätta den fria rörligheten för tjänster inom EU, men det innehåller inte säkerhetskrav för konsumenttjänster. De befintliga bestämmelserna om säkerhet hos konsumenttjänster baserar alltså sig inte på EU-lagstiftning utan de är nationella, om än de i vissa delar förhåller sig till tjänstedirektivet.

Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen syftar bland annat till att säkerställa att tjänster som i näringsverksamhet tillhandahålls konsumenterna inte orsakar skada på person (1 och 2 §§). Således omfattar lagen inte tjänster som används enbart yrkesmässigt eller bara undantagsvis privat. Lagen reglerar inte heller tjänster i offentlig verksamhet. Däremot omfattas tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet bedrivna av offentliga organ. Bestämmelserna om bedömning av säkerheten hos tjänster ska inte tillämpas om riskerna omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning (5 § första stycket). Övriga bestämmelser om tjänster ska inte tillämpas i den utsträckning det i specialförfattning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte (5 § andra stycket).

Även om konsumenttjänsters säkerhet inte är något harmoniserat område kan det i EU-rätten finnas bestämmelser om säkerheten vid användning av vissa produkter (användarsäkerhet), såsom linbaneanläggningar (förordning (EU) 2016/424 om linbaneanläggningar).

Det kan tilläggas att konsumenttjänstlagen, som gäller avtal om vissa tjänster som näringsidkare utför åt konsumenter, anger att näringsidkaren särskilt ska iakta att tjänsten inte utförs i strid mot sådana författningsföreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetsynpunkt eller i strid mot förbud enligt 27 § produktsäkerhetslagen (se 5 § konsumenttjänstlagen, som föreslås ändras). Avvikelse från de offentlighetsrättsliga säkerhetsföreskrifterna eller agerande i strid mot meddelat förbud mot tillhandahållande av konsumenttjänster medför att tjänsten enligt 9 eller 15 § ska anses felaktig.

11.3 Behov av ny reglering

Förslag: Det ska införas en ny lag om säkerhet hos konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. Den ska benämnas lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Skälen för förslaget: Med anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet föreslår promemorian anpassningar av det svenska produktsäkerhetsregelverket. Bland annat föreslås att produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen upphävs (se avsnitt 9.1). Tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet bör emellertid även fortsättningsvis omfattas av säkerhetskrav (se uppdragsbeskrivningen i *bilaga 1*). Att inte reglera sådan allmän tjänstesäkerhet skulle innebära en påtaglig försämring av konsumentskyddet på tjänsteområdet.

Tillhandahållande och användning av konsumenttjänster kan nämligen vara förenat med betydande skaderisker. Tjänster där säkerhetskrav är av betydelse är till exempel äventyrstjänster såsom dykningskurser, klättring på klättercenter, turer med zipline (det vill säga en linbana där en person fastspänd i en sele färdas längs med en vajer), turridning, besök på lekland och äventyrsbanor av olika slag.

Under remissbehandlingen av den utredning som låg till grund för regeringens förslag till ny produktsäkerhetslag avstyrkte flera remissinstanser att lagen skulle tillämpas på tjänster som tillhandahölls i näringsverksamhet. Regeringen anslöt sig till remissynpunkten att det inte var oproblemiskt att reglera varor och tjänster i samma lag, men bedömde samtidigt att produktsäkerhetslagens reglering av tjänster kunde utformas på ett tydligt och förutsebart sätt samt att gränsdragningen mellan varor och tjänster inte borde leda till några större tillämpningsproblem (prop. 2003/04:121 s. 81–82).

Regleringen i produktsäkerhetslagen om konsumenttjänsters säkerhet bygger på bestämmelserna om konsumentvarors säkerhet. Varor och tjänster regleras i lagen huvudsakligen av samma eller motsvarande bestämmelser. Ett fåtal bestämmelser tar sikte på enbart tjänster. Ordningen för tjänstesäkerhet framstår inte som helt ändamålsenlig. Säkerhetsbrister hos konsumentvaror består i regel av sådana konkreta fel i en produkts struktur eller sammansättning som kan medföra fara för konsumenters hälsa eller säkerhet. Konsumenttjänster avser å andra sidan funktionella helheter där utförandet kan variera beroende på situationen, kunden, tidpunkten och andra omständigheter. En konsumenttjänst består inte bara av den egentliga tjänsteprestationen utan också av andra element, såsom utrustning som används i tjänsten, tjänstemiljön samt anvisningar till och kommunikation med kunden. Tjänster som erbjuds konsumenter påverkas i hög grad av tjänsteleverantörens kvalifikationer och förebyggande säkerhetsarbete. Vidare är säkerheten vid konsumtion av bland annat upplevelsebaserade tjänster i betydligt större utsträckning än vid konsumtion av produkter beroende av konsumentens eget beteende. För övrigt produceras och konsumeras en tjänst i samma stund. Vid tillhandahållande och konsumtion finns det alltså betydande skillnader mellan säkerhet hos produkter och tjänster, vilket bör återspeglas bättre i kravställningen. Regleringen bör beakta de speciella förhållanden som gör sig gällande vid bedömningen av om en tjänst är säker och inte inskränkas till att i första hand fokusera på tjänster där produkter är inblandade. Stringensskäl talar också emot att, såsom i dag, låta ”produkt” omfatta både vara och tjänst.

Frågan om vad som inryms i begreppet tjänst är alltså förhållandevis komplex, och någon sådan definition finns inte i produktsäkerhetslagen då lagstiftaren bedömt det vara obehövt (se prop. 2003/04:121 s. 82).

I produktsäkerhetslagen ställs inte heller tydliga krav på näringsidkare att bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete för tjänster. Sammantaget finns behov av en modernisering av konsumentskyddet vid tillhandahållande av tjänster. Ett renodlat, skärpt och mer anpassat regelverk torde kunna bidra till att konsumenter i större utsträckning tillförsäkras säkra tjänster. EU-rätten hindrar inte att det också i fortsättningen finns nationell lagstiftning som tillämpas på konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet.

Frågan om konsumenttjänsters säkerhet har på senare tid kommit att tilldra sig allt större intresse i Sverige. Till detta kommer att antalet tjänster som riktar sig mot konsumenter kan antas öka de kommande åren. Enligt Tillväxtverket har turismkonsumtionen ökat med 2 procent från 2022 till 2023 och 3 procent från 2019 till 2023 (Turismräkenskaper 2019–2023, 2025-03-11). Under 2024 ökade turismkonsumtionen med 4 procent jämfört med föregående år (Turismräkenskaper 2024, 2025-11-27). Därutöver anges till exempel i betänkandet Säkrare tivoli (SOU 2025:40 s. 55–56) att utvecklingen tyder på att fler aktörer som tillhandahåller äventyrsbanor och ziplines etablerar sig på marknaden. Ytterligare en utveckling av branschen är så kallade hybridverksamheter, exempelvis lekland för barn som tillhandahåller mer avancerad lekutrustning. Det är sannolikt att många nya slags tjänster som i dag inte finns på marknaden kommer att utvecklas. Stigande efterfrågan och ändrat beteende hos konsumenter som blir alltmer riskbenägna öppnar marknad för icke-seriösa aktörer, vilket kan medföra ökad risk för skador i samband med tillhandahållande av tjänster i framtiden.

Mot bakgrund av det anförda bör det införas en ny lag om säkerhet hos konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. Den föreslås benämnas lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

11.4 En ny lag om säkerhet hos konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet

11.4.1 Tillämpningsområde och syfte

Förslag: Den nya lagen ska tillämpas på tjänster som tillhandahålls näringsverksamhet, om tjänsten är avsedd för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter. Lagen ska syfta till att säkerställa att sådana tjänster inte orsakar skada på person.

Begreppen konsument och näringsidkare definieras i lagen.

Lagens bestämmelser om säkerhetskrav och bedömningskriterier ska inte tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning. Lagens övriga bestämmelser ska inte tillämpas på tjänster om det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte.

Lagen tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Detta gäller dock inte vid föreskrivna ingripanden mot vissa gränsöverskridande tjänster.

Lagen tillämpas när en tillsynsmyndighet, som är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden, fullgör sina skyldigheter enligt direktivet.

Lagen ska inte tillämpas i fråga om tjänster som för med sig risk för egendomsskada utan att samtidigt medföra risk för personskada.

Skälen för förslaget: Även om renodlade tjänster inte omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet framgår av artiklarna 2 och 3.1

att förordningen är tillämplig på föremål som levereras eller tillhandahålls, inbegripet i samband med tillhandahållande av en tjänst, som är avsedd för eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter. I skäl 17 klargörs att tjänster inte omfattas av förordningen men att den bör omfatta tillhandahållna konsumentprodukter som konsumenter är direkt exponerade för i samband med tillhandahållandet av en tjänst. Vidare anges att utrustning som konsumenter använder för att förflytta sig eller resa, och som manövreras direkt av en tjänsteleverantör i samband med en transporttjänst, dock bör uteslutas från förordningens tillämpningsområde, eftersom utrustningen måste regleras i förhållande till säkerheten hos den tillhandahållna tjänsten (se även artikel 2.2 g). När det gäller tillämpningsområdet är det alltså som utgångspunkt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och de kompletterande bestämmelserna till den förordningen som gäller i fråga om konsumentprodukter som tillhandahålls inom ramen för tjänster. Risker hos en sådan produkt omfattas därmed av regleringen om produkter, om risken uppkommer i samband med en rimligen förutsebar användning av produkten. Skulle risker däremot uppkomma på grund av det särskilda sätt på vilket näringsidkaren använder produkten i samband med utförandet av tjänsten, omfattas de uppkomna riskerna av regleringen om tjänster. Eventuella frågor som gränsdragningen mellan produkt- och tjänsteområdet kan ge upphov till får hanteras av rättstillämpningen.

Det bör i detta sammanhang noteras att en renovering eller reparation av en produkt i och för sig utgör en tjänst, men att riskerna för konsumenten i samband med utförandet av en sådan tjänst i allmänhet inte är sådana att bestämmelser om produktsäkerhet behöver tillämpas. De risker som kan uppkomma är däremot förknippade med användningen av den renoverade eller reparerade produkten. Beträffande sådana risker ska bestämmelserna om produkter tillämpas. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är visserligen inte tillämplig på produkter som ska repareras eller renoveras innan de tas i bruk, om de tillhandahålls på marknaden och är tydligt märkta som sådana produkter (artikel 2.3). Det får anses vara självklart att samma risk i det enskilda fallet inte kan omfattas av både bestämmelserna om produkter och tjänster.

Liksom produktsäkerhetslagen syftar den nya lagen till att säkerställa att tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet inte orsakar skada på person. För detta ändamål införs ett antal skyldigheter för näringsidkare och befogenheter för tillsynsmyndigheter (se vidare avsnitt 11.4.1–11.4.5). I linje med hur regleringen ser ut i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör en förutsättning för lagens tillämpning vara att tjänsten är avsedd för eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter. Därigenom avgränsas lagens tillämpningsområde mot tjänster som uteslutande är avsedda för yrkesmässig användning. Det är alltså konsumenttjänster som omfattas, men konsumentanknytningen behöver i det enskilda fallet inte vara särskilt stark för att lagen ska vara tillämplig. För att lagen ska vara tillämplig krävs att det kan påvisas att tjänsten i fråga har tillhandahållits konsumenter eller att ett sådant tillhandahållande kan förväntas. Utöver konsumenter bör även andra som direkt berörs av tjänsten skyddas. Det kan till exempel handla om boende där en tjänst utförs eller förbipasserande på platsen. Någon ändring i sak jämfört med gällande rätt

är inte avsedd i detta avseende. Följaktligen föreslås den nya lagen innehålla bestämmelser om säkerhetskrav för den beskrivna typen av tjänster. Avsikten är att lagen på samma sätt som produktsäkerhetslagen, EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och kompletteringslagen ska fungera som ett brett skyddsnät, som blir tillämpligt när det inte finns andra särskilda bestämmelser om en tjänsts säkerhet. Ett centralt syfte med lagen är att förhindra att det uppstår sådana luckor i lagstiftningen som gör att det inte är möjligt att ingripa mot säkerhetsbrister.

Det finns alltså inte anledning att ge den nya lagens bestämmelser företräde framför andra nationella regler om tjänsters säkerhet. Den nya lagen bör dock, i likhet med produktsäkerhetslagen, komplettera sådana specialförfattningar i den utsträckning de är mindre detaljerade än lagen. Denna ordning framstår som lämplig med beaktande av att regleringen om tjänster huvudsakligen inte är av EU-rättsligt ursprung och ofta inte är särskilt detaljerad. Det bör därför införas en konkurrensbestämmelse med innebörden att bestämmelserna om bedömning av säkerheten hos en tjänst inte ska tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning. Att tjänster omfattas av särskilda säkerhetskrav betyder att det finns regler som ställer upp krav som syftar till att eliminera en eller flera risker hos en tjänst som måste vara tillgodosedda för att tjänsten ska få tillhandahållas. Med risker menas vissa typer av egenskaper hos en tjänst, som kan leda till personskada eller annan negativ hälsopåverkan hos en människa. Vidare ska lagens övriga bestämmelser inte tillämpas på tjänster i den utsträckning det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte. Denna reglering tar sikte på näringsidkares skyldigheter och tillsyn över efterlevnaden av lagen.

Även om konsumenttjänsters säkerhet inte är något harmoniserat område finns det unionsrättsliga bestämmelser om säkerheten vid användning av vissa produkter (användarsäkerhet), såsom linbaneanläggningar (förordning (EU) 2016/424 om linbaneanläggningar). Det kan emellertid råda delade meningar om huruvida dessa krav bör ses som tjänstesäkerhetsreglering.

Av 5 a § produktsäkerhetslagen följer att lagens bestämmelser inte tillämpas i fråga om en tjänst som tillhandahålls i Sverige av en näringsidkare som är etablerad i en annan EES-stat, förutsatt att inga ingripanden sker enligt 30 a § mot vissa gränsöverskridande tjänster. Paragrafen träffar således tillfälliga tjänsteutövare och har införts med anledning av artiklarna 16 och 18 i tjänstedirektivet. Regleringen bör föras över till den nya lagen. Beträffande näringsidkare utanför EES, där det inte finns några ömsesidiga överenskommelser, gäller de svenska myndigheternas rätt att ingripa fullt ut.

Enligt 5 b § produktsäkerhetslagen tillämpas lagen när en tillsynsmyndighet, som är behörig myndighet enligt tjänstedirektivet, fullgör sina skyldigheter enligt direktivet. Därmed omfattar den behöriga tillsynsmyndighetens ansvar även i Sverige etablerade tjänsteleverantörer som tillhandahåller en tjänst i ett annat EES-land. Genom tjänstedirektivet står det nämligen klart att varje land svarar för tillsynen över tjänsteleverantörer som är etablerade i landet, oavsett var i EES tjänsterna utövas. Motsvarande bestämmelse bör tas in även i den nya lagen.

Liksom hittills bör regleringen inte tillämpas på fysiska eller juridiska personer till den del de tillhandahåller tjänster utanför sin näringsverksamhet. Det är inte motiverat att utsträcka de aktuella skyldigheterna och tillsynen till sådana tjänster.

Som framgår av avsnitt 11.1 ingår det inte i förevarande uppdrag att utreda behovet av en utvidgning av säkerhetskrav till att generellt omfatta offentliga konsumenttjänster. Med detta avses tjänster som tillhandahålls i sådan offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet. Liksom hittills bör ändå tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet bedriven av offentliga organ omfattas av tillämpningsområdet (se prop. 2003/04:121 s. 78). Frågan om under vilka förutsättningar ett sådant organ kan anses vara att betrakta som näringsidkare när det tillhandahåller tjänster besvaras dock inte uttryckligen av varken produkt-säkerhetslagen, lagens förarbeten eller praxis. Det finns därför anledning att resonera kring vad som kan anses utgöra näringsverksamhet.

I 1 a § konsumenttjänstlagen definieras näringsidkare som en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten. Samma definition av begreppet näringsidkare finns även i 6 § produktsäkerhetslagen. I dessa paragrafer definieras även konsument som en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet. Med hänsyn till det avsedda tillämpningsområdet bör motsvarande definitionsbestämmelser införas även i den nya lagen. Av förarbeten till konsumenttjänstlagen framgår att termen näringsidkare, i överensstämmelse med vad som är fallet enligt annan konsumentlagstiftning, ska fattas i vidsträckt mening. I sammanhanget tar termen näringsidkare sikte på bedrivande av verksamhet av ekonomisk natur och av sådan karaktär att den kan betecknas som yrkesmässig. Detta innebär inte några större krav på verksamhetens omfattning. Näringsidkare är även statliga och kommunala organ som driver sådan verksamhet av ekonomisk natur (se propositionen om konsumenttjänstlag, prop. 1984/85:110 s. 141). Det anges inte som krav att den yrkesmässiga verksamheten drivs i vinstsyfte. Verksamheten behöver inte drivas i privaträttslig form. Arbeten med mera som utförs som ett led i offentlig förvaltning under sådana förhållanden att det framstår som främmande att tala om att det föreligger ett privaträttsligt avtalsförhållande mellan näringsidkaren och konsumenten är dock inte att betrakta som näringsverksamhet. Motsvarande resonemang framgår också av förarbetena till lagen (1994:1512) om avtalsvillkor i konsumentförhållanden (propositionen Oskäliga avtalsvillkor m.m. Införlivande med svensk rätt av EG:s direktiv om oskäliga avtalsvillkor i konsumentförhållanden, prop. 1994/95:17 s. 88–89).

När det gäller offentliga organ kan konstateras att en kommun får bedriva näringsverksamhet om den drivs utan vinstsyfte och syftar till att tillhandahålla allmännyttiga anläggningar eller tjänster (2 kap. 7 § kommunallagen).

Det bör således typiskt sett vara fråga om näringsverksamhet när en kommun tillhandahåller en tjänst med privaträttsliga inslag mot ersättning där konsumenten fritt kan välja om tjänsten ska nyttjas eller inte. Det torde gälla bland annat badhus och idrottsanläggningar som tillhandahålls med stöd av 2 kap. 7 § kommunallagen. Det har framkommit att sådana tjänster i kommunal verksamhet är föremål för Konsumentverkets tillsyn enligt

produktsäkerhetslagen (se KOVRS 2025:2, 2025-08-26, dnr. 2025-986). När tillträde till anläggningarna erbjuds mot avgift kan det anses vara fråga om en yrkesmässigt bedriven ekonomisk verksamhet. Eftersom det inte finns stöd för att näringsverksamhet måste förutsätta vinstsyfte bör det sakna betydelse om avgifterna täcker kostnaderna för verksamheten eller inte. Det saknar då också betydelse om konsumenten i det enskilda fallet rent faktiskt har betalat för tjänsten eller inte.

Är de angivna kriterierna uppfyllda bör följaktligen den nya lagen vara tillämplig även när offentliga organ tillhandahåller tjänster som är avsedda för konsumenter eller som under rimligen förutsebara användningsförhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter.

Det kan noteras att även tjänster som till följd av myndighetsutövning tillhandahålls enskilda kan komma att anses utgöra näringsverksamhet efter en bedömning i det enskilda fallet.

De föreslagna bestämmelserna syftar inte till att skydda egendom. Däremot är det förhållandevis ovanligt att en tjänst som för med sig risk för skada på egendom inte samtidigt medför risk för personskada. En risk för egendomsskada som uppstår utan risk för personskada torde ofta hänföra sig till någon annan beskaffenhet hos tjänsten än säkerhet och vara enbart ekonomisk. Konsumenttjänstlagen erbjuder konsumenten ett omfattande skydd mot skada på egendom som orsakas av tjänster som utförs av näringsidkare. Att den nya lagen bara avser tjänster som medför risk för personskada leder mot denna bakgrund inte till att konsumenterna förlorar skydd mot egendomsskador. Därför föreslås att ingripanden mot tjänster med stöd av lagen bara ska kunna ske när tjänsten kan föra med sig skada på person. Detta överensstämmer med tillämpningsområdet för produktsäkerhetslagen, som inte gäller i fråga om tjänster som medför risk för egendomsskada utan att samtidigt medföra risk för personskada (se prop. 2003/04:121 s. 102–103). Ett visst indirekt skydd för egendom uppnås likväl då en risk för egendomsskada med anledning av en konsumenttjänst inte sällan kan bero på en sådan faktor som även orsakar risk för personskada.

Som nämnts definierar produktsäkerhetslagen inte begreppet tjänst utan endast tillhandahållande av en vara. En fråga är om det nu bör införas en sådan definition för att minska risken för tolkningsproblem.

Begreppet tjänst har i svensk produktsäkerhetslagstiftning traditionellt omfattat hela tjänsteområdet (se propositionen om produktsäkerhetslag, prop. 1988/89:23 s. 35). I förarbetena till den äldre produktsäkerhetslagen anges att tjänstebegreppet omfattar dels materiella tjänster, såsom arbete på lösa saker och arbete på fast egendom, byggnader och andra anläggningar, dels andra tjänster än materiella såsom kroppsbehandling, rådgivningsverksamhet och transporter (prop. 1988/89:23 s. 75). Någon inskränkning av tjänstebegreppet har inte skett över tid (se prop. 2003/04:121 s. 190).

I lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden definieras tjänst som prestation som utförs mot ekonomisk ersättning och som inte utgör vara, kapital eller person (4 §). Till denna definition hänvisar lagen (2023:254) om vissa produkters och tjänsters tillgänglighet. Begreppet följer den definition som ges i artikel 57 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och den tolkning det getts av EU-domstolen.

Det har i olika sammanhang diskuterats huruvida produktsäkerhetslagens tillämplighet förutsätter att konsumenten aktivt använder tjänsten. Till exempel har Statens haverikommission i en rapport anfört att 2 § innebär att det krävs någon form av aktiv användning från konsumentens sida av varan eller tjänsten (se SHK 2025:07 s. 31). Tjänster som kollektivtrafik eller bergochdalbanor där konsumenten endast passivt utnyttjar tjänsten anses falla utanför lagens tillämpningsområde.

Det kan konstateras att det av produktsäkerhetslagen inte går att utläsa ett krav på aktivt användande från konsumentens sida för att lagen ska vara tillämplig. Inte heller i förarbetena har angetts något sådant krav. I litteraturen finns däremot exempel på bedömningen att produktsäkerhetslagen är tillämplig på tjänster utan aktivt användande från konsumentens sida (se Levin, Produktsäkerhetslagen (2004:451), 2 §, Karnov, JUNO, besökt 2025-10-27). Levin skriver att det ligger i sakens natur att produktsäkerhetslagen har störst betydelse på varuområdet, men att det principiellt är viktigt att också tjänster omfattas, till exempel kroppsbehandling, nöjen, tivoli och transporter.

Frågan är om inte själva förvärvandet av en tjänst kan anses uppfylla kravet på användning. Likafullt är den nya lagens tillämpningsområde inte avsett att avvika från vad som i detta avseende gäller enligt produktsäkerhetslagen.

En relevant tjänst kan enligt promemorians mening avse när

- konsumenten är aktiv i själva genomförandet av tjänsten utan att någon produkt är inblandad, till exempel guidad klättring utan tillhandahållen utrustning.
- konsumenten är aktiv i själva genomförandet av tjänsten men där tillgång till produkter är en förutsättning för tjänstens utförande, till exempel dykning, snöskotersafaris, kanotutfärder, lekland, vattenland och badhus, och
- konsumenten är passiv i själva genomförandet av tjänsten, såsom vid massage.

Det rör sig om ett brett spektrum av tjänster. Vid avgränsningen av tillämpningsområdet behöver man alltså även förhålla sig till vid tillhandahållandet eventuellt inblandade produkter. Samtidigt är det inte alla konsumenttjänster som kan medföra risk för personskada och därmed vara föremål för åtgärder. Att i den nya lagen införa en legaldefinition av konsumenttjänst som uttömmande beskriver vilka tjänster som omfattas låter sig svårligen göras. Det kan noteras att det av liknande skäl inte heller finns någon sådan definition i konsumenttjänstlagen. En allmän definition av tjänst i linje med lagen om tjänster på den inre marknaden anses å andra sidan bli så generell att den blir av begränsad praktisk nytta. Liksom hittills får frågan överlämnas till rättstillämpningen.

11.4.2 Säkerhetskrav på tjänster

Ett allmänt säkerhetskrav

Förslag: I den nya lagen införs en generalklausul enligt vilken tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska vara säkra.

Skälen för förslaget: Syftet med den föreslagna lagen om konsumenttjänsters säkerhet är enligt 1 § att säkerställa att tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet inte orsakar skada på person. I likhet med produktsäkerhetslagen bör den nya lagen ställa upp uttryckliga krav för att de tjänster som regleras ska få tillhandahållas konsumenterna. Införandet av ett allmänt säkerhetskrav i lagen bidrar till tydlighet och överensstämmelse med övrig lagstiftning på området. Det ger också uttryck för grundtanken att det i första hand är näringsidkarna som ska ansvara för att de tjänster som tillhandahålls är säkra. Ett uttryckligt krav på att bara säkra tjänster får tillhandahållas för även med sig att överträdelser kan sanktioneras, vilket är ägnat att öka effektiviteten i lagstiftningen.

Generalklausulen bör formuleras så att tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska vara säkra. I skyldigheten att bara tillhandahålla säkra tjänster ligger att näringsidkaren måste göra en riskbedömning innan tjänsten tillhandahålls. Näringsidkaren måste alltså genom aktiva åtgärder försäkra sig om att tjänsten faktiskt är säker. Hur omfattande dessa åtgärder bör vara måste variera beroende på vilken typ av tjänst det är fråga om.

Säkra tjänster

Förslag: I den nya lagen ska det anges att en tjänst är säker om den vid normala eller rimligen förutsebara förhållanden inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Denna risk måste dock vara godtagbar med beaktande av hur tjänsten används och ska vara förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet.

En tjänst ska anses farlig om den inte motsvarar angivna krav för en säker tjänst.

Vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå ska hänsyn särskilt tas till hur tjänsten utförs, säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar, tjänstens inverkan på produkter, om det kan antas att säkerheten hos produkter kommer att påverkas av hur tjänsten utförs, och risker som tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

Skälen för förslaget: 8 § produktsäkerhetslagen föreskriver att en vara eller tjänst är säker om den vid normal eller rimligen förutsebar användning och livslängd inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk (första stycket första meningen). Denna risk måste dock vara godtagbar med beaktande av hur varan eller tjänsten används och ska vara förenlig med en hög skyddsnivå när det gäller

människors hälsa och säkerhet (första stycket andra meningen). En vara eller tjänst är farlig, om den inte motsvarar kraven för en säker vara eller tjänst i första stycket (andra stycket).

Säkerhet är ett relativt begrepp. Det kan inte rimligen krävas att en tjänst ska vara fullständigt säker, utan en säkerhetsnivå bör etableras med utgångspunkt från vad som får anses socialt godtagbart. Bedömningen av om en tjänst når upp till denna nivå ska vara objektiv. Hänsyn ska alltså inte tas till olika näringsidkares förutsättningar att uppfylla kravet eller en enskild konsuments uppfattning om vad som utgör en godtagbar risknivå.

Uppfattningen om vilken risknivå som är godtagbar kan variera mellan olika sociala grupper, åldersgrupper och kulturer, liksom över tiden. Den nytta som en viss tjänst för med sig kan innebära att toleransen för risker hos den tjänsten är större, jämfört med en tjänst vars nytta är mycket begränsad. Säkerhetsnivån är betingad av såväl den tekniska utvecklingen som synen på risker i samhället och är således inte statisk. Generellt kan sägas att toleransen mot farliga tjänster har minskat i takt med teknik- och välståndsutvecklingen.

Tillämpningen av säkerhetskravet i det enskilda fallet innebär – förutom bestämmandet av en godtagbar säkerhetsnivå – att man måste utvärdera riskerna. Riskanalys innebär i fråga om tjänsters säkerhet en systematisk användning av information i syfte att identifiera vilka typer av skaderisker som en tjänst kan föra med sig och att beräkna risken. Det sker genom att man identifierar förutsebara användningssätt och användargrupper samt genom att tjänsten utsätts för vissa tester. Bedömningen sker alltså empiriskt och resultatet kan uttryckas i kvantitativa termer.

Resultatet av riskbedömningen bör beaktas när tjänsten planeras och genomförs. Utifrån identifiering och beräkning av riskerna bör näringsidkaren ta ställning till nödvändiga åtgärder.

De allmänna krav på säkerhet som gäller i dag bör i sak också kunna tillämpas fortsättningsvis på tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet. Det bör bland annat betyda att den låga risk som en konsumenttjänst vid normala eller rimligen förutsebara förhållanden får medföra ska vara godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet. Först om dessa rekvisit är uppfyllda betraktas tjänsten som säker. Avsikten är inte att i detta avseende ändra kraven på säkerhetsnivån.

Liksom hittills bör en tjänst anses farlig om den inte motsvarar angivna krav för en säker tjänst. Bedömningen av om det finns säkerhetsbrister hos en tjänst bör göras med utgångspunkt från vad konsumenten rimligen kan förvänta sig av tjänsten. Flera av de bedömningskriterier som ska beaktas vid bedömningen av om en konsumentprodukt är säker (se artikel 6 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet) är inte möjliga att tillämpa på tjänster. De bedömningskriterier som ska tillämpas beträffande risker hos tjänster motiverar därför en särskilt anpassad reglering. De omständigheter som särskilt ska beaktas vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå bör, i likhet med vad som följer av produktsäkerhetslagen, vara hur tjänsten utförs, den säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar, tjänstens inverkan på produkter, om det kan antas att säkerheten hos produkter kommer att påverkas av hur tjänsten utförs, och de risker som tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

Andra kriterier för bedömning av tjänsters säkerhet

Förslag: Vid bedömningen av om en tjänst är säker ska särskilt beaktas

1. internationella, europeiska och svenska standarder för tjänsters säkerhet,
2. rekommendationer från Europeiska kommissionen med riktlinjer för bedömningen av tjänsters säkerhet,
3. god sed för tjänstesäkerhet i den berörda branschen,
4. den aktuella vetenskapliga och tekniska kunskapsnivån, och
5. den säkerhetsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.

Skälen för förslaget: Produktsäkerhetslagen innehåller bestämmelser om vilka kriterier som ska beaktas särskilt vid bedömningen av om en vara eller tjänst uppfyller det allmänna säkerhetskravet när det saknas gemenskapsregler, nationella svenska regler eller svenska standarder som överför Europastandarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts av kommissionen (se 12 §).

Artikel 8 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller en exemplifiering av ytterligare element som ska beaktas särskilt vid bedömningen av om en produkt uppfyller det allmänna säkerhetskravet, i fall då presumtionen om säkerhet enligt artikel 7 inte är tillämplig.

För att underlätta tillämpningen för såväl näringsidkare som tillsynsmyndigheter bör bestämmelser om särskilt beaktansvärda faktorer föras in även i den nya lagen. Kriterierna ska tillämpas tillsammans med det allmänna säkerhetskravet.

Svenska nationella standarder – det vill säga sådana svenska standarder som inte överför europastandarder eller internationella standarder från Internationella standardiseringsorganisationen (ISO) och Internationella elektrotekniska kommissionen (IEC) – förekommer på en del områden men minskar alltmer i betydelse. Även om det saknas EU-lagstiftning om säkerhetskrav för konsumenttjänster kan vägledande standarder ända tas fram på området. I den mån det finns relevanta internationella, europeiska eller svenska standarder bör dessa alltså beaktas särskilt vid bedömningen av om en konsumenttjänst är säker. En sådan bestämmelse föreslås därför införas i den nya lagen (jämför 12 § första punkten produktsäkerhetslagen). För till exempel höghöjds- och äventyrsbanor samt ziplines finns tillämpliga standarder och normer för anläggningar och aktiviteters genomförande. Det finns bland annat europeiska standarder för bedömning av säkerhet hos vattenrutschbanor och äventyrsbanor.

Enligt produktsäkerhetslagen ska man även särskilt beakta rekommendationer från Europeiska kommissionen med riktlinjer för bedömningen av tjänsters säkerhet (12 § andra punkten). Bestämmelsen har syftat på kommissionens möjlighet att med stöd av artikel 211 i EG-fördraget lämna rekommendationer eller yttranden i ämnen som behandlas i fördraget. EG-fördraget är numera upphävt. I dag regleras motsvarande möjlighet i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Sådana rekommendationer kan underlätta en enhetlig och effektiv tillämpning i avvaktan på europeiska standarder eller med avseende på sådana risker för vilka man anser att standarder är omöjliga eller olämpliga. Rekommendationer kan antas komma att ges främst när risker hos en särskild typ av tjänst har uppmärksamats. Det bör således även i

fortsättningen föreskrivas att kommissionens rekommendationer eller riktlinjer för bedömningen av tjänsters säkerhet ska beaktas särskilt.

På produktsäkerhetsområdet ska man särskilt beakta de uppförandekoder för produktsäkerhet som gäller i den berörda sektorn. Med detta menas sådana riktlinjer för produktsäkerhet som tillämpas i en särskild bransch. Riktlinjerna kan således antas ge uttryck för vad som är god sed i branschen. Likaledes bör god sed för tjänstesäkerhet beaktas särskilt vid bedömningen av om en tjänst är säker (jämför 12 § tredje punkten produktsäkerhetslagen och artikel 8.1 h i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet).

Det framstår också som naturligt att den aktuella tekniska och vetenskapliga kunskapsnivån och konsumenternas rimliga förväntningar på säkerhetsnivån ska beaktas vid tillämpningen av det allmänna säkerhetskravet (se 12 § fjärde och femte punkterna produktsäkerhetslagen och artikel 8.1 g och 8.1 i i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). För tydlighets skull bör även dessa omständigheter anges i den lagen. Den senaste kunskapen och tekniska utvecklingen inbegriper yttranden från erkända vetenskapliga organ och expertkommittéer.

Skyddsklausul

Förslag: Att en tjänst uppfyller uppställda kriterier för bedömning av säkerheten ska inte hindra att en tillsynsmyndighet vidtar åtgärder mot tjänsten, om det visar sig att denna trots att den uppfyller de angivna kriterierna är farlig.

Skälen för förslaget: Enligt produktsäkerhetslagen får tillsynsmyndigheten besluta nödvändiga förelägganden även om en tjänst uppfyller sådana kriterier som anges i 12 §, om det visar sig att tjänsten trots detta är farlig (27 § andra stycket). Denna bestämmelse utgör en så kallad skyddsklausul.

Kriterier för bedömning av säkerhet får antas vara avsedda att underlätta för såväl näringsidkarna som tillsynsmyndigheterna när det gäller att bedöma överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet. Sådana bestämmelser utgör emellertid inte någon garanti för att det allmänna säkerhetskravet uppfylls. Förhållandena kan ändras och nya tekniska eller vetenskapliga rön kan visa att en tjänst är farlig. Bedömningen av om en tjänst uppfyller det allmänna säkerhetskravet kan göras vid olika tidpunkter och med olika beslutsunderlag. En tjänst som bedöms vara säker kan således visa sig inte uppfylla samma säkerhetskrav vid en senare tidpunkt, då till exempel tidigare okända risker uppdagats.

En skyddsklausul kan även ge tillsynsmyndigheterna ett uttryckligt stöd för att ingripa mot en tjänst som visar sig vara farlig, trots att den uppfyller de angivna kriterierna för bedömning av säkerheten. En sådan regel bör därför tas in också i den nya lagen (se vidare avsnitt 11.4.4 där tillsynsbefogenheter och förelägganden behandlas).

11.4.3 Näringsidkares skyldigheter

Inledning

Den nya lagen syftar till att säkerställa att de tjänster som tillhandahålls konsumenterna i näringsverksamhet inte orsakar skada på person. Av det allmänna säkerhetskravet i 7 § följer att näringsidkare är skyldiga att endast tillhandahålla säkra tjänster. Näringsidkarna åläggs ytterligare skyldigheter som preciserar innehållet i denna allmänna förpliktelse (se vidare nedan). Uppfyllandet av det allmänna säkerhetskravet bedöms således i stor utsträckning i enlighet med de andra angivna kraven. Förpliktelsens innehåll varierar därmed hos olika näringsidkare utifrån konsumenttjänstens typ, karaktär, omfattning och de förhållanden under vilka tjänsten genomförs samt särdragen hos de persongrupper som använder tjänsten och andra som direkt berörs. Uppfyllande av den allmänna skyldigheten förutsätter att näringsidkare i skälig omfattning vidtar de åtgärder som behövs för att garantera säkerheten hos tillhandahållna tjänster. Regleringen bör styra näringsidkarna att vidta ändamålsenliga åtgärder. Samtidigt får endast sådana krav ställas som är proportionerliga i förhållande till näringsidkarnas olika roller liksom till typen av tjänst och dess karaktär. Till exempel kan vissa tjänster vara oskiljaktigt förknippade med betydande risker. Då kan det förutsättas mer långtgående åtgärder av tjänsteleverantören för att trygga säkerheten än i sådana fall där det inte finns motsvarande risker. Konsumentens förväntade aktivitet påverkar också bedömningen.

Vid utformningen av förslagen behöver också beaktas att alltför långtgående skyldigheter skulle kunna innebära en konkurrensnackdel för de svenska företagen.

Den allmänna tjänstesäkerhetslagstiftningen bör vara anpassad till tjänster snarare än produkter. Det behöver också vara möjligt att övervaka att de skyldigheter som åläggs näringsidkare uppfylls. Således är det viktigt att det finns ett tydligt samband mellan näringsidkarnas skyldigheter och tillsynsmyndigheternas befogenheter (se vidare avsnitt 11.4.4) och att de avser korresponderande omständigheter.

Säkerhetsinformation

Förslag: En näringsidkare som tillhandahåller en tjänst ska lämna sådan information som behövs för att en konsument ska kunna bedöma risken hos tjänsten och förebygga att denna orsakar skada på person. Säkerhetsinformation behöver inte lämnas om riskerna är uppenbara eller det saknas risk för skada på person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om hur säkerhetsinformationen ska lämnas.

Bedömning: Den myndighet som bör meddela föreskrifter om språkkrav på informationen är Konsumentverket.

Skälen för förslaget och bedömningen

En del tjänster kan vara farliga om de används på ett felaktigt sätt, utan att det för den skull är rimligt att konsumenterna helt avstår från dem eller att de utförs på annat sätt. I sådana fall behöver användarna redan i samband med förvärvet av tjänsten göras medvetna om riskerna, bland annat genom att säkerhetsinformation lämnas.

Enligt 13 § produktsäkerhetslagen ska en näringsidkare som tillhandahåller en tjänst lämna sådan säkerhetsinformation som behövs för att en konsument ska kunna bedöma riskerna med tjänsten och skydda sig mot dessa risker (första stycket). Säkerhetsinformation behöver inte lämnas om riskerna är uppenbara (andra stycket). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur säkerhetsinformationen ska lämnas (tredje stycket).

Skyldigheten liknar de krav på säkerhetsinformation som EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ålägger ekonomiska aktörer i fråga om konsumentprodukter. Enligt artiklarna 9.7 och 11.4 ska tillverkare respektive importörer säkerställa att produkten åtföljs av säkerhetsinformation, utom när produkten kan användas på ett säkert sätt och på det sätt som tillverkaren eller importören avsett utan sådan information. Säkerhetsinformation kan också behöva lämnas vid distansförsäljning (artikel 19 d).

Det bör tas in en motsvarande reglering om säkerhetsinformation för tjänster i den nya lagen. Genom en sådan bestämmelse tydliggörs näringsidkarens skyldighet att på eget initiativ lämna säkerhetsinformation, vilket är ägnat att förebygga att tjänsten orsakar skada på person. I likhet med vad som gäller i dag bör informationskyldigheten gälla i alla fall där riskerna inte är helt uppenbara. Undantag från skyldigheten bör även medges om det saknas risk för skada på person. Det är inte möjligt att närmare ange när en risk ska anses så uppenbar att säkerhetsinformation inte behöver lämnas. Inte heller kan generellt anges när riskerna hos en tjänst är så allvarliga att denna ska anses farlig oavsett om säkerhetsinformation lämnas eller inte. Vare sig säkerhetsinformation lämnas eller inte får den socialt acceptabla risknivån bestämmas genom tillämpning av definitionen av säker tjänst i 8 §.

I linje med produktsäkerhetslagen bör bestämmelsen i övrigt utformas så att näringsidkaren ska vara skyldig att lämna sådan information som behövs för att en konsument ska kunna bedöma riskerna hos en tjänst och skydda sig mot dessa risker. Detta uttrycker att säkerhetsinformationen ska vara effektiv och proportionell i förhållande till behovet av att information lämnas. Säkerhetsinformationen kan ta sikte på själva tjänsten, men också på dess användning. Att generellt ange på vilket sätt informationen ska lämnas låter sig inte göras. I uttrycket att näringsidkaren ska lämna den information som behövs ligger att informationen ska vara nödvändig för att förhindra skada. Detta kan innefatta information om risker, hur man kan skydda sig mot dessa risker och annan information som är av betydelse för att förhindra skada. Givetvis ska inte mer information lämnas än vad som krävs i det enskilda fallet. En proportionalitetsbedömning måste alltså göras, varvid säkerhetsinformationens effektivitet ska vara det centrala.

Det kan i sammanhanget påpekas att säkerhetsinformation i samband med tillhandahållande av tjänster kan vara ett led i normala anvisningar om tjänstens användning.

Säkerhetsinformation kan alltså lämnas och utformas på olika sätt, beroende på vilken typ av tjänst eller risk det är fråga om. Det är därför inte ändamålsenligt att i lag närmare ange hur sådan information ska lämnas. I stället bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela de föreskrifter om detta som kan behövas. Närmare bestämmelser om hur säkerhetsinformationen ska lämnas kan lämpligen regleras på förordningsnivå, förslagsvis i den nya förordningen om konsumenttjänsters säkerhet. Dessa kan utformas med 5 § produktsäkerhetsförordningen som förebild. Således föreslås att säkerhetsinformation enligt 11 § i lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska lämnas 1. genom märkning på den egendom som tjänster avser eller i bruksanvisning som följer med egendomen, 2. i annan form på säljstället, 3. i annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder vid marknadsföringen, eller 4. i viss form till konsumenter som begär det.

Den föreslagna föreskriftsrätten ger också möjlighet att föreskriva om på vilket språk säkerhetsinformationen ska lämnas. Utifrån sitt ansvar på området bör Konsumentverket få meddela sådana föreskrifter. Ett bemyndigande om detta föreslås därför tas in i den nya förordningen.

Varningsinformation

Förslag: En näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst ska utan dröjsmål informera om skaderisken och hur den kan undanröjas, om det behövs för att förebygga skadefall. Informationen ska lämnas till dem som tjänsten har utförts åt eller som innehar den egendom som tjänsten har avsett.

Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att den kommer till de berördas kännedom. Detta kan ske genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder vid sin marknadsföring. Informationen ska lämnas i den omfattning som är skäligen med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall.

Skälen för förslaget: Den nyss behandlade regeln om säkerhetsinformation syftar till att göra konsumenterna medvetna om riskerna med tjänster innan de förvärvar eller använder dem. I nästa delavsnitt föreslås att en näringsidkare ska vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att förebygga skadefall. I avsnitt 11.4.4 föreslås att tillsynsmyndigheten ska kunna förbjuda att farliga tjänster tillhandahålls. Om säkerhetsinformation inte har lämnats och en osäker tjänst tillhandahålls konsumenten, kan redan en upplysning om att tjänsten innebär en viss bestämd skaderisk få en inte obetydlig skadepreventiv verkan genom att användaren blir försiktigare. Ytterligare effekt kan uppnås om upplysningar ges om hur skaderisken kan förebyggas, till exempel genom hanteringsföreskrifter, varningar mot ett visst slag av användning och rekommendationer att anskaffa viss skyddsutrustning. Sådan varningsinformation kan vara särskilt viktig när bristen har karaktär av informationsfel, vilket kan vara fallet om inte behövlig säkerhetsinformation har lämnats i samband med att tjänsten såldes eller tillhandahölls. Effekten är beroende av hur

varningsinformationen lämnas. Vad som bör krävas för att förebygga skaderisken får bedömas i varje enskilt fall. Till skillnad från säkerhetsinformation rör varningsinformation tjänster som redan har nått konsumenten.

Enligt 14 § produktsäkerhetslagen är en näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst skyldig att utan dröjsmål informera om skaderisken och om hur den kan undanröjas, om det behövs för att förebygga skadefall (första stycket första meningen). Informationen ska lämnas till dem som tjänsten har utförts åt eller som innehar den egendom som tjänsten avser (första stycket andra meningen). Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att den kan antas komma till de berörda kännedom, genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder i sin marknadsföring (andra stycket första meningen). Informationen ska lämnas i den omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall (andra stycket andra meningen).

Bestämmelser om varningsinformation finns också i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, men endast för produkter (se bland annat artiklarna 19 och 22). Eventuella varningar är även en aspekt som ska beaktas vid bedömningen av huruvida produkten är säker. Varningar är en skyddsåtgärd som syftar till att begränsa vissa kvarstående risker (se skäl 22).

En skyldighet för näringsidkare att på eget initiativ lämna varningsinformation bör regleras också i den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Regleringen bör utformas med 14 § produktsäkerhetslagen som förebild.

Kravet gäller främst den situationen att näringsidkaren inte har lämnat sådan säkerhetsinformation som har beskrivits i det närmast föregående delavsnittet och att tjänsten därför inte uppfyller det allmänna säkerhetskravet. Dock kan situationen också vara den att en tjänst, utan att man har känt till det tidigare, visar sig vara farlig utan information om dess skaderisker. Det kan till exempel bero på att nya vetenskapliga erfarenheter har vunnits. I båda fallen är det emellertid fråga om en tjänst som var farlig när den tillhandahölls.

En överträdelse av skyldigheten att lämna varningsinformation uppstår när näringsidkaren har kännedom om sådana uppgifter om risker hos en tjänst som innebär att denna är farlig, men trots detta inte utan dröjsmål ser till att effektiv varningsinformation lämnas. I skyldigheten ligger också att näringsidkaren måste vidta aktiva åtgärder för att få visshet i huruvida tjänsten är farlig, om det finns klara indikationer på att så är fallet.

Korrigerande åtgärder

Förslag: En näringsidkare som har tillhandahållit en tjänst som är farlig ska utan dröjsmål vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att undanröja eller minska skaderisken.

Den korrigerande åtgärden ska ske i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall och ska innebära att näringsidkaren erbjuder sig att på vissa villkor

1. själv avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till, eller

2. lämna ersättning för att felet ska kunna avhjälpas genom någon annan. Ersättningen ska även täcka kostnaden för att återställa den egendom som tjänsten avsett i ursprungligt skick.

En näringsidkare som ska vidta korrigerande åtgärder ska samtidigt tillkännage erbjudandet och villkoren för detta samt informera om skaderisken. Tillkännagivandet ska göras på ett sådant sätt att det kan antas komma till de berördas kännedom, genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder i sin marknadsföring.

Villkoren för den korrigerande åtgärden ska bestämmas så att erbjudandet kan förväntas bli godtaget av användarna. Villkoren ska innebära att erbjudandet ska fullgöras inom skälig tid och utan väsentlig kostnad eller olägenhet för dem som utnyttjar det.

Skälen för förslaget: Enligt 19 § produktsäkerhetslagen ska en näringsidkare som har utfört en tjänst som är farlig utan dröjsmål återkalla tjänsten från dem åt vilka tjänsten har utförts, om andra åtgärder inte räcker för att förebygga skadefall (första stycket första meningen). Detsamma gäller i fråga om dem som innehar egendom som tjänsten har avsett (första stycket andra meningen). Återkallelsen ska ske i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall och ska innebära att näringsidkaren erbjuder sig att på vissa villkor avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till (andra stycket). I samband med att en återkallelse genomförs ska varningsinformation lämnas. Erbjudandet om återkallelse och villkoren för detta ska tillkännages på ett sådant sätt att det kan antas komma till de berördas kännedom (tredje stycket).

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller också bestämmelser om återkallelse, fast endast beträffande produkter. Om en tillverkare, importör eller distributör, på grundval av den information som de förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt som denne har släppt ut eller tillhandahållit på marknaden är en farlig produkt, ska aktören omedelbart säkerställa att de korrigerande åtgärder som krävs för att på ett verkningsfullt sätt bringa produkten i överensstämmelse med kraven vidtas, inbegripet återkallelse, beroende på vad som är lämpligt (se artiklarna 9.8 a, 11.8 b och 12.4 b).

Återkallelseförfarandet för tjänster skiljer sig emellertid en aning från vad som gäller för produkter, varför det behövs en för tjänster särskilt anpassad reglering om sådana åtgärder. Enligt produktsäkerhetslagen ska återkallelse användas både i fråga om produkter och tjänster (se prop. 1988/89:23 s. 44 beträffande innebörden av begreppet ”återkallelse av en tjänst”). Det framstår som mer passande att föreskriva att en näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst utan dröjsmål ska vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att undanröja eller minska skaderisken. I övrigt kan bestämmelserna i 19 § produktsäkerhetslagen i allt väsentligt överföras till den nya lagen. Tjänsteleverantören ska alltså vidta korrigerande åtgärder på eget initiativ i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall. Rättelse kan vara en sådan åtgärd. En överträdelse av skyldigheten uppstår när näringsidkaren har kännedom om sådana uppgifter om risker hos en tjänst som innebär att denna är så farlig att mindre ingripande åtgärder inte är tillräckliga, men trots detta inte utan dröjsmål ser till att en effektiv korrigerande åtgärd

genomförs. Någon större praktisk skillnad är inte avsedd. I skyldigheten ligger också att näringsidkaren måste vidta aktiva åtgärder för att få vissnet i huruvida tjänsten är farlig, om det finns klara indikationer på att så är fallet.

Skadeförebyggande åtgärder

Förslag: Näringsidkare ska bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de tjänster som de tillhandahåller eller har tillhandahållit. Näringsidkare ska i detta syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker.

Skälen för förslaget: Enligt produktsäkerhetslagen ska tillverkare bedriva ett förebyggande produktsäkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de varor som de tillhandahåller eller har tillhandahållit. Tillverkare ska i detta syfte märka varorna eller deras förpackning med tillverkarens namn och adress och med en referens till varan eller det varuparti som den tillhör, om en sådan märkning inte är uppenbart obehövlig. Tillverkare ska också granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker (20 §). Distributörer ska i fråga om varor som de tillhandahåller eller har tillhandahållit medverka till att tillverkare kan fullgöra sina skyldigheter enligt lagen. Distributörer ska utan dröjsmål vidarebefordra information om varornas skaderisker till tillverkaren och bevara sådan dokumentation som behövs för att spåra varornas ursprung (21 §). Frågan om hur länge dokumentation måste bevaras regleras inte i lagen.

I dag ställs alltså krav på att näringsidkare ska vidta åtgärder och genomföra märkning för att kunna få kännedom om risker hos tillhandahållna varor. Kraven beträffande märkning och klagomålshandling är sanktionerade. När det gäller klagomålshandling är det inte i produktsäkerhetslagen närmare reglerat hur denna skyldighet ska uppfyllas. Klagomålshandlingen har ansetts vara en verksamhet som väl kan anpassas efter behovet (se prop. 2003/04:121 s. 121).

På liknande sätt ställer EU-förordningen om allmän produktsäkerhet krav på ekonomiska aktörer att undersöka inkomna klagomål och mottagna upplysningar om olyckor som rör säkerheten hos tillhandahållna och påstått farliga produkter och föra register över dessa klagomål liksom eventuella korrigerande åtgärder (artiklarna 9.12 och 11.10).

I sitt remissvar på utredningen som låg till grund för regeringens förslag till ny produktsäkerhetslag framförde Konsumentverket/KO att bestämmelserna om förebyggande åtgärder även borde gälla beträffande tjänster. En utförd tjänst som vid ett senare tillfälle visar sig inte uppfylla säkerhetskravet borde enligt verkets mening också kunna följas upp och registreras. Särskilt vad regeringen anförde om att granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker kunde enligt verket vara relevant också för en utförd tjänst.

Regeringen delade konsumentverkets uppfattning att vad som sades om klagomålshandling kunde vara relevant även beträffande tjänster. Regeringen bedömde dock att behovet av en sådan bestämmelse kunde antas vara mindre än beträffande varor. Det kunde enligt regeringen inte

heller överblickas vilka konsekvenser en sådan skyldighet skulle få för tjänsteleverantörerna, som ofta var små företag. Regeringen ansåg mot denna bakgrund att en skyldighet för tjänsteleverantörer att granska och registrera klagomål för tillfället inte borde föreskrivas.

Konsumentverket har även i en hemställan till Justitiedepartementet (dnr. 2014/569, 2014-06-25) framfört att verkets arbete inom tjänsteområdet visat att säkerheten hos tjänster som erbjuds konsumenterna i hög grad påverkas av tjänsteleverantörens kvalifikationer och förebyggande säkerhetsarbete.

Det förefaller som att det oftast inte är den inblandade produkten som det är fel på, utan att främst andra faktorer påverkar konsumenttjänsternas säkerhet. En sådan faktor kan vara skadeförebyggande säkerhetsrutiner.

I produktsäkerhetslagen ställs det alltså inte tydliga krav på näringsidkare att bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete för tjänster. Som en jämförelse kan nämnas att det i Norge finns ett generellt krav på både egenkontroll och förebyggande säkerhetsarbete. I Finland finns också bestämmelser om förebyggande säkerhetsarbete för konsumenttjänster och särskild säkerhetsdokumentation.

Med ökad kännedom om skaderisker torde näringsidkaren bland annat kunna ta mer välgrundad ställning till vilken bemanning och ansvarsfördelning som behövs vid utförandet av tjänsten liksom till vilka metoder som är lämpliga för ett säkert genomförande. En skyldighet att granska och föra register över klagomål rörande skaderisker betonar att förebyggande åtgärder är centrala för säkerheten och att egenkontroll är en del av detta säkerhetsarbete.

Det framstår som lämpligt att nu föreslå att det införs krav på skadeförebyggande åtgärder även för konsumenttjänster. Bestämmelserna kan lämpligen utformas med 20 § produktsäkerhetslagen som förebild. Därmed ska näringsidkare bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de tjänster som de tillhandahåller eller har tillhandahållit. Näringsidkare ska i detta syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker. Klagomålshanteringen låter sig väl anpassas efter behov. En överträdelse av skyldigheten att granska och föra register över klagomål uppstår när klagomål som rör skaderisker hos tjänster har lämnats till näringsidkaren men inte inom rimlig tid hanterats av denne på lämpligt sätt (jämför prop. 2003/04:121 s. 121). Det är alltså inte alla klagomål som behöver undersökas och registreras, utan endast de som rör en påstått farlig konsumenttjänst (jämför 20 § produktsäkerhetslagen och artiklarna 9.11, 9.12, 11.10 och 11.11 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Om ett par år kan det finnas skäl att göra en utvärdering av förslagets effekter.

Registret över klagomål aktualiserar även frågor om hur personuppgifter bör hanteras (se vidare avsnitt 11.6).

Underrättelseskyldighet och samarbete

Förslag: Näringsidkare som får kännedom om att en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig ska omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om det och om de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Tillsynsmyndigheten behöver dock inte underrättas, om det uppenbart skulle vara utan betydelse.

Näringsidkare ska vidare informera och samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten för att undanröja sådana risker som är förknippade med en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska bemyndigas att meddela föreskrifter om underrättelseskyldighet och förfarandet för samarbetet mellan näringsidkare och tillsynsmyndighet samt om undantag från underrättelseskyldigheten.

Skälen för förslaget

Underrättelseskyldighet

Produktsäkerhetslagen innehåller bestämmelser om underrättelseskyldighet för näringsidkare (se 23 §). I EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ställs också krav på ekonomiska aktörer att underrätta berörda myndigheter om farliga produkter, olyckor och eventuella korrigerande åtgärder (se artiklarna 10.2 c, 11.8 d och 20).

Som grundprincip gäller att det i första hand är näringsidkarna som har ansvaret för konsumenttjänsters säkerhet, samtidigt som de bör underlätta för tillsynsmyndigheterna genom såväl information som samarbete. En underrättelseskyldighet kan underlätta tillsynen på området och bidra till att skadefall förebyggs. Näringsidkare åläggs att bedöma säkerheten hos de tjänster som tillhandahålls och att vidta skadeförebyggande och korrigerande åtgärder. Information som kommer näringsidkarna till del kan vara nödvändig för att tillsynsmyndigheterna ska kunna kontrollera relevanta tjänster och informera andra ansvariga myndigheter. Med tillräckliga uppgifter om skaderisker ges tillsynsmyndigheten möjlighet att inrikta tillsynen där den gör mest nytta. Därför bör det även i den nya lagen regleras en skyldighet för näringsidkare att underrätta tillsynsmyndigheten om att en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig. För att kunna säkerställa att konsumenttjänster är säkra är det viktigt att informationen inte dröjer. Tidpunkten för när information ska lämnas bör ta utgångspunkt i näringsidkarens egen fackkänedom eller uppgifter som denne förfogar över. Misstanke om att en tjänst är farlig omfattas också, om näringsidkarens fackkunskap eller de uppgifter som näringsidkaren förfogar över bör leda till slutsatsen att tjänsten är farlig även om det inte är absolut konstaterat. Man kan uttrycka det så att kännedom om att en tjänst är farlig redan finns genom den kunskap och de uppgifter som näringsidkaren förfogar över. Det innebär att näringsidkaren inte kan undgå underrättelseskyldigheten genom att förhålla sig passiv, om det finns tillräckligt starka indikationer på att en tjänst är farlig. Om det däremot bara finns indikationer på att en tjänst är farlig och indikationerna inte är av det slaget att man omedelbart bör kunna dra slutsatsen att tjänsten är farlig, bör det inte inträda någon underrättelseskyldighet. Näringsidkaren måste i ett sådant fall ha tillfälle att genom kontroller ta ställning till den uppkomna situationen. Således uppstår underrättelseskyldigheten inte förrän sådan information framkommit att ett visst mått av misstanke om att tjänsten är farlig måste anses finnas. Ett fullgörande av underrättelseskyldigheten bör när risken väl konstaterats typiskt sett inte

kräva särskilt omfattande åtgärder. Samtidigt framstår en oinskränkt underrättelseskyldighet för näringsidkare som alltför långtgående.

Bestämmelserna om underrättelseskyldighet kan lämpligen formuleras med 23 § produktsäkerhetslagen som förebild. Därmed ska näringsidkare som får kännedom om att en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om det och om de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Det bör i detta sammanhang understrykas att underrättelseskyldigheten avser tjänster som visar sig vara farliga i sig, och alltså inte det förhållandet att någon skadats på grund av att en tjänst i ett enskilt fall har utförts felaktigt. Det innebär också att någon underrättelse inte behöver ske, om en sådan uppenbart skulle vara utan betydelse. Här avses att underrättelsen uppenbart skulle vara utan betydelse för tillsynsmyndigheternas skadeförebyggande arbete. Även i andra fall kan undantag från underrättelseskyldigheten behöva föreskrivas, varför regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör bemyndigas att meddela föreskrifter om undantag från underrättelseskyldigheten. Föreskrifter kan också behöva meddelas beträffande till exempel vilken information som ska lämnas och hur detta ska ske. Sådana föreskrifter bör kunna meddelas av regeringen utan stöd av något bemyndigande i lag.

Promemorian föreslår att det i förordningen om konsumenttjänsters säkerhet tas in en reglering om underrättelse om farliga tjänster som i relevanta delar motsvarar 8 § produktsäkerhetsförordningen.

Samarbete

I 22 § produktsäkerhetslagen föreskrivs att näringsidkare är skyldiga att informera och samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten för att undanröja sådana risker som är förknippade med en vara eller tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit (första stycket). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för samarbetet mellan näringsidkare och tillsynsmyndigheten (andra stycket).

Vidare innehåller EU-förordningen om allmän produktsäkerhet krav på ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att samarbeta med varandra och marknadskontrollmyndigheterna för att öka produktsäkerheten (se artiklarna 10.1 d, 11.7 och 22.12).

Även den nya lagen bör reglera en skyldighet för näringsidkare att samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten. Regleringen kan lämpligen utformas med 22 § produktsäkerhetslagen som förebild. Förfarandena för detta samarbete bör fastställas av tillsynsmyndigheterna. Liksom hittills bör därför regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bemyndigas att meddela föreskrifter om förfarandet för samarbetet. Av förordningen om konsumenttjänsters säkerhet bör framgå att berörda tillsynsmyndigheter får meddela närmare föreskrifter om samarbetsförfarandet.

11.4.4 Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

Förslag: Det ska i den nya lagen upplysas om att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att lagen och bestämmelser som har meddelats i anslutning till lagen följs.

I förordningen om konsumenttjänsters säkerhet ska följande anges. Konsumentverket ska som tillsynsmyndighet se till att bestämmelserna i lagen konsumenttjänsters säkerhet samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs. En statlig myndighet som enligt någon annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om tjänstesäkerhet i fråga om vissa tjänster eller risker är dock tillsynsmyndighet även enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Skälen för förslaget: Konsumenttjänsters säkerhet är inte föremål för någon allmän unionsreglering (se vidare avsnitt 11.2), utan lagstiftning i detta avseende är primärt en nationell angelägenhet. Marknadskontroll definieras i EU:s marknadskontrollförordning som den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av marknadskontrollmyndigheterna för att säkerställa både att produkterna överensstämmer med de krav som fastställs i relevant harmoniserad unionslagstiftning och skydd av det allmänintresse som omfattas av den lagstiftningen. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet definierar marknadskontroll som den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av marknadskontrollmyndigheter för att säkerställa att produkter uppfyller kraven i den förordningen. Enligt båda EU-förordningar är marknadskontrollmyndighet en myndighet som utses enligt artikel 10 i EU:s marknadskontrollförordning som ansvarig för att utföra marknadskontroll inom medlemsstatens territorium. Det framstår därmed som missvisande att i fråga om övervakning av tjänsters säkerhet tala om marknadskontroll och marknadskontrollmyndigheter. Här rör det sig inte om kontroll enligt angivna EU-rättsakter. Med andra ord ska inte EU:s marknadskontrollförordning tillämpas på kontroll av konsumenttjänsters säkerhet. I stället bör, liksom hittills, begreppen tillsyn och tillsynsmyndighet användas på området. Samtidigt kan tillämparna behöva förhålla sig till båda regelverken då en produkt som är föremål för marknadskontroll kan vara inblandad i tillhandahållandet av en konsumenttjänst (se vidare avsnitt 11.4.1). I avsnitt 7 behandlas förhållandet mellan tillsyn och marknadskontroll. Det kan exempelvis vara så att ett föremål som tillhandahålls ska till dess fysiska form betraktas och kontrolleras som en produkt enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och kompletteringslagen, och som en tjänst när det gäller driften av utrustningen, övervakning, instruktioner och säkerhetsinformation till konsumenterna.

En grundläggande förutsättning för en fungerande tillsyn är att samtliga tjänster som tillhandahålls omfattas av någon tillsynsmyndighets ansvarsområde.

Enligt 3 § produktsäkerhetsförordningen ska Konsumentverket se till att bestämmelserna i produktsäkerhetslagen samt föreskrifter och beslut som har meddelats med stöd av lagen efterlevs (första stycket). En statlig

myndighet som enligt någon annan författning har tillsyn över efterlevnaden av särskilda bestämmelser om produktsäkerhet i fråga om vissa varor, tjänster eller risker är dock tillsynsmyndighet även enligt produktsäkerhetslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen (andra stycket). Genom denna ordning säkerställs att inga produkter eller tjänster faller utanför någon tillsynsmyndighets ansvarsområde. Bestämmelserna innebär att Konsumentverket även utövar tillsyn beträffande sådana risker som inte omfattas av någon annan tillsynsmyndighets ansvarsområde.

En motsvarande reglering för tjänster bör tas in i den nya förordningen om konsumenttjänsters säkerhet. Genom att förordningen hänvisar till bestämmelserna i lagen om konsumenttjänsters säkerhet så innefattar tillsynsuppgiften också att säkerställa syftet med lagen, nämligen att tjänster som i näringsverksamhet tillhandahålls konsumenterna är säkra. Vilka tjänster eller risker som faller under respektive myndighets tillsynsområde följer av speciallagstiftningen och myndighetsinstruktioner. Att därutöver i den allmänna lagstiftningen om konsumenttjänsters säkerhet reglera gränsdragningar mellan olika tillsynsmyndigheters ansvarsområden framstår inte som ändamålsenligt. Den nya regleringen är inte avsedd att innebära några förändringar i gränsdragningen mellan olika tillsynsmyndigheters ansvarsområden.

Det kan tilläggas att även kommuner arbetar med vissa konsumenttjänsters säkerhet på lokal nivå. Någon egentlig tillsyn enligt tjänstesäkerhetsregelverket är det inte fråga om. Behovet av en sammanhållen och enhetlig tillsyn talar mot en ordning där kommuner eller regioner utövar tillsyn på området. Att på central nivå utöva tillsyn över tjänster kan visserligen vara särskilt utmanande då tjänsterna levereras lokalt och konsumeras i samma stund som de produceras. Det författningsstadgade ansvaret för tillsyn över konsumenttjänsters säkerhet är dock så omfattande att det ytterst endast bör ankomma på statliga myndigheter. Genom att begära in dokument från förebyggande säkerhetsarbete torde viss tillsyn gå att bedriva på distans.

Tillsynsmyndigheternas skyldigheter

Förslag: Tillsynsmyndigheterna ska i första hand försöka åstadkomma frivilliga lösningar och lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person, om ett föreläggande om varningsinformation eller korrigerande åtgärd inte kan meddelas någon som kan genomföra åtgärden.

I förordningen om konsumenttjänsters säkerhet införs en bestämmelse med innebörden att en tillsynsmyndighet ska ta emot och följa upp klagomål som rör säkerhet hos tjänster och informera allmänheten om sin tillsynsverksamhet.

Bedömning: Det behövs ingen bestämmelse som uttryckligen anger att tillsynsmyndigheten ska utöva en effektiv tillsyn och därigenom säkerställa efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Krav på en effektiv tillsyn

Enligt 25 § produktsäkerhetslagen ska tillsynsmyndigheterna utöva en effektiv tillsyn och därigenom säkerställa efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

På liknande sätt ställer EU:s marknadskontrollförordning krav på marknadskontrollmyndigheter att bedriva effektiv marknadskontroll (artikel 11).

Skyldigheten att utöva effektiv tillsyn är grundläggande. Att tillsyn avser kontroll och åtgärder som syftar till att säkerställa att tillsynsobjekt uppfyller de krav som ställs i lag och andra bindande föreskrifter får anses vedertaget (se till exempel regeringens skrivelse En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn [skr. 2009/2010:79] s. 14–19). En effektiv tillsyn av tjänstesäkerheten är visserligen en förpliktelse för tillsynsmyndigheterna, men detta behöver inte anges uttryckligen i den nya lagen. Till detta kommer att det redan av upplysningsbestämmelsen i 18 § framgår att tillsynsmyndigheterna ska utöva tillsyn över att lagen och anslutande föreskrifter följs.

Tillsynsmyndigheterna utför ett viktigt skadeförebyggande arbete. Föreskrifter angående de närmare krav som ska ställas på tillsynen och tillsynsmyndigheterna bör meddelas av regeringen i förordningen om konsumenttjänsters säkerhet. Det gäller bland annat krav på samarbete, program för tillsynen, uppföljning och utvärdering av tillsynsverksamheten samt hantering av klagomål rörande säkerhetsbrister. Dessa kan formuleras med ledning av 7, 9 och 10 §§ produktsäkerhetsförordningen.

Frivilliga åtgärder

Enligt 32 § produktsäkerhetslagen ska tillsynsmyndigheten, om åtgärder måste genomföras för att motverka att en vara eller tjänst orsakar skada på person, ta upp förhandlingar med näringsidkaren i syfte att denne frivilligt ska ta på sig att genomföra de åtgärder som behövs. Detta gäller dock inte om saken brådskar eller omständigheterna i övrigt talar mot att förhandlingar tas upp. En för tjänster anpassad bestämmelse motsvarande 32 § produktsäkerhetslagen bör tas in i den nya lagen. Det kan påpekas att tillsynsmyndigheten som komplement föreslås ha möjlighet att utforma ett vitesföreläggande i enlighet med vad som i det enskilda fallet är lämpligt (se vidare under rubriken Förelägganden och andra beslut i samband med tillsynen).

Varningsinformation av tillsynsmyndigheten

Enligt produktsäkerhetslagen ska tillsynsmyndigheten lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person, om ett föreläggande om varningsinformation eller återkallelse inte kan meddelas någon som kan genomföra åtgärden (33 §).

En jämförelse kan göras med EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som inrättar ett system för snabb varning för utbyte av information om korrigerande åtgärder avseende farliga produkter (se artiklarna 25 och 26). Vissa myndigheter ska ha ansvar för kontroll av

anmälningar genom systemet. Därutöver ska kommissionen upprätta en webbportal som gör det möjligt för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att enkelt förse marknadskontrollmyndigheter och konsumenter med information om farliga produkter (artikel 27).

Det bör alltid i första hand ankomma på den näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst att vidta rättelse eller lämna den varningsinformation som behövs. Det kan emellertid hända att det saknas näringsidkare som kan genomföra åtgärden. Tillsynsmyndigheten bör därför, i likhet med vad som i dag gäller enligt 33 § produktsäkerhetslagen, vara skyldig att lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person.

Tillsynsbefogenheter

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska få förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit tjänster att yttra sig och lämna de upplysningar som behövs för tillsynen samt tillhandahålla de handlingar och liknande som kan ha betydelse för utredningen.

Om det behövs för tillsynen ska tillsynsmyndigheten ha rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där näringsverksamheten utövas.

Skälen för förslaget: Enligt 26 § produktsäkerhetslagen får tillsynsmyndigheten förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit varor eller tjänster att 1. yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om efterlevnaden av lagen, och 2. tillhandahålla de handlingar, varuprover och liknande som kan ha betydelse för utredningen (första stycket). För tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där varor hanteras, dock inte bostäder (andra stycket).

Enligt den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska marknadskontrollmyndigheten ha de kontrollbefogenheter som anges i den förordningen och EU:s marknadskontrollförordning. Dessa är förhållandevis omfattande men samtidigt specifikt utformade för marknadskontroll av produkter (se vidare avsnitt 10.1).

Likartade befogenhetsregleringar finns i speciallagstiftningen om produktsäkerhet.

Tillsynsmyndigheter bör ha möjlighet att ingripa med förelägganden när regelverket inte efterlevs. Om myndigheterna inte har tillgång till ändamålsenliga tillsynsverktyg utan fullgörandet av näringsidkares skyldigheter baserar sig på frivillighet, finns det risk för att förpliktelserna inte uppfylls. En effektiv tillsyn förutsätter att tillsynsmyndigheterna enligt den nya lagen inte bara har rätt att få upplysningar och tillgång till handlingar och liknande, utan även tillträde till platser där näringsverksamheten utövas. Vid bedömningen av säkerheten hos tjänster kan man behöva beakta många olika aspekter, som inte nödvändigtvis rör produkter. Tillsynen över tjänsters säkerhet kan till exempel riktas mot säkerhetsinstruktioner och övervakning. Det kan finnas behov av att experter undersöker tjänsten på plats. Det ges emellertid ingen rätt att få prover av produkter som används vid en näringsidkares tjänst då dessa inte

har förvärvat för personligt bruk och inte är konsumentprodukter. Som utgångspunkt bör produktsäkerhetsregelverket gälla i fråga om tillhandahållna konsumentprodukter som konsumenter är direkt exponerade för i samband tillhandahållandet av en tjänst (se avsnitt 11.4.1).

Bestämmelserna om konsumenttjänsters säkerhet baserar sig, till skillnad från den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, inte på EU-lagstiftning. Tillsynsmyndigheternas verktyg för att kontrollera och ingripa mot tjänster kan således inte kopplas till EU:s marknadskontrollförordning, om än den i viss mån kan tjäna som inspiration för befogenhetsbestämmelserna. Ett syfte med den nya regleringen är att möjliggöra för tillsynsmyndigheterna att arbeta skadeförebyggande och vid behov ingripa snabbt mot brister i säkerheten hos konsumenttjänster. Samtidigt behöver proportionalitetsprincipen beaktas. Utövandet av aktuella befogenheter utgör nämligen ett ingrepp i enskilda intressen. En avvägning mellan intrång och risk ska alltså göras i samband med att en tillsynsåtgärd enligt lagen övervägs.

Sammantaget föreslås, i likhet med vad som gäller enligt 26 § första stycket produktsäkerhetslagen, att tillsynsmyndigheten ska få förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit tjänster att yttra sig och lämna de upplysningar som behövs för tillsynen samt tillhandahålla de handlingar och liknande som kan ha betydelse för utredningen.

En möjlighet att få tillträde till områden och utföra inspektioner i lokaler och andra utrymmen där konsumenttjänster tillhandahålls skulle innebära en mer effektiv tillsyn. Därför bör även en sådan befogenhet införas i den nya lagen. En förutsättning för användning av befogenheten är att tillträdet behövs för tillsynen. När det gäller frågan om tillträde till utrymmen undantar som nämnts 26 § tredje stycket produktsäkerhetslagen bostäder från inspektionsrätten. Det har framkommit att det ändå ibland görs inspektioner i bostäder vid tillsyn enligt produktsäkerhetslagen, om än med näringsidkares medgivande.

Det finns möjlighet att i nationell rätt reglera att tillträde till bostäder för kontrolländamål ska vara tillåtet. Det finns dock många aspekter att ta hänsyn till. I skrivelsen En tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn (skr. 2009/10:79 s. 51) anges att det av integritetsskäl bör prövas särskilt noga om ett tillsynsorgans tillträdesrätt även ska inkludera bostäder. En sådan rätt bör endast ges om det är nödvändigt för att kunna bedriva en effektiv tillsyn. Så är fallet inom vissa områden, där den tillsynspliktiga verksamheten ofta bedrivs i bostäder eller där det kan vara svårt att dra en tydlig gräns mellan verksamhetslokaler och bostäder.

Vid marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning undantas inte bostäder från marknadskontrollmyndigheternas inspektionsrätt. Någon sådan begränsning föreslås inte heller i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Huruvida och i vilken utsträckning artikel 14.4 e i EU:s marknadskontrollförordning ger stöd för tillträde till bostäder har lämnats till rättstillämpningen att avgöra. Det kan också noteras att något undantag för inspektion i bostäder varken finns i marknadsföringslagen, konkurrens-

lagen eller övrig lagstiftning som kompletterar 2017 års konsument-skyddsförordning⁵.

Till en början framstår det som lämpligt att tillsynsmyndigheten får begära upplysningar på platsen. I en sådan befogenhet ingår rätt – även utan uttryckligt lagstöd – att dokumentera det som har framkommit i ärendet.

Allt mer kommersiell verksamhet bedrivs från bostäder. Övervägande skäl för ett generellt undantag för bostäder från inspektionsrätten har inte framkommit. Bostäder bör därför inte undantas från inspektionsrätten. En annan sak är att det förhållandet att en inspektion planeras genomföras i en bostad är en omständighet som bör beaktas vid bedömningen av om åtgärden är proportionerlig. På det sättet säkerställs att inspektionen inte används i en högre utsträckning än vad som är rimligt, utifrån vad som står att vinna med inspektionen i förhållande till det intrång som åtgärden innebär för näringsidkaren.

Ett beslut om inspektion får inte fattas om det skulle komma i konflikt med grundläggande tryck- och yttrandefrihetsrättsliga principer (jämför prop. 2006/07:6 s. 30). Det finns inte anledning att ange det särskilt i lagtexten. Att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid bedömningen av hur befogenheterna bör utövas i det enskilda fallet följer redan av 5 § förvaltningslagen. De bestämmelser som nu föreslås motiverar inte krav på ett förhandsgodkännande i domstol. Det gäller även med beaktande av att det inte ska finnas undantag för inspektion i bostäder.

Den nya lagens regler om tillsynsbefogenheter med beaktande av förvaltningslagen, tillsammans med möjligheterna att få inspektionsbeslut rättsligt prövade (se vidare avsnitt 11.4.7), innebär enligt promemorians bedömning att näringsidkarnas rättighets- och rättssäkerhetsaspekter är tillgodosedda. Liknande reglering finns även på andra områden, till exempel i 20 § resegarantilagen och 56 § konsumentkreditlagen. Sammantaget får den föreslagna regleringen anses vara förenlig med Europakonventionen och unionsrättens krav.

Det finns inga hinder mot att tillsynsmyndigheterna för en dialog med näringsidkaren inom ramen för tillsynsärendet.

Förelägganden och andra beslut i samband med tillsynen

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska få besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att den nya lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Tillsynsförelägganden enligt lagen ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Tillsynsmyndigheten ska få bestämma att beslut om tillsynsförelägganden ska gälla omedelbart.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/2394 av den 12 december 2017 om samarbete mellan de nationella myndigheter som har tillsynsansvar för konsumentskyddslagstiftningen och om upphävande av förordning (EG) nr 2006/2004.

Skälen för förslaget

Beslutsbefogenheter och nödvändiga förelägganden

Tillsynsmyndigheterna har enligt produktsäkerhetslagen befogenhet att besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att lagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas (27 §).

En motsvarande ordning med beslutsbefogenheter för tillsyns- och marknadskontrollmyndigheter tillämpas också enligt samtliga speciallagar på produktsäkerhetsområdet. Sådana befogenheter föreslås även införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Befogenheten att snabbt ingripa med förelägganden är central för tillsynens effektivitet. Ett ingripande med stöd av den föreslagna lagen är i princip inte mer betungande än ett ingripande enligt någon annan lag på produktsäkerhetsområdet. Den nya regleringen syftar till att fylla ut och komplettera speciallagstiftningen om konsumenttjänsters säkerhet (se avsnitt 11.4.1). Det innebär att ett ingripande mot en tjänst kan ske med stöd av såväl den allmänna tjänstesäkerhetslagstiftningen som speciallagstiftningen, om den senare saknar regler om särskilda säkerhetskrav eller åtgärder som finns i den allmänna lagstiftningen. Det är således viktigt att man åstadkommer en så enhetlig beslutsordning som möjligt.

Det bör alltså inte ställas krav på domstolsbeslut för ingrepp mot farliga tjänster. En ordning med beslutsbefogenheter för tillsynsmyndigheterna är även rimlig då det i den nya lagen finns ett uttryckligt säkerhetskrav som ska tillämpas av tillsynsmyndigheterna. Med hänsyn till deras erfarenhet på området framstår tillsynsmyndigheterna enligt den föreslagna lagen som väl lämpade att göra sådana bedömningar och avvägningar som tillämpningen är tänkt att innebära. Rättssäkerhetsintresset tillgodoses genom att en tillsynsmyndighets beslut ska kunna överklagas till domstol (se vidare avsnitt 11.4.7).

Tillsynsmyndigheterna enligt den nu föreslagna lagen bör ha motsvarande möjlighet som marknadskontrollmyndigheterna att själva besluta nödvändiga förelägganden, inbegripet förbud. Därmed bör bestämmelsen formuleras så att tillsynsmyndigheterna får besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att lagen om konsumenttjänsters säkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Det behöver inte särskilt anges att befogenheten även innefattar en rätt att besluta om förbud.

Det är naturligt att en tillsynsmyndighet använder sig av förelägganden när den, vid utövandet av de tilldelade befogenheterna enligt 19 §, riktar olika krav mot en näringsidkare. Till exempel bör tillsynsmyndigheten kunna förelägga en näringsidkare att inom viss tid åtgärda säkerhetsbrister hos en tjänst som näringsidkaren tillhandahåller eller förbjuda att en farlig tjänst tillhandahålls. Det kan också handla om att tillsynsmyndigheten förelägger tjänsteleverantören att lämna nödvändig information.

Ett föreläggande bör kunna meddelas varje näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit en osäker tjänst. Att besluta förelägganden mot privatpersoner som inte är näringsidkare kan inte komma på fråga. Tillsynsmyndighetens möjlighet att adressera ett föreläggande i enlighet med vad som är lämpligt följer redan av den

allmänna behörigheten att meddela sådana beslut. När det gäller tjänster torde i allmänhet inte någon tveksamhet råda om mot vilken näringsidkare ett föreläggande ska riktas. Förenas ett föreläggande med vite (se nästa delavsnitt) gäller vidare viteslagens bestämmelser om adressater för föreläggandet. Sammantaget finns det inte behov av att i den nya lagen uttryckligen ange till vem eller vilka ett föreläggande ska vara riktat till. Någon sådan bestämmelse finns varken i lagstiftningen som kompletterar EU:s marknadskontrollförordning eller den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produkt-säkerhet.

Vite

Vite har behandlats i avsnitt 10.4. Att förena ett föreläggande med vite innebär ett hot om att betalningsansvar kan uppstå, om adressaten inte skulle följa föreläggandet. Vite är alltså avsett att styra någons beteende i ett enskilt fall för framtiden. Eftersom ett vitesföreläggande kan riktas mot såväl en juridisk som fysisk person och kan utformas efter vad som i det enskilda fallet är lämpligt, är vite den sanktion som på produktsäkerhetsområdet tillämpas i störst utsträckning.

Av 31 § produktsäkerhetslagen följer att ett föreläggande eller förbud enligt lagen ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. En sådan reglering föreslås också i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Förelägganden som beslutas med stöd av samtliga speciallagar om produktsäkerhet får eller ska förenas med vite.

Vite utgör alltså ett viktigt påtryckningsmedel vid tillsynen och används normalt för att förelägganden ska få effekt. Någon anledning att inskränka eller avskaffa möjligheten att kombinera ett föreläggande enligt den allmänna tjänstesäkerhetsregleringen med vite finns inte. Även förelägganden enligt den nya lagen bör därför kunna förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Bestämmelsens lydelse ger tillsynsmyndigheten möjlighet att i det enskilda fallet avstå från att förelägga vite när detta inte är påkallat. Sådana undantag kan förekomma om näringsidkaren redan har vidtagit åtgärder för att förebygga skada.

Omedelbar verkställighet

Enligt 45 § produktsäkerhetslagen får en tillsynsmyndighet bestämma att dess beslut om förelägganden ska gälla omedelbart. En sådan bestämmelse om omedelbar verkställighet föreslås även införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Motsvarande befogenhet finns i speciallagarna på produktsäkerhetsområdet. Enhetlighet i detta avseende framstår som ändamålsenligt.

Har tillsynsmyndigheten konstaterat att det finns förutsättningar för ett föreläggande finns det ibland ett behov av att beslutet genast blir gällande, det vill säga innan det har vunnit laga kraft. Så är särskilt fallet om tjänsten medför en risk för allvarlig skada. Detsamma gäller vid förbud mot tillhandahållande av en tjänst på grund av annan bristande följsamhet. Det kan också vara angeläget att beslut om att förelägga näringsidkare att lämna uppgifter eller tillträde till lokaler inte förhalas genom

överklagande. En möjlighet till omedelbar verkställbarhet kan inte garanteras genom en tillämpning av förvaltningslagens allmänna bestämmelser.

Mot denna bakgrund bedöms det lämpligt att i den nya lagen ta in en bestämmelse om att tillsynsmyndigheten får bestämma att dess beslut om förelägganden ska gälla omedelbart. Regleringen bör utnyttjas i de fall då det är särskilt angeläget att verkställa beslutet.

Hjälp av Polismyndigheten

Förslag: Polismyndigheten ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna den hjälp som behövs för tillsynen, om det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt polislagen behöver tillgripas eller det annars finns synnerliga skäl.

Skälen för förslaget: Enligt 26 § tredje stycket produktsäkerhetslagen ska Polismyndigheten lämna det biträde som behövs vid tillsynen. En motsvarande bestämmelse föreslås införas i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

I vissa situationer kan tillsynsmyndigheten behöva hjälp för att vid tillsynen få tillträde till utrymmen och få skydd för sin personal. Detta syfte torde bäst tillgodoses genom att Polismyndigheten lämnar det biträde som behövs för tillsynen. En bestämmelse som ger tillsynsmyndigheterna rätt till sådan hjälp bör därför tas in i den nya lagen. Möjligheten bör begränsas till de situationer där det kan befaras att en tillsynsåtgärd inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen behöver användas eller det annars finns synnerliga skäl.

Ingripande mot vissa gränsöverskridande tjänster

Förslag: Bestämmelser som reglerar möjligheten att ingripa mot vissa gränsöverskridande tjänster och procedurregler för ingripandena ska införas i den nya lagen.

Skälen för förslaget: Enligt 30 a § produktsäkerhetslagen får en tillsynsmyndighet ingripa med stöd av lagen mot en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige, om vissa villkor är uppfyllda. Ett gränsöverskridande agerande är en undantagssituation eftersom det i första hand ankommer på varje lands tillsynsmyndigheter att kontrollera säkerheten hos de tjänster som utförs av näringsidkare på det egna territoriet. Ett ingripande behöver ske enligt ett förfarande för ömsesidigt bistånd och åtgärden måste ge ett tillräckligt konsumentskydd och vara proportionerlig. De uppräknade villkoren sätter således en strikt ram för agerandet. 30 b § reglerar förfarandet för ingripandena. Bestämmelserna grundas på artiklarna 18 och 35 i tjänstedirektivet och bör i allt väsentligt överföras till den nya lagen. Tillsynsmyndighetens agerande ska syfta till att adekvata åtgärder vidtas och att skaderisker med farliga tjänster undanröjs. För en utförligare beskrivning av bestämmelsernas innebörd hänvisas till propositionen

Genomförande av tjänstedirektivet, prop. 2008/09:187 s. 133–135 och 191–193.

Avgifter och ersättning

Bedömning: Någon rätt till avgift för tillsynen eller ersättning för kostnader bör inte införas i den nya lagstiftningen.

Skälen för bedömningen: Enligt 34 § produktsäkerhetslagen har en näringsidkare rätt till ersättning från tillsynsmyndigheten för varuprover och liknande som lämnas enligt lagen, om det finns särskilda skäl för det (första stycket). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om skyldighet för en näringsidkare som ska tillhandahålla varuprover och liknande att ersätta tillsynsmyndigheten för kostnader för provtagning och undersökning av prov när varan efter sådan undersökning visar sig vara farlig (andra stycket). 11 § produktsäkerhetsförordningen anger att en näringsidkare som ska tillhandahålla varuprover och liknande enligt 26 § produktsäkerhetslagen ska ersätta tillsynsmyndighetens kostnader för provtagning och undersökning av prover, om varan vid undersökning visar sig vara farlig.

I den nya lagen föreslås ett antal tillsynsbefogenheter, men inte någon generell möjlighet att kräva varuprover. Enligt produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen förutsätter näringsidkarens ersättningskyldighet att just den undersökta varan visar sig vara farlig. Regleringen tar således inte sikte på undersökning av tjänster och tillsynsmyndighetens rätt till ersättning beror inte på huruvida en tjänst är farlig eller inte. Tillsynen enligt den nya lagen avser kontroll och åtgärder som syftar till att säkerställa att näringsidkarna tillhandahåller säkra tjänster. Vid bedömningen av säkerheten kan man behöva beakta många olika aspekter, som inte nödvändigtvis rör produkter. Det kan till exempel handla om bristande säkerhetsinstruktioner, bevakning eller kontroll. Till saken hör att gällande regelverk inte ger rätt till ersättning för kostnader för prover av produkter som används vid en näringsidkares tjänst då dessa inte är konsumentprodukter. Som utgångspunkt bör produktsäkerhetsregelverket gälla i fråga om tillhandahållna konsumentprodukter som konsumenterna är direkt exponerade för i samband tillhandahållandet av en tjänst (se avsnitt 11.4.1). Vid marknadskontroll av produkter ska möjlighet till avgiftsuttag finnas (se avsnitt 10.12).

Sammantaget framstår det inte som motiverat att nu föreslå en rätt till avgift eller ersättning vid tillsyn av konsumenttjänsters säkerhet.

11.4.5 Sanktionsavgift

Förslag: En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot den nya lagens bestämmelser om skyldigheter för näringsidkare.

Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras av

tillsynsmyndigheten hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst 10 000 kronor och högst 10 procent av den globala årsomsättningen för näringsidkaren räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst 2 000 000 euro.

När avgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

- överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,
- eventuella åtgärder som näringsidkaren har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,
- tidigare överträdelser som näringsidkaren har gjort sig skyldig till,
- de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och
- andra försvårande eller förmildrande omständigheter.

Näringsidkaren får befrias från att betala sanktionsavgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

En sanktionsavgift får bara dömas ut bara om ansökan om påförande av avgiften har delgetts näringsidkaren inom 5 år från det att överträdelsen ägde rum. En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom 5 år från det att den fick laga kraft.

En sanktionsavgift ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen. Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Bedömning: Betalning av en sanktionsavgift bör ske till Kammarkollegiet.

Skälen för förslaget och bedömningen

Utöver bestämmelser om vite innehåller produktsäkerhetslagen även en möjlighet till sanktionsavgift. En sådan sanktion kan påföras en näringsidkare om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot det allmänna säkerhetskravet eller bestämmelserna om säkerhets- och varningsinformation, återkallelse, destruktion, märkning, klagomålshantering eller underrättelse om skaderisker (se 37 §).

De skyldigheter som åläggs näringsidkare i den nya lagen bildar en helhet som styr tjänsteleverantörers säkerhetsarbete. Åtgärder ska vidtas såväl på förhand som under konsumtion för att säkerställa att tjänsten är

säker för konsumenten och andra som direkt berörs av den. Identifiering och bedömning av risker hos konsumenttjänster är av största vikt för att lagens syfte ska kunna uppfyllas, och fullgörandet av övriga skyldigheter baserar sig i stor utsträckning på resultatet av riskbedömningen. Åsidosättande av denna skyldighet innebär att tjänstens säkerhet överlämnas åt slumpen, vilket inte kan accepteras. Likaså behöver underlåtelse att iaktta underrättelseskyldigheten beivras, så att tillsynsmyndigheten utifrån information om farliga tjänster kan vidta åtgärder för att förebygga skadefall. För överträdelser av bestämmelserna om näringsidkares skyldigheter behöver det föreskrivas effektiva, proportionella och avskräckande sanktioner. Ett vitesföreläggande blir i regel aktuellt först när en överträdelse redan har pågått under en viss tid. Eftersom själva skyldigheten att inte bryta mot bestämmelserna således inte är sanktionerad kan vite inte anses utgöra en tillräcklig sanktion när det gäller åsidosättanden av näringsidkares skyldigheter enligt lagen. En direktverkande sanktion, såsom sanktionsavgift, kan i sammanhanget vara ett effektivt medel för att säkerställa efterlevnad av lagstiftningen. Sådana sanktioner behandlas närmare i avsnitt 10.5 under rubriken Behovet av en möjlighet att besluta om sanktionsavgift.

Huruvida säkerhetsbrister hos en konsumenttjänst kommer till tillsynsmyndighetens kännedom kan visserligen delvis vara beroende av slumpen, och det bör påpekas att det i första hand vilar på näringsidkarens ansvar att på eget initiativ se till att den tjänst som tillhandahålls är säker. Det kan också uppmärksammas att tillsynen över säkerheten hos tjänster ofta sker i efterhand så att säkerhetsbrister upptäcks först när tjänsten genomförs eller det aktuella tillhandahållandet har upphört. Med tillsynsbefogenheterna kan tillsynsmyndigheten ingripa mot framtida tillhandahållande av tjänsten. En kompletterande möjlighet till sanktionsavgift kan ha en avskräckande effekt och därmed förebygga fortsatta överträdelser av lagen.

Behovet av att stärka konsumentskyddet och intresset av enhetlighet i förhållande till utvecklingen inom den allmänna produktsäkerhetslagstiftningen motiverar att den nya lagens bestämmelser om sanktioner i möjligaste mån utformas i linje med det sanktionssystem som ska gälla enligt den föreslagna lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Mot denna bakgrund föreslås att en sanktionsavgift ska kunna tas ut av en näringsidkare som uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot den nya lagens bestämmelser om skyldigheter för näringsidkare. Detsamma bör gälla om någon som handlar på näringsidkarens vägnar åsidosätter skyldigheterna. Av relevans är i detta sammanhang överträdelser av det allmänna säkerhetskravet och bestämmelserna om säkerhets- och varningsinformation, korrigerande åtgärder, klagomålshantering och underrättelse om skaderisker. När det gäller åsidosättande av en näringsidkares skyldighet att efter föreläggande lämna uppgifter eller tillträde i samband med tillsynen får vite anses vara en tillräcklig sanktion. Beträffande de närmare övervägandena om behovet av krav på uppsåt eller oaktsamhet för beslut om sanktionsavgift hänvisas till redogörelsen i avsnitt 10.5 under rubriken Strikt ansvar kontra krav på uppsåt eller oaktsamhet. Det kan tilläggas att förhållandevis komplicerade

bedömningar även kan behöva göras i fråga om överträdelse av krav på konsumenttjänsters säkerhet.

Liksom hittills bör frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsdomstol efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ett sådant förfarande framstår som lämpligt mot bakgrund av att avgiftsskyldigheten beror på om uppsåt eller oaktsamhet har förekommit och tillämpningen kan innefatta komplexa bedömningsmoment. För en utförligare motivering hänvisas till avsnitt 10.5 under rubriken Frågor om påförande av sanktionsavgift ska prövas av förvaltningsdomstol efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten. Det som där sägs om marknadskontrollmyndigheter, ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser gäller också tillsynsmyndigheter och näringsidkare enligt den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

I likhet med vad som föreslås i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet bör sanktionsavgiften bestämmas till lägst 10 000 kronor och högst tio procent av den globala årsomsättningen för näringsidkaren räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan. Om överträdelsen har inträffat under näringsidkaren första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften bör i ett sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst 2 000 000 euro. Detta får anses medföra effektivitet vid tillsynen samtidigt som adekvat hänsyn kan tas till det aktuella företags storlek.

När sanktionsavgiftens storlek bestäms finns anledning att ta särskild hänsyn till

- överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,
- eventuella åtgärder som näringsidkaren har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,
- tidigare överträdelser som näringsidkaren har gjort sig skyldig till,
- de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och
- andra försvårande eller förmildrande omständigheter.

Beräkningen av avgiften ska alltid grundas på en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Det bör finnas möjlighet till hel eller delvis befrielse från skyldigheten att betala en sanktionsavgift, om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

I avsnitt 10.5 under rubriken Sanktionsavgiftens storlek beskrivs den närmare innebörden av de olika rekvisiten. Det som där sägs om produkter gäller även tjänster.

På samma sätt som vid bedömningen i fråga om behov av att införa preskriptionstid för beslut om sanktionsavgift enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (se avsnitt 10.5 under rubriken Bestämmelser om förfarandet vid beslut om sanktionsavgifter) anser promemorian att det är lämpligt att en sanktionsavgift enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet bara får dömas ut om ansökan om påförande av avgiften har

delgetts näringsidkaren inom fem år från det att överträdelsen ägde rum. Denna ordning grundar sig på rättssäkerhetsskäl. Vidare bör en beslutad sanktionsavgift falla bort till den del domen inte har verkställts inom fem år från det att den fick laga kraft.

Även de överväganden som promemorian har gjort i avsnitt 10.5 beträffande behov av kompletterande förfaranderegler om betalning gäller för sanktionsavgifter enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Därmed bör en sådan sanktionsavgift betalas till den myndighet som regeringen bestämmer – förslagsvis Kammarkollegiet – inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen. Om sanktionsavgiften inte betalas i tid bör myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning enligt lagen om indrivning av statliga fordringar m.m. Slutligen bör sanktionsavgiften tillfalla staten.

Bestämmelser av ovan angiven innebörd bör införas i den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Den föreslagna regleringen innebär en skärpning jämfört med dagens sanktionsavgiftssystem.

Att betalning av en sanktionsavgift ska göras till just Kammarkollegiet kan lämpligen framgå av den nya förordningen om konsumenttjänsters säkerhet.

11.4.6 Förbud mot dubbla sanktioner

Förslag: Det ska i den nya lagen införas en bestämmelse med innebörden att en sanktionsavgift inte får dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt lagen och talan om utdömande av vitet har väckts.

Skälen för förslaget: Dubbelbestraffningsförbud eller dubbelprövningsförbud syftar till att hindra att någon blir lagförd eller straffad två gånger för samma gärning. I avsnitt 10.6 förslår promemorian att det ska införas en bestämmelse om förbud mot dubbla sanktioner i samband med beslut om sanktionsavgift enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Ett sådant förbud bör, av samma skäl, även gälla i fall där det är möjligt att enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet utfärda ett föreläggande som förenas med vite och ta ut en sanktionsavgift för samma överträdelse. Bestämmelsen bör utformas på så sätt att sanktionsavgift inte får dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och talan om utdömande av vitet har väckts.

Eftersom väckande av talan om utdömande av vite utgör hinder mot ett beslut om sanktionsavgift avseende samma omständigheter bör tillsynsmyndigheten noga överväga om en sådan ansökan är nödvändig när det samtidigt kan vara aktuellt med sanktionsavgift.

Det är inte motiverat att i lagen även föreskriva att en beslutad sanktionsavgift utgör hinder mot vite beträffande samma överträdelse.

11.4.7 Överklagande

Förslag: En tillsynsmyndighets beslut enligt den nya lagen ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande av ett sådant beslut till kammarrätten.

Skälen för förslaget: Enligt 44 § produktsäkerhetslagen får en tillsynsmyndighets beslut om förelägganden överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut om ersättning för varuprover eller ersättningsskyldighet för provtagning och undersökning av prov. En sådan ordning tillämpas i regel också inom speciallagstiftningen om produktsäkerhet. Det föreslås också att en marknadskontrollmyndighets beslut enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska kunna överklagas (avsnitt 10.15).

Varje åtgärd som tillsynsmyndigheterna vidtar enligt den föreslagna lagen om konsumenttjänsters säkerhet och som begränsar tillhandahållandet av tjänster eller som kräver rättelse bör av rättssäkerhetsskäl kunna bli föremål för effektiva rättsmedel. Utövande av tillsynsbefogenheterna innefattar prövningar av enskildas civila rättigheter. Det bör således finnas en möjlighet till överprövning av tillsynsbeslut som berör sådana rättigheter. När en ordning tillämpas där tillsynsmyndigheterna själva fattar beslut om förelägganden (avsnitt 11.4.4), inbegripet förbud, är det lämpligt att dessa beslut ska kunna överklagas till domstol. Även förelägganden som beslutas för att tillsynsmyndigheten ska kunna fullgöra tillsynen, till exempel förelägganden att lämna uppgifter eller tillträde, bör kunna överklagas.

Det följer redan av förvaltningslagen att myndighetsbeslut som kan antas påverka en enskilds situation på ett inte obetydligt sätt får överklagas av den som beslutet har gått emot (41 och 42 §§). Beslut inom ramen för tillsyn kan få stora konsekvenser för enskilda. En förutsättning för överklagbarhet är alltså att utövandet av befogenheten innebär förpliktelser för en näringsidkare. I syfte att främja tydlighet och motverka skilda överklagandeordningar på området bör det införas en bestämmelse om att tillsynsmyndigheters beslut enligt den nya lagen får överklagas. Att ansöka om utdömande av vite eller påförande av sanktionsavgift anses emellertid inte utgöra något överklagbart beslut. Detsamma gäller inledande av förhandlingar med en näringsidkare.

Allmän förvaltningsdomstol är som huvudregel rätt instans för enskilda överklagande av myndighetsbeslut enligt 40 § förvaltningslagen. Dessa domstolar har redan erfarenhet av att på området överpröva myndigheters beslut som gäller förelägganden och andra ingripanden mot enskilda. De beslut som berörda tillsynsmyndigheter meddelar enligt den nya lagen bör därför få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Av 14 § andra stycket lagen om allmänna förvaltningsdomstolar följer att överklagandet ska göras till den förvaltningsrätt inom vars domkrets ärendet först prövats. I likhet med vad som allmänt gäller i fråga om överprövning av förvaltningsbeslut bör det krävas prövningstillstånd vid överklagande till kammarrätten. Även beslut om sanktionsavgift som har meddelats av förvaltningsrätt i första instans får överklagas till kammarrätt. För sådana beslut ställs emellertid inte något krav på prövningstillstånd.

11.5 Sekretess och tystnadsplikt

Förslag: Den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska innehålla en bestämmelse om tystnadsplikt som innebär att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt lagen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Lagen ska också ange att i det allmännas verksamhet tillämpas i stället offentlighets- och sekretesslagen.

Det ska införas en bestämmelse i bilagan till offentlighets- och sekretessförordningen som medför att sekretess enligt 9 § offentlighets- och sekretessförordningen gäller verksamhet som består av tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

I den nya förordningen om konsumenttjänsters säkerhet ska det införas en bestämmelse om uppgiftsskyldighet med innebörden att en tillsynsmyndighet till en annan tillsynsmyndighet ska lämna de uppgifter som behövs för att den mottagande myndigheten ska kunna utföra sin tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Bedömning: Någon ytterligare reglering om sekretess i det allmännas verksamhet behöver inte införas.

Skälen för förslaget och bedömningen

Enligt offentlighetsprincipen har allmänheten rätt till insyn i statens och kommunernas verksamhet, bland annat genom att få ta del av uppgifter som finns i allmänna handlingar (se 2 kap. tryckfrihetsförordningen). Begränsningar av den rätten finns främst i offentlighets- och sekretesslagen. Sekretess innebär ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker genom utlämnande av en handling, muntligen eller på något annat sätt (3 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen). Förbudet gäller för myndigheter och vissa kategorier personer som deltar i en myndighets verksamhet (2 kap. 1 §). Sekretessen gäller mot både enskilda personer och andra myndigheter (8 kap. 1–3 §§).

Enligt den föreslagna lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska tillsynsmyndigheterna ha befogenhet att vidta vissa åtgärder inom ramen för sin tillsyn över tjänster som omfattas av lagen. Tillsynsbefogenheterna inkluderar rätt för tillsynsmyndigheten att kräva information och dokumentation om tjänster. Inom ramen för en tillsynsmyndighets verksamhet kan det därmed förekomma uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden. Det kan även förekomma uppgifter om ekonomiska eller personliga förhållanden för den som trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för tillsynen. Av den anledningen bör man överväga behovet av att införa regler om sekretess och tystnadsplikt för den som befattar sig med sådana uppgifter.

Enligt 30 kap. 23 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, för den beskrivna typen av uppgifter i en statlig myndighets verksamhet som består i bland annat tillsyn med avseende på produktion, handel, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt. Sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat endast om det kan antas att den enskilde lider skada om

uppgiften röjs. Bestämmelsen är alltså tillämplig på tillsynsverksamhet, förutsatt att regeringen föreskriver om sekretess. Sådana föreskrifter finns i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen och i bilagan till den förordningen. Punkt 119 i bilagan innebär att sekretess med viss begränsning gäller tillsyn enligt produktsäkerhetslagen. I avsnitt 10.13 föreslås att den bestämmelsen ersätts. Därutöver kan nämnas att punkt 15 avser sekretess vid tillsyn hos Konsumentverket. För att tillförsäkra tydlighet och ett fullgott sekretesskydd för uppgifter om enskilda som lämnas till tillsynsmyndigheterna bör det införas en ny punkt i bilagan som, läst tillsammans med 9 § första stycket, medför att sekretess gäller vid tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Därmed framgår att sekretessen gäller för uppgift om bland annat enskilds affärs- eller driftförhållanden om det kan antas att den kontrollerade lider skada om uppgiften röjs. Sekretessen behöver dock begränsas i syfte att skydda slutanvändarnas intressen. Tillsynsmyndigheternas beslut bör därför undantas från sekretesskyddet. Vidare bör, liksom hittills, uppgifter om förhållande som rör risk för skada på person lämnas ut om intresset av allmän kännedom har sådan vikt att de bör lämnas ut. Bestämmelsen säkerställer att sekretessbelagda uppgifter även efter överlämnande skyddas av sekretess.

Dessutom innehåller 21 kap. offentlighets- och sekretesslagen bestämmelser om sekretess till skydd för känsliga uppgifter om enskilda som gäller hos alla myndigheter oaktat i vilket sammanhang de förekommer.

Till detta kommer att sekretess under vissa omständigheter kan gälla för uppgift om planerade respektive pågående tillsynsåtgärder (17 kap. offentlighets- och sekretesslagen).

Utöver den föreslagna kompletterande bestämmelsen i 9 § offentlighets- och sekretessförordningen jämte bilaga behövs således inte några ytterligare bestämmelser om sekretesskydd för uppgifter i det allmännas verksamhet som avser tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen om tystnadsplikt gäller för personer som har fått kännedom om sekretesskyddade uppgifter genom att för det allmännas räkning delta i en myndighets verksamhet på grund av anställning eller uppdrag hos myndigheten, på grund av tjänsteplikt eller på annan liknande grund (2 kap. 1 §). Tystnadsplikten omfattar i många fall även konsulter eller andra organ utanför den offentliga sektorn som tillsynsmyndigheterna anlitar för att utföra vissa kontroller eller andra uppgifter. Vid tillsyn av tjänster kan det dock ibland uppstå situationer där uppgifter som kommer fram behöver hanteras av en vidare krets av personer. Därför bör det finnas en särskild bestämmelse om tystnadsplikt för den som i någon annan verksamhet än det allmännas har befattat sig med ett ärende om tillsyn.

I 35 § produktsäkerhetslagen föreskrivs tystnadsplikt för den som tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt den lagen. Den nya bestämmelsen bör utformas på motsvarande sätt så att det framgår att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Att tystnadsplikten avgränsas med ett obehörighetsrekvisit innebär bland

annat att uppgifter kan lämnas ut med samtycke, till tillsynsmyndigheten eller annars som en följd av en skyldighet i lag eller författning.

Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas för brott mot tystnadsplikten enligt 20 kap. 3 § brottsbalken.

För att tillsynen ska fungera tillfredsställande är det av stor betydelse att näringsidkare känner förtroende för att de kan lämna uppgifter om sina ekonomiska förhållanden utan att känsliga uppgifter riskerar att lämnas ut till obehöriga. I sammanhanget är det av särskild vikt att uppgifter som är sekretessreglerade till skydd för enskilda affärs- eller driftförhållanden får ett ändamålsenligt skydd vid tillsyn. Detta är lika viktigt oavsett om det är en myndighet eller en privat tjänsteleverantör som hanterar uppgifterna i tillsynsärendet. Därför bedömer promemorian att behovet av tystnadsplikt för den som deltar eller har deltagit i sådan verksamhet väger tyngre än intresset av yttrandefrihet för dessa personer. Promemorian anser således att förslaget om tystnadsplikt är proportionerligt och även i övrigt uppfyller de krav som gäller för begränsningar i yttrandefriheten enligt regeringsformen och Europakonventionen.

Det bör också framgå av lagtexten att offentlighets- och sekretesslagen är tillämplig i det allmänna verksamheten. Det allmänna verksamheten innefattar den författningsreglerade verksamheten som en tillsynsmyndighet bedriver.

Sekretess gäller enligt offentlighets- och sekretesslagen som huvudregel även i förhållande till andra myndigheter (8 kap. 1 §). Samtidigt förutsätter en effektiv tillsyn att tillsynsmyndigheterna utan hinder av sekretess ska kunna lämna behövlig information till varandra. Enligt generalklausulen i 10 kap. 27 § första stycket får en sekretessbelagd uppgift lämnas till en myndighet om det är uppenbart att intresset av att uppgiften lämnas har företräde framför det intresse som sekretessen ska skydda. Sekretessen gäller inte heller om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning (10 kap. 28 §). Tillsynsansvaret delas upp på flera myndigheter och ansvarsområdena kan vara överlappande. De berörda myndigheterna måste ges möjlighet att samarbeta på ett fullgott sätt. Det kan förekomma att en myndighet i sin tillsynsverksamhet får kännedom om uppgifter som är av stor betydelse för andra tillsynsmyndigheter, men som är belagda med sekretess. När en sekretessbestämmelse är tillämplig ger 10 kap. 27 § visst utrymme för överlämnande av sekretessbelagda uppgifter mellan tillsynsmyndigheter. Den bestämmelsen fordrar dock en tämligen noggrann prövning innan varje utlämnande sker och ska inte tillämpas i tveksamma fall. Enligt promemorians bedömning är generalklausulen därför inte tillräcklig för att säkerställa ett effektivt samarbete mellan tillsynsmyndigheterna. Intresset av sekretesskydd för uppgifter om enskilda övervägs här av det starka behovet av att vid tillsynsverksamhet kunna få del av relevanta uppgifter från andra tillsynsmyndigheter. Det bör därför införas en uppgiftsskyldighet som i enlighet med 10 kap. 28 § första stycket bryter sekretessen och gör det möjligt för tillsynsmyndigheterna att lämna relevant information till andra myndigheter. I linje med regleringen på såväl produktsäkerhets- som marknadskontrollområdet föreslås att bestämmelsen tas in på förordningsnivå. Uppgiftsskyldigheten kan lämpligen regleras i den nya förordningen om konsumenttjänsters säkerhet.

I sammanhanget kan noteras att om en tillsynsmyndighet lämnar en uppgift som omfattas av sekretess till en annan tillsynsmyndighet, och den myndigheten får uppgiften i sin tillsynsverksamhet, fortsätter sekretessen att gälla hos den mottagande myndigheten (11 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen).

I avsnitt 11.4.7 föreslås att beslut som fattas av tillsynsmyndigheterna ska få överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Därutöver ska ansökningar om påförande av sanktionsavgift och utdömande av vite göras hos domstol (se avsnitt 11.4.4 och 11.4.5). Sekretess för uppgifter om enskilda personliga och ekonomiska förhållanden enligt 21 kap. offentlighets- och sekretesslagen är tillämplig även i domstolarnas verksamheter. Vidare kan enligt 43 kap. 1 och 3 §§ sekretess för uppgifter som en domstol får i sin rättskipande eller rättsvårdande verksamhet bli tillämplig på uppgiften i domstolens verksamhet. Detta gäller dock inte för uppgifter som omfattas av sekretess enligt 30 kap. 23 § offentlighets- och sekretesslagen. Sådana uppgifter kan emellertid skyddas av andra bestämmelser, till exempel av sekretess hos domstol enligt 36 kap. 2 §.

11.6 Personuppgiftsbehandling

Förslag: Det ska införas en bestämmelse i den nya lagen med innebörden att näringsidkares register över inkomna klagomål beträffande skaderisker endast får lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att näringsidkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstått farlig tjänst. Vidare ska anges att sådana uppgifter bara får bevaras så länge som det är nödvändigt för utredningens syften och i vart fall inte längre än fem år.

Bedömning: Känsliga personuppgifter och personuppgifter som rör lagöverträdelse får behandlas endast om uppgifterna är nödvändiga för fullgörandet av någon av de i lagen angivna skyldigheterna.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU:s dataskyddsförordning och de svenska författningarna med kompletterande bestämmelser till den förordningen är tillämpliga vid behandling av personuppgifter. Vid verksamhet enligt den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet kan det således finnas behov att beakta kraven på rättslig grund, korrekthet, ändamål, information och gallring (se artiklarna 5, 6, 12 och 17 i EU:s dataskyddsförordning). Artiklarna är direkt tillämpliga och det behövs inte någon hänvisning till dem i nationell rätt. För en utförligare redogörelse av dataskyddsregelverket hänvisas till avsnitt 10.14. När tillsyn utövas och näringsidkare för register över klagomål med stöd av den nya lagen kommer personuppgifter att behöva behandlas, till exempel namn, personnummer och adress- och kontaktuppgifter. Uppgifterna kan också innebära behandling av för den enskilde känsliga uppgifter, till exempel om hälsa. Personuppgifterna skulle också kunna röra lagöverträdelse.

På verksamhetsnivå är det första steget att göra en dataskyddsanalys och bedöma om man behöver behandla personuppgifter och i så fall vilka.

Tillsynsmyndigheterna behöver kunna behandla personuppgifter i sina respektive verksamheter för att kunna utöva sina befogenheter på ett korrekt, rättssäkert och effektivt sätt. Detsamma gäller den personuppgiftsbehandling som kan förekomma hos domstolar och andra myndigheter som en följd av tillsynsverksamheten. Tillämpningen av den föreslagna lagen kan leda till behandling av personuppgifter hos allmänna förvaltningsdomstolar vid överklagande av tillsynsmyndigheternas beslut och i samband med ansökan om utdömmande av vite respektive påförande av sanktionsavgift. Behandlingen av personuppgifter får anses nödvändig för både utförandet av en uppgift av allmänt intresse och fullgörandet av en rättslig förpliktelse (se artikel 6.1 c och 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). Det finns rättslig grund för berörda myndigheter och domstolar att behandla uppgifterna (artikel 6.3). I den mån känsliga personuppgifter behöver behandlas bedöms behandlingen vara nödvändig för handläggning av ärenden hos domstolar och de andra berörda myndigheterna (se artikel 9.1 och 9.2 g samt 3 kap. 3 § dataskyddslagen).

Uppgifter som rör lagöverträdelser (se artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning) får behandlas av myndigheter (3 kap. 8 § första stycket dataskyddslagen). Enskilda får behandla sådana uppgifter endast om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras, eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras (5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning). En sådan rättslig förpliktelse får anses följa av den föreslagna bestämmelsen om att näringsidkaren ska föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker hos tjänster. Dessutom har näringsidkare sedan länge haft till uppgift att vidta sådana åtgärder i fråga om klagomål om skaderisker hos tillhandahållna produkter (se 20 § produktsäkerhetslagen). Aktuell personuppgiftshantering är alltså förenlig med artiklarna 6.1 c och 10 i EU:s dataskyddsförordning, så länge lämpliga skyddsåtgärder vidtas (se vidare nedan). Likaså får känsliga personuppgifter behandlas i den mån uppgifterna är nödvändiga för fullgörandet av uppgiften att granska och föra register över klagomålen (se artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning).

Det kan konstateras att varje tillsynsmyndighet är personuppgiftsansvarig för den personuppgiftsbehandling som den utför, vilket bland annat innebär att myndigheten måste kunna visa att personuppgiftsbehandlingen är författningsenlig och att den registrerades rättigheter skyddas genom vidtagande av lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder (se artikel 24 i EU:s dataskyddsförordning).

Såväl myndigheter som näringsidkare får alltså behandla personuppgifter i den mån det är nödvändigt för fullgörandet av de angivna skyldigheterna. Av artikel 5.1 e i EU:s dataskyddsförordning följer att personuppgifter inte får förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka personuppgifterna behandlas. Personuppgifter får lagras under längre perioder i den mån som personuppgifterna enbart behandlas för arkivändamål av allmänt intresse, vetenskapliga eller historiska forskningsändamål eller statistiska ändamål i enlighet med artikel 89.1,

under förutsättning att de lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder som krävs enligt förordningen genomförs för att säkerställa den registrerades rättigheter och friheter. För att uppnå enhetlighet med det allmänna produktsäkerhetsregelverket bör den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet särskilt föreskriva att näringsidkares register över klagomål endast får lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att näringsidkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstått farlig tjänst och att sådana uppgifter inte får bevaras under längre tid än fem år efter det att uppgifterna har registrerats.

Den personuppgiftsbehandling som den föreslagna lagen ger upphov till framstår som proportionerlig med hänsyn till behovet av konsumentskydd och intresset av att förebygga personskador. Till detta kommer att uppgifter som hanteras med stöd av lagen kommer att omfattas av sekretesskydd (se avsnitt 11.5).

Berörda förutsätts se över sina respektive regleringar och rutiner avseende behandling av personuppgifter för att säkerställa att de täcker in sådan ökad personuppgiftsbehandling som kan komma att aktualiseras med anledning av de föreslagna bestämmelserna.

11.7 Följdändringar

Förslag: Hänvisningar i konsumenttjänstlagen och strålskyddslagen till produktsäkerhetslagen ska ändras så att de i stället avser den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet.

Skälen för förslaget: Med stöd av 27 § produktsäkerhetslagen är det möjligt att förbjuda fortsatt tillhandahållande åt konsumenter av sådana tjänster som omfattas av konsumenttjänstlagen, om tjänsten på grund av sina egenskaper medför särskild risk för skada på person eller egendom. Genom 5 § andra stycket konsumenttjänstlagen fastslås att en tjänst inte får utföras i strid mot ett sådant förbud. Om så ändå sker, ska tjänsten enligt 9 eller 15 § anses felaktig. Att en tjänst har utförts i strid mot ett förbud enligt 27 § produktsäkerhetslagen är även grund för hävning av avtalet (21 § konsumenttjänstlagen). Av 33 § konsumenttjänstlagen följer att underlåtelse att lämna säkerhetsinformation som har förelagts enligt 27 § produktsäkerhetslagen även kan medföra skadeståndsskyldighet. Eftersom det föreslås att produktsäkerhetslagen upphävs (se avsnitt 9.1) och i aktuellt avseende ersätts av lagen om konsumenttjänsters säkerhet bör hänvisningarna i konsumenttjänstlagen till produktsäkerhetslagen justeras så att de i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

Strålskyddslagen innehåller en upplysningsbestämmelse om att ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder som avses i lagen finns i bland annat produktsäkerhetslagen (2 kap. 4 §). Som nämnts föreslås att produktsäkerhetslagen ska upphävas. Hänvisningen i strålskyddslagen till produktsäkerhetslagen bör därför justeras så att den i stället avser bland annat lagen om konsumenttjänsters säkerhet (se även avsnitt 10.16).

12 Säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet

Förslag: Sådana säkerhetskrav som produktsäkerhetslagen föreskriver för produkter som tillhandahålls i offentlig verksamhet ska inte längre gälla.

Skälen för förslaget: EU-förordningen om allmän produktsäkerhet omfattar konsumentprodukter som tillhandahålls i näringsverksamhet. Med stöd av produktsäkerhetslagen kan emellertid åtgärder vidtas även mot varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, under förutsättning att varan är avsedd för eller kan antas komma att användas av konsumenterna. Med detta avses produkter som tillhandahålls i sådan offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet. Konsumentprodukter som tillhandahålls i näringsverksamhet bedrivna av offentliga organ omfattas alltså ändå av lagen.

Följaktligen gäller de skyldigheter som näringsidkare har enligt produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen också den som i uteslutande offentlig verksamhet tillhandahåller produkter till konsumenterna.

Många produkter som släpps ut på marknaden kan i ett senare led komma att tillhandahållas både i näringsverksamhet och offentlig verksamhet, till exempel leksaker som tillhandahålls inom såväl leksakshandeln som barnomsorgen. En sådan produkt omfattas alltid av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Därigenom åläggs bland annat tillverkare, som agerar för ändamål som rör den egna näringsverksamheten, skyldigheter enligt förordningen, oavsett om produkten senare kommer att tillhandahållas i offentlig verksamhet. En produkt som tillhandahålls inom offentlig verksamhet utan att dessförinnan ha släppts ut på marknaden omfattas däremot inte av förordningen. Det kan till exempel vara fråga om produkter som ett offentligt organ själv tillverkar utanför näringsverksamhet. Vidare kan som konkreta exempel nämnas specialbyggda barngrindar på en kommunal förskola eller specialbeställd utrustning till en rehabiliteringsavdelning på ett sjukhus. Sådana produkter ryms emellertid inom produktsäkerhetslagens bredare tillämpningsområde och kan därmed bli föremål för ingripanden.

EU-rätten hindrar inte att det också i fortsättningen finns nationella säkerhetskrav som tillämpas på produkter som tillhandahålls i offentlig verksamhet, under förutsättning att reglerna inte är utformade på sådant sätt att de är diskriminerande eller utgör förtäckta handelshinder mellan medlemsstaterna i EU. Frågan är dock om det är motiverat att även huvudmän för offentlig verksamhet som till exempel kommunala förskolor och sjukhus ska jämföras med ansvariga näringsidkare när det gäller skyldigheter enligt det allmänna produktsäkerhetsregelverket.

I förarbetena till produktsäkerhetslagen konstaterades att marknadsdomstolen inte vid något tillfälle prövat ett mål som rör åtgärder mot varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet (prop. 2003/04:121 s. 78). Behovet av att ändå ha en sådan reglering utvecklades emellertid inte närmare.

Det kan påpekas att produktsäkerhetslagen tillämpas på samtliga konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet, i den utsträckning inte speciallagstiftning är tillämplig. Konsumentprodukter som tillverkas inom sjukvårdsverksamhet omfattas, beroende på produkternas avsedda ändamål och funktion, i första hand av läkemedelslagen eller EU-förordningarna om medicintekniska produkter och den lag som kompletterar dessa förordningar. Samtidigt anger speciallagarna att också produktsäkerhetslagen gäller i fråga om läkemedel respektive medicintekniska produkter som är avsedda för eller kan antas komma att användas av konsumenterna. Beträffande medicintekniska produkter har produktsäkerhetslagen ansetts fungera som en säkerhetsventil avsedd för eventuella risker som inte täcks av säkerhetskraven i speciallagstiftningen (se propositionen Anpassningar till EU:s förordningar om medicinteknik – del 2, prop. 2020/21:172 s. 272). Likaledes är EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ett skydds nät och subsidiär i förhållande till särskilda säkerhetskrav. Det föreslås att produktsäkerhetslagen upphävs och att de flesta av hänvisningarna i speciallagstiftningen till produktsäkerhetslagen ersätts med hänvisningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen (se avsnitt 9.1 och 10.16). Eftersom EU-förordningen inte är tillämplig på humanläkemedel eller veterinärmedicinska läkemedel (artikel 2.2 a) tas läkemedelslagens hänvisningar till produktsäkerhetslagen endast bort.

Såvitt kan utläsas av publicerade rättsfall synes det fortfarande inte ha förekommit någon domstolsprövning av åtgärder mot konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet. Denna bild har bekräftats av uppgifter från förvaltningsrätterna i Falun, Göteborg, Karlstad, Linköping, Luleå, Malmö, Stockholm, Umeå och Växjö.

Vid uppkomna produktsäkerhetsfrågor torde det ofta vara mer fördelaktigt att, om möjligt, vända sig mot en kommersiell tillverkare, importör eller distributör som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, snarare än en kommun som dessutom handlar utanför näringsverksamhet. Till saken hör att EU-förordningen innebär förhållandevis långtgående skyldigheter för ekonomiska aktörer. I likhet med produktsäkerhetslagen föreskriver EU-förordningen ett allmänt säkerhetskrav. Aktörerna åläggs ansvar för att konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden är säkra och i övrigt överensstämmer med kraven i förordningen. De ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, vidta de korrigerande åtgärder som krävs och efter förfrågan lämna all nödvändig information om risker hos produkten och eventuella åtgärder som har vidtagits för att hantera dessa risker och om leveranskedjan. Vidare får kommissionen för vissa produkter kräva att aktörerna inrättar eller använder ett spårbarhetssystem. Det ska även finnas interna förfaranden för produktsäkerhet hos de ekonomiska aktörerna (se vidare avsnitt 10.4 under rubriken Skyldigheter för ekonomiska aktörer

och leverantörer av onlinemarknadsplatser). Det framstår inte som adekvat att dessa krav ska gälla generellt även för huvudmän för offentlig verksamhet. Att skyldigheterna för berörda ekonomiska aktörer fortsätter att gälla efter utsläppande på marknaden även när produkten i ett senare led tillhandahålls i offentlig verksamhet – vilket är vanligt – talar också emot ett behov av ytterligare nationella säkerhetskrav vid tillhandahållande av konsumentprodukter i offentlig verksamhet.

Sammantaget anses det inte finnas bärande skäl för att ha kvar en motsvarighet till produktsäkerhetslagens särskilda bestämmelser om säkerhetskrav för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. Det föreslås alltså att regleringen avskaffas.

13 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Den nya lagstiftningen och övriga författningsändringar ska träda i kraft den 1 augusti 2026. Samma dag ska produktsäkerhetslagen och lagen om farliga livsmedelsimitationer upphöra att gälla.

I fråga om produkter som har släppts ut på marknaden före den 13 december 2024 såsom förenliga med direktiv 2001/95/EG ska dock de upphävda lagarna fortfarande gälla.

Äldre bestämmelser ska också fortsätta att gälla för tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

Sanktionsavgifter enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska endast få beslutas för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift ska fortfarande gälla för överträdelser av lagen om måttenheter, mätningar och mätton, lagen om leksakers säkerhet, lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar, radioutrustningslagen, lagen om marin utrustning, EU:s förordning om personlig skyddsutrustning och EU:s förordning om gasanordningar som har ägt rum före ikraftträdandet av lagändringarna.

Förelägganden som har beslutats före ikraftträdandet med stöd av de upphävda lagarna ska fortfarande gälla.

Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol ska prövas enligt äldre bestämmelser.

Förelägganden om varningsinformation eller produktåterkallelser som före ikraftträdandet har beslutats i enlighet med nuvarande reglering i arbetsmiljölagen och fartygssäkerhetslagen ska fortfarande gälla. Även tillbakadraganden och återkallelser som har vidtagits med stöd av nuvarande bestämmelser i lagen om leksakers säkerhet och lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar ska fortsätta att gälla.

Utöver förelägganden enligt de nya bestämmelser som hänvisas till i konsumenttjänstlagen och konsumentköplagen ska under de förutsättningar som anges där beaktas även motsvarande förelägganden

och förbud som har meddelats med stöd av den upphävda produktsäkerhetslagen.

Skälen för förslaget: EU-förordningen om allmän produktsäkerhet trädde enligt artikel 52 första stycket i kraft den 12 juni 2023 och började tillämpas enligt artikel 52 andra stycket från och med den 13 december 2024. Lagen respektive förordningen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och övriga författningsändringar som föreslås med anledning av EU-förordningen bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Med hänsyn till den tid de olika leden i lagstiftningsprocessen kan förväntas ta bedöms att ett ikraftträdande är möjligt tidigast den 1 augusti 2026, och då bör också produktsäkerhetslagen och lagen om farliga livsmedelsimitationer upphävas. Vid samma tidpunkt bör vidare den nya regleringen om konsumenttjänsters säkerhet börja gälla. Detta är även motiverat av syftet att stärka konsumentskyddet.

I fråga om produktsäkerhet gäller under övergångsperioden i första hand EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Samtidigt torde vissa bestämmelser i produktsäkerhetslagen kunna tillämpas kompletteringsvis (se vidare avsnitt 4).

Enligt artikel 51 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får medlemsstaterna inte förhindra tillhandahållande på marknaden av produkter som omfattas av direktiv 2001/95/EG vilka uppfyller kraven i det direktivet och vilka släpptes ut på marknaden före den 13 december 2024. När det gäller dessa produkter är slutsatsen att direktivet om allmän produktsäkerhet bör gälla.

Även om det är angeläget att den nya kompletteringslagen och kompletteringsförordningen får genomslag så snabbt som möjligt bör således äldre bestämmelser, som har genomfört direktivet om allmän produktsäkerhet, fortfarande gälla för produkter som har släppts ut på marknaden före den 13 december 2024 såsom förenliga med direktivet om allmän produktsäkerhet. Att den upphävda produktsäkerhetslagen och den upphävda lagen om farliga livsmedelsimitationer ska fortsätta att gälla i detta fall bör framgå av en övergångsbestämmelse. Eftersom det följer av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet – som är direkt tillämplig i medlemsstaterna – att tillhandahållande på marknaden inte får förhindras behövs inte en uttrycklig övergångsbestämmelse om att produkterna får fortsätta att tillhandahållas.

Vidare bör äldre bestämmelser fortsätta att gälla i fråga om tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet av den nya regleringen. Det anses visserligen vara fråga om en ny tjänst vid varje tillhandahållande, varför alla tjänster som näringsidkare levererar till konsumenter efter ikraftträdandet träffas av den nya lagstiftning som föreslås i avsnitt 11.

För tydlighets skull bör det anges att förelägganden, inbegripet förbud, som har beslutats med stöd av produktsäkerhetslagen eller lagen om farliga livsmedelsimitationer även gäller efter det att de lagarna upphävs. Likaledes bör det förtydligas att förelägganden om varningsinformation eller produktåterkallelser som före ikraftträdandet har beslutats enligt den nuvarande 7 kap. 11 § arbetsmiljölagen respektive 6 kap. 12 § fartygs-säkerhetslagen ska fortsätta att gälla även efter det att ändringarna av bestämmelsen har trätt i kraft. Detsamma gäller tillbakadraganden och

återkallelser som har vidtagits med stöd av nuvarande bestämmelser i lagen om leksakers säkerhet och lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar.

Med stöd av 27 § produktsäkerhetslagen är det möjligt att förbjuda fortsatt tillhandahållande åt konsumenter av varor och tjänster samt att förelägga om säkerhetsinformation. Näringsidkares agerande i strid mot sådana förelägganden kan enligt konsumenttjänstlagen och konsumentköplagen medföra att tjänsten eller varan ska anses vara felaktig. Detsamma gäller enligt konsumentköplagen även vid varuförsäljning i strid mot ett förbud som har meddelats med stöd av 36 § produktsäkerhetslagen. Detta har i sin tur betydelse för bland annat konsumentens rätt att häva avtalet eller kräva skadestånd. Bestämmelserna i produktsäkerhetslagen ersätts av 20 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet samt 5 § första stycket 6 och 10 § lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Utöver förelägganden enligt de nya bestämmelser som enligt förslaget ska hänvisas till i konsumenttjänstlagen och konsumentköplagen bör under de förutsättningar som anges där beaktas även motsvarande förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av den upphävda produktsäkerhetslagen.

När det gäller förslagen om sanktionsavgift måste förbudet mot retroaktiv straff- och skattelagstiftning i 2 kap. 10 § regeringsformen beaktas. Förbudet mot retroaktiv skattelagstiftning anses vara analogt tillämpligt på straffliknande administrativa påföljder (se propositionen om ändring i regeringsformen, prop. 1975/76:209 s. 125). En sanktionsavgift med stöd av de föreslagna bestämmelserna bör därför få beslutas endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet, vilket bör anges i en övergångsbestämmelse till lagen med kompletterande till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet respektive lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Det föreslagna sanktionsavgiftssystemet för överträdelser av regelverken innebär att vissa överträdelser kan komma att leda till en högre sanktionsavgift än vad som är möjligt i dag. Beslut om sanktionsavgift ska alltså inte kunna meddelas med tillämpning av de nya bestämmelserna om beslutet grundas på omständigheter som har inträffat före ikraftträdandet av den nya regleringen. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift bör därmed även gälla för överträdelser av lagen om måttenheter, mätningar och mätdon, lagen om leksakers säkerhet, lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar, radioutrustningslagen, lagen om marin utrustning, EU:s förordning om personlig skyddsutrustning och EU:s förordning om gasanordningar som har ägt rum före det att lagändringarna har trätt i kraft. Detta bör framgå av övergångsbestämmelser till ändringarna i respektive sektorslag.

Promemorians förslag innebär delvis nya utgångspunkter i tillsyns- och sanktionssystemet. Med hänsyn till detta bör äldre bestämmelser gälla för mål som redan är anhängiga vid domstol.

14 Konsekvenser

14.1 Förslaget om anpassningar till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Bedömning: Förslagen innebär nya befogenheter och uppgifter för marknadskontrollmyndigheterna beträffande kontroll av att konsumentprodukter som tillhandahålls på EU:s inre marknad uppfyller gällande krav.

De merkostnader som kan uppstå för de myndigheter som får marknadskontrollansvar för produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kan finansieras inom befintliga budgetramar eller genom möjligheten till avgiftsuttag.

Som nationell kontaktpunkt och centralt samordningskontor enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll fler arbetsuppgifter. Uppgifterna bör kunna utföras inom befintliga ekonomiska ramar.

Förslaget att Konsumentverket ska ingå i nätverket för konsument-säkerhet innebär att myndigheten får nya arbetsuppgifter. Samtidigt föreslås att verket inte längre ska ha ansvar som nationell kontaktpunkt, vilket innebär en viss lättnad i arbetsbörda. Eventuella tillkommande kostnader bedöms kunna hanteras inom ramen för befintliga anslag.

Förslagen medför att Polismyndigheten och domstolarna kan få en något ökad arbetsbörda. Eventuella kostnadsökningar bedöms rymmas inom befintliga anslagsramar.

Förslagen bedöms inte medföra några ingripande ekonomiska följder eller andra nämnvärda negativa konsekvenser för företagen. De föreslagna kompletterande bestämmelserna om befogenheter och sanktioner förväntas ge effektiva och, så långt som möjligt, förutsebara konsekvenser av bristande efterlevnad för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. Därigenom skapas ett stärkt sanktionssystem vid överträdelse av produktsäkerhetsregelverket som kommer att verka avskräckande för aktörer som inte följer reglerna och på sikt gynna seriösa företag.

Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

Förslagen innebär att konsumenternas ställning stärks.

Förslagen avser framför allt kompletterande bestämmelser om befogenheter för marknadskontrollmyndigheterna och ändringar av svensk rätt som är nödvändiga för en effektiv anpassning till och korrekt tillämpning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Då förordningen är direkt gällande i medlemsstaterna bör det konstateras att konsekvenserna för samhället och de aktörer som berörs huvudsakligen är en direkt följd av den ursprungliga EU-förordningen och inte av föreslagna nationella kompletteringar. De konsekvenser som

följer av de direkt tillämpliga bestämmelserna i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet behöver således inte redovisas.

Det finns inte behov av speciella informationsinsatser.

Skälen för bedömningen

Inledning

I konsekvensutredningen beskrivs förslagets effekter för samhällets olika aktörer.

I promemorian föreslås bestämmelser som är nödvändiga för att komplettera EU-förordningen om allmän produktsäkerhet i svensk rätt och säkerställa att förordningen får avsedd effekt. De konsekvenser som uppstår för samhället och de aktörer som berörs är i huvudsak en direkt följd av den bakomliggande EU-förordningen och inte av promemorians förslag. Konsekvenserna av de direkt tillämpliga bestämmelserna i EU-förordningen beskrivs därför inte, utan konsekvensutredningen i denna del avser enbart de konsekvenser som följer av förslaget till kompletterande nationell lagstiftning. Det kan i sammanhanget tilläggas att Europeiska kommissionen har gjort en konsekvensanalys på unionsnivå av sitt förslag till EU-förordning om allmän produktsäkerhet (se följedokument till förslaget, SWD [2021] 169 och SWD [2021] 168).

Problembeskrivning och eftersträvad förändring

EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är direkt gällande och ska inte införlivas i svensk lagstiftning. För att säkerställa en korrekt tillämpning av förordningen krävs emellertid kompletterande nationella bestämmelser om ansvariga myndigheter och sanktioner. Det följer dels av artiklarna 23, 25 och 44 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet om att medlemsstaterna ska utse marknadskontrollmyndigheter, ett centralt samordningskontor och en gemensam nationell kontaktpunkt samt fastställa regler om sanktioner, dels av artikel 4.3 i fördraget om Europeiska unionen där det framgår att medlemsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att förpliktelser som följer av fördragen eller som härstammar från institutionernas handlingar uppfylls. EU-förordningen om allmän produktsäkerhet överlämnar även till medlemsstaterna att besluta om vissa kompletterande bestämmelser avseende deltagande i det europeiska nätverket om konsumentssäkerhet (artikel 30). Förslagen i promemorian avser anpassningar till EU-förordningen. Bestämmelserna innebär framför allt utökade befogenheter för att kontrollera att konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden uppfyller gällande krav och att marknadskontrollen ska samordnas. Förslagen i denna del går inte utöver vad som krävs för att uppfylla kraven i EU-förordningen och syftar till att skapa en bättre och effektivare marknadskontroll i Sverige.

Effekter om någon reglering inte kommer till stånd (nollalternativet)

Att underlåta att utse ansvariga myndigheter och inte införa befogenhets- och sanktionsbestämmelser enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet skulle innebära att Sverige inte uppfyller de krav som

följer av EU-förordningen. Det riskerar dessutom att leda till att bestämmelserna i EU-förordningen inte följs och att förordningens syfte därmed inte uppnås. Det riskerar i sin tur leda till en osund konkurrens mellan marknadens aktörer. Det kan även leda till att Europeiska kommissionen inleder ett överträdelseärende mot Sverige.

Alternativa lösningar

De bestämmelser avseende marknadskontroll som föreslås motsvarar till stor del bestämmelserna i andra lagar som kompletterar EU-förordningar som innehåller produktkrav. Utrymmet för alternativa lösningar bedöms vara begränsat. Det är dessutom ändamålsenligt att regleringen motsvarar bestämmelserna i annan lagstiftning med likartat syfte.

Alternativa lösningar aktualiseras främst i fråga om förslagen om fördelning av marknadskontrollansvaret och utseende av centralt samordningskontor, nationell kontaktpunkt och representant i nätverket för konsumentssäkerhet.

Ett alternativ till den fördelning av marknadskontrollansvaret som föreslås är att samla ansvaret till färre myndigheter. Det är en lösning som skulle innebära en ännu större utvidgning av dessa myndigheters ansvarsområden, bland annat när det gäller kontroll av att konsumentprodukter inte utgör en risk för människors hälsa och säkerhet, och förutsätter en centralisering av det svenska systemet för marknadskontrollansvar. Det har inte framkommit tillräckliga skäl för en sådan omfattande förändring.

Argument kring och tänkbara alternativ till valen av centralt samordningskontor, nationell kontaktpunkt och representant i nätverket för konsumentssäkerhet framgår av avsnitt 10.9–10.11.

I fråga om hur marknadskontrollen ska finansieras finns alternativa lösningar, såsom skattefinansiering. Skattefinansiering innebär möjligen ett administrativt enklare system men också att andra än de som orsakar kostnaden får betala för marknadskontrollmyndighetens arbete. Ett avgiftssystem som innebär att aktörer som åtgärderna riktas mot står för myndigheternas kostnader för insatserna kan uppfattas som mer rättvist, inte minst då marknadskontrollen ska vara riskbaserad. Övervägande skäl att frånga dagens systematik har inte framkommit.

Valet att införa en ny kompletteringslag och upphäva vissa författningar i stället för att ändra och göra tillägg i befintlig lagstiftning bedöms leda till bättre överblickbarhet och effektivitetsvinster vid tillämpningen.

Konsekvenser för myndigheter

Förslagen berör framför allt de myndigheter som får ansvar kopplat till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Den breda reglering som EU-förordningen om allmän produktsäkerhet innebär och det decentraliserade systemet för marknadskontroll i Sverige gör att ett flertal myndigheter föreslås få marknadskontrollansvar för produkter som omfattas av förordningen.

När det gäller produktsäkerhet med avseende på konsumentprodukter och risker är avsikten att förslaget ska innebära samma fördelning av kontrollansvaret som gäller enligt produktsäkerhetslagen och produkt-säkerhetsförordningen. Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt

denna reglering, men tillsyn enligt lagen kan även utövas av statliga myndigheter som enligt andra författningar har ansvar för tillsyn över produktsäkerhet i fråga om vissa produkter eller risker.

Myndigheter som har kontrollansvar för att produkter inte utgör en risk för människors hälsa och säkerhet får enligt förslaget marknadskontrollansvar även enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet för att produkter som omfattas av den förordningen och myndighetens ansvarsområde är säkra när de tillhandahålls på marknaden.

Förslaget syftar till att undvika att flera myndigheter har marknadskontrollansvar för samma egenskaper eller risker hos konsumentprodukten liksom att produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet faller utanför någon marknadskontrollmyndighets ansvarsområde. Med utgångspunkt från nuvarande ansvarsfördelning är det Arbetsmiljöverket, Boverket, Elsäkerhetsverket, Energimyndigheten, Folkhälsomyndigheten, Inspektionen för vård och omsorg, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Läkemedelsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Strålsäkerhetsmyndigheten, Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll (Swedac) och Transportstyrelsen som berörs. Utpekade marknadskontrollmyndigheter får dels skyldigheter enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och kompletteringsförfattningarna, inbegripet ansvar att se till att bestämmelserna i regelverket efterlevs, dels nya befogenheter. Befogenheterna krävs för att myndigheterna ska kunna kontrollera att konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden uppfyller kraven i EU-förordningen. Myndigheterna ska bland annat samordna sina åtgärder om kontrollen avser samma produkt och lämna den information till Swedac som styrelsen behöver för att kunna fullgöra sina skyldigheter som centralt samordningskontor och nationell kontaktpunkt. De föreslagna befogenheterna och samordningen bedöms kunna leda till en effektiv och ändamålsenlig marknadskontroll samt ett bra resursutnyttjande. Den ansvariga marknadskontrollmyndigheten får även ansöka om påförande av sanktionsavgift vid överträdelse av vissa bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Marknadskontrollmyndigheterna har i dagsläget förfaranden för att utreda överträdelser och föra talan om sanktionsavgifter. I och med att marknadskontrollansvaret enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet gäller i det fall myndigheten redan har ansvar för att kontrollera att produkten uppfyller produktkrav bedöms förslaget inte innebära några större konsekvenser för berörda myndigheter. Till saken hör att Konsumentverket, Elsäkerhetsverket, Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Arbetsmiljöverket, Boverket och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap sedan januari 2025 haft i uppdrag att, för produkter som omfattas av deras respektive ansvarsområde, vara behöriga marknadskontrollmyndigheter enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. För det fall merkostnader skulle uppstå för marknadskontrollmyndigheterna med anledning av förslaget bedöms dessa kunna finansieras inom befintliga ekonomiska ramar eller genom möjligheten till avgiftsuttag. Marknadskontrollavgifterna syftar till kostnadstäckning vid marknadskontrollen. Eventuella kostnader för aktuella myndigheter är alltså primärt en följd av att myndigheterna tilldelas marknadskontrollansvaret. Det beslutas av regeringen och inte

genom den föreslagna lagen. De egentliga skyldigheterna följer av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Förslaget om befogenheter bedöms i sig inte leda till några kostnader för myndigheterna.

Som både nationell kontaktpunkt och centralt samordningskontor enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får Swedac fler arbetsuppgifter. Samtidigt har styrelsen redan haft rollen som centralt samordningskontor enligt EU:s marknadskontrollförordning, och sedan januari 2025 även enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Det nya uppdraget som centralt samordningskontor överlappar i stor utsträckning styrelsens uppgifter enligt förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn. Styrelsen är dessutom nationell administratör för EU:s informations- och kommunikationssystem, ICSMS (Information and Communication System for Market Surveillance), vilket bör underlätta arbetet med Safety Gate-systemet. Givet att styrelsen får nödvändig information från ansvariga marknadskontrollmyndigheter bedöms kostnadsökningarna inte bli större än att de ryms inom ramen för befintliga anslag.

Till det anförda kommer att de föreslagna ändringarna inte bedöms påverka informationshanteringen väsentligt. Det Safety Gate-system som avses i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet används nämligen redan, och genom förordningen ska underhållet och användningen av systemet samt dataskyddet till stor del regleras på samma sätt som enligt direktivet om allmän produktsäkerhet. De kompletterande bestämmelserna bedöms inte heller medföra några betydande ändringar i marknadskontrollmyndigheternas informationshantering i fråga om de uppgifter som fås från leverantörer av onlinemarknadsplatser. Hanteringen bedöms i stor utsträckning vara jämförbar med de uppgifter som i dagsläget inhämtas från ekonomiska aktörer vid marknadskontroll och som även nu kan innehålla information om onlinegränssnitt och deras ägare.

I egenskap av representant i nätverket för konsumentssäkerhet får Konsumentverket nya arbetsuppgifter. På samma gång föreslås att verket inte längre ska ha ansvar som nationell kontaktpunkt, vilket innebär en viss lättnad i arbetsbörda. Skulle kostnadsökningar ändå uppstå bedöms de vara begränsade och kunna finansieras inom ramen för befintliga anslag.

Polismyndigheten ska i dag enligt såväl produktsäkerhetslagen som sektorsspecifika lagar lämna biträde åt tillsynsmyndigheter och marknadskontrollmyndigheter, främst för att möjliggöra tillträde till lokaler och liknande i samband med inspektioner. Visserligen har marknadskontrollmyndigheterna hittills sällan använt möjligheten att begära Polismyndighetens hjälp. Promemorians förslag att Polismyndigheten på begäran av en marknadskontrollmyndighet i vissa fall ska lämna den hjälp som behövs när marknadskontrollmyndigheten vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet vidtar åtgärder enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning bedöms därför inte medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet.

Konsekvenser för domstolar

En utpekad marknadskontrollmyndighet föreslås få besluta om marknadskontrollåtgärder och att sådana beslut och förelägganden om att EU-

förordningen om allmän produktsäkerhet, EU:s marknadskontrollförordning, lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas ska förenas med vite. Marknadskontrollmyndigheters beslut enligt lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det föreslås även att förvaltningsdomstol efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten ska pröva frågor om sanktionsavgift vid överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Till detta kommer uppgiften att pröva om förelagda viten ska dömas ut.

Det kan innebära en något ökad arbetsbörda för domstolarna, i vart fall inledningsvis innan vägledande praxis etableras på området. Samtidigt har förvaltningsdomstolarna redan i dag erfarenhet av liknande uppgifter. Bedömningarna kräver inte någon särskild sakkunskap hos domstolen som går utöver vad som ankommer på en domstol inom det allmänna domstolssystemet. Sammantaget bedöms förslagen inte påverka arbetsbelastningen hos domstolar i någon större utsträckning. Eventuella merkostnader bör därför kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Konsekvenser för företag

Skyldigheterna för de ekonomiska aktörerna och leverantörerna av onlinemarknadsplatser i fråga om konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden följer av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och inte av de kompletterande bestämmelser som föreslås. I sin konsekvensanalys av förslaget till EU-förordning om allmän produktsäkerhet anförde kommissionen att kostnaderna beräknades öka för näringsidkare inom unionen, bland annat med anledning av återkallelseförfarandet och nya skyldigheter gällande försäljning på internet. Samtidigt förväntades minskade kostnader till följd av att den förenklade standardiseringsproceduren och att regelverket på produktområdet skulle bli mer enhetligt. De totala kostnaderna för företagen i EU under det första tillämpningsåret uppskattades till 196,6 miljoner euro. Under de följande åren förväntades de återkommande kostnaderna uppgå till 177,8 miljoner euro (SWD [2021] 169).

Det är alltså fråga om skyldigheter som gäller för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser inom hela EU. Mot bakgrund av innehållet i EU-förordningen är utrymmet för olika vägval relativt begränsat. De ökade kostnader som promemorians förslag kan medföra för aktörerna avser i huvudsak de sanktioner som föreslås, om än likartade sanktionsmöjligheter finns i dagsläget. De föreslagna sanktionsavgifterna, som är direktverkande, kan innebära en större kostnad för aktören i det enskilda fallet. Samtidigt bör påpekas att föreslagna bestämmelser om sanktionsavgifter avser överträdelser av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Förordningen innebär att samma krav har gällt inom hela EU sedan den 13 december 2024 och det bör därför vara väl känt för aktörerna vilka regler som de har att förhålla sig till. I sammanhanget kan vidare noteras att kommissionen utan kostnad ska förse ekonomiska aktörer med information om förordningen och tillhandahålla praktiska riktlinjer, med särskild hänsyn till behoven hos de aktörer som räknas som små och medelstora företag, om hur skyldigheterna ska fullgöras

(artikel 17). En överträdelse beror därför sannolikt på ett medvetet val eller bristande rutiner. Förslagen har utformats så att det tydligt ska framgå vilka ageranden som kan föranleda olika ingripanden. Konsekvenserna drabbar alltså endast de som inte följer bestämmelserna och sanktionsavgift är det alternativ som kommer i sista hand i förhållande till andra metoder som marknadskontrollmyndigheten förfogar över. Det kan antas att risken att drabbas av de mer kännbara sanktionerna medför att företag får starkare incitament att följa regelverket. Detta är ägnat att motverka förekomsten av oseriösa företag. Samtidigt är bestämmelserna om sanktionsavgift utformade så att en ekonomisk aktör eller leverantör av onlinemarknadsplats inte ska drabbas oskäligt hårt.

Ett mycket stort antal företag av varierande storlek och branschtillhörighet berörs av förslagen om marknadskontrollmyndigheternas befogenheter och sanktionsmöjligheter. Det rör sig om tillverkare, tillverkares representanter, importörer, distributörer, leverantörer av distributionstjänster och andra fysiska eller juridiska personer som omfattas av skyldigheter avseende tillverkning av produkter eller tillhandahållande av dem på marknaden i enlighet med EU-förordningen om allmän produktsäkerhet samt leverantörer av förmedlingstjänster som använder onlinegränssnitt som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av produkter. Det är inte möjligt att närmare uppskatta hur många fysiska eller juridiska personer som berörs i egenskap av ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser. Å andra sidan kan noteras att de egentliga skyldigheterna följer av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och att någon utvidgning av tillämpningsområdet inte föreslås. I vilken utsträckning de nya befogenheterna kommer leda till att större medverkan av aktörerna krävs beror på hur marknadskontrollmyndigheterna väljer att utnyttja sina tilldelade befogenheter. Förslagen innebär till viss del att företag kan påföras ytterligare krav. Till exempel kan förslaget om att marknadskontrollmyndigheten under vissa omständigheter ska få besluta om åtgärder mot onlinegränssnitt ha ekonomisk påverkan. För företag som får åtkomsten till sin webbplats begränsad kan det innebära att konsumenter inte längre kan köpa företagets produkter online och att ersättning från försäljning därmed uteblir. Befogenheterna kan vidare medföra att leverantörer av informationssamhällets tjänster får något fler arbetsuppgifter. Kostnaderna för att bistå marknadskontrollmyndigheterna bör dock som regel vara begränsade. Dessutom kan en mer effektiv marknadskontroll förväntas leda till rättvisare konkurrens på marknaden.

Några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora och små företag bedöms förslagen inte ha. Visserligen kan större företag ha lättare att hantera vissa kostnader än små företag. Att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid utövandet av befogenheterna är en garant för att ingen enskild aktör drabbas orimligt hårt av en marknadskontrollmyndighets åtgärder.

Företagens skyldigheter när det gäller personuppgifter följer redan av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och EU:s dataskyddsförordning, och är alltså inte en konsekvens av nu aktuella förslag.

Förslaget att avskaffa samtliga allmänna bestämmelser om produktsäkerhet på konsumentområdet som går utöver EU-förordningen om allmän produktsäkerhet syftar bland annat till att begränsa administrativa

och ekonomiska bördor för företagen. Att regelverket på produkt-säkerhetsområdet blir mer enhetligt förväntas minska kostnaderna.

Sammantaget kan förslagen inte antas medföra några ingripande ekonomiska följder eller andra negativa konsekvenser för företagen.

Konsekvenser för andra enskilda och den inre marknaden

Målen med EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är att förbättra den inre marknads funktion och samtidigt säkerställa en hög konsumentskyddsnivå. Bedömningen är att förordningen bland annat kommer att leda till ökad säkerhet hos konsumentprodukter som tillhandahålls på marknaden. Därmed bör skador på konsumenter, och därmed sammanhängande kostnader, minska. Förslagen i denna promemoria bidrar till att de positiva effekter som förväntas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet uppnås ur ett svenskt perspektiv genom att sannolikheten ökar för att kraven i förordningen följs. En modernisering och ett bättre upprätthållande av den enhetliga regleringen inom EU, vilket reglerna syftar till, bör på sikt kunna leda till förbättrad medvetenhet bland konsumenter och bättre konkurrens på konsumentmarknaden. I sammanhanget torde särskilt förslaget om sanktionsavgift leda till ett stärkt konsumentskydd. Sammantaget innebär förslagen att konsumenternas ställning stärks.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Även offentliga organ som i näringsverksamhet tillhandahåller produkter till konsumenter omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. De konsekvenser för företag som har beskrivits ovan kan således också gälla för en kommun i egenskap av ekonomisk aktör. Skyldigheterna följer visserligen av EU-förordningen och inte av promemorians förslag. Kommuner som tillhandahåller konsumentprodukter i offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet faller däremot utanför förordningens tillämpningsområde. Dessa omfattas för närvarande av produktsäkerhetslagen, men denna reglering föreslås tas bort.

Kommuner utför vissa uppgifter på lokal nivå som innebär marknadskontroll. Det är emellertid inte kommunerna, utan de statliga marknadskontrollmyndigheterna, som har det övergripande och yttersta ansvaret för marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Marknadskontrollmyndigheternas formella ansvar för marknadskontrollen omfattar alltså även den kommunala nivån. Befintliga skyldigheter för kommunala myndigheter att rapportera vissa uppgifter om sin marknadskontrollverksamhet och farliga produkter till marknadskontrollmyndigheterna har ansetts innebära en proportionerlig inskränkning av den kommunala självstyrelsen (se prop. 2021/22:238 s. 214–215 och Kompletterande promemoria till betänkandet Enhetlig och effektiv marknadskontroll [SOU 2020:49] – förslag till förordningsändringar del 2 s. 173–178 och 234–237). Länsstyrelserna har ett motsvarande ansvar. De nu föreslagna kompletterande bestämmelserna kan emellertid inte sägas ha annat än möjligen en mindre indirekt påverkan på kommunernas samarbete med

marknadskontrollmyndigheterna vid marknadskontrollen. Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

När det gäller kostnader eller intäkter för kommuner gör promemorian bedömningen att förslagen inte kommer att ha några nämnvärda konsekvenser. Några negativa konsekvenser av förslagen för regionerna förutses inte.

Övriga konsekvenser

Osäkra produkter kan inte bara orsaka konsumenter skador utan även medföra ökade kostnader för samhället, till exempel inom hälso- och sjukvården. En effektiv tillämpning av regelverket kommer leda till att produktsäkerheten ökar och att personskadorna minskar, vilket i sin tur leder till vinster för samhällsekonomin i stort. Förebyggande av olyckor kan spara resurser bland annat genom minskat vårdbehov.

Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

Förslaget innehåller de bestämmelser som bedöms krävas för att säkerställa att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet följs samt de bestämmelser som medlemsstaterna ska besluta om enligt förordningen. Förslaget bedöms överensstämma med de skyldigheter som följer av Sveriges medlemskap i EU.

Det kan finnas behov av att anmäla den föreslagna bestämmelsen i 6 kap. 9 § tredje stycket läkemedelslagen till Europeiska kommissionen.

Tidpunkten för ikraftträdande

Det är angeläget att de föreslagna anpassningarna till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet träder i kraft så snabbt som möjligt – det vill säga den 1 augusti 2026 – eftersom förordningen, som ersätter direktivet om allmän produktsäkerhet, började tillämpas redan den 13 december 2024.

Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser

Vad gäller marknadskontrollmyndigheterna ingår dessa i marknadskontrollrådet som framför allt fungerar som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Marknadskontrollrådet har bland annat till uppgift att fungera som ett samordningsorgan i frågor om marknadskontroll och ansvara för spridning av allmän information om marknadskontroll (se 7 § förordningen om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn). Det bör således i detta sammanhang informeras om den nya produktsäkerhetsregleringen.

I fråga om ekonomiska aktörer och leverantörer av online-marknadsplatser innebär den föreslagna tilldelningen av befogenheter till marknadskontrollmyndigheterna inte några direkta skyldigheter för företagen eller kommunerna. Detta talar emot att speciella informationsinsatser behövs.

Att informera om gällande regelverk är en del av marknadskontrollansvaret.

Sammantaget bedöms det inte finnas behov av särskilda informationsinsatser med anledning av de föreslagna kompletterande bestämmelserna, utöver vad som normalt krävs vid regeländringar.

Hur och när kan konsekvenserna av förslaget kan utvärderas

En utvärdering av förslagets konsekvenser kan framför allt vara motiverad i fråga om tilldelningen av ansvar som centralt samordningskontor och nationell kontaktpunkt samt utseendet av representant i nätverket för konsumentssäkerhet. Det kan aktualiseras när resultat och berörda myndigheters faktiska resursåtgång blivit kända. Det kan även finnas behov av att utvärdera effekten av det föreslagna sanktionssystemet.

14.2 Förslaget om en ny lag om konsumenttjänsters säkerhet

Bedömning: Den föreslagna lagstiftningen bedöms få positiva konsekvenser för konsumentkollektivet och för näringslivet i stort genom att möjligheten att förebygga, utreda och beivra överträdelser på tjänstesäkerhetsområdet förbättras. Konsumentssäkerheten stärks genom de utvidgade kraven på skadeförebyggande säkerhetsarbete.

Förslagen innebär vissa nya befogenheter och uppgifter för tillsynsmyndigheterna beträffande tillsyn av att konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet uppfyller de säkerhetskrav som ställs. De merkostnader som kan uppstå för myndigheter med tillsynsansvar för tjänster som omfattas av den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet bedöms bli så begränsade att de kan finansieras inom befintliga anslagsramar.

Förslagen medför att Polismyndigheten och domstolarna kan få en något ökad arbetsbörda. Eventuella kostnadsökningar bedöms rymmas inom befintliga anslagsramar.

Den föreslagna skyldigheten att granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker hos tjänster kan antas medföra kostnader för näringsidkarna. Vidare kan förslaget om inspektionsrätt innebära ett ökat integritetsintrång för en del näringsidkare. Kostnadskrävande åtgärder som stärker tjänstesäkerheten bör samtidigt leda till nytta genom en förbättrad kvalitetssäkring. Det skapas även ett skärpt sanktionssystem som kommer att verka avskräckande för näringsidkare som inte följer reglerna och på sikt gynna seriösa företag.

Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

Det finns inte behov av särskilda informationsinsatser utöver vad som normalt krävs vid regeländringar.

Skälen för bedömningen

Problembeskrivning och eftersträvd förändring

Nationella lagstiftningsåtgärder i fråga om säkerhetskrav för konsumenttjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet krävs inte av EU-rätten.

Samtidigt finns inget hinder för Sverige att lagstifta på området, så länge regleringen inte är diskriminerande eller hindrar den fria rörligheten för tjänster inom EU. Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen innehåller redan sådana bestämmelser. Förslaget i denna delar syftar närmast till att skapa en ur konsumentperspektiv mer ändamålsenlig reglering. Produktsäkerhetslagen föreslås upphävas då en stor del av lagens bestämmelser ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Det finns också behov av en modernisering av konsumentskyddet vid tillhandahållande av tjänster. Ett mer anpassat regelverk torde kunna bidra till fler säkra tjänster och därmed färre personskador. Införandet av den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet förväntas medföra ökad tydlighet och förbättrad säkerhet på området.

Alternativa lösningar

Att inte föreskriva allmänna bestämmelser om säkerhet hos tjänster som tillhandahålls konsumenterna i näringsverksamhet skulle innebära en påtaglig försämring av konsumentskyddet på tjänsteområdet.

Ett alternativ till att införa den nya lagen är att låta produktsäkerhetslagens bestämmelser om tjänster kvarstå. Dessa är emellertid inte tillräckligt anpassade till aktuella förhållanden och ger inte ett lika starkt konsumentskydd som den nya lagen. En sådan lösning hade dessutom inneburit en sämre överblickbarhet och krävt ändring av produktsäkerhetslagens rubrik.

Ett alternativ till den fördelning av tillsynsansvaret som föreslås är att föreskriva att ansvarig myndighet ska utöva tillsyn över både en tjänst och tillämpliga produkter som används inom ramen för tjänsten. Det är en lösning som kan innebära en utvidgning av dessa myndigheters ansvarsområden och förutsätta en centralisering av det svenska systemet för tillsynsansvar. Detta alternativ avviker alltså, till skillnad från den föreslagna lösningen, från dagens system. Alternativet skulle kunna effektivisera tillsynsarbetet i viss mån, men samtidigt torde effektiviteten minska i de fall tillsynsmyndigheten saknar tillräcklig kompetens när det gäller kontroll av berörda produkter. Kontroll av produktsäkerhet respektive tjänstesäkerhet vilar på delvis olika rättsliga grunder och kan kräva skilda former av sakkunskap och tillsynsmetodik. Till saken hör att det inte föreslås några förändringar i gränsdragningen mellan myndigheters ansvar för kontrollen av produkter. Sammantaget har det inte framkommit tillräckliga skäl för att gå vidare med alternativet, utan det får för närvarande anses mer ändamålsenligt att i stället fokusera på att säkerställa goda förutsättningar för ett effektivt samarbete mellan myndigheterna (se avsnitt 11.4.4 och 11.5).

Konsekvenser för myndigheter

Såvitt avser myndigheter berör förslagen främst tillsynsmyndigheterna. Avsikten är att förslaget om tillsyn ska innebära samma fördelning av tillsynsansvaret som gäller enligt produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen. Konsumentverket är tillsynsmyndighet enligt denna reglering, men tillsyn enligt lagen kan även utövas av statliga

myndigheter som enligt andra författningar har ansvar för tillsyn över säkerhet i fråga om vissa tjänster eller risker.

Förslaget syftar till att möjliggöra en effektiv tillsyn och undvika att flera myndigheter har tillsynsansvar för samma egenskaper eller risker hos konsumenttjänster liksom att tjänster som omfattas av lagen om konsumenttjänsters säkerhet faller utanför någon tillsynsmyndighets ansvarsområde. Utpekade tillsynsmyndigheter föreslås få vissa nya befogenheter och skyldigheter, inbegripet ansvar att se till att bestämmelserna i regelverket efterlevs. Merparten av uppgifterna är emellertid desamma som i dag. Tillsynsbefogenheterna krävs för att myndigheterna ska kunna kontrollera att tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet uppfyller kraven i lagen. Befogenheten att få tillträde till utrymmen där näringsidkare tillhandahåller konsumenttjänster är ny. Myndigheterna ska också samarbeta med varandra om det behövs för tillsynen. Den ansvariga tillsynsmyndigheten får även ansöka om påförande av sanktionsavgift vid överträdelse av vissa bestämmelser i lagen. Tillsynsmyndigheterna har i dagsläget förfaranden för att utreda överträdelser och föra talan om sanktionsavgifter. I och med att tillsynsansvaret enligt regleringen gäller i det fall myndigheten redan har ansvar för att kontrollera att tjänsten uppfyller säkerhetskrav bedöms förslaget inte innebära några större konsekvenser för berörda myndigheter. Som en följd av den nya lagstiftningen kan tillsynsmyndigheterna behöva initialt utbilda sina medarbetare och uppdatera sin vägledning och information till konsumenter och näringsidkare. Några större ändringar av arbetsformerna bör det inte bli fråga om. Bestämmelserna om konsumenttjänsters säkerhet bedöms inte föranleda betydande förändringar i informationshanteringen hos myndigheterna. För det fall merkostnader skulle uppstå för tillsynsmyndigheterna med anledning av förslagen bör dessa kunna finansieras inom befintliga ekonomiska ramar. Eventuella kostnader för aktuella myndigheter är alltså primärt en följd av tillsynsansvaret. Det beslutas av regeringen och inte genom den föreslagna lagen. Förslaget om befogenheter bedöms i sig inte leda till några kostnader för myndigheterna. I stället bör bland annat förslaget att ta bort undantaget för inspektion i bostäder leda till en effektivare tillsyn. Med beaktande av de nya skyldigheter som föreslås för näringsidkare kan tillsynen också komma att få en mer preventiv inriktning. Tillsynen underlättas av att näringsidkarna blir skyldiga att i större utsträckning vidta åtgärder för att förebygga skadefall. Bedömningen av vilken tillsyn som behövs i respektive fall får göras utifrån de risker som varje tjänst för med sig, vilken spridning tjänsten har och vilka konsumentgrupper som kan förväntas komma i kontakt med tjänsten. Metoderna för tillsyn varierar således också mellan olika områden. De begränsade resurser som kan behöva tas i anspråk för att utveckla nya rutiner och liknande kan antas vägas upp av de fördelar ur effektivitetssynpunkt som den nya regleringen bör medföra för tillsynsverksamheten.

Polismyndigheten ska i dag enligt såväl produktsäkerhetslagen som sektorsspecifika lagar lämna det biträde åt tillsyns- och marknadskontrollmyndigheter som behövs vid kontrollen. Det kan inte uteslutas att behovet av biträde av Polismyndigheten kommer att öka något med anledning av förslaget att ta bort undantaget för inspektion i bostäder. Samtidigt kan konstateras att möjligheten att begära polishjälp sällan har använts av

marknadskontrollmyndigheterna. Promemorians förslag att Polismyndigheten på begäran av en tillsynsmyndighet i vissa fall ska lämna den hjälp som behövs när tillsynsmyndigheten vidtar tillsynsåtgärder enligt lagen om konsumenttjänsters säkerhet bedöms sammantaget inte medföra några nämnvärda ekonomiska konsekvenser för Polismyndighetens verksamhet.

Konsekvenser för domstolar

En tillsynsmyndighet föreslås få besluta om tillsynsåtgärder och att sådana beslut och förelägganden om att lagen om konsumenttjänsters säkerhet och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas ska förenas med vite. Tillsynsmyndigheters beslut enligt lagen ska kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Det föreslås även att förvaltningsdomstol efter ansökan av tillsynsmyndigheten ska pröva frågor om sanktionsavgift vid överträdelse av lagen. Till detta kommer uppgiften att pröva om förelagda viten ska dömas ut.

Det kan innebära en något ökad arbetsbörda för domstolarna. Samtidigt har förvaltningsdomstolarna redan i dag erfarenhet av liknande uppgifter. Bedömningarna kräver inte någon särskild sakkunskap hos domstolen som går utöver vad som ankommer på en domstol inom det allmänna domstolssystemet. Antalet mål och ärenden i domstolarna bör inte påverkas i någon större utsträckning. Sammantaget bör eventuella merkostnader kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Konsekvenser för företag

Näringsidkare som tillhandahåller konsumenttjänster åläggs enligt promemorians förslag skyldigheter vilka till stor del motsvarar de krav som gäller enligt produktsäkerhetslagen. Den stora majoriteten av näringsidkarna är företag. Genom förslagen ändras inte den grundläggande utgångspunkten att näringsidkare bara får tillhandahålla säkra tjänster. Liksom hittills är det i första hand näringsidkarna själva som ska ansvara för att tjänsterna är säkra. I likhet med produktsäkerhetslagen föreskriver den föreslagna lagen, utöver det allmänna säkerhetskravet, skyldigheter att bedöma de risker som hänför sig till tjänsten, att informera konsumenter om riskerna, att samarbeta med andra näringsidkare och tillsynsmyndigheter och att underrätta tillsynsmyndigheten om en farlig tjänst. Förslaget om korrigerande åtgärder innebär främst en terminologisk anpassning och inte någon helt ny skyldighet. Många av de skyldigheter för näringsidkare som förslaget innehåller följer alltså redan av produktsäkerhetslagen. Skyldigheten att i skadeförebyggande syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker hos tillhandahållna tjänster är dock en nyhet i sammanhanget. Sådana krav följer i allmänhet inte heller av speciallagstiftningen, och bestämmelserna kommer alltså att gälla beträffande en stor mängd tjänster.

Den nya skyldigheten att hantera klagomål för att få kännedom om skaderisker hos tjänster som tillhandahålls eller har tillhandahållits kan antas medföra kostnader för näringsidkarna. Samtidigt har näringsidkare redan långvarig erfarenhet av motsvarande uppgift i fråga om klagomål som rör skaderisker hos tillhandahållna produkter. Med anledning av förslaget om klagomålsregister utvidgas företagets skyldigheter något när

det gäller hantering av personuppgifter. Kostnadernas storlek beror på redan utarbetade rutiner och vilken nivå säkerhetsarbetet befinner sig i dag. På samma gång innebär dessa åtgärder en kvalitetshöjning av verksamheten och näringsidkares säkerhetsarbete.

Sammanfattningsvis kan de flesta skyldigheter som följer av förslaget redan antas utgöra en del av säkerhetsarbetet hos företag. Förslaget i denna del påverkar i första hand nivån på det förebyggande säkerhetsarbetet hos företagen.

Förslaget om inspektionsrätt kan innebära ett ökat integritetsintrång för näringsidkare. Det kan visserligen noteras att inspektioner i bostäder även har genomförts vid tillsyn enligt produktsäkerhetslagen, om än med näringsidkares medgivande.

Kostnadskrävande åtgärder som stärker säkerheten hos tjänster bör samtidigt leda till nytta för företagen genom en förbättrad kvalitetssäkring. Dessutom kan tänkas att vissa merkostnader slutligen hamnar på de som köper tjänsterna.

Förslaget om sanktioner liknar dagens sanktionssystem. De föreslagna sanktionsavgifterna, som är direktverkande, kan emellertid innebära en större kostnad för företag i enskilda fall. Förslaget har utformats så att det tydligt ska framgå vilka ageranden som kan föranleda olika ingripanden. Konsekvenserna drabbar alltså endast de som inte följer bestämmelserna, och sanktionsavgift är det alternativ som kommer i sista hand i förhållande till andra metoder som tillsynsmyndigheten förfogar över. Det kan antas att risken att drabbas av de mer kännbara sanktionerna medför att näringsidkare får starkare incitament att följa regelverket. Detta är ägnat att motverka förekomsten av oseriösa företag. Samtidigt är bestämmelserna om sanktionsavgift utformade så att en näringsidkare inte ska drabbas oskäligt hårt.

I vilken utsträckning de nya befogenheterna kommer att innebära krav på större medverkan av näringsidkarna beror på hur tillsynsmyndigheterna väljer att utnyttja sina tilldelade befogenheter. Kostnaderna för att bistå tillsynsmyndigheterna bör dock som regel vara begränsade. Därtill kan en mer effektiv tillsyn förväntas leda till rättvisare konkurrens på marknaden. Några särskilda effekter på förhållandena mellan stora, medelstora och små företag bedöms förslagen inte ha. Visserligen kan större företag ha lättare att hantera vissa kostnader än små företag. Att proportionalitetsprincipen ska beaktas vid utövandet av befogenheterna är en garant för att ingen enskild aktör drabbas orimligt hårt av en tillsynsmyndighets åtgärder.

Vid utformningen av förslagen har avsikten varit att beakta att alltför långtgående skyldigheter skulle kunna innebära en konkurrensnackdel för de svenska företagen.

Ett outvecklat regelverk och bristande tillsyn gynnar näringsidkare med begränsat säkerhetsarbete framför näringsidkare som prioriterar denna fråga. Att den nya regleringen bidrar till att motverka illojal konkurrens bör gagna de allra flesta företagen.

Ett mycket stort antal företag av varierande storlek och branschtillhörighet berörs av förslagen. Det är inte möjligt att närmare uppskatta hur många fysiska eller juridiska personer som berörs i egenskap av näringsidkare. Samtidigt är det, jämfört med dagens ordning, inte fråga om någon utvidgning av den kretsen eller tillämpningsområdet i övrigt.

Statistiska centralbyråns företagsregister innehåller 1 785 938 företag, varav 99,7 % är privatägda. Grovt uppskattat driver uppemot 200 000 företag verksamheter som typiskt sett skulle kunna inbegripa tillhandahållande av tjänster till konsumenter.⁶ Dock torde flera av dessa företag uteslutande tillhandahålla tjänster till andra än privatpersoner. Merparten är tjänsteleverantörerna är mindre företag.

Förslaget att upphäva produktsäkerhetslagen och införa en ny lag särskilt anpassad för tjänster som tillhandahålls konsumenter i näringsverksamhet syftar bland annat till att underlätta tillämpningen för berörda näringsidkare.

Konsekvenser för kommuner och regioner

Kommunerna tillhandahåller ett flertal olika konsumenttjänster. I linje med produktsäkerhetslagen omfattar den föreslagna lagen om konsumenttjänsters säkerhet även sådana tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet bedriven av offentliga organ. Därmed berörs kommunerna av förslagen, till exempel när de som näringsidkare tillhandahåller bad- och idrottsanläggningar. Tillämpningsområdet föreslås inte avvika från vad som gäller i dag. Konsekvenser som har beskrivits i det närmast föregående delavsnittet kan således även göra sig gällande för kommuner.

Även om kommuner utför uppgifter på lokal nivå som har betydelse för konsumenttjänsters säkerhet är det inte kommunerna, utan de statliga tillsynsmyndigheterna, som har det övergripande och yttersta ansvaret för tillsyn av tjänstesäkerheten. Tillsynsmyndigheternas formella ansvar för tillsynen omfattar alltså även den kommunala nivån.

När det gäller kostnader eller intäkter för kommuner gör promemorian bedömningen att förslagen inte kommer att ha några större konsekvenser. Förslagen bedöms inte inskränka den kommunala självstyrelsen.

Några negativa konsekvenser av förslagen för regionerna förutses inte.

Konsekvenser för konsumenter och andra som direkt berörs av tjänsten

Ett centralt syfte med den nya lagen om konsumenttjänsters säkerhet är att stärka konsumentskyddet. Säkerheten hos tjänster som i närings-

⁶ Beräkning av antal företag i SCB:s företagsregister (2025-10-27) utifrån följande branscher (SNI-koder): Elinstallationsfirmor (43.210), Rörfirmor (43.221), Ventilationsfirmor (43.222), Kyl- och frysinstallationsfirmor (43.223), Övriga VVS-firmor (43.229), Andra bygginstallationsfirmor (43.290), Firmor för puts-, fasad- och stuckatörsarbeten (43.310), Firmor för byggnadssnickeriarbeten (43.320), Golv- och väggbeläggningsfirmor (43.330), Målerier (43.341), Andra firmor för slutbehandling av byggnader (43.390), Diverse övriga specialiserade bygg- och anläggningsentreprenörer (43.999), Bilserviceverkstäder, ej specialiserade (45.201), Bilplåt- och billackeringsverkstäder; bilglasmästerier (45.202), Verkstäder för service av elsystem till motorfordon (45.203), Däckserviceverkstäder (45.204), Handel med och service av motorcyklar inklusive reservdelar och tillbehör (45.400), Uthyrare av fritids- och sportutrustning (77.210), Skidsportanläggningar (93.111), Sportklubbar och idrottsföreningar (93.120), Gymanläggningar (93.130), Övriga fritids- och nöjesanläggningar (93.290), Reparationsverkstäder för datorer och kringutrustning (95.110), Reparationsverkstäder för kommunikationsutrustning (95.120), Reparationsverkstäder för hushållsapparater samt utrustning för hem och trädgård (95.220), Reparationsverkstäder för andra hushållsartiklar och personliga artiklar (95.290), Reparationsverkstäder för ur och guldsmedsvaror (95.250), Möbeltapetsrare m.m. (95.240), Skomakerier, klackbarer m.m. (95.230), Konsumenttvätterier (96.012), Frisör-salonger (96.021), Skönhetssalonger (96.022), Inrättningar för kroppsvård (96.040) och Övriga konsumenttjänstföretag (96.090).

verksamhet tillhandahålls konsumenter förväntas öka generellt med anledning av förslagen. Näringsidkare får något fler skyldigheter än tidigare, med ökad betoning på åtgärder som syftar till att i ett förhållandevis tidigt skede identifiera skaderisker och förebygga personskador. Näringsidkarnas egenkontroll förväntas bli mer systematisk, vilket bör förbättra säkerheten för konsumenterna och andra som direkt berörs av tjänsterna. Dessutom utvidgas tillsynsmyndigheternas befogenheter. Det bör effektivisera tillsynsarbetet. I sammanhanget torde särskilt förslagen om inspektionsrätt och sanktionsavgift leda till en högre konsumentskyddsnivå. Således bör skador på konsumenter, och därmed sammanhängande kostnader, minska.

Övriga konsekvenser

Osäkra tjänster kan inte bara orsaka konsumenter skador utan även medföra ökade kostnader för samhället, till exempel inom hälso- och sjukvården. En effektiv tillämpning av den nya lagstiftningen bör leda till att säkerheten hos tjänster ökar och att personskadorna minskar, vilket i sin tur leder till vinster för samhällsekonomin i stort. Förebyggande av olyckor kan spara resurser bland annat genom minskat vårdbehov.

Bedömning av om förslaget överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av anslutningen till EU

Promemorians förslag bedöms inte strida mot EU-rätten då lagstiftning om konsumenttjänsters säkerhet primärt är en nationell angelägenhet och förslagen framstår som förenliga med EUF-fördragets syfte att uppnå en hög konsumentskyddsnivå. Förslagen bedöms också vara förenliga med Europakonventionen.

Tidpunkten för ikraftträdande

Det är angeläget att de föreslagna bestämmelserna träder i kraft så snabbt som möjligt – det vill säga den 1 augusti 2026 – dels eftersom de syftar till att stärka konsumentskyddet, dels då produktsäkerhetslagen föreslås upphävas detta datum med anledning av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och kompletteringslagen.

Bedömning av om det finns behov av speciella informationsinsatser

De myndigheter som ska vara tillsynsmyndigheterna ingår i marknadskontrollrådet i egenskap av marknadskontrollmyndigheter. Marknadskontrollrådet fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan myndigheter. Förslagen innebär en viss utvidgning av tillsynsbefogenheterna. Även om de föreslagna bestämmelserna formellt inte avser marknadskontroll bör information om det nya regelverket spridas genom marknadskontrollrådet, inte minst då marknadskontrollmyndigheterna kan behöva förhålla sig till tjänster som tillhandahålls i samband med tillhandahållande av produkter.

Eftersom näringsidkarna får vissa nya skyldigheter finns behov av information till dem om lagstiftningen. Att informera om gällande regelverk är en del av tillsynsansvaret. Information om reglerna skulle till exempel kunna göras tillgänglig på tillsynsmyndigheternas webbplatser.

Sammantaget bedöms de föreslagna bestämmelserna inte medföra behov av några särskilda informationsinsatser för berörda utöver vad som normalt krävs vid regeländringar.

Hur och när kan konsekvenserna av förslaget utvärderas

En utvärdering av förslagets konsekvenser kan framför allt vara motiverad i fråga om de nya skyldigheterna och tillsynsbefogenheterna. Det kan aktualiseras när resultat och berörda näringsidkares och tillsynsmyndigheters faktiska resursåtgång blivit kända. Det kan även finnas behov av att utvärdera effekten av det föreslagna sanktionssystemet.

14.3 Förslaget att avskaffa säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet

Bedömning: Förslaget bedöms inte få några nämnvärda konsekvenser för varken offentliga organ eller enskilda.

Skälen för bedömningen: Promemorian föreslår att produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen upphävs. Slutsatsen dras att det inte är motiverat att ha kvar någon motsvarighet till produktsäkerhetslagens särskilda bestämmelser om säkerhetskrav för konsumentprodukter som tillhandahålls i offentlig verksamhet som inte också är att anse som näringsverksamhet. Därmed minskar också övervakande myndigheters författningsreglerade tillsynsuppgifter. En fråga är om detta skulle kunna leda till att offentliga organ underkastas färre kontroller och att konsumentens säkerheten därmed riskerar att kompromissas. Med beaktande av den funktion som EU-förordningen om allmän produktsäkerhet fyller, andra tillämpliga regleringar och förhållandet att åtgärder enligt produktsäkerhetslagen mot produkter som tillhandahålls utanför näringsverksamhet aldrig varit föremål för domstolsprövning, bedöms förslaget inte få några nämnvärda konsekvenser för vare sig offentliga organ eller enskilda.

15 Författningskommentar

15.1 Förslaget till lag med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet

Inledande bestämmelser

1 § Denna lag kompletterar Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EU-förordningen om allmän produktsäkerhet). Förordningen innehåller krav som ska vara uppfyllda för att produkter ska få tillhandahållas på marknaden.

Paragrafen anger det övergripande syftet med lagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

I *första meningen* finns en upplysning om att lagen innehåller bestämmelser som kompletterar EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Det innebär att lagen inte kan tillämpas fristående från förordningen.

Upplysningsvis anges i *andra meningen* att förordningen innehåller krav som måste vara uppfyllda för att produkter ska få tillhandahållas inom EU. Med produkter avses konsumentprodukter, se artiklarna 1.2 och 3.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

2 § Ord och uttryck i denna lag har samma betydelse som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om betydelsen av ord och uttryck i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

I bestämmelsen klargörs att ord och uttryck i lagen ska förstås på samma sätt som i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Bestämmelser om marknadskontroll

3 § I denna lag finns bestämmelser om marknadskontroll av att produkter överensstämmer med kraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Bestämmelser om marknadskontroll finns även i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011.

Paragrafen innehåller upplysningar om marknadskontrollbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

Av *första stycket* framgår att det i lagen finns bestämmelser om marknadskontroll av att produkter överensstämmer med kraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Marknadskontrollen avser således produkter som omfattas av den förordningen.

Andra stycket upplyser om att bestämmelser om marknadskontroll även finns i EU:s marknadskontrollförordning.

Hänvisningarna till EU-förordningarna är dynamiska och avser alltså respektive förordning i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Marknadskontrollmyndigheter

4 § Den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet när det gäller produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Paragrafen innehåller en upplysning om tilldelning av ansvar för marknadskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

I bestämmelsen upplyses om att den myndighet som regeringen bestämmer är marknadskontrollmyndighet när det gäller produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Regeringen kan bestämma att flera myndigheter ska ges sådant ansvar. Vad en marknadskontrollmyndighet är framgår av artikel 3.24.

Marknadskontrollmyndighetens befogenheter

5 § Vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får marknadskontrollmyndigheten enligt förordning (EU) 2019/1020

1. kräva att ekonomiska aktörer ska tillhandahålla handlingar, specifikationer, data eller uppgifter (artikel 14.4 a–14.4 c),
2. utföra oanmälda inspektioner på plats och fysiska kontroller av produkter (artikel 14.4 d),
3. kräva tillträde till lokaler, mark eller transportmedel (artikel 14.4 e),
4. inleda undersökningar på eget initiativ (artikel 14.4 f),
5. kräva att ekonomiska aktörer ska vidta lämpliga åtgärder för att få en bristande överensstämmelse att upphöra eller att eliminera en risk (artikel 14.4 g),
6. själv vidta åtgärder (artikel 14.4 h),
7. införskaffa, inspektera och demontera varuprover (artikel 14.4 j), och
8. kräva att innehåll på ett onlinegränssnitt ska avlägsnas, att en varning ska visas eller att åtkomsten ska begränsas (artikel 14.4 k).

Marknadskontrollmyndigheten får införskaffa ett varuprov under dold identitet enligt artikel 14.4 j i förordning (EU) 2019/1020 endast om det är nödvändigt för att syftet med kontrollen ska uppnås. Myndigheten ska underrätta den ekonomiska aktören om att införskaffandet har skett under dold identitet, så snart det går utan att syftet med åtgärden går förlorat.

Paragrafen reglerar vilka befogenheter marknadskontrollmyndigheten har enligt EU:s marknadskontrollförordning vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Överväganden finns i avsnitt 10.1.

Regleringen motsvarar de befogenhetsbestämmelser som med anledning av EU:s marknadskontrollförordning införts inom olika sektorer som omfattas av harmoniserade produktkrav. Beträffande den närmare innebörden av befogenheterna hänvisas till författningskommentaren i prop. 2021/21:238 (se till exempel s. 219–223).

Hänvisningen till EU-förordningarna är dynamiska och avser alltså respektive förordning i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

6 § Om en farlig produkt har identifierats får marknadskontrollmyndigheten enligt artikel 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att tillverkaren lämnar information om andra produkter som är utsatta för samma risk.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om marknadskontrollmyndighetens möjlighet enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att kräva information från tillverkaren om andra produkter än den produkt som identifierats som farlig. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Artikel 23.3 omfattar befogenhet att, om en farlig produkt har identifierats, begära att tillverkare lämnar information om andra produkter som tillverkats enligt samma förfarande och som innehåller samma komponenter eller ingår i samma tillverknings-sats, som är utsatta för samma risk. Marknadskontrollmyndigheten får således kräva att tillverkaren anger vilka andra relaterade produkter som berörs av risken. I artikel 3.3 definieras en farlig produkt som en produkt som inte är säker. En säker produkt är en produkt som vid normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden, inbegripet den faktiska användningstiden, inte medför någon risk eller endast en minimal risk som är förenlig med produktens användning och som anses godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå för konsumenters hälsa och säkerhet (artikel 3.2). En tillverkare är enligt definitionen i artikel 3.8 en fysisk eller juridisk person som tillverkar en produkt eller som låter utforma eller tillverka en produkt och saluför den produkten i eget namn eller under eget varumärke. Tillverkaren är en ekonomisk aktör (artikel 3.13). Artikel 3.4 innehåller en definition av begreppet risk.

Det är fråga om en kompletterande befogenhet som är tillämplig för produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

När en marknadskontrollmyndighet utövar befogenheten sker det normalt genom att myndigheten fattar beslut i formen av ett föreläggande riktat mot tillverkaren.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7 § När det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt får marknadskontrollmyndigheten enligt artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning.

Paragrafen reglerar marknadskontrollmyndighetens befogenheter att kräva åtgärder av leverantörer av onlinemarknadsplatser mot onlinegränssnitt. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Genom bestämmelsen tilldelas marknadskontrollmyndigheten nödvändiga befogenheter enligt artikel 22.4 första stycket första meningen i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att, när det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, utfärda ett föreläggande med krav på att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning. I skäl 53 anges att det är nödvändigt att leverantörerna av onlinemarknadsplatser snarast efterlever sådana föreläggen. Föreläggen ska enligt artikel 22.4 första stycket andra meningen utfärdas i enlighet med de minimivillkor som anges i artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster. Av den sistnämnda regleringen följer att medlemsstaterna ska säkerställa att

ett föreläggande om att agera mot innehåll uppfyller vissa villkor när det översänds till leverantören, bland annat att rättslig grund, motivering och viss information anges.

Enligt artikel 22.4 andra stycket i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska leverantörer av onlinemarknadsplatser vidta nödvändiga åtgärder för att ta emot och behandla förelägganden som utfärdats enligt denna punkt, och de ska agera utan onödigt dröjsmål, och under alla omständigheter inom två arbetsdagar från mottagandet av föreläggandet. De ska informera den utfärdande marknadskontrollmyndigheten om föreläggandets effekt på elektronisk väg genom att använda de kontaktuppgifter till marknadskontrollmyndigheten som offentliggjorts i Safety Gate-portalen.

Artikel 22.5 föreskriver att förelägganden som utfärdas enligt artikel 22.4 kan kräva att leverantören av en onlinemarknadsplats, under den angivna perioden, från sitt onlinegränssnitt ska avlägsna allt identiskt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om den farliga produkten i fråga, blockera tillgången till det eller visa en uttrycklig varning, förutsatt att sökningen efter det berörda innehållet är begränsad till den information som anges i föreläggandet och inte kräver att leverantören av en onlinemarknadsplats gör en oberoende bedömning av innehållet, samt att sökningen och avlägsnandet kan utföras på ett proportionellt sätt med hjälp av tillförlitliga automatiserade verktyg. Förelägganden som kräver att leverantören av en onlinemarknadsplats från sitt onlinegränssnitt avlägsnar allt identiskt innehåll som hänvisar till erbjudandet om en farlig produkt angiven i föreläggandet bör identifiera de element som avgör vilka erbjudanden som är identiska och som gör det möjligt för leverantören av en onlinemarknadsplats att avlägsna identiska erbjudanden, på grundval av den information som visas av näringsidkarna, i en sådan utsträckning att det inte krävs att onlinemarknadsplatsen gör en oberoende innehållsbedömning (skäl 53).

Regleringen innebär en möjlighet att rikta krav mot leverantörer av onlinemarknadsplatser som inte är ekonomiska aktörer. Artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet preciserar och kompletterar artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning. Befogenheterna i artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska emellertid kunna användas även i fråga om andra farliga produkter än sådana som medför en allvarlig risk.

Artikel 3.3 innehåller en definition av farlig produkt. I artikel 3.15 definieras termen onlinegränssnitt som programvara, inbegripet en webbplats, en del av en webbplats eller en applikation, inbegripet mobila applikationer.

För att innehåll ska kunna avlägsnas från ett onlinegränssnitt behöver det raderas från den utrustning där det lagras. Ett mindre ingripande alternativ till en sådan åtgärd är att marknadskontrollmyndigheten begär att ett varningsmeddelande införs på onlinegränssnittet i samband med marknadsföring eller tillhandahållande av en viss produkt. I ett sådant föreläggande kan det närmare innehållet i varningsmeddelandet anges. För att uppnå sitt syfte bör meddelandet utformas som en varning som på ett för slutanvändarna tydligt sätt informerar om risken med den aktuella produkten. Kräver marknadskontrollmyndigheten i stället att åtkomsten till ett onlinegränssnitt begränsas ska berörd leverantör av online-

marknadsplats se till att all information som hänvisar till en specifik produkt avlägsnas från samtliga onlinegränssnitt där produkten marknadsförs eller tillhandahålls (jämför prop. 2021/22:238 s. 222).

Befogenheterna enligt artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är underkastade vissa begränsningar som följer av grundlag (se vidare författningskommentaren till 6 §).

Utöandet av befogenheterna ska ske genom att marknadskontrollmyndigheten fattar beslut i formen av ett föreläggande riktat mot leverantören av onlinemarknadsplatsen.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

8 § Befogenheterna enligt 5 § första stycket 8 och 7 § gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd.

När ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att åtgärder enligt 5 § första stycket 8 eller 7 § inte längre behöver vidtas.

Paragrafen innehåller en upplysning om en begränsning av befogenheterna att kräva åtgärder mot onlinegränssnitt samt krav på beslut om upphörande av en sådan åtgärd. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Första stycket upplyser om att marknadskontrollmyndighetens befogenheter enligt artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning och artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är underkastade begränsningar som följer av grundlag. Befogenheterna gäller inte i fråga om databaser som omfattas av tryckfrihetsförordningens eller yttrandefrihetsgrundlagens skydd. De databaser som bestämmelsen tar sikte på regleras i den så kallade bilageregeln i 1 kap. 5 och 6 §§ tryckfrihetsförordningen och den så kallade databasregeln i 1 kap. 4 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Av *andra stycket* följer att när ändrade förhållanden ger anledning till det, ska marknadskontrollmyndigheten besluta att en skyldighet att vidta en åtgärd enligt artikel 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning eller artikel 22.4 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte längre ska gälla. Ändrade förhållanden kan till exempel vara för handen om en farlig produkt har korrigerats så att den inte längre utgör en risk.

9 § Marknadskontrollmyndigheten får enligt artikel 15.6 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet kräva att ekonomiska aktörer lämnar in regelbundna lägesrapporter och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens möjlighet enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet att kräva lägesrapporter och bedöma korrigerande åtgärder. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Artikel 15.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet anger att ekonomiska aktörer ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna beträffande åtgärder som kan undanröja eller minska risker som produkter som de har tillhandahållit på marknaden medför. Enligt artikel 15.6 får

marknadskontrollmyndigheterna begära att de ekonomiska aktörerna lämnar in regelbundna lägesrapporter, och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd. Paragrafen innebär att marknadskontrollmyndigheten har sådana kompletterande befogenheter vid marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

När en marknadskontrollmyndighet utövar befogenheten att kräva att regelbundna lägesrapporter lämnas sker det normalt genom att myndigheten fattar beslut i formen av ett föreläggande riktat mot den ekonomiska aktören.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

10 § Marknadskontrollmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, förordning (EU) 2019/1020, denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Paragrafen ger marknadskontrollmyndigheten befogenhet att besluta de förelägganden som behövs för att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, EU:s marknadskontrollförordning, kompletteringslagen och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Ett föreläggande kan till exempel vara nödvändigt om en ekonomisk aktör bryter mot skyldigheten i artikel 15.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, där det anges att ekonomiska aktörer ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna beträffande åtgärder som kan undanröja eller minska risker som produkter som aktörerna har tillhandahållit på marknaden medför. Detsamma gäller om en leverantör av en online-marknadsplats åsidosätter sin skyldighet enligt artikel 22.12 att samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna för att underlätta alla åtgärder som vidtas för att undanröja eller minska risker som är förknippade med en produkt som erbjuds eller har erbjudits online genom leverantörens tjänster. Artikel 3.4 innehåller en definition av begreppet risk. Artikel 3.19 i EU:s marknadskontrollförordning innehåller en definition av begreppet produkt som utgör en risk. Av definitionerna framgår bland annat att produkter som kan inverka negativt på hälsa och säkerhet kan utgöra en risk.

Hänvisningen till EU-förordningarna är dynamiska och avser alltså förordningarna i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

11 § Ett beslut om föreläggande enligt 5, 6, 7, 9 eller 10 § ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt.

Marknadskontrollmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

I paragrafen finns bestämmelser om marknadskontrollmyndighetens möjligheter att förena förelägganden med vite och besluta att föreläggandena ska gälla omedelbart. Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

Enligt *första stycket* ska marknadskontrollmyndighetens beslut om föreläggande enligt 5, 6, 7, 9 eller 10 § förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövligt. Bestämmelserna i 5 § innehåller

befogenheterna som anges i artikel 14.4 a–14.4 h samt 14.4 j och 14.4 k i EU:s marknadskontrollförordning. 6, 7 och 9 §§ reglerar de befogenheter marknadskontrollmyndigheten har enligt artiklarna 15.6, 22.4 och 23.3 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Med stöd av befogenheterna kan marknadskontrollmyndigheten besluta förelägganden (se vidare författningskommentaren till 5–7 och 9 §§).

För viten tillämpas lagen (1985:206) om viten. Enligt 2 § den lagen ska ett vitesföreläggande vara riktat till en eller flera namngivna fysiska eller juridiska personer. Det är därmed möjligt att förena beslut om föreläggande enligt exempelvis 5 § första stycket 1, 3, 5 och 8 med vite. Detsamma gäller vid föreläggande enligt 6, 7 och 9 §§. För beslut enligt 10 § är det bland annat möjligt att rikta ett vitesföreläggande till en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats som i enlighet med artikel 15.1 respektive 22.12 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheten i syfte att undanröja eller minska risker med tillhandahållna produkter.

Bestämmelsen i första stycket ger marknadskontrollmyndigheten möjlighet att i det enskilda fallet avstå från att förelägga vite när detta inte är påkallat.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att marknadskontrollmyndigheten får bestämma att dess beslut enligt 5, 6, 7, 9 eller 10 § ska gälla omedelbart, det vill säga även om beslutet överklagas. Bestämmelsen ska tillämpas i det enskilda fallet och kan till exempel användas om marknadskontrollmyndigheten har beslutat om tillträde till en lokal som en ekonomisk aktör använder och det finns behov av att verkställigheten inte fördröjs eftersom syftet med kontrollen då inte uppnås.

Hjälp av Polismyndigheten

12 § Polismyndigheten ska på begäran av marknadskontrollmyndigheten lämna den hjälp som behövs för att marknadskontrollmyndigheten ska kunna vidta åtgärder enligt 5 §.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Paragrafen reglerar under vilka förutsättningar marknadskontrollmyndigheten har möjlighet att begära hjälp av Polismyndigheten för att vidta åtgärder för marknadskontroll. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Bestämmelserna innebär att marknadskontrollmyndigheten får begära hjälp av Polismyndigheten när den vidtar kontrollåtgärder enligt artikel 14.4 i EU:s marknadskontrollförordning. En förutsättning för en begäran är att det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att en åtgärd inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver användas, eller det annars finns synnerliga skäl.

Det är marknadskontrollmyndigheten som har att pröva om det finns förutsättningar att begära hjälp av Polismyndigheten. Synnerliga skäl kan till exempel finnas om det finns en överhängande risk för att produkter

eller handlingar kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt (jämför prop. 2010/11:65 s. 67–68 och 110–111 samt propositionen Kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar, prop. 2017/18:178 s. 23–24 och 41).

Sanktionsavgift

13 § En ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne uppsåtligen eller av oaktsamhet gör sig skyldig till en överträdelse genom att åsidosätta någon av sina skyldigheter enligt artikel 5, 9.1, 9.2, 9.3, 9.5, 9.6, 9.7, 9.8, 9.12, 10.2, 11.1, 11.2, 11.3, 11.4, 11.5, 11.8, 11.10, 12.2, 12.3, 12.4, 16.2, 16.3, 19, 20 eller 22.12 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet, i den ursprungliga lydelsen.

Paragrafen möjliggör att sanktionsavgift tas ut vid åsidosättande av skyldigheter enligt vissa angivna bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I paragrafen finns en uppräknning av de bestämmelser i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som vid en överträdelse kan leda till att en sanktionsavgift tas ut. Det gäller skyldigheterna för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att enligt

- artikel 5 endast släppa ut eller tillhandahålla säkra produkter på marknaden,
- artikel 9.1 säkerställa att produkter har utformats och tillverkats så att de vid utsläppande på marknaden är säkra,
- artikel 9.2 och 9.3 göra en intern riskanalys och utarbeta teknisk dokumentation artikel,
- artikel 9.5 på produkten, dess förpackning eller i ett åtföljande dokument ange uppgifter som gör det möjligt att identifiera produkten,
- artiklarna 9.6 och 11.3 ange kontaktuppgifter,
- artiklarna 9.7 och 11.4 tillhandahålla bruksanvisningar och säkerhetsinformation,
- artikel 9.8 vidta nödvändiga korrigerande åtgärder och informera konsumenterna och berörda marknadskontrollmyndigheter om detta,
- artiklarna 9.12 och 11.10 undersöka inkomna klagomål som rör säkerheten hos produkter och föra register över dessa klagomål och eventuella korrigerande åtgärder,
- artikel 10.2 informera om en produkts säkerhet,
- artikel 11.1 och 11.2 inte släppa ut en osäker eller farlig produkt på marknaden och att informera om en farlig produkt,
- artiklarna 11.5 och 12.2 säkerställa säkra lagrings- eller transportförhållanden,
- artikel 11.8 informera om en farlig produkt som släppts ut på marknaden och säkerställa att nödvändiga korrigerande åtgärder vidtas,
- artikel 12.3 inte tillhandahålla en produkt på marknaden som inte överensstämmer med kraven i artiklarna 5, 9.5–9.7, 11.3 och 11.4,
- artikel 12.4 informera om en produkt på marknaden som är farlig eller inte överensstämmer med kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4,

- artikel 16.2 regelbundet kontrollera att produkten överensstämmer med den tekniska dokumentation som avses i artikel 9.2 och uppfyller kraven i artikel 9.5–9.7,
- artikel 16.3 på produkten eller dess förpackning, paketet eller ett åtföljande dokument ange namn, varumärke eller kontaktuppgifter,
- artikel 19 i ett erbjudande om produkten ange information om tillverkaren eller ansvarig person och produkten,
- artikel 20 anmäla och informera om en olycka, och
- artikel 22.12 ge information om farliga produkter som erbjudits på ett onlinegränssnitt, säkerställa effektiva produktåterkallelser samt informera om och anmäla olyckor.

Hänvisningen till förordningen är statisk och avser alltså bestämmelserna i den ursprungliga lydelsen.

Det krävs uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska dömas ut. Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt i första instans efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten (se vidare författningskommentaren till 14 §). Domstolen har enligt 17 § andra stycket möjlighet att i vissa fall avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis.

Enligt 15 § får domstol inte döma ut sanktionsavgift om överträdelsen omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och den ligger till grund för en talan om utdömmande av vitet (se författningskommentaren till den paragrafen).

14 § Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets marknadskontrollmyndigheten är belägen.

I paragrafen regleras förutsättningarna för prövningen av frågor om sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I *första meningen* anges att förvaltningsrätt prövar frågor om påförande av sanktionsavgift. Domstolen kan således som första instans, efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten, besluta att en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats ska betala ett visst belopp och även pröva om förutsättningar finns för hel eller delvis befrielse från sanktionsavgiften. Förvaltningsrättens beslut om sanktionsavgift får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått denne emot.

Andra meningen reglerar var en ansökan om påförande av sanktionsavgift ska göras.

15 § En sanktionsavgift får inte dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag och talan om utdömmande av vitet har väckts.

I paragrafen regleras ett förbud mot sanktionsavgift i vissa fall. Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

I lagen finns bestämmelser dels om vite (se 9 §), dels om sanktionsavgift för vissa överträdelser (se 13 och 14 §§). Förbudet i 15 §, som innebär ett undantag från möjligheten att ta ut en sanktionsavgift, syftar till att

förhindra att en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats får dubbla sanktioner för samma överträdelse.

Om ett beslut om vitesföreläggande har meddelats enligt lagen och en domstolsprocess inletts om utdömmande av vitet är domstolen enligt bestämmelsen förhindrad att döma ut sanktionsavgift för samma överträdelse. Däremot hindrar inte bestämmelsen att en överträdelse först kan bli föremål för ett vitesföreläggande och i ett senare skede beslut om sanktionsavgift, under förutsättning att någon talan om utdömmande av vitet inte har väckts. De principer som i allmänhet är tillämpliga vid påförande av sanktioner, såsom principen att en person inte ska straffas för samma gärning mer än en gång, ska dock tas hänsyn till även i detta sammanhang (jfr skäl 98 till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet).

16 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst tio tusen kronor och högst tio procent av årsomsättningen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen räkenskapsåret innan överträdelsen upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under den ekonomiska aktörens eller leverantörens av onlinemarknadsplatsen första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst två miljoner euro.

I paragrafen regleras gränserna för sanktionsavgiften. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

I *första stycket* fastställs den lägsta och högsta nivån på en sanktionsavgift. Bestämmelsen innebär att det inte finns någon fast övre beloppsgräns för avgiftens storlek. Med årsomsättning avses den berörda aktörens globala omsättning ett visst räkenskapsår, det vill säga hela omsättningen utan begränsning till den produkt eller marknad som berörs. Den avgörande tidpunkten för fastställandet av sanktionsavgiften är räkenskapsåret före det att överträdelsen upphörde eller när den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen delgavs ansökan om påförande av sanktionsavgift, om överträdelsen inte har upphört dessförinnan. Beräkningen ska grunda sig på den aktuella aktörens omsättning och alltså inte utgå från en hel koncerns omsättning om det är fråga om ett företag som ingår i en sådan (jämför prop. 1994/95:123 s. 176 och prop. 2007/08:115 s. 159). Av artikel 44.2 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet följer att en sanktionsavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande. I skäl 97 och 98 till förordningen och 17 § utvecklas de kriterier som beslutsfattare ska beakta ytterligare.

Samordning bör ske avseende nivåerna på sanktionsavgifter så att enhetlighet i rättstillämpningen kan uppnås.

Enligt *andra stycket* får årsomsättningen i vissa fall uppskattas. Beloppet är inte knutet till växelkursen en viss dag. Vilket belopp som motsvarar två miljoner euro bör därför bestämmas utifrån kronkursen den dag när sanktionsavgift åläggs (jämför prop. 2016/17:173 s. 555).

17 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,

2. eventuella åtgärder som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,

3. tidigare överträdelser som den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har gjort sig skyldig till,

4. de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och

5. andra försvårande eller förmildrande omständigheter.

Den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen får befrias från att betala avgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Paragrafen reglerar sanktionsavgiftens storlek. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Av *första stycket* framgår vilka omständigheter som särskild hänsyn ska tas till när avgiftens storlek bestäms. *Punkten 1* tar sikte på omständigheter som förhåller sig till överträdelsen som sådan. Överträdelsens art, varaktighet och omfattning är av central betydelse för att fastställa hur allvarlig överträdelsen är. De uppräknade omständigheterna är delvis överlappande. Vid bedömningen av överträdelsens art kan hänsyn tas till bland annat vilken grupp av konsumenter som produkten riktar sig till, till exempel barn eller äldre personer. Vidare kan beaktas vilken regel det är som överträts och vikten av det skyddsintresse som upp bärs av denna. Ett åsidosättande av skyldigheten att bara tillhandahålla säkra produkter är till exempel typiskt sett allvarligare än en överträdelse av bestämmelsen om skyldighet att märka en produkt med tillverkarens namn. Under hur lång tid produkten har tillhandahållits, på vilket sätt och i vilken utsträckning den spridits kan tillmätas betydelse vid bedömningen av överträdelsens varaktighet och omfattning. En lång varaktighet och stor omfattning kan förstås ses som en försvårande omständighet. Har den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen efter att överträdelsen har skett vidtagit frivilliga åtgärder för att motverka eller reparera uppkomna skador för konsumenter bör detta enligt *punkten 2* kunna beaktas i mildrande riktning. Av *punkten 3* följer att eventuella tidigare överträdelser ska beaktas. Att en ekonomisk aktör eller en leverantör av en onlinemarknadsplats upprepar ett förfarande som tidigare har lett till sanktion är en omständighet som typiskt sett bör leda till att avgiften bestäms till ett högre belopp än vad som annars hade varit fallet. Vid bedömningen bör bland annat omfattningen av de tidigare överträdelserna och det tidsmässiga sambandet mellan överträdelserna vägas in. Att aktören har gjort en vinst eller undvikit en förlust genom överträdelsen kan enligt *punkten 4* tala för att avgiften bör bestämmas till ett högre belopp än annars. Det skulle till exempel kunna framgå av företagets bokföring att företaget har fått vissa inkomster med anledning av tillhandahållande av en osäker produkt. Punkterna är inte uttömmande utan även andra försvårande eller förmildrande omständigheter är av betydelse (*punkten 5*). Vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek ska den domstol som prövar frågan om sanktionsavgift ta hänsyn till samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet. Det är alltså fråga om en helhetsbedömning. Det är angeläget att avgiften inte bestäms till ett så lågt belopp att oseriösa näringsidkare inbjuds till ett kalkylerat risktagande.

Enligt *andra stycket* får domstolen avstå från att påföra en sanktionsavgift helt eller delvis i vissa fall. Utrymme för att medge befrielse från skyldigheten att betala avgiften kan finnas om någon av de angivna förutsättningarna är uppfylld och rättelse har skett. Domstolen ges alltså möjlighet att bestämma en lägre avgift än vad som föreskrivs i 16 § eller besluta att en avgift inte ska tas ut. Vid bedömningen av om en överträdelse är ringa kan sådana omständigheter som har nämnts i det föregående beträffande överträdelsens allvar beaktas. Särskilt det förhållandet att produkten har haft begränsad spridning bör i vissa fall kunna medföra att en överträdelse ska anses som ringa. Detta gäller också i fråga om mindre allvarliga överträdelser av skyldigheten att granska och föra register över klagomål. Bedömningen måste alltid göras med riskerna för personskada, särskilt allvarlig sådan, som utgångspunkt. En överträdelse kan vara ursäktlig om den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen har gjort sitt bästa för att följa tillämpliga bestämmelser men inte lyckats helt. Det bör dock inte anses ursäktligt att aktören inte har avsatt tillräckliga personella eller ekonomiska resurser för att följa bestämmelserna. Rättelse ska ha gjorts omgående efter att aktören har fått information från en marknadskontrollmyndighet om hur den bör agera. Förutsättningar för att inte besluta om sanktionsavgift eftersom det skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med hänsyn till omständigheterna bör finnas endast i undantagsfall. Det bör alltså vara fråga om skäl av extraordinär karaktär.

18 § En sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom fem år från det att den fick laga kraft.

Paragrafen innehåller preskriptionsregler. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Enligt *första stycket* får ett beslut om sanktionsavgift inte fattas om den som anspråket riktar sig mot inte har delgetts ansökan om påförande av sanktionsavgift inom fem år från det att överträdelsen ägde rum. Bestämmelsen fastställer alltså en preskriptionstid för överträdelser som ska leda till sanktionsavgift. Ett syfte med bestämmelsen är att säkerställa att den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen får kännedom om den väckta talan och tillfälle att yttra sig innan en sanktionsavgift tas ut. Tidsfristen räknas från den dag då överträdelsen ägde rum. I fråga om sådan överträdelse som skett löpande under viss tid är det tillräckligt att delgivning sker inom fem år från det att överträdelsen upphörde för att en sanktionsavgift ska kunna beslutas.

Enligt *andra stycket* preskriberas en beslutad sanktionsavgift i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att domen fick laga kraft. Innebörden av detta är att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan domen fått laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av avgiften. Det som preskriberas, och därmed inte längre kan krävas betalning av, är den del av avgiften som ännu inte har drivits in.

19 § Sanktionsavgiften ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom trettio dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Paragrafen reglerar betalning och indrivning av sanktionsavgifter. Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Första stycket innehåller en bestämmelse som anger när och till vem en utdömd sanktionsavgift ska betalas. Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska ta emot betalningen. Normalt ska betalning ske inom 30 dagar efter det att domen har fått laga kraft. Bestämmelsen ger domstolen möjlighet att medge senare inbetalning. Skäl för en sådan senareläggning kan till exempel vara att avgiften är stor och kan rubba den ekonomiska aktörens eller leverantörens av onlinemarknadsplatsen likviditet på ett olämpligt sätt om den tas ut just inom 30-dagarsperioden. Även tillfälliga ekonomiska svårigheter vid tidpunkten för domen kan härigenom beaktas.

Av *andra stycket* följer att om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, är den myndighet som regeringen bestämmer skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning. Det är myndighetens uppgift att bevaka att inbetalning sker. Tillämpliga bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Enligt *tredje stycket* ska en sanktionsavgift tillfalla staten.

Övriga avgifter

20 § Av lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn framgår att föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet får meddelas.

Paragrafen innehåller en upplysning om att det i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn finns bestämmelser som innebär att vissa föreskrifter om avgifter för marknadskontroll får meddelas. Övervägandena finns i avsnitt 10.12.

I 2 § lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn finns ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om avgifter för marknadskontroll enligt EU:s marknadskontrollförordning. Det föreslås att lagen kompletteras med en motsvarande bestämmelse om avgifter för marknadskontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet (se författningskommentaren till 3 § lagen med bemyndigande att meddela vissa föreskrifter om marknadskontroll av varor och annan närliggande tillsyn).

Marknadskontroll definieras i artikel 3.23 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet som den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som

vidtas av marknadskontrollmyndigheter för att säkerställa att produkter uppfyller kraven i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Språkkrav på information om produkter

21 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om på vilket språk information enligt artiklarna 9.7, 11.4, 19 d, 21 och 22.9 d i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska lämnas.

Paragrafen innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela vissa föreskrifter i anslutning till lagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

Bemyndigandet avser föreskrifter om på vilket språk information om tillhandahållna konsumentprodukter ska lämnas. I de angivna artiklarna finns bestämmelser om bruksanvisningar och varnings- eller säkerhetsinformation samt märkning. Språkkraven i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är utformade på så sätt att informationen ska avfattas på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden. Bemyndigandet ger möjlighet att, i föreskrifter på lägre nivå än lag, bestämma ett sådant språk.

Hänvisningen till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Tystnadsplikt

22 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I paragrafen finns bestämmelser om tystnadsplikt i samband med ärenden om marknadskontroll av produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Övervägandena finns i avsnitt 10.13.

Paragrafen anger i *första stycket* att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller marknadskontroll enligt lagen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftförhållanden. Det kan till exempel handla om att en extern tjänsteleverantör utför produktkontroll för en marknadskontrollmyndighets räkning och i denna verksamhet får kännedom om uppgifter om en aktörs ekonomiska förhållanden. Uppgifter kan lämnas ut med samtycke, till marknadskontrollmyndigheten eller annars som en följd av en skyldighet i författning.

I *andra stycket* finns det en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i det allmännas verksamhet. Detta innefattar den verksamhet som marknadskontrollmyndigheten bedriver.

Överklagande

23 § Marknadskontrollmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrätts beslut enligt första stycket.

Paragrafen reglerar rätten att överklaga beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.15.

I *första stycket* ges en upplysning om att en marknadskontrollmyndighets beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Överklagande kan enligt bestämmelsen ske av marknadskontrollmyndighetens beslut om förelägganden. Allmänna bestämmelser om överklagande av förvaltningsbeslut finns i förvaltningslagen (2017:900).

Enligt *andra stycket* krävs prövningstillstånd vid överklagande av förvaltningsrättens beslut enligt första stycket till kammarrätten.

Även beslut om sanktionsavgift som har fattats av förvaltningsrätt i första instans får överklagas till kammarrätt. För sådana beslut ställs emellertid inte något krav på prövningstillstånd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Genom lagen upphävs produktsäkerhetslagen (2004:451) och lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer.

3. De upphävda lagarna gäller fortfarande för produkter som har släppts ut på marknaden före den 13 december 2024 såsom förenliga med Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet.

4. Den upphävda produktsäkerhetslagen gäller fortfarande i fråga om tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

5. En sanktionsavgift enligt 13 § får beslutas endast för överträdelser som har skett efter ikraftträdandet.

6. Förelägganden som har beslutats före ikraftträdandet med stöd av de upphävda lagarna ska fortfarande gälla.

7. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att produktsäkerhetslagen (2004:451) och lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer upphävs genom lagen.

Enligt *punkt 3* ska de upphävda lagarna fortfarande tillämpas när det gäller konsumentprodukter som har släppts ut på marknaden före det att EU-förordningen om allmän produktsäkerhet började tillämpas och som då uppfyllt kraven i direktivet om allmän produktsäkerhet.

Enligt *punkt 4* ska den upphävda produktsäkerhetslagen fortsätta att gälla för konsumenttjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.

Punkt 5 innebär att en sanktionsavgift endast kan avse överträdelser som har skett efter lagens ikraftträdande.

Av *punkt 6* följer att beslut om förelägganden, inbegripet förbud, som före ikraftträdandet beslutats med stöd av de nuvarande lagarna fortsätter att gälla även efter det att den nya lagen har trätt i kraft och de nuvarande lagarna upphört att gälla.

Punkt 7 föreskriver att mål som före ikraftträdandet är anhängiga vid domstol ska prövas enligt äldre bestämmelser.

15.2 Förslaget till lag om konsumenttjänsters säkerhet

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 § Denna lag syftar till att säkerställa att tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet inte orsakar skada på person.

Paragrafen anger det övergripande syftet med lagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

I likhet med produktsäkerhetslagen inleds den föreslagna lagen med en ändamålsbestämmelse som syftar till att säkerställa att tjänster som tillhandahålls konsumenter inte orsakar skada på person. Syftet knyter an till den föreslagna generalklausulen i 7 §, av vilken följer att näringsidkare bara får tillhandahålla säkra tjänster. Vad som avses med säkra tjänster framgår av de föreslagna bestämmelserna i 8 och 9 §§. Ändamålsbestämmelsen har också betydelse för de föreslagna bestämmelserna om tillsyn.

2 § Lagen tillämpas i fråga om tjänster som tillhandahålls av näringsidkare, om tjänsten är avsedd för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter.

Paragrafen anger tillsammans med 3–5 §§ den nya lagens tillämpningsområde. Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 2 § första stycket produktsäkerhetslagen i den del som avser tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

Bestämmelsen innebär att lagen ska tillämpas i fråga om tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet, under förutsättning att tjänsten är avsedd för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter. Tillämpningsområdet är inte avsett att avvika från vad som gäller enligt produktsäkerhetslagen.

3 § Bestämmelserna i 7–10 §§ ska inte tillämpas på tjänster när det gäller risker som omfattas av särskilda säkerhetskrav i någon annan författning.

Bestämmelserna i 12–14, 16, 17, 19, 20, 23 och 25–35 §§ ska inte tillämpas på tjänster i den utsträckning det i någon annan författning finns bestämmelser som reglerar samma fråga och som har samma syfte.

Paragrafen innehåller konkurrensbestämmelser. Dessa motsvarar i allt väsentligt 5 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

Paragrafens innebörd är att konsumenttjänster under vissa förhållanden helt eller delvis ska undantas från lagens tillämpningsområde. Bestämmelser i speciallagstiftningen om tjänster ska ha företräde framför bestämmelserna i den föreslagna lagen, dock bara i den utsträckning den särskilda författningen innehåller särskilda säkerhetskrav för tjänster eller andra bestämmelser som reglerar samma fråga och har samma syfte.

4 § Lagen tillämpas inte i fråga om en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Detta gäller dock inte vid ingripanden enligt 21 § mot vissa gränsöverskridande tjänster.

Paragrafen reglerar lagens tillämpning vid vissa gränsöverskridande tjänster. Den motsvarar i allt väsentligt 5 a § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

Av bestämmelsen följer att lagens bestämmelser om tjänsters säkerhet inte tillämpas i fråga om en tjänst som tillhandahålls här i landet av en näringsidkare som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige, utom i fall som avses i 21 §. Bestämmelsen träffar således tillfälliga tjänsteutövare.

5 § Lagen tillämpas när en tillsynsmyndighet, som är behörig myndighet enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG av den 12 december 2006 om tjänster på den inre marknaden, fullgör sina skyldigheter enligt direktivet.

Paragrafen behandlar tillsynsmyndighetens ansvar som behörig tillsynsmyndighet enligt tjänstedirektivet. Den motsvarar 5 b § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

Genom paragrafen förtydligas att lagen tillämpas när en tillsynsmyndighet fullgör sina skyldigheter som behörig myndighet enligt tjänstedirektivet. Det innebär att den territoriella tillsynen även omfattar i Sverige etablerade tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster i något annat EES-land.

Definitioner

6 § I denna lag avses med

1. konsument: en fysisk person som handlar huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet,

2. näringsidkare: en fysisk eller juridisk person som handlar för ändamål som har samband med den egna näringsverksamheten.

I paragrafen ges definitioner på vissa centrala begrepp i lagen. Bestämmelserna motsvarar 6 § 1 och 2 produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.1.

Det allmänna säkerhetskravet

Säkra tjänster

7 § Tjänster som tillhandahålls av näringsidkare ska vara säkra.

Paragrafen innehåller ett allmänt säkerhetskrav. Bestämmelsen motsvarar i relevanta delar 7 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.2 under rubriken Ett allmänt säkerhetskrav.

Bestämmelsen innebär att näringsidkarna endast får tillhandahålla säkra konsumenttjänster. Vad som är att betrakta som säkra tjänster följer av 8–10 §§.

8 § En tjänst är säker om den vid normala eller rimligen förutsebara förhållanden inte för med sig någon risk för människors hälsa och säkerhet eller bara en låg risk. Denna risk måste dock vara godtagbar med beaktande av hur tjänsten används och ska vara förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet.

En tjänst är farlig om den inte motsvarar kraven för en säker tjänst i första stycket.

Paragrafen beskriver när en tjänst är säker respektive farlig. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 8 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.2 under rubriken Säkra tjänster.

Bestämmelsen i *första stycket* innebär att den låga risk som en konsumenttjänst vid normala eller rimligen förutsebara förhållanden får medföra ska vara godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå för människors hälsa och säkerhet. Först om dessa rekvisit är uppfyllda betraktas tjänsten som säker. Bedömningen av om en tjänst når upp till en socialt godtagbar nivå ska vara objektiv. Tillämpningen i det enskilda fallet innebär – förutom bestämmandet av en godtagbar säkerhetsnivå – att man måste utvärdera skaderiskerna. Bestämmelsen är inte avsedd att ändra kraven på säkerhetsnivån jämfört med vad som i dag gäller enligt produktsäkerhetslagen.

Om tjänsten inte motsvarar angivna krav ska den enligt *andra stycket* anses farlig. Konsumentens rimliga förväntningar på tjänsten bör utgöra en central utgångspunkt för bedömningen av om det finns säkerhetsbrister.

Kriterier för bedömning av tjänsters säkerhet

9 § Vid bedömningen av om en risk hos en tjänst ska anses som godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå ska hänsyn särskilt tas till

1. hur tjänsten utförs,
2. säkerhetsinformation som näringsidkaren lämnar,
3. tjänstens inverkan på produkter, om det kan antas att säkerheten hos produkter kommer att påverkas av hur tjänsten utförs, och
4. risker som tjänsten kan föra med sig för vissa konsumentgrupper, särskilt barn och äldre.

Paragrafen räknar upp vissa kriterier som är relevanta för bedömningen av tjänsters säkerhet. Bestämmelsen motsvarar i sak 10 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.2 under rubriken Säkra tjänster.

I paragrafen anges vilka faktorer som särskild hänsyn ska tas till vid bedömningen av huruvida en tjänst för med sig en risk som är godtagbar och förenlig med en hög skyddsnivå. Skillnaden i förhållande till 10 § produktsäkerhetslagen är endast språklig.

10 § När man ska bedöma om en tjänst är säker ska särskilt beaktas

1. internationella, europeiska och svenska standarder för tjänsters säkerhet,

2. rekommendationer från Europeiska kommissionen med riktlinjer för bedömningen av tjänsters säkerhet,
3. god sed för tjänstesäkerhet i den berörda branschen,
4. den aktuella vetenskapliga och tekniska kunskapsnivån, och
5. den säkerhetsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.

Paragrafen innehåller kriterier för bedömning av om en tjänst överensstämmer med det allmänna säkerhetskravet. Bestämmelsen motsvarar till stor del 12 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.2 under rubriken Andra kriterier för bedömning av tjänsters säkerhet.

Kriterierna ska tillämpas tillsammans med det allmänna säkerhetskravet. *Första punkten* innebär en utvidgning jämfört med produktsäkerhetslagen då den även kräver att eventuella internationella standarder på området beaktas. Ytterligare skillnader är att orden ”produktsäkerhet” och ”skyddsnivå” ersätts med ”tjänstesäkerhet” och ”säkerhetsnivå”, se *tredje* och *femte punkterna*. Det senare ligger i linje med artikel 8.1 i EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Även om en tjänst ska anses uppfylla kraven i denna bestämmelse kan tillsynsmyndigheten med stöd av den så kallade skyddsklausulen i 20 § andra stycket ingripa mot tjänsten, om denna ändå skulle visa sig vara farlig.

Näringsidkares övriga skyldigheter

Säkerhetsinformation

11 § En näringsidkare som tillhandahåller en tjänst ska lämna sådan säkerhetsinformation som behövs för att en konsument ska kunna bedöma riskerna med tjänsten och skydda sig mot dessa risker.

Säkerhetsinformation behöver inte lämnas om riskerna är uppenbara eller det saknas risk för skada på person.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om hur säkerhetsinformationen ska lämnas.

Paragrafen reglerar en näringsidkares skyldighet att lämna säkerhetsinformation. Den motsvarar i huvudsak 13 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3 under rubriken Säkerhetsinformation.

I förhållande till vad som gäller enligt produktsäkerhet görs ett tillägg i *andra stycket* med innebörden att säkerhetsinformation inte behöver lämnas om det saknas risk för skada på person.

Varningsinformation

12 § En näringsidkare som har tillhandahållit en farlig tjänst ska utan dröjsmål informera om skaderisken och hur den kan undanröjas, om det behövs för att förebygga skadefall. Informationen ska lämnas till dem som tjänsten har utförts åt eller som innehar den egendom som tjänsten avser.

Informationen ska lämnas på ett sådant sätt att den kan antas komma till de berördas kännedom, genom direkta meddelanden, annonser eller andra framställningar som näringsidkaren använder i sin marknadsföring. Informationen

ska lämnas i den omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall.

Paragrafen reglerar skyldigheten att lämna varningsinformation. Den motsvarar i relevanta delar 14 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3 under rubriken Varningsinformation.

Korrigerande åtgärder

13 § En näringsidkare som har tillhandahållit en tjänst som är farlig ska utan dröjsmål vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att undanröja eller minska skaderisken.

Den korrigerande åtgärden ska vidtas i en omfattning som är skälig med hänsyn till behovet av att förebygga skadefall och ska innebära att näringsidkaren erbjuder sig att på vissa villkor

1. själv avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till, eller

2. lämna ersättning för att felet ska kunna avhjälpas genom någon annan. Ersättningen ska även täcka kostnaden för att återställa den egendom som tjänsten avsett i ursprungligt skick.

En näringsidkare som vidtar åtgärder enligt första stycket ska samtidigt tillkännage erbjudandet och villkoren för detta samt informera om skaderisken. För tillkännagivandet tillämpas 13 § andra stycket om varningsinformation.

Paragrafen reglerar näringsidkares skyldighet att på eget initiativ vidta korrigerande åtgärder i fråga om farliga tjänster. Paragrafen motsvarar till stor del 16 § andra stycket och 19 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3 under rubriken Korrigerande åtgärder.

Till skillnad från produktsäkerhetslagen föreskriver den nya paragrafen inte att en farlig tjänst ska återkallas utan att korrigerande åtgärder ska vidtas i syfte att undanröja eller minska skaderisken. Någon större praktisk skillnad är emellertid inte avsedd. Det är främst fråga om en för tjänster terminologisk anpassning. Liksom hittills är ändamålet att förebygga skadefall.

14 § Villkoren för åtgärder enligt 13 § ska bestämmas så att erbjudandet kan förväntas bli godtaget av användarna. Villkoren ska innebära att erbjudandet ska fullgöras inom skälig tid och utan väsentlig kostnad eller olägenhet för dem som utnyttjar det.

I paragrafen ges närmare bestämmelser om hur en korrigerande åtgärd ska gå till. Paragrafen överensstämmer i huvudsak med 17 § och 19 § tredje stycket produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i 11.4.3 under rubriken Korrigerande åtgärder.

Till skillnad från produktsäkerhetslagen tar den nya paragrafen uttryckligen sikte på korrigerande åtgärder och användare av tjänsten, snarare än på återkallelser och innehavare. Någon större praktisk skillnad är emellertid inte avsedd.

Skadeförebyggande åtgärder och samarbete

15 § Näringsidkare ska bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos de tjänster som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Näringsidkare ska i detta syfte granska och föra register över inkomna klagomål när det gäller skaderisker.

Registret över klagomål ska endast lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att näringsidkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstått farlig tjänst. Sådana uppgifter ska bevaras bara så länge som det är nödvändigt för utredningens syften och i vart fall inte längre än fem år efter det att uppgifterna har registrerats.

Paragrafen reglerar näringsidkares skyldighet att bedriva ett skadeförebyggande arbete i syfte att få kännedom om skaderisker hos tjänster de tillhandahåller, särskilt genom klagomålshantering. Bestämmelserna överensstämmer delvis med vad som enligt 20 § produktsäkerhetslagen gäller i fråga om varor. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3, under rubriken Skadeförebyggande åtgärder, och 11.6.

Genom *första* och *andra styckena* införs nya krav på näringsidkare att bedriva ett förebyggande säkerhetsarbete för tjänster. Skyldigheten att granska och föra register över klagomål rörande skaderisker hos tillhandahållna tjänster betonar att skadeförebyggande åtgärder är centrala för säkerheten och att egenkontroll är en del av detta säkerhetsarbete.

Klagomålshanteringen låter sig väl anpassas efter behov. En överträdelse av skyldigheten att granska och föra register över klagomål uppstår när klagomål som rör skaderisker hos tjänster har lämnats till näringsidkaren men inte inom rimlig tid hanterats av denne på lämpligt sätt. Det är alltså inte alla klagomål som behöver undersökas och registreras, utan endast de som rör påstått farliga konsumenttjänster.

Tredje stycket innehåller nya krav för behandling av personuppgifter. Bestämmelserna överensstämmer med vad som enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet gäller vid hantering av klagomål rörande påstått farliga konsumentprodukter.

16 § Näringsidkare är skyldiga att informera och samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten för att undanröja sådana risker som är förknippade med en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om förfarandet för samarbetet mellan näringsidkare och tillsynsmyndigheten.

I paragrafen regleras näringsidkares skyldigheter att samarbeta med varandra och med tillsynsmyndigheten i syfte att förebygga skador. Bestämmelserna motsvarar 22 § produktsäkerhetslagen i den del som avser tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3 under rubriken Underrättelseskyldighet och samarbete.

Underrättelseskyldighet

17 § Näringsidkare som får kännedom om att en tjänst som de tillhandahåller eller har tillhandahållit är farlig ska omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om det och om de åtgärder som har vidtagits för att förebygga skadefall. Tillsynsmyndigheten behöver dock inte underrättas, om det uppenbart skulle vara utan betydelse.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från första stycket första meningen för de fall en underrättelse skulle sakna betydelse för tillsynsmyndighetens skadeförebyggande arbete.

Paragrafen innehåller bestämmelser om näringsidkares underrättelse-skyldighet vid kännedom om att en tjänst är farlig. Bestämmelserna motsvarar 23 § produktsäkerhetslagen i den del som avser tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.3 under rubriken Underrättelse-skyldighet och samarbete.

Tillsyn

Tillsynsmyndigheter

18 § Den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att denna lag och bestämmelser som har meddelats i anslutning till lagen följs.

Paragrafen innehåller en upplysning om tilldelning av ansvar för tillsyn enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Tillsyns-myndigheter.

I bestämmelsen upplyses om att den eller de myndigheter som regeringen bestämmer utövar tillsyn över att lagen och anslutande föreskrifter följs. Regeringen kan alltså bestämma att flera myndigheter ska ges sådant ansvar.

Tillsynsbefogenheter

19 § Tillsynsmyndigheten får förelägga en näringsidkare som tillhandahåller eller har tillhandahållit tjänster att

1. yttra sig och lämna de upplysningar som behövs i ett ärende om efterlevnaden av denna lag, och
2. tillhandahålla de handlingar och liknande som kan ha betydelse för utredningen.

Om det behövs för tillsynen har tillsynsmyndigheten rätt att få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen där näringsverksamheten utövas.

Paragrafen reglerar tillsynsmyndighetens kontrollbefogenheter i samband med tillsynen. Paragrafen motsvarar delvis 26 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Tillsyns-myndigheternas befogenheter.

Första stycket motsvarar i huvudsak 26 § första stycket produkt-säkerhetslagen. *Andra punkten* ger inte rätt att kräva varuprover.

Genom bestämmelsen i *andra stycket* ges en ny befogenhet att vid behov få tillträde områden, lokaler och andra utrymmen där näringsverksamheten utövas, inklusive bostäder. Med näringsverksamheten avses näringsidkarens tillhandahållande av konsumenttjänster.

Vid bedömningen av hur tillsynsbefogenheterna bör utövas i det enskilda fallet måste proportionalitetsprincipen i 5 § förvaltningslagen beaktas.

20 § Tillsynsmyndigheten får besluta de förelägganden som behövs i ett enskilt fall för att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen ska följas.

Ett föreläggande får beslutas även om en tjänst uppfyller sådana kriterier som anges i 10 §, om det visar sig att tjänsten trots detta är farlig.

I paragrafen regleras tillsynsmyndighetens befogenhet att besluta de förelägganden, inbegripet förbud, som behövs för att lagen och anslutande föreskrifter ska följas. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Förelägganden och andra beslut i samband med tillsynen.

Första stycket motsvarar 27 § första stycket produktsäkerhetslagen.

Andra stycket innehåller den så kallade skyddsklausulen, som ger tillsynsmyndigheterna möjlighet att ingripa mot tjänster trots att de enligt andra bestämmelser i lagen ska anses säkra.

Ingripande mot vissa gränsöverskridande tjänster

21 § En tillsynsmyndighet får ingripa med stöd av denna lag mot en tjänst som tillhandahålls av en näringsidkare som är etablerad i en annan stat än Sverige inom EES endast om

1. det sker enligt det förfarande för ömsesidigt bistånd som regleras i 22 §,
2. åtgärden ger ett mer omfattande skydd för konsumenterna än det skydd den åtgärd ger som den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten skulle kunna vidta med stöd av föreskrifter som gäller i det landet,
3. den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten inte har vidtagit några åtgärder eller har vidtagit åtgärder som är otillräckliga i förhållande till de åtgärder som omfattas av en sådan begäran som avses i 22 §, och
4. åtgärden är proportionerlig i förhållande till det intresse som ska skyddas.

I paragrafen, som grundar sig på artikel 18 i tjänstedirektivet, regleras under vilka förutsättningar en svensk myndighet får vidta åtgärder med stöd av lagen mot en tjänst som tillfälligt tillhandahålls här i landet av en näringsidkare som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige. Paragrafen motsvarar 30 a § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Ingripande mot vissa gränsöverskridande tjänster.

Ett ingripande enligt denna bestämmelse ska ske med stöd av övriga bestämmelser i lagen. Tillsynsmyndigheten ges alltså inga ytterligare befogenheter genom bestämmelsen.

Med begreppen etablerad, etableringsmedlemsstat och behörig myndighet avses detsamma som i lagen (2009:1079) om tjänster på den inre marknaden.

22 § En tillsynsmyndighet som överväger att ingripa enligt 21 § ska först begära att den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten vidtar åtgärder mot tjänsten i fråga. Om tillsynsmyndigheten efter en sådan begäran fortfarande avser att ingripa, ska den anmäla åtgärden till den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten och till Europeiska kommissionen. Ett ingripande enligt 21 § får ske tidigast femton arbetsdagar efter det att en sådan anmälan gjorts.

I brådskande fall får tillsynsmyndigheten ingripa enligt 21 § utan att anmälan enligt första stycket har gjorts. Ingripandet ska utan dröjsmål anmälas till den behöriga myndigheten i etableringsmedlemsstaten och till Europeiska kommissionen.

Första och andra styckena gäller inte i samband med domstolsförfaranden och brottsutredningar.

Paragrafen grundar sig på artikel 35 i tjänstedirektivet och reglerar det förfarande för ömsesidigt bistånd som ska följas då en svensk

tillsynsmyndighet överväger att med stöd av 21 § ingripa mot en tjänst som tillfälligt tillhandahålls här i landet av en näringsidkare som är etablerad i en annan EES-stat än Sverige. Bestämmelserna motsvarar i sak 30 b § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Ingripande mot vissa gränsöverskridande tjänster.

Paragrafen ska läsas mot bakgrund av de förutsättningar för ingripande mot en sådan tjänst som anges i 21 §. I förhållande till 30 b § produktsäkerhetslagen görs endast vissa språkliga justeringar.

Med begreppen etableringsmedlemsstat och behörig myndighet avses detsamma som i lagen om tjänster på den inre marknaden.

Vite och omedelbar verkställighet

23 § Ett beslut om föreläggande enligt 19 eller 20 § ska förenas med vite, om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Tillsynsmyndigheten får bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

I paragrafen finns bestämmelser om tillsynsmyndighetens möjligheter att förena förelägganden med vite och besluta att föreläggandena ska gälla omedelbart. Bestämmelserna motsvarar i allt väsentligt 31 och 45 §§ produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Förelägganden och andra beslut i samband med tillsynen.

Hjälp av Polismyndigheten

24 § Polismyndigheten ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna den hjälp som behövs för tillsynen.

Hjälp enligt första stycket får begäras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

Paragrafen reglerar under vilka förutsättningar tillsynsmyndigheten har möjlighet att begära hjälp av Polismyndigheten för att vidta tillsynsåtgärder. Paragrafen motsvarar i huvudsak 26 § tredje stycket produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Hjälp av Polismyndigheten.

Bestämmelserna innebär att tillsynsmyndigheten får begära hjälp av Polismyndigheten när den vidtar tillsynsåtgärder enligt lagen. En förutsättning för en begäran är att det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att en åtgärd inte kan utföras utan att en polismans särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver användas, eller det annars finns synnerliga skäl.

Det är tillsynsmyndigheten som har att pröva om det finns förutsättningar att begära hjälp av Polismyndigheten. Synnerliga skäl kan till exempel finnas om det finns en överhängande risk för att handlingar kommer att förstöras och man inte kan avvakta med att verkställigheten löses på annat sätt.

Frivilliga åtgärder

25 § Om åtgärder måste genomföras för att motverka att en tjänst orsakar skada på person, ska tillsynsmyndigheten ta upp förhandlingar med näringsidkaren i syfte att denne frivilligt ska ta på sig att genomföra de åtgärder som behövs. Detta gäller dock inte om saken brådskar eller omständigheterna i övrigt talar mot att förhandlingar tas upp.

Av paragrafen följer att tillsynsmyndigheten i första hand ska verka för frivilliga lösningar. Bestämmelserna motsvarar 32 § produktsäkerhetslagen i den del som avser tjänster. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Frivilliga åtgärder.

Varningsinformation av tillsynsmyndigheten

26 § Om ett föreläggande om varningsinformation eller korrigerande åtgärder inte kan meddelas någon som kan genomföra åtgärden, ska tillsynsmyndigheten lämna varningsinformation i den utsträckning som behövs för att förebygga skada på person.

Paragrafen reglerar tillsynsmyndighetens skyldighet att själv lämna varningsinformation när det inte finns någon näringsidkare som förmår att genomföra åtgärden. Paragrafen motsvarar 33 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.4 under rubriken Varningsinformation av tillsynsmyndigheten.

Sanktionsavgift

27 § En näringsidkare ska åläggas att betala en sanktionsavgift om näringsidkaren eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 7, 11–14, 15 § andra stycket eller 17 §.

I paragrafen anges förutsättningarna för att ålägga en näringsidkare sanktionsavgift. Paragrafen överensstämmer till stor del med 37 § första stycket produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

Genom paragrafen möjliggörs fastställande av sanktionsavgifter för överträdelser av lagens bestämmelser om skyldigheter för näringsidkare. De överträdelser som kan föranleda sanktionsavgift gäller brott mot bestämmelserna om säkerhetsinformation (11 §), varningsinformation (12 §) och korrigerande åtgärder (13 och 14 §§). Vidare gäller det brott mot bestämmelserna att bara tillhandahålla säkra tjänster (7 §) och att underrätta tillsynsmyndigheten vid kännedom om att en tjänst är farlig (17 §), liksom tillverkares skyldigheter när det gäller klagomålshantering (15 § andra stycket).

Det krävs uppsåt eller oaktsamhet för att sanktionsavgift ska dömas ut. Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt i första instans efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten (se vidare författningskommentaren till 28 §). Domstolen har enligt 31 § andra stycket möjlighet att i vissa fall avstå från att ta ut en sanktionsavgift helt eller delvis.

Enligt 29 § får domstol inte döma ut sanktionsavgift om överträdelserna omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite och den ligger till

grund för en talan om utdömande av vitet (se författningskommentaren till den paragrafen).

Av de föreslagna bestämmelserna i 3 § följer att den föreslagna lagen kan vara tillämplig även beträffande sådana tjänster som regleras genom andra författningar om tjänstesäkerhet. Det är dock endast skyldigheter som följer av den föreslagna lagen som ska vara förenade med en sanktionsavgift. Gäller för en tjänst en särskild bestämmelse i en specialförfattning är det denna författnings sanktionssystem som ska tillämpas vid överträdelse av den bestämmelsen.

28 § Frågor om påförande av sanktionsavgift prövas av förvaltningsrätt efter ansökan av tillsynsmyndigheten. Ansökan ska göras hos den förvaltningsrätt inom vars domkrets tillsynsmyndigheten är belägen.

I paragrafen regleras förutsättningarna för prövningen av frågor om sanktionsavgifter. Bestämmelserna motsvarar 39 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

I *första meningen* anges att förvaltningsrätt prövar frågor om påförande av sanktionsavgift. Domstolen kan således som första instans, efter ansökan av marknadskontrollmyndigheten, besluta att en näringsidkare ska betala ett visst belopp och även pröva om förutsättningar finns för hel eller delvis befrielse från sanktionsavgiften. Förvaltningsrättens beslut om sanktionsavgift får överklagas av den som beslutet angår, om det har gått denne emot.

Andra meningen reglerar var en ansökan om påförande av sanktionsavgift ska göras.

29 § En sanktionsavgift får inte dömas ut för en överträdelse som omfattas av ett föreläggande som har förenats med vite enligt denna lag och talan om utdömande av vitet har väckts.

I paragrafen regleras ett förbud mot sanktionsavgift i vissa fall. Bestämmelsen motsvarar delvis 38 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.6.

I lagen finns bestämmelser dels om vite (se 23 §), dels om sanktionsavgift för vissa överträdelser (se 27 och 28 §§). Förbudet i 29 §, som innebär ett undantag från möjligheten att ta ut en sanktionsavgift, syftar till att förhindra att en näringsidkare får dubbla sanktioner för samma överträdelse.

Om ett beslut om vitesföreläggande har meddelats enligt lagen och en domstolsprocess inletts om utdömande av vitet är domstolen enligt bestämmelsen förhindrad att döma ut sanktionsavgift för samma överträdelse. Däremot hindrar inte bestämmelsen att en överträdelse först kan bli föremål för ett vitesföreläggande och i ett senare skede beslut om sanktionsavgift, under förutsättning att någon talan om utdömande av vitet inte har väckts. De principer som i allmänhet är tillämpliga vid påförande av sanktioner, såsom principen att en person inte ska straffas för samma gärning mer än en gång, ska dock tas hänsyn till även i detta sammanhang.

30 § En sanktionsavgift ska bestämmas till lägst tio tusen kronor och högst tio procent av årsomsättningen för näringsidkaren räkenskapsåret innan överträdelsen

upphörde eller när ansökan om påförande av sanktionsavgift delgavs, om den inte har upphört dessförinnan.

Om överträdelsen har inträffat under näringsidkarens första verksamhetsår eller om uppgifter om årsomsättning annars saknas eller är bristfälliga, får årsomsättningen uppskattas. Avgiften får i sådant fall fastställas till ett belopp i kronor motsvarande högst två miljoner euro.

I paragrafen regleras gränserna för sanktionsavgiften. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

I *första stycket* fastställs den lägsta och högsta nivån på en sanktionsavgift. Bestämmelsen innebär att det inte finns någon fast övre beloppsgräns för avgiftens storlek. Med årsomsättning avses den berörda näringsidkarens globala omsättning ett visst räkenskapsår, det vill säga hela omsättningen utan begränsning till den produkt eller marknad som berörs. Den avgörande tidpunkten för fastställandet av sanktionsavgiften är räkenskapsåret före det att överträdelsen upphörde eller när näringsidkaren delgavs ansökan om påförande av sanktionsavgift, om överträdelsen inte har upphört dessförinnan. Beräkningen ska grunda sig på den aktuella näringsidkarens omsättning och alltså inte utgå från en hel koncerns omsättning om det är fråga om ett företag som ingår i en sådan. En sanktionsavgift ska vara effektiv, proportionerlig och avskräckande.

Samordning bör ske avseende nivåerna på sanktionsavgifter så att enhetlighet i rättstillämpningen kan uppnås.

Enligt *andra stycket* får årsomsättningen i vissa fall uppskattas. Beloppet är inte knutet till växelkursen en viss dag. Vilket belopp som motsvarar två miljoner euro bör därför bestämmas utifrån kronkursen den dag när sanktionsavgift åläggs.

31 § När sanktionsavgiftens storlek bestäms ska särskild hänsyn tas till

1. överträdelsens allvar, med beaktande av särskilt dess art, varaktighet och omfattning,
2. eventuella åtgärder som näringsidkaren har vidtagit för att begränsa eller avhjälpa den skada som överträdelsen har orsakat en konsument,
3. tidigare överträdelser som näringsidkaren har gjort sig skyldig till,
4. de vinster som har gjorts eller de förluster som har undvikits till följd av överträdelsen, och
5. andra försvarande eller förmildrande omständigheter.

Näringsidkaren får befrias från att betala avgiften helt eller delvis om överträdelsen är ringa eller ursäktlig eller om det annars med hänsyn till omständigheterna skulle vara oskäligt att ta ut avgiften.

Paragrafen innehåller regler om vilka omständigheter som ska beaktas särskilt när sanktionsavgiftens storlek fastställs. Bestämmelserna motsvarar delvis 41 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

Av *första stycket* framgår vilka omständigheter som särskild hänsyn ska tas till när avgiftens storlek bestäms. *Punkten 1* tar sikte på omständigheter som förhåller sig till överträdelsen som sådan. Överträdelsens art, varaktighet och omfattning är av central betydelse för att fastställa hur allvarlig överträdelsen är. De uppräknade omständigheterna är delvis överlappande. Vid bedömningen av överträdelsens art kan hänsyn tas till bland annat vilken grupp av konsumenter som tjänsten riktar sig till, till

exempel barn eller äldre personer. Vidare kan beaktas vilken regel det är som överträtts och vikten av det skyddsintresse som uppbärs av denna. Ett åsidosättande av skyldigheten att bara tillhandahålla säkra tjänster är till exempel typiskt sett allvarligare än en överträdelse av kravet att föra register över klagomål. Under hur lång tid tjänsten har tillhandahållits, på vilket sätt och i vilken utsträckning den spridits kan tillmätas betydelse vid bedömningen av överträdelsens varaktighet och omfattning. Har näringsidkaren efter att överträdelsen har skett vidtagit frivilliga åtgärder för att motverka eller reparera uppkomna skador för konsumenter bör detta enligt *punkten 2* kunna beaktas i mildrande riktning. Av *punkten 3* följer att eventuella tidigare överträdelser ska beaktas. Att en näringsidkare upprepar ett förfarande som tidigare har lett till sanktion är en omständighet som typiskt sett bör leda till att avgiften bestäms till ett högre belopp än vad som annars hade varit fallet. Vid bedömningen bör bland annat omfattningen av de tidigare överträdelserna och det tidsmässiga sambandet mellan överträdelserna vägas in. Att näringsidkaren har gjort en vinst eller undvikit en förlust genom överträdelsen kan enligt *punkten 4* tala för att avgiften bör bestämmas till ett högre belopp än annars. Det skulle till exempel kunna framgå av företagets bokföring att företaget har fått vissa inkomster med anledning av tillhandahållande av en osäker tjänst. Punkterna är inte uttömmande utan även andra försvärande eller förmildrande omständigheter är av betydelse (*punkten 5*). Vid fastställandet av sanktionsavgiftens storlek ska den domstol som prövar frågan om sanktionsavgift ta hänsyn till samtliga relevanta omständigheter i det enskilda fallet. Det är alltså fråga om en helhetsbedömning. Det är angeläget att avgiften inte bestäms till ett så lågt belopp att oseriösa näringsidkare inbjuds till ett kalkylerat risktagande.

Enligt *andra stycket* får domstolen avstå från att påföra en sanktionsavgift helt eller delvis i vissa fall. Utrymme för att medge befrielse från skyldigheten att betala avgiften kan finnas om någon av de angivna förutsättningarna är uppfylld och rättelse har skett. Domstolen ges alltså möjlighet att bestämma en lägre avgift än vad som föreskrivs i 30 § eller besluta att en avgift inte ska tas ut. Vid bedömningen av om en överträdelse är ringa kan sådana omständigheter som har nämnts i det föregående beträffande överträdelsens allvar beaktas. Särskilt det förhållandet att tjänsten har haft begränsad spridning bör i vissa fall kunna medföra att en överträdelse ska anses som ringa. Detta gäller också i fråga om mindre allvarliga överträdelser av skyldigheten att granska och föra register över klagomål. Bedömningen måste alltid göras med riskerna för personskada, särskilt allvarlig sådan, som utgångspunkt. En överträdelse kan vara ursäktlig om näringsidkaren har gjort sitt bästa för att följa tillämpliga bestämmelser men inte lyckats helt. Det bör dock inte anses ursäktligt att tjänsteleverantören inte har avsatt tillräckliga personella eller ekonomiska resurser för att följa bestämmelserna. Rättelse ska ha gjorts omgående efter att näringsidkaren har fått information från en tillsynsmyndighet om hur den bör agera. Förutsättningar för att inte besluta om sanktionsavgift eftersom det skulle vara oskäligt att ta ut avgiften med hänsyn till omständigheterna bör finnas endast i undantagsfall. Det bör alltså vara fråga om skäl av extraordinär karaktär.

32 § En sanktionsavgift får dömas ut bara om ansökan har delgetts näringsidkaren inom fem år från det att överträdelsen ägde rum.

En beslutad sanktionsavgift faller bort till den del domen inte har verkställts inom fem år från det att den fick laga kraft.

Paragrafen innehåller preskriptionsregler. Bestämmelserna motsvarar i allt väsentligt 42 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

Enligt *första stycket* får ett beslut om sanktionsavgift inte fattas om den som anspråket riktar sig mot inte har delgetts ansökan om påförande av sanktionsavgift inom fem år från det att överträdelsen ägde rum. Bestämmelsen fastställer alltså en preskriptionstid för överträdelser som ska leda till sanktionsavgift. Ett syfte med bestämmelsen är att säkerställa att näringsidkaren får kännedom om den väckta talan och tillfälle att yttra sig innan en sanktionsavgift tas ut. Tidsfristen räknas från den dag då överträdelsen ägde rum. I fråga om sådan överträdelse som skett löpande under viss tid är det tillräckligt att delgivning sker inom fem år från det att överträdelsen upphörde för att en sanktionsavgift ska kunna beslutas.

Enligt *andra stycket* preskriberas en beslutad sanktionsavgift i den utsträckning verkställighet inte har skett inom fem år från det att domen fick laga kraft. Innebörden av detta är att fullgörande inte kan krävas efter det att fem år har gått sedan domen fått laga kraft, även om verkställighet har skett under femårsperioden avseende en del av avgiften. Det som preskriberas, och därmed inte längre kan krävas betalning av, är den del av avgiften som ännu inte har drivits in.

33 § Sanktionsavgiften ska betalas till den myndighet som regeringen bestämmer inom 30 dagar från det att domen har fått laga kraft eller inom den längre tid som anges i domen.

Om sanktionsavgiften inte betalas i tid ska myndigheten lämna den obetalda avgiften för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

En sanktionsavgift tillfaller staten.

Paragrafen reglerar betalning och indrivning av sanktionsavgifter. Bestämmelserna motsvarar i sak 37 § andra stycket och 43 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.5.

Första stycket innehåller en bestämmelse som anger när och till vem en utdömd sanktionsavgift ska betalas. Regeringen bestämmer vilken myndighet som ska ta emot betalningen. Normalt ska betalning ske inom 30 dagar efter det att domen har fått laga kraft. Bestämmelsen ger domstolen möjlighet att medge senare inbetalning. Skäl för en sådan senareläggning kan till exempel vara att avgiften är stor och kan rubba näringsidkarens likviditet på ett olämpligt sätt om den tas ut just inom 30-dagarsperioden. Även tillfälliga ekonomiska svårigheter vid tidpunkten för domen kan härigenom beaktas.

Av *andra stycket* följer att om sanktionsavgiften inte betalas inom den tid som anges i första stycket, är den myndighet som regeringen bestämmer skyldig att lämna den obetalda avgiften för indrivning. Det är myndighetens uppgift att bevaka att inbetalning sker. Tillämpliga bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

Enligt *tredje stycket* ska en sanktionsavgift tillfalla staten.

Tystnadsplikt

34 § Den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt denna lag får inte obehörigen röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden.

I det allmänna verksamheten tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Paragrafen innehåller bestämmelser om tystnadsplikt i samband med ärenden om tillsyn av tjänster som omfattas av lagen. Bestämmelserna motsvarar 35 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.5.

Paragrafen anger i *första stycket* att den som har tagit befattning med ett ärende som gäller tillsyn enligt lagen inte obehörigen får röja eller utnyttja vad denne har fått veta om någons affärs- eller driftsförhållanden. Det kan till exempel handla om att en extern tjänsteleverantör utför kontroll för en tillsynsmyndighets räkning och i denna verksamhet får kännedom om uppgifter om en näringsidkares ekonomiska förhållanden. Uppgifter kan lämnas ut med samtycke, till tillsynsmyndigheten eller annars som en följd av en skyldighet i författning.

I *andra stycket* finns det en upplysning om att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) tillämpas i det allmänna verksamheten. Detta innefattar den verksamhet som tillsynsmyndigheten bedriver.

Överklagande

35 § En tillsynsmyndighets beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten av förvaltningsrätts beslut enligt första stycket.

Paragrafen innehåller regler om rätten att överklaga beslut enligt lagen. Bestämmelserna motsvarar i huvudsak 44 § produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 11.4.7.

I *första stycket* ges en upplysning om att en tillsynsmyndighets beslut enligt lagen får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Överklagande kan enligt bestämmelsen ske av tillsynsmyndighetens beslut om förelägganden. Allmänna bestämmelser om överklagande av förvaltningsbeslut finns i förvaltningslagen (2017:900).

Enligt *andra stycket* krävs prövningstillstånd vid överklagande av förvaltningsrättens beslut enligt första stycket till kammarrätten.

Även beslut om sanktionsavgift som har fattats av förvaltningsrätt i första instans får överklagas till kammarrätt. För sådana beslut ställs emellertid inte något krav på prövningstillstånd.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Äldre bestämmelser gäller fortfarande i fråga om tjänster som har tillhandahållits före ikraftträdandet.
3. En sanktionsavgift enligt 27 § får beslutas endast för överträdelse som har skett efter ikraftträdandet.
4. Mål som vid ikraftträdandet är anhängigt vid domstol prövas enligt äldre bestämmelser.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Enligt *punkt 2* ska äldre bestämmelser fortsätta att gälla för konsumenttjänster som har tillhandahållits före lagens ikraftträdande.

Punkt 3 innebär att en sanktionsavgift endast kan avse överträdelse som har skett efter ikraftträdandet.

Punkt 4 föreskriver att mål som före ikraftträdandet är anhängiga vid domstol ska prövas enligt äldre bestämmelser.

15.3 Förslaget till lag om ändring i arbetsmiljölagen

1 kap.

2 a § Bestämmelser om befälhavarens skyldigheter vid fartygsarbete finns i fartygssäkerhetslagen (2003:364).

I fråga om *produkter* som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Paragrafen innehåller upplysningsbestämmelser om tillämpningen av fartygssäkerhetslagen och produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *andra stycket* görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Hänvisningen till tillämplig reglering justeras således. Därutöver anpassas utformningen av vissa relevanta rekvisit till vad som gäller enligt förordningen, och ordet ”varor” ersätts med ”produkter”.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

7 kap.

11 § Den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ får åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant åläggande ska motsvara vad som anges i *artiklarna 9.7, 11.8, 12.4 och 35–37 EU-förordningen om allmän produktsäkerhet*. Vad som där sägs om tillverkare ska dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§.

Åläggandet ska förenas med vite om det inte av särskilda skäl är obehövt.

Paragrafen, som reglerar ålägganden om varningsinformation och produktåterkallelser, innehåller en hänvisning till relevanta delar av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen i *första stycket* till produktsäkerhetslagens bestämmelser om innehållet i ett åläggande om varningsinformation eller produktåterkallelse till en hänvisning till i sak motsvarande bestämmelser i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Förelägganden som har beslutats enligt 7 kap. 11 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att förelägganden om varningsinformation eller produktåterkallelser som före ikraftträdandet beslutats med stöd av den nuvarande 7 kap. 11 § fortsätter att gälla även efter det att de nya ändringarna har trätt i kraft. Innehållet i ett sådant tidigare föreläggande får alltså motsvara vad som anges i 14–18 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.4 Förslaget till lag om ändring i konsumenttjänstlagen (1985:716)

5 § Näringsidkaren ska särskilt iaktta att tjänsten inte utförs

1. i strid mot sådana författningsföreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

2. i strid mot förbud enligt *20 § lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet*.

Paragrafen anger vissa minimikrav som från säkerhetsperspektiv ställs på utförandet av en tjänst. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *andra punkten* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av

lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser om förbud ändras så att den i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

9 § Tjänsten ska anses felaktig, om resultatet avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

Tjänsten ska också anses felaktig, om den har utförts i strid mot förbud enligt 20 § lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet eller om näringsidkaren inte har utfört sådant tilläggsarbete som han är skyldig att utföra enligt 8 § tredje stycket.

Paragrafen innehåller centrala regler om när en tjänst är felaktig. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser om förbud ändras så att den i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

15 § Avser tjänsten förvaring av en lös sak gäller i stället för vad som sägs i 9, 10 och 12–14 §§ att tjänsten ska anses felaktig, om förvaringen anordnas på ett sätt som avviker från

1. vad konsumenten med hänsyn till 4 § har rätt att kräva, även om avvikelsen beror på en olyckshändelse eller därmed jämförlig händelse,

2. sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhetssynpunkt, eller

3. vad som därutöver får anses avtalat.

Tjänsten ska också anses felaktig, om förvaringen anordnas i strid mot förbud enligt 20 § lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet eller på ett sätt som avviker från sådana uppgifter enligt 10 § som inte har rättats på ett tydligt sätt.

Paragrafen innehåller centrala regler om när en tjänst är felaktig. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser om förbud ändras så att den i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

21 § Avhjälps inte felet enligt vad som sägs i 20 §, får konsumenten göra avdrag på priset.

Om syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta, får konsumenten i stället häva avtalet. Detsamma gäller, om tjänsten har utförts i strid mot förbud enligt *x § lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet*.

Har tjänsten utförts till en del och finns det starka skäl att anta att den inte kommer att fullföljas utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten får denne häva avtalet beträffande återstående del. Är felet sådant att syftet med tjänsten i huvudsak är förfelat och näringsidkaren insett eller bort inse detta eller utförs

tjänsten i strid mot förbud enligt 20 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet i stället häva avtalet i dess helhet.

Om det redan innan tjänsten har påbörjats finns starka skäl att anta att den inte kommer att utföras utan fel av väsentlig betydelse för konsumenten, får denne häva avtalet.

Paragrafen reglerar konsumentens rätt att göra avdrag på priset eller att häva avtalet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *andra och tredje styckena* görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Hänvisningarna till produktsäkerhetslagens bestämmelser om förbud ändras så att de i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

33 § Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 uppsåtligen eller av vårdslöshet lämnat vilseledande uppgifter av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet och är tjänsten på grund därav felaktig enligt 10 § eller 15 § andra stycket, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

Har någon som avses i 10 § första stycket 2 eller 3 underlåtit att lämna säkerhetsinformation som han enligt 20 § lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet har förelagts att lämna eller sådan information av betydelse för bedömningen av tjänstens beskaffenhet eller ändamålsenlighet som han enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna och kan underlåtenheten antas ha inverkat på avtalet om tjänsten, är han skyldig att ersätta konsumenten skada som denne därigenom tillfogas.

Skadeståndsskyldigheten enligt första eller andra stycket omfattar även ersättning för skada på föremålet för tjänsten eller på annan egendom som tillhör konsumenten eller någon medlem av hans hushåll och egendomen är avsedd huvudsakligen för ändamål som faller utanför näringsverksamhet.

Paragrafen innehåller bestämmelser om skadeståndsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 11.7.

I *andra stycket* görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Hänvisningarna till produktsäkerhetslagens bestämmelser om föreläggande ändras så att de i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Utöver föreläggande enligt den nya bestämmelse som hänvisas till i 5, 9, 15 och 33 §§ ska under de förutsättningar som anges där beaktas även förelägganden som har beslutats med stöd av 27 § i den upphävda produktsäkerhetslagen (2004:451).

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att även förelägganden enligt den bestämmelse i produktsäkerhetslagen som har ersatts av 20 § lagen om konsumenttjänsters säkerhet ska beaktas vid tillämpningen av 5, 9, 15 och 33 §§.

15.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1992:1514) om måttenheter, mätningar och mätton

6 h § En tillverkare, en tillverkares representant, en importör eller en distributör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om en sådan ekonomisk aktör eller någon som handlar på aktörens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 § för att uppfylla Sveriges internationella överenskommelser.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för en överträdelse av ett förbud eller en underlåtelse att följa ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I tredje stycket görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Punkt 2 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av lagändringen. I fråga om tidigare överträdelser av föreskrifter som har meddelats med stöd av 2 § ska alltså 6 h § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen fortfarande gälla.

15.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:1707) om åtgärder mot buller och avgaser från mobila maskiner

2 § I fråga om bullerkrav för mobila maskiner finns också särskilda föreskrifter i andra författningar.

I fråga om mobila maskiner som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Paragrafen innehåller upplysningsbestämmelser om bullerkrav och tillämpningen av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *andra stycket* görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Utöver att hänvisningen till tillämplig reglering justeras anpassas utformningen av vissa relevanta rekvisit till vad som gäller enligt förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.7 Förslaget till lag om ändring i fordonslagen (2002:574)

1 kap.

2 a § I fråga om fordon som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om tillämpningen av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I paragrafen görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Hänvisningen till tillämplig reglering justeras således och utformningen av vissa relevanta rekvisit anpassas till vad som gäller enligt förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

3 kap.

4 § Den som utför sådan kontroll eller prövning som avses i 3 § första eller andra stycket får i samband därmed provköra ett fordon. Detsamma gäller den som Trafikverket särskilt har förordnat att utföra haveriundersökningar och den som Transportstyrelsen särskilt har förordnat att utöva *marknadskontroll* enligt *lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet*.

Paragrafen reglerar rätten för en viss krets av personer att provköra ett fordon. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen till tillämplig reglering och byts ordet ”tillsyn” ut mot ”marknadskontroll”.

15.8 Förslaget till lag om ändring i fartygssäkerhetslagen (2003:364)

6 kap.

12 § Gentemot befälhavaren eller den som har skyddsansvar på fartyg enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) får en myndighet som avses i 7 § meddela de förelägganden som behövs för att bestämmelserna om fartygsarbete i dessa lagar eller i föreskrifter som har meddelats med stöd av dem skall efterlevas.

I ett föreläggande mot den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen får han eller hon också åläggas att lämna varningsinformation eller att återkalla en produkt. Innehållet i ett sådant föreläggande skall motsvara vad som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG*. Vad som sägs där om tillverkare skall dock i stället avse den som har skyddsansvar enligt 3 kap. 8–10 §§ arbetsmiljölagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förelägganden och en hänvisning till relevanta delar av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen i *andra stycket* till produktsäkerhetslagens bestämmelser om innehållet i ett föreläggande om varningsinformation eller produktåterkallelse till en hänvisning till i sak motsvarande bestämmelser i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Förelägganden som har beslutats enligt 6 kap. 12 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att förelägganden om varningsinformation eller produktåterkallelser som före ikraftträdandet beslutats med stöd av den nuvarande 6 kap. 12 § fortsätter att gälla även efter det att den nya ändringen har trätt i kraft. Innehållet i ett sådant tidigare föreläggande får alltså motsvara vad som anges i 14–18 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2011:579) om leksakers säkerhet

21 § En tillverkare eller en importör som har anledning att anta att en leksak som denne har tillhandahållit inte överensstämmer med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de åtgärder som krävs för att få leksaken att överensstämma med kraven eller om så är lämpligt dra tillbaka eller återkalla leksaken från marknaden.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av leksaken ska ha det innehåll som anges i *artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG*. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

Paragrafen reglerar tillverkares och importörers skyldigheter när de har anledning att anta att en leksak som de har tillhandahållit inte överensstämmer med kraven för leksaker. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen i *andra stycket* till produktsäkerhetslagens bestämmelser om innehållet i ett tillbakadragande eller en återkallelse till en hänvisning till i sak motsvarande bestämmelser i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

32 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar

uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 7, 8, 16 § första stycket, 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till 18 eller 19 §.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift 14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I tredje stycket görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Tillbakadraganden eller återkallelser som har vidtagits enligt 21 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.
3. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att ett tillbakadragande eller en återkallelse av en leksak som före ikraftträdandet vidtagits med stöd av den nuvarande 21 § fortsätter att gälla även efter det att de nya ändringarna har trätt i kraft. En sådan tidigare åtgärd får alltså ha det innehåll som anges i 15–18 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

Punkt 3 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av ändringarna i lagen om leksakers säkerhet. För sådana tidigare överträdelser av 7, 8, 16 § första stycket, 19, 20, 21, 22 eller 23 § eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till 18 eller 19 § gäller alltså fortfarande 32 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2014:140) med bemyndigande att meddela vissa

föreskrifter om marknads kontroll av varor och annan närliggande tillsyn

3 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för marknads kontroll enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG.

Paragrafen är ny och innehåller ett bemyndigande.

Enligt bestämmelsen får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om avgifter för marknads kontroll enligt EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Bemyndigandet ger förutsättningar att ta ut avgifter för marknads kontrollen av alla produkter som omfattas av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Marknads kontroll definieras i artikel 3.23 i förordningen som den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av marknads kontrollmyndigheter för att säkerställa att produkter uppfyller kraven i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.11 Förslaget till lag om ändring i läkemedelslagen (2015:315)

6 kap.

9 § Läkemedelsverket får besluta att den som har fått ett läkemedel godkänt för försäljning ska återkalla läkemedlet från dem som innehar det om

1. det behövs för att förebygga skada,
2. läkemedlet inte är verksamt för sitt ändamål,
3. läkemedlet inte är ändamålsenligt,
4. läkemedlet inte är av god kvalitet,
5. läkemedlets kvalitativa eller kvantitativa sammansättning inte överensstämmer med den uppgivna, eller
6. väsentliga krav i samband med tillverkning eller import inte uppfylls.

Återkallelse ska ske genom att den som har fått ett läkemedel godkänt för försäljning erbjuder sig att på vissa villkor

1. avhjälpa det fel som skaderisken hänför sig till (rättelse),
2. ta tillbaka läkemedlet och leverera ett annat felfritt läkemedel av samma eller motsvarande slag (utbyte), eller
3. ta tillbaka läkemedlet och lämna ersättning för det (återgång).

Paragrafen reglerar Läkemedelsverkets möjlighet att besluta om att läkemedel ska återkallas. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla tas hänvisningen i *andra stycket* till produktsäkerhetslagens bestämmelse om återkallelse bort. Bestämmelsen ändras så att den i stället direkt anger

innebörden av en återkallelse, i enlighet med vad som följer av 16 § första stycket produktsäkerhetslagen. Ändringen innebär ingen ändring i sak.

15.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:96) om fritidsbåtar och vattenskotrar

18 § En tillverkare eller en importör som anser eller har anledning att anta att en produkt som denne har släppt ut på marknaden inte är förenlig med de krav som föreskrivs i denna lag eller i föreskrifter meddelade i anslutning till lagen, ska omedelbart vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att få produkten att överensstämma med kraven eller om det är lämpligt dra tillbaka eller återkalla produkten.

Ett tillbakadragande eller en återkallelse av produkten ska ha det innehåll som anges i artiklarna 9.8, 11.8, 12.4 och 35–37 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG. Vad som där sägs om återkallelse från distributör ska dock i stället avse tillbakadragande enligt denna lag.

Paragrafen reglerar tillverkares och importörers skyldigheter när de har anledning att anta att en produkt som de har släppt ut på marknaden inte överensstämmer med kraven. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen i *andra stycket* till produktsäkerhetslagens bestämmelser om innehållet i ett tillbakadragande eller en återkallelse till en hänvisning till i sak motsvarande bestämmelser i förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

32 § En tillverkare, tillverkares representant, importör, distributör eller privatimportör ska åläggas att betala en sanktionsavgift om denne eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot någon av 10–19 §§ eller 23 § eller mot föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa paragrafer.

Sanktionsavgift enligt första stycket för en privatimportör får endast åläggas om det finns synnerliga skäl.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift *14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *fjärde stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser

om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Tillbakadraganden eller återkallelser som har vidtagits enligt 18 § före ikraftträdandet ska fortfarande gälla.

3. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att ett tillbakadragande eller en återkallelse av en produkt som före ikraftträdandet vidtagits med stöd av den nuvarande 18 § fortsätter att gälla även efter det att de nya ändringarna har trätt i kraft. En sådan tidigare åtgärd får alltså ha det innehåll som anges i 15–18 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

Punkt 3 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av ändringarna i lagen om fritidsbåtar och vattenskotrar. För sådana tidigare överträdelser av 10–19 §§ eller 23 § eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till dessa paragrafer gäller alltså fortfarande 30 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.13 Förslaget till lag om ändring i radioutrustningslagen (2016:392)

16 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot 4 § första stycket eller 10 § första eller andra stycket eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § andra stycket, 7 § eller 10 § tredje stycket.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift *14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *andra stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek,

preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Punkt 2 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av lagändringen. I fråga om tidigare överträdelser av 4 § första stycket eller 10 § första eller andra stycket eller föreskrifter som har meddelats med stöd av 4 § andra stycket, 7 § eller 10 § tredje stycket radioutrustningslagen ska alltså 16 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen fortfarande gälla.

15.14 Förslaget till lag om ändring i lagen (2016:768) om marin utrustning

23 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som har handlat på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

1. 10 eller 11 § eller mot föreskrifter meddelade i anslutning till dessa bestämmelser,

2. föreskrifter meddelade med stöd av 6, 7, 12 eller 13 §, eller

3. beslut meddelade med stöd av 7 § andra meningen.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift *14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *tredje stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek,

preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Punkt 2 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av ändringen i lagen om marin utrustning. För sådana tidigare överträdelser av 10 eller 11 § eller föreskrifter meddelade i anslutning till dessa bestämmelser, föreskrifter meddelade med stöd av 6, 7, 12 eller 13 § eller beslut meddelade med stöd av 7 § andra meningen gäller alltså fortfarande 23 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:125) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning

9 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om den ekonomiska aktören eller någon som handlar på den ekonomiska aktörens vägnar uppsåtligt eller av oaktsamhet har brutit mot kraven i EU:s förordning om personlig skyddsutrustning.

Sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift *14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *tredje stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med

kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.

2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Punkt 2 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av ändringen i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om personlig skyddsutrustning. För sådana tidigare överträdelser av kraven i EU:s förordning om personlig skyddsutrustning gäller alltså fortfarande 9 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.16 Förslaget till lag om ändring i strålskyddslagen (2018:396)

2 kap.

4 § Ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder som avses i denna lag finns i miljöbalken, arbetsmiljölagen (1977:1160), lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet, lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, lagen (2006:263) om transport av farligt gods, patientsäkerhetslagen (2010:659), plan- och bygglagen (2010:900), läkemedelslagen (2015:315), hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen (2026:000) om konsumenttjänsters säkerhet.*

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om att det finns ytterligare bestämmelser om verksamheter och åtgärder i vissa andra lagar. Övervägandena finns i avsnitt 10.16 och 11.7.

Ändringen är en följd av att produktsäkerhetslagen upphävs. I stället görs en hänvisning till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen samt lagen om konsumenttjänsters säkerhet. Ändringen innebär en upplysning om att relevanta bestämmelser även finns i EU-förordningen och de nya lagarna.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar

9 § En ekonomisk aktör ska åläggas att betala en sanktionsavgift, om aktören eller någon som handlar för dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot de skyldigheter som gäller för ekonomiska aktörer enligt EU:s förordning om gasanordningar.

En sanktionsavgift får inte åläggas någon för att denne inte har följt ett föreläggande som har förenats med vite.

I övrigt ska i fråga om sanktionsavgift *14 och 16–19 §§ lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* tillämpas.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sanktionsavgift. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *tredje stycket* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser i fråga om vem sanktionsavgiften ska tillfalla, var och av vem ansökan om påförande av avgift får göras, avgiftens storlek, preskription och betalning av avgifter ändras så att den i stället anger korresponderande bestämmelser om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Äldre bestämmelser om sanktionsavgift gäller för överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet.

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Punkt 2 innebär att de nya bestämmelserna om sanktionsavgift i lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet inte får tillämpas i fråga om överträdelser som har ägt rum före ikraftträdandet av ändringen i lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar. För sådana tidigare åsidosättanden av skyldigheterna enligt EU:s förordning om gasanordningar gäller alltså fortfarande 9 § i den äldre lydelsen samt 37 § andra stycket och 39–43 §§ i den upphävda produktsäkerhetslagen.

15.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter

1 kap.

4 § Lagen ska inte tillämpas på produkter som är klassificerade som narkotika enligt narkotikastrafflagen (1968:64) eller som hälsofarliga varor enligt lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska lagen inte tillämpas på läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (2015:315) eller på medicintekniska produkter och andra produkter som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/745 av den 5 april 2017 om medicintekniska produkter, om ändring av direktiv 2001/83/EG, förordning (EG) nr 178/2002 och förordning (EG) nr 1223/2009 och om upphävande av rådets direktiv 90/385/EEG och 93/42/EEG.

I fråga om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare gäller även *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Paragrafen anger när lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter inte ska tillämpas och upplyser om tillämpningen av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Ändringen i *tredje stycket* är en följd av att produktsäkerhetslagen upphävs. I stället görs en hänvisning till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Ändringen innebär en upplysning om att förordningen och kompletteringslagen gäller i fråga om elektroniska cigaretter eller påfyllningsbehållare som tillhandahålls på marknaden och är avsedda för konsumenter eller under rimligen förutsebara förhållanden sannolikt kommer att användas av konsumenter.

Hänvisningen i förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:370) om fordons registrering och användning

6 § Bestämmelserna i 5 § gäller inte i fråga om

1. fordon som används uteslutande inom inhägnade järnvägs-, eller industriområden, inhägnade tävlingsområden eller andra liknande inhägnade områden,

2. släpvagnar som dras av traktorer, motorredskap klass II eller sådana tunga terrängvagnar som är konstruerade för en hastighet av högst 30 kilometer i timmen, om fordonen i det enskilda fallet används endast på motsvarande sätt som en traktor skatteklass II,

3. fordon som används kortaste lämpliga väg till eller från ett besiktningsorgan enligt 4 kap. 2 § fordonslagen (2002:574) för registreringsbesiktning eller, i fråga om fordon som har förts in i Sverige för testkörning enligt 16 § första stycket 4,

för kontrollbesiktning, eller fordon som används kortaste lämpliga väg till eller från ett provningsorgan för provning inför ett enskilt godkännande,

4. fordon som vid besiktning eller inspektion av en polisman eller en sådan besiktningstekniker, bilinspektör eller tekniker som avses i fordonslagen provkörs i den utsträckning som behövs för att förrättningen ska kunna genomföras,

5. fordon som provkörs vid provning inför ett enskilt godkännande i den utsträckning som behövs för att provningen ska kunna genomföras,

6. fordon som provkörs av den som Trafikverket särskilt förordnat att utföra haveriundersökning eller av den som Transportstyrelsen särskilt förordnat att utöva *marknadskontroll enligt lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* eller att handlägga ett ärende enligt fordonslagen.

7. ombyggda eller amatörbyggda fordon som provkörs inför en registreringsbesiktning eller ett enskilt godkännande av den som Transportstyrelsen särskilt förordnat att utföra sådan provkörning,

8. fordon som används med stöd av saluvagnslicens enligt 11 §, eller

9. fordon och släpfordon som tillhör en amerikansk styrka, en medlem av en sådan styrka, en anhörig till en sådan medlem eller en utländsk leverantör till styrkan och som finns i landet inom ramen för avtalet den 5 december 2023 mellan Sverige och Amerikas förenta stater om försvarssamarbete.

I fall som avses i första stycket 3 ska handlingar som visar avtalad tid hos besiktningsorganet eller provningsorganet medföras och på tillsägelse visas upp för en polisman eller en bilinspektör.

Om en polisman finner anledning att anta att ett fordon som anträffas i trafik inte är i föreskrivet skick, tillämpas första stycket 4.

Paragrafen reglerar undantag från registreringsplikten. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

Med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av den nya lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ändras hänvisningen i *första stycket 6* till tillämplig reglering och byts ordet ”tillsyn” ut mot ”marknadskontroll”.

15.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2021:600) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningarna om medicintekniska produkter

1 kap.

3 § I fråga om produkter som är avsedda för konsumenter eller som, *under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter* gäller också *Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG och lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet.*

Paragrafen innehåller en upplysningsbestämmelse om tillämpningen av produktsäkerhetslagen. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I paragrafen görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och lagen med kompletterande bestämmelser till den förordningen. Hänvisningen till tillämplig reglering justeras således och utformningen av vissa relevanta rekvisit anpassas till vad som gäller enligt förordningen.

Hänvisningen till förordningen är dynamisk och avser alltså förordningen i den vid varje tidpunkt gällande lydelsen.

15.21 Förslaget till lag om ändring i konsumentköplagen (2022:260)

4 kap.

10 § Varan är felaktig om den

1. säljs i strid mot ett förbud som har meddelats med stöd av *5 § första stycket 6 eller 10 § lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* eller mot ett annat försäljningsförbud som har meddelats i författning eller av en myndighet väsentligen i syfte att förebygga att den som använder varan drabbas av ohälsa eller olycksfall eller för att annars hindra användning av en vara som inte är tillförlitlig från säkerhetssynpunkt, eller

2. är så bristfällig att dess användning medför påtaglig fara för liv eller hälsa.

Paragrafen innehåller centrala regler om när en vara är felaktig. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *första punkten* görs en ändring med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens bestämmelser om förbud ändras så att den i stället anger motsvarande bestämmelse i den nya lagen.

11 § Varan är felaktig om näringsidkaren har låtit bli att lämna säkerhetsinformation om varan efter föreläggande enligt *lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet* eller låter bli att lämna sådan information om varans egenskaper eller användning som näringsidkaren enligt marknadsföringslagen (2008:486) har ålagts att lämna, om underlåtenheten kan antas ha inverkat på köpet.

Första stycket gäller också om föreläggandet eller åläggandet har meddelats varans tillverkare eller någon annan som i tidigare säljled tagit befattning med varan och näringsidkaren har känt till eller borde ha känt till att föreläggandet eller åläggandet inte har fullgjorts.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att varan är felaktig när viss angiven säkerhetsinformation om varan inte har lämnats. Övervägandena finns i avsnitt 10.16.

I *första stycket* görs ändringar med anledning av att produktsäkerhetslagen upphör att gälla och i aktuellt avseende ersätts av lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen

om allmän produktsäkerhet. Hänvisningen till produktsäkerhetslagens reglering om föreläggande ändras så att de i stället anger den nya lagen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2026.
2. Utöver förelägganden enligt de nya bestämmelser som hänvisas till i 4 kap. 10 och 11 §§ ska under de förutsättningar som anges där beaktas även förelägganden och förbud som har meddelats med stöd av den upphävda produktsäkerhetslagen (2004:451)

Punkterna avser ikraftträdande- och övergångsbestämmelser. Övervägandena finns i avsnitt 13.

Punkt 1 föreskriver när lagen ska träda i kraft.

Av *punkt 2* följer att även förelägganden och förbud enligt produktsäkerhetslagen som har ersatts av lagen (2026:000) med kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet ska beaktas vid tillämpningen av 4 kap. 10 och 11 §§.

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning,
Konsumentenheten

Kompletterande bestämmelser till EU-förordningen om allmän produktsäkerhet och reglering av säkerhetskrav för produkter som inte omfattas av förordningen

Sammanfattning

En sakkunnig (i det följande utredaren) ska analysera behovet av kompletterande bestämmelser till den nya EU-förordningen om allmän produktsäkerhet. Utredaren ska även bedöma vissa frågor om säkerhetskrav för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, som inte omfattas av förordningens tillämpningsområde.

Utredaren ska bl.a.

- analysera vilka ändringar som är nödvändiga och lämpliga för att anpassa svensk rätt till EU-förordningen,
- bedöma vilka säkerhetskrav som bör gälla för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och hur dessa bör utformas,
- bedöma om särskilda säkerhetskrav bör gälla för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet och hur dessa i så fall bör utformas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 18 november 2025.

En ny EU-förordning om allmän produktsäkerhet

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets

direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG, i det följande förordningen om allmän produktsäkerhet, ska börja tillämpas i medlemsstaterna den 13 december 2024. Förordningen ersätter direktivet om allmän produktsäkerhet (2001/95/EG) och direktivet om farliga livsmedelsimitationer (87/357/EEG).

Direktivet om allmän produktsäkerhet har genomförts i svensk rätt huvudsakligen genom produktsäkerhetslagen (2004:451) och produktsäkerhetsförordningen (2004:469). Dessa författningar har dock ett bredare tillämpningsområde än direktivet och omfattar, utöver konsumentprodukter som tillhandahålls i kommersiell verksamhet, även varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet och tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet.

Direktivet om farliga livsmedelsimitationer har genomförts i svensk rätt genom lagen (1992:1328) om farliga livsmedelsimitationer. En näringsidkare får enligt denna reglering inte marknadsföra, tillverka eller importera farliga livsmedelsimitationer.

Medlemsstaterna får enligt förordningen om allmän produktsäkerhet inte förhindra att produkter tillhandahålls som omfattas av direktivet om allmän produktsäkerhet och uppfyller kraven i det direktivet samt släpptes ut på marknaden före den 13 december 2024.

Innehållet i EU-förordningen

Syfte och tillämpningsområde

Det övergripande syftet med förordningen om allmän produktsäkerhet är att förbättra den inre marknads funktion och samtidigt säkerställa en hög konsumentskyddsnivå. I förordningen fastställs grundläggande regler om säkerheten hos konsumentprodukter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden. Bestämmelserna om tillsyn på produktsäkerhetsområdet anpassas till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EU:s marknadskontrollförordning).

Förordningen om allmän produktsäkerhet ska tillämpas på produkter som levereras eller tillhandahålls, och som är avsedda för konsumenter eller som, under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter. För produkter som omfattas av särskilda säkerhetskrav enligt

unionsrätten är förordningen tillämplig endast i fråga om de aspekter, risker eller riskkategorier som inte omfattas av de kraven. Vissa produktkategorier är helt undantagna från tillämpningsområdet, bl.a. läkemedel, livsmedel, levande växter och djur samt antikviteter.

Säkerhetskrav

Förordningen om allmän produktsäkerhet innehåller ett allmänt säkerhetskrav som innebär att ekonomiska aktörer endast får tillhandahålla säkra produkter. Det finns en presumtion för att en produkt är säker om produkten överensstämmer med relevanta krav i europeiska standarder eller, när det saknas europeiska standarder, nationella krav avseende hälsa och säkerhet i den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden. Om det varken finns unionslagstiftning om harmonisering, europeiska standarder eller hälso- och säkerhetskrav i nationell lagstiftning ska vissa aspekter beaktas vid bedömningen av om en produkt är säker, bl.a. produktens egenskaper, dess inverkan på andra produkter och andra produkters inverkan på produkten.

De ekonomiska aktörernas skyldigheter

Tillverkare, tillverkarens representant, importörer, distributörer, leverantörer av distributionstjänster eller andra fysiska eller juridiska personer som omfattas av skyldigheter avseende tillverkning av produkter, s.k. ekonomiska aktörer, har vissa skyldigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. Dessa aktörer ska samarbeta med de myndigheter som av en medlemsstat utses som ansvariga för att organisera och utföra marknadskontroll inom den medlemsstatens territorium (marknadskontrollmyndigheter) och efter förfrågan lämna all nödvändig information om bl.a. de risker en produkt medför och vilka åtgärder som har vidtagits för att hantera dessa risker och om leveranskedjan.

För vissa produkter, produktkategorier eller produktgrupper som kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa och säkerhet kan Europeiska kommissionen kräva att de ekonomiska aktörer som släpper ut och tillhandahåller produkterna på marknaden inrättar eller använder ett spårbarhetssystem.

Onlinemarknadsplatser

Leverantörer av onlinemarknadsplatser, dvs. en leverantör av en förmedlingstjänst som använder ett onlinegränssnitt som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av

produkter, har vissa särskilda skyldigheter enligt förordningen om allmän produktsäkerhet. De ska bl.a. etablera en kontaktpunkt som möjliggör direkt kommunikation med medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter om produktsäkerhetsfrågor. De ska även registreras i en särskild webbportal, den s.k. Safety Gate-portalen, och där ange information om sin kontaktpunkt. Marknadskontrollmyndigheter ska kunna beordra leverantörer av online-marknadsplatser att ta bort specifikt innehåll avseende en farlig produkt från sitt onlinegränssnitt, att blockera tillgång till sådant innehåll eller att visa en tydlig varning. Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska vidta frivilliga åtgärder i syfte att upptäcka, identifiera, ta bort eller omöjliggöra tillgång till innehållet med avseende på farliga produkter.

Safety Gate och Safety Business Gateway

I förordningen om allmän produktsäkerhet finns bestämmelser om ett system för snabb varning, kallat Safety Gate. Safety Gate mottog under 2023 över 3 400 notifieringar om bristfälliga produkter, vilket ledde till att över 4 200 åtgärder mot farliga produkter vidtogs av marknadskontrollmyndigheter i andra medlemsländer. De vanligaste orsakerna till att konsumentprodukter bedömdes vara farliga var innehåll av hälsofarliga kemikalier och risk för skada t.ex. genom kvävning eller strypning. Många av dessa produkter är tillverkade utanför den inre marknaden, t.ex. i Kina.

Safety Gate systemet, som ska vidareutvecklas av kommissionen, ska användas för varningar om farliga produkter och utbyte av information om s.k. korrigerande åtgärder, dvs. åtgärder som krävs för att på ett verkkningsfullt sätt få produkten att överensstämja med kraven. Medlemsstaterna ska notera alla korrigerande åtgärder i Safety Gate och kommissionen ska kontrollera informationen och vidarebefordra den till andra medlemsstater.

Kommissionen ska även tillhandahålla en webbportal, kallad Safety Business Gateway, som ger ekonomiska aktörer möjlighet att fullgöra sin skyldighet att informera marknadskontrollmyndigheter och konsumenter om farliga produkter och olyckor orsakade av produkter och vilka åtgärder som vidtagits för att undanröja risker.

Europeiska kommissionens roll och samordnad tillsyn

Om kommissionen får kännedom om en produkt, produktkategori eller produktgrupp som kan utgöra en allvarlig risk för människors hälsa och

säkerhet kan den på eget initiativ, eller efter förfrågan från medlemsstaterna, under vissa villkor anta genomförandeakter med lämpliga åtgärder. Dessa kan t.ex. innebära förbud mot att släppa ut eller tillhandahålla sådana produkter på marknaden eller särskilda villkor för marknadsföringen.

Ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet ska inrättas som en plattform för strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter och kommissionen för att öka produktsäkerheten i unionen.

Rätt till information och avhjälpande

Kommissionen ska genom Safety Gate-portalen ge allmänheten fri tillgång till utvald information om produkter som utgör en risk. I samband med en produktåterkallelse eller om viss varningsinformation måste nå konsumenter för att garantera säker användning av en produkt, ska de berörda ekonomiska aktörerna direkt meddela alla konsumenter som berörs och sprida information om återkallelsen eller varningen på andra lämpliga sätt.

Om en produkt återkallas ska den ansvariga ekonomiska aktören erbjuda konsumenterna ett effektivt, kostnadsfritt och snabbt avhjälpande i form av reparation, utbyte till en säker produkt av samma slag eller återbetalning av pengar.

Uppdraget att anpassa svensk rätt till förordningen om allmän produktsäkerhet

I samband med att förordningen om allmän produktsäkerhet blir direkt tillämplig i alla medlemsstater fr.o.m. den 13 december 2024 behöver det svenska regelverket anpassas till förordningen. Det finns därför behov av att identifiera vilka befintliga svenska författningsbestämmelser som berörs av förordningen samt bedöma om bestämmelserna behöver ändras eller nya bestämmelser behövs. Det kan även vara lämpligt att göra andra ändringar eller kompletteringar av svensk rätt med anledning av förordningen.

Förordningen innebär bl.a. en skyldighet för varje medlemsstat att utse marknadskontrollmyndigheter. Sådana myndigheter ska ansvara för de uppgifter som anges i förordningen avseende marknadskontroll och samarbete med kommissionen och andra europeiska myndigheter. Det behöver analyseras vilka befogenheter myndigheterna som utövar marknadskontroll ska ha och hur ansvaret ska fördelas mellan dessa.

Det finns även bestämmelser i förordningen om att vissa behöriga myndigheter ska få uppgifter att samordna och utbyta information avseende produkter som utgör en risk. Det behöver analyseras vilken eller vilka myndigheter som bör få dessa uppgifter.

Enligt förordningen ska medlemsstaterna vidare fastställa regler om sanktioner för överträdelser av bestämmelser i förordningen som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser. Sanktionerna ska vara effektiva, proportionella och avskräckande och medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas i enlighet med nationell rätt. Det befintliga sanktionssystemet som huvudsakligen finns i produktsäkerhetslagen behöver mot denna bakgrund ses över. Bland annat behöver det göras en analys av vilka sanktioner som kan vara lämpliga vid sådana överträdelser.

Utredaren ska därför

- analysera vilka ändringar som är nödvändiga och lämpliga för att anpassa svensk rätt till förordningen om allmän produktsäkerhet,
- ta ställning till vilka myndigheter som bör utöva marknads kontroll enligt förordningen och vilka befogenheter de ska ha samt föreslå en ansvarsfördelning mellan dem,
- ta ställning till vilken eller vilka myndigheter som bör vara behörig myndighet enligt förordningen,
- analysera vilka sanktioner som behövs för att uppfylla kravet på sanktioner vid överträdelser av förordningens bestämmelser om ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget att se över regleringen av säkerhetskrav som inte omfattas av förordningen om allmän produktsäkerhet

Säkerhetskrav för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet

Varken direktivet eller förordningen om allmän produktsäkerhet reglerar tjänsters säkerhet. Produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen omfattar dock även tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet, om tjänsten är avsedd för eller kan antas komma att användas av konsumenterna. Sådana tjänster bör även fortsättningsvis omfattas av produktsäkerhetskrav. Tjänster där säkerhetskrav är av betydelse är t.ex. äventyrstjänster såsom

dykningskurser, klättring på klättercenter, turer med zipline, turridding eller besök på lekland och äventyrsbanor av olika slag. Produktsäkerhetskraven kan dock behöva förändras med anledning av de nya reglerna i förordningen om allmän produktsäkerhet. Utredaren ska därför

- bedöma vilka säkerhetskrav som bör gälla för tjänster som tillhandahålls i näringsverksamhet och hur dessa bör utformas,
- föreslå vilka myndigheter som ska utöva marknadskontroll av tjänsters säkerhet och vid behov fastställa ansvarsfördelningen mellan dem, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Säkerhetskrav för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet

Utöver de varor som omfattas av förordningen om allmän produktsäkerhet omfattar produktsäkerhetslagen och produktsäkerhetsförordningen varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet, under förutsättning att varan är avsedd för eller kan antas komma att användas av konsumenterna i den offentliga verksamheten. Detta innebär att de skyldigheter som näringsidkare och tillverkare har enligt produktsäkerhetsreglerna också gäller den som i offentlig verksamhet tillhandahåller varor till konsumenterna.

Många varor som släpps ut på marknaden kan i ett senare led komma att tillhandahållas i såväl näringsverksamhet som offentlig verksamhet, t.ex. leksaker som tillhandahålls inom såväl leksakshandeln som barnomsorgen. En sådan vara omfattas alltid av förordningen om allmän produktsäkerhet. En vara som tillhandahålls inom offentlig verksamhet utan att dessförinnan vara utsläppt på marknaden omfattas däremot inte av förordningen. Det kan t.ex. vara fråga om specialbyggda barngrindar på en kommunal förskola eller specialbeställd utrustning till en rehabiliteringsavdelning på ett sjukhus.

Det finns mot denna bakgrund behov av att bedöma om särskilda säkerhetskrav bör gälla för sådana varor, och hur kraven i så fall bör utformas.

Utredaren ska därför

- bedöma om särskilda säkerhetskrav bör gälla för varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet och hur dessa i så fall bör utformas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Konsekvensbeskrivningar

I enlighet med förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ska utredaren bland annat redogöra för ekonomiska och andra konsekvenser för enskilda personer, företag och det allmänna av sina förslag.

Genomförande och redovisning av uppdraget

Utredaren ska, i den utsträckning det är lämpligt, inhämta information och synpunkter från berörda myndigheter och andra relevanta aktörer. Utredaren ska vidare hålla sig informerad om, och vid behov beakta, relevant arbete som pågår inom Regeringskansliet, utredningsväsendet och EU.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Finansdepartementet) senast den 18 november 2025.

I

(Lagstiftningsakter)

FÖRORDNINGAR

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2023/988

av den 10 maj 2023

om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG ⁽³⁾ fastställs att konsumentprodukter måste vara säkra och att medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter måste vidta åtgärder mot farliga produkter samt i det syftet utbyta information via unionens system för snabbt informationsutbyte (Rapex).
- (2) Direktiv 2001/95/EG behöver ses över och uppdateras mot bakgrund av utvecklingen i fråga om ny teknik och onlineförsäljning i syfte att säkerställa förenlighet med utvecklingen av unionens harmoniseringslagstiftning och standardiseringslagstiftning, att säkerställa att produktsäkerhetsåterkallelser fungerar bättre samt att säkerställa en tydligare ram för produkter som är imitationer av livsmedel, vilka hittills reglerats genom rådets direktiv 87/357/EEG ⁽⁴⁾. Av tydlighetsskäl bör direktiven 2001/95/EG och 87/357/EEG upphävas och ersättas med denna förordning.

⁽¹⁾ EUT C 105, 4.3.2022, s. 99.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 30 mars 2023 (ännu inte offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 25 april 2023.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG av den 3 december 2001 om allmän produktsäkerhet (EGT L 11, 15.1.2002, s. 4).

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 87/357/EEG av den 25 juni 1987 om tillnärmningen av medlemsstaternas lagstiftning om produkter som, på grund av sina yttre egenskaper, kan förväxlas med andra produkter och härigenom utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet (EGT L 192, 11.7.1987, s. 49).

- (3) En förordning utgör det lämpliga rättsliga instrumentet, eftersom den inför tydliga och utförliga regler som inte ger medlemsstaterna något utrymme att införliva reglerna på olika sätt. Genom att välja en förordning i stället för ett direktiv blir det dessutom lättare att uppnå målet att säkerställa förenlighet med den rättsliga ramen för marknadskontroll för produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning, där det tillämpliga rättsliga instrumentet också är en förordning, nämligen Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020⁽³⁾. Detta val kommer dessutom att ytterligare bidra till att göra tillsynen mindre betungande tack vare en enhetlig tillämpning av produktsäkerhetsreglerna inom hela unionen.
- (4) Denna förordning syftar till att bidra till att uppnå de mål som avses i artikel 169 i fördraget om Europeiska unionen funktionssätt (EUF-fördraget). Den bör särskilt syfta till att säkerställa konsumenters hälsa och säkerhet och att den inre marknaden fungerar när det gäller produkter avsedda för konsumenter.
- (5) Denna förordning bör syfta till att skydda konsumenter och deras säkerhet såsom en av de grundläggande principerna i unionens rättsliga ram och såsom fastställs i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (*stadgan*). Farliga produkter kan ha mycket negativa konsekvenser för konsumenter och medborgare. Alla konsumenter, inbegripet de mest utsatta, såsom barn, äldre personer eller personer med funktionsnedsättning, har rätt till säkra produkter. Konsumenter bör förfoga över tillräckliga medel för att göra denna rättighet gällande, och medlemsstaterna bör förfoga över lämpliga instrument och åtgärder för att kontrollera att denna förordning efterlevs.
- (6) Trots att det har utvecklats sektorsspecifik harmoniseringslagstiftning på unionsnivå som gäller säkerhetsaspekterna hos specifika produkter eller produktkategorier är det praktiskt omöjligt att anta unionsrätt avseende alla konsumentprodukter som existerar eller som kan komma att utvecklas. Därför behövs det en bred horisontell rättslig ram för att fylla luckorna och för att komplettera bestämmelser i unionens befintliga eller kommande sektorsspecifika harmoniseringslagstiftning och säkerställa ett konsumentskydd som annars inte skulle säkerställas genom den lagstiftningen, särskilt i syfte att uppnå en hög skyddsnivå för konsumenters hälsa och säkerhet i enlighet med artiklarna 114 och 169 i EUF-fördraget.
- (7) Med avseende på produkter som omfattas av unionens sektorsspecifika harmoniseringslagstiftning bör samtidigt tillämpningsområdet för de olika delarna i denna förordning tydligt fastställas för att undvika överlappande bestämmelser och säkerställa en tydlig rättslig ram.
- (8) Vissa bestämmelser i denna förordning, såsom flertalet skyldigheter för ekonomiska aktörer, bör inte vara tillämpliga på produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning, men vissa andra bestämmelser i denna förordning kompletterar unionens harmoniseringslagstiftning och bör därför vara tillämpliga på sådana produkter. I synnerhet bör det allmänna produktsäkerhetskravet och tillhörande bestämmelser vara tillämpliga på konsumentprodukter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning när vissa risktyper inte omfattas av den lagstiftningen. Bestämmelserna i denna förordning om skyldigheterna för leverantörer av onlinemarknadsplatser, om skyldigheterna för ekonomiska aktörer i händelse av olyckor, om konsumenternas rätt till information och till en avhjälpande åtgärd samt om produktsäkerhetsåterkallelser bör vara tillämpliga på produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning i den mån det inte finns några specifika bestämmelser med samma syfte i sådan lagstiftning. På samma sätt används Rapex redan för tillämpningen av unionens harmoniseringslagstiftning, i enlighet med artikel 20 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020. Följaktligen bör de bestämmelser i den här förordningen som reglerar Safety Gate och dess funktionssätt vara tillämpliga på produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning.
- (9) Produkter som utformats uteslutande för yrkesmässig användning men som sedan övergått till konsumentmarknaden bör omfattas av denna förordning, eftersom de kan medföra risker för konsumenters hälsa och säkerhet när de används under rimligen förutsebara förhållanden.
- (10) För läkemedel görs före utsläppandet på marknaden en bedömning som inbegriper en specifik risk-nyttoanalys. Dessa produkter bör därför uteslutas från denna förordnings tillämpningsområde.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/1020 av den 20 juni 2019 om marknadskontroll och överensstämmelse för produkter och om ändring av direktiv 2004/42/EG och förordningarna (EG) nr 765/2008 och (EU) nr 305/2011 (EUT L 169, 25.6.2019, s. 1).

- (11) I unionsrätten om livsmedel, foder och närliggande områden inrättas ett särskilt system för att säkerställa att de produkter som omfattas är säkra. För livsmedels- och foderprodukter har en specifik rättslig ram fastställts, särskilt genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 ⁽⁶⁾. Dessutom regleras livsmedels- och foderprodukter även genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 ⁽⁷⁾, vilken säkerställer ett harmoniserat tillvägagångssätt när det gäller offentlig efterlevnadskontroll av foder- och livsmedelslagstiftningen och regler om djurs hälsa och djurskydd. Följaktligen bör livsmedels- och foderprodukter uteslutas från den här förordningens tillämpningsområde, med undantag för material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel i den mån det gäller risker som inte omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 ⁽⁸⁾ eller av annan specifik livsmedelslagstiftning som endast omfattar livsmedelsrelaterade kemiska och biologiska risker.
- (12) Levande växter omfattas av en specifik rättslig ram, som särskilt föreskrivs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 ⁽⁹⁾, som tar hänsyn till dessa produkters särdrag i syfte att säkerställa konsument-säkerhet.
- (13) Animaliska biprodukter är material av animaliskt ursprung som inte konsumeras av människor. Dessa produkter, såsom foder, omfattas av en specifik rättslig ram, som särskilt föreskrivs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 ⁽¹⁰⁾.
- (14) Växtskyddsmedel, som även kallas bekämpningsmedel, omfattas av specifika bestämmelser för godkännande på nationell nivå, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 ⁽¹¹⁾, och bör därför också uteslutas från den här förordningens tillämpningsområde.
- (15) Luftfartyg som avses i artikel 2.3 d i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 ⁽¹²⁾ är föremål för medlemsstaternas tillsyn mot bakgrund av den begränsade risk de utgör för den civila flygsäkerheten. Dessa luftfartyg bör därför uteslutas från den här förordningens tillämpningsområde.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 av den 28 januari 2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet (EGT L 31, 1.2.2002, s. 1).

⁽⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll) (EUT L 95, 7.4.2017, s. 1).

⁽⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1935/2004 av den 27 oktober 2004 om material och produkter avsedda att komma i kontakt med livsmedel och om upphävande av direktiven 80/590/EEG och 89/109/EEG (EUT L 338, 13.11.2004, s. 4).

⁽⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/2031 av den 26 oktober 2016 om skyddsåtgärder mot växtskadegörare, ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EU) nr 228/2013, (EU) nr 652/2014 och (EU) nr 1143/2014 samt om upphävande av rådets direktiv 69/464/EEG, 74/647/EEG, 93/85/EEG, 98/57/EG, 2000/29/EG, 2006/91/EG och 2007/33/EG (EUT L 317, 23.11.2016, s. 4).

⁽¹⁰⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter) (EUT L 300, 14.11.2009, s. 1).

⁽¹¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1107/2009 av den 21 oktober 2009 om utsläppande av växtskyddsmedel på marknaden och om upphävande av rådets direktiv 79/117/EEG och 91/414/EEG (EUT L 309, 24.11.2009, s. 1).

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1139 av den 4 juli 2018 om fastställande av gemensamma bestämmelser på det civila luftfartsområdet och inrättande av Europeiska unionens byrå för luftfartssäkerhet, och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 2111/2005, (EG) nr 1008/2008, (EU) nr 996/2010, (EU) nr 376/2014 och direktiv 2014/30/EU och 2014/53/EU, samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 552/2004 och (EG) nr 216/2008 och rådets förordning (EEG) nr 3922/91 (EUT L 212, 22.8.2018, s. 1).

- (16) De krav som fastställs i denna förordning bör vara tillämpliga på begagnade, reparerade, renoverade eller återanvända produkter som återförs i leveranskedjan i samband med kommersiell verksamhet, med undantag för sådana produkter som konsumenterna inte rimligen kan förvänta sig följer rådande säkerhetsnormer, såsom produkter som uttryckligen presenteras som reparerade eller renoverade eller tillhandahålls på marknaden som historiskt betydelsefulla samlarföremål.
- (17) Tjänster bör inte omfattas av denna förordning. För att skydda konsumenters hälsa och säkerhet bör dock produkter som levereras eller tillhandahålls till konsument i samband med tillhandahållande av tjänster, inbegripet produkter som konsument är direkt exponerade för i samband med tillhandahållandet av en tjänst, omfattas av denna förordning. Utrustning som konsument använder för att förflytta sig eller resa, om sådan utrustning manövreras direkt av en tjänsteleverantör i samband med en transporttjänst bör dock uteslutas från denna förordnings tillämpningsområde eftersom utrustningen måste regleras i förhållande till säkerheten hos den tillhandahållna tjänsten.
- (18) Antikviteter, såsom konstverk eller samlarföremål, är specifika produktkategorier som inte kan förväntas uppfylla säkerhetskraven i denna förordning och därför bör uteslutas från dess tillämpningsområde. För att förhindra att andra produkter av misstag anses ingå i dessa kategorier är det dock nödvändigt att beakta att konstverk är produkter som skapats uteslutande för konstnärliga ändamål, att samlarföremål är tillräckligt sällsynta och av historiskt eller vetenskapligt intresse för att motivera att man samlar och bevarar dem, och att antikviteter, om de inte redan är konstverk eller samlarföremål eller båda delarna, är av särskilt hög ålder. Vid bedömningen av om en produkt är en antikvitett, såsom ett konstverk eller ett samlarföremål, kan bilaga IX till rådets direktiv 2006/112/EG⁽¹³⁾ beaktas.
- (19) Världshälsoorganisationen definierar hälsa som ett tillstånd av fullständigt fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och inte bara frånvaro av sjukdom, eller kraftlöshet.
- (20) Distansförsäljning, inbegripet onlineförsäljning, bör också omfattas av denna förordning. Onlineförsäljningen har ökat stadigt och konsekvent och skapat nya affärsmodeller, nya utmaningar för produktsäkerheten och nya aktörer på marknaden, såsom leverantörer av onlinemarknadsplatser.
- (21) Om en produkt erbjuds till försäljning online eller genom andra former av distansförsäljning bör produkten anses ha tillhandahållits på marknaden om försäljningserbjudandet är riktat till konsument i unionen. I enlighet med tillämpliga unionsregler om internationell privaträtt bör en analys i varje enskilt fall göras för att fastställa om ett erbjudande är riktat till konsument i unionen. Ett försäljningserbjudande bör anses vara riktat till konsument i unionen om den relevanta ekonomiska aktören på något sätt riktar sin verksamhet mot en medlemsstat. För analysen i det enskilda fallet bör relevanta faktorer beaktas såsom de geografiska områden till vilka leverans är möjlig, språk som kan användas för erbjudandet eller beställningen, betalsätt, användning av medlemsstatens valuta eller ett domännamn som är registrerat i någon av medlemsstaterna. När det gäller onlineförsäljning är det inte tillräckligt att gränssnittet för de ekonomiska aktörerna eller leverantörerna av onlinemarknadsplatser är tillgängligt i den medlemsstat där konsumenten är etablerad eller har hemvist.
- (22) Enligt det allmänna säkerhetskravet i denna förordning bör ekonomiska aktörer vara skyldiga att endast släppa ut säkra produkter på marknaden. En sådan hög säkerhetsnivå bör i första hand uppnås genom produktens utformning och särdrag med beaktande av den avsedda och förutsebara användningen av och användarvillkoren för produkten. Eventuella kvarstående risker bör begränsas genom vissa skyddsåtgärder, såsom varningar och bruksanvisningar.
- (23) En produkts säkerhet bör bedömas med beaktande av alla relevanta aspekter av produkten, särskilt dess egenskaper, såsom fysiska, mekaniska och kemiska egenskaper, och presentation, samt de specifika behov och risker som produkten utgör för vissa konsumentkategorier som sannolikt kommer att använda produkten, särskilt barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. De riskerna kan även inbegripa miljörisker i den mån den utgör en risk för konsumenters hälsa och säkerhet. Den bedömningen bör beakta hälsoriskerna med digitalt sammankopplade produkter, inbegripet risken för den psykiska hälsan, speciellt för utsatta konsument, särskilt barn. Vid bedömningen av säkerheten hos digitalt sammankopplade produkter som sannolikt kommer att påverka barn bör

⁽¹³⁾ Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 11.12.2006, s. 1).

tillverkare därför säkerställa att produkter som de tillhandahåller på marknaden uppfyller högsta möjliga standarder för säkerhet, trygghet och inbyggt integritetsskydd med hänsyn till barnets bästa. Om specifik information krävs för att produkterna ska vara säkra för en viss kategori av personer bör dessutom även denna informations förekomst och tillgänglighet beaktas vid bedömningen av produktsäkerheten. Produktsäkerheten för alla produkter bör bedömas med hänsyn tagen till att produkten måste vara säker under hela sin livstid.

- (24) Föremål som kan ansluta till andra föremål eller icke inbyggda föremål som påverkar hur ett annat föremål fungerar kan medföra en risk för produktsäkerheten. Vederbörlig hänsyn bör tas till denna aspekt som en potentiell risk. Ett föremåls eventuella anslutningar till och samband med externa föremål bör inte äventyra dess säkerhet.
- (25) Ny teknik kan innebära nya risker för konsumenters hälsa och säkerhet eller ändra det sätt på vilket befintliga risker kan realiseras, såsom ett externt angrepp som medför att produkten hackas eller att dess egenskaper ändras. Ny teknik kan väsentligen ändra den ursprungliga produkten, till exempel genom programvaruuppdateringar, som då bör bli föremål för en ny riskbedömning om den väsentliga ändringen påverkar produktens säkerhet.
- (26) Specifika cybersäkerhetsrisker som påverkar konsumenters säkerhet samt protokoll och certifiering kan hanteras genom sektorsspecifik lagstiftning. Det bör emellertid säkerställas att relevanta ekonomiska aktörer och nationella myndigheter, i de fall sektorsspecifik lagstiftning inte är tillämplig, beaktar de risker som är kopplade till ny teknik när produkterna utformas respektive bedöms, i syfte att säkerställa att de ändringar som tillförts produkten inte äventyrar dess säkerhet.
- (27) För att underlätta en effektiv och enhetlig tillämpning av det allmänna säkerhetskrav som fastställs i denna förordning är det viktigt att använda europeiska standarder för vissa produkter och risker. Europeiska standarder till vilka hänvisningar har offentliggjorts i enlighet med direktiv 2001/95/EG bör även i fortsättningen föranleda en presumtion om överensstämmelse med det allmänna säkerhetskrav som fastställs i denna förordning. Begäranden om standardisering som kommissionen har utfärdat i enlighet med direktiv 2001/95/EG bör anses vara begäranden om standardisering i enlighet med denna förordning. Om olika risker eller riskkategorier omfattas av samma standard skulle en produkts överensstämmelse med den del av standarden som omfattar den relevanta risken eller riskkategorin också ge själva produkten en presumtion om säkerhet såvitt avser den relevanta risken eller riskkategorin.
- (28) När kommissionen identifierar ett behov av en europeisk standard som säkerställer att vissa produkter överensstämmer med det allmänna säkerhetskrav som fastställs i denna förordning bör den tillämpa relevanta bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012⁽¹⁴⁾ för att begära att en eller flera europeiska standardiseringsorganisationer ska antingen utarbeta eller identifiera en standard som är lämplig för att säkerställa att produkter som överensstämmer med den presumeras vara säkra.
- (29) Produkter kan medföra olika risker för olika kön, och standardiseringsverksamhet bör beakta detta för att undvika skillnader – och därmed könsbaserade klyftor – när det gäller säkerhet. Förklaringen om jämställdhetsanpassade standarder från Förenta nationernas ekonomiska kommission för Europa anger flera åtgärder som nationella standardiseringsorgan och standardutvecklingsorganisationer bör inkludera i sin handlingsplan för jämställdhetsanpassade standarder och utveckling av standarder i syfte att uppnå könsbalanserade, representativa och inkluderande standarder.
- (30) Samtidigt med anpassningen av förordning (EU) nr 1025/2012 bör det även införas ett särskilt förfarande för antagandet av de särskilda säkerhetskraven med bistånd av den specialiserade kommitté som föreskrivs i denna förordning.

⁽¹⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 av den 25 oktober 2012 om europeisk standardisering och om ändring av rådets direktiv 89/686/EEG och 93/15/EEG samt av Europaparlamentets och rådets direktiv 94/9/EG, 94/25/EG, 95/16/EG, 97/23/EG, 98/34/EG, 2004/22/EG, 2007/23/EG, 2009/23/EG och 2009/105/EG samt om upphävande av rådets beslut 87/95/EEG och Europaparlamentets och rådets beslut 1673/2006/EG (EUT L 316, 14.11.2012, s. 12).

- (31) I avsaknad av europeiska standarder bör den nationella rätten i den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden, som fastställer hälso- och säkerhetskrav, vara förenlig med unionsrätten, särskilt artiklarna 34 och 36 i EUF-fördraget.
- (32) De ekonomiska aktörerna bör ha skyldigheter i fråga om produktsäkerhet som står i proportion till deras respektive roller i leveranskedjan så att en hög skyddsnivå för konsumenternas hälsa och säkerhet säkerställs samtidigt som det säkerställs att den inre marknaden fungerar effektivt. Alla ekonomiska aktörer som ingår i leverans- och distributionskedjan bör vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att de endast tillhandahåller produkter på marknaden som är säkra och överensstämmer med kraven i denna förordning. Skyldigheterna måste fördelas tydligt och proportionellt på ett sätt som motsvarar varje aktörs roll i leverans- och distributionsprocessen. När det till exempel gäller kontrollen av om tillverkaren, och i förekommande fall importören, har fullgjort sina skyldigheter bör distributören endast vara skyldig att göra faktiska kontroller och inte en bedömning av den information som de lämnat. Informationen angående identifiering av produkten och av de ekonomiska aktörerna samt bruksanvisningar och säkerhetsinformation kan dessutom tillhandahållas av de ekonomiska aktörerna i digital form genom elektroniska lösningar, såsom en QR- eller datamatrixkod.
- (33) Tillverkare bör utarbeta teknisk dokumentation för de produkter som de släpper ut på marknaden, vilken bör innehålla den information som krävs för att bevisa att dessa produkter är säkra. Den tekniska dokumentationen bör baseras på en intern riskanalys som görs av tillverkaren. Den mängd information som ska tillhandahållas i den tekniska dokumentationen bör stå i proportion till produktens komplexitet och de möjliga risker som tillverkaren identifierat. Tillverkare bör särskilt tillhandahålla en allmän beskrivning av produkten och de uppgifter som krävs för att bedöma dess säkerhet. När det gäller komplexa produkter eller produkter som medför möjliga risker kan en mer omfattande beskrivning av produkten behövas i den information som ska tillhandahållas. I sådana fall bör även en analys av dessa risker och de tekniska metoder som införts för att minska eller undanröja riskerna inkluderas. Om produkten är förenlig med europeiska standarder eller andra villkor som tillämpas för att det allmänna säkerhetskrav som fastställs i denna förordning ska uppfyllas bör även förteckningen över de relevanta europeiska standarderna eller andra villkor anges.
- (34) En fysisk eller juridisk person som släpper ut en produkt på marknaden i eget namn eller under eget varumärke eller väsentligen ändrar en produkt på ett sådant sätt att överensstämmelsen med kraven i denna förordning kan påverkas bör betraktas som tillverkare och bör påta sig tillverkarens skyldigheter.
- (35) En ändring av en produkt på fysisk eller digital väg kan få konsekvenser för produktens art och egenskaper på ett sätt som inte förutsågs i den ursprungliga riskbedömningen av produkten och som kan äventyra produktens säkerhet. En sådan ändring bör därför betraktas som en väsentlig ändring som bör leda till att produkten betraktas som en ny produkt från en annan tillverkare, bortsett från om ändringen görs av konsumenten eller för konsumentens räkning. För att överensstämmelse med det allmänna säkerhetskrav som fastställs i denna förordning ska kunna säkerställas bör den person som utför den väsentliga ändringen betraktas som tillverkare och omfattas av samma skyldigheter. Detta krav bör endast vara tillämpligt på den del av produkten som ändrats, förutsatt att ändringen inte påverkar produkten som helhet. För att undvika en onödig och oproportionell börda bör det inte krävas att den person som utför den väsentliga ändringen gör om provningar och tar fram ny dokumentation om de aspekter av produkten som inte påverkas av ändringen. Det bör ankomma på den person som utför den väsentliga ändringen att visa att ändringen inte påverkar produkten som helhet.
- (36) Interna förfaranden för överensstämmelse, genom vilka ekonomiska aktörer internt säkerställer att de fullgör sina skyldigheter på ett ändamålsenligt och snabbt sätt samt att de har förutsättningar att i god tid reagera på farliga produkter, bör införas av de ekonomiska aktörerna själva.
- (37) För att förhindra att farliga produkter släpps ut på marknaden bör det vara obligatoriskt för ekonomiska aktörer att i sin produktions- eller marknadsföringsverksamhet inkludera interna processer som säkerställer att relevanta krav i denna förordning uppfylls. Sådana interna processer bör de ekonomiska aktörerna själva besluta om i förhållande till deras roll i leveranskedjan och den typ av produkt som berörs, och kan till exempel baseras på organisatoriska förfaranden, riktlinjer, standarder eller på utnämningen av en tillfällig föreståndare. Inrättandet och utformningen av sådana interna processer bör förbli de relevanta ekonomiska aktörernas enskilda ansvar.

- (38) Det är nödvändigt att alla ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser samarbetar med marknadskontrollmyndigheterna i syfte att undanröja eller minska riskerna för de relevanta produkter som tillhandahålls på marknaden. De begäranden som marknadskontrollmyndigheterna framställer till dem bör dock anpassas till deras roll i leveranskedjan och med hänsyn till deras respektive rättsliga skyldigheter.
- (39) Direktförsäljning via internetbaserade kanaler från ekonomiska aktörer som är etablerade utanför unionen hindrar marknadskontrollmyndigheternas arbete med att hantera farliga produkter i unionen, eftersom ekonomiska aktörer i många fall varken är etablerade eller har en rättslig företrädare i unionen. Det är därför nödvändigt att säkerställa att marknadskontrollmyndigheter har de befogenheter och medel som krävs för att hantera onlineförsäljningen av farliga produkter på ett ändamålsenligt sätt. I syfte att säkerställa en effektiv efterlevnad av denna förordning bör den skyldighet som fastställs i artikel 4.1, 4.2 och 4.3 i förordning (EU) 2019/1020 utvidgas till att omfatta produkter som inte omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning för att säkerställa att det finns en ansvarig ekonomisk aktör etablerad i unionen som anförtros de uppgifter som är knutna till sådana produkter, är kontaktperson till marknadskontrollmyndigheterna och, när så är lämpligt med avseende på de möjliga risker som är knutna till en produkt, i god tid utför specifika uppgifter för att säkerställa produktsäkerheten. Dessa specifika uppgifter bör inbegripa regelbundna kontroller med avseende på överensstämmelsen med den tekniska dokumentationen, produkt- och tillverkarinformationen, bruksanvisningar och säkerhetsinformation.
- (40) Kontaktuppgifterna till den ekonomiska aktör som är etablerad i unionen och ansvarar för produkter som omfattas av denna förordning bör anges tillsammans med produkten i syfte att underlätta kontrollerna genom leveranskedjan.
- (41) För att ekonomiska aktörer som är små och medelstora företag, inbegripet mikroföretag, ska kunna klara av de nya skyldigheter som införs genom denna förordning bör kommissionen tillhandahålla praktiska riktlinjer och anpassad vägledning, till exempel en direkt kommunikationskanal till experter i händelse av frågor med hänsyn tagen till att deras administrativa bördor måste förenklas och begränsas.
- (42) Genom att säkerställa produktidentifikation och tillhandahållande av information om tillverkaren och andra relevanta ekonomiska aktörer genom hela leveranskedjan blir det lättare att identifiera ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, att vidta effektiva och proportionella korrigerande åtgärder för farliga produkter, såsom riktade återkallelser. Produktidentifikation och tillhandahållande av information om tillverkaren och andra relevanta ekonomiska aktörer säkerställer således att konsumenterna, inbegripet personer med funktionsnedsättning, och marknadskontrollmyndigheterna erhåller korrekta uppgifter om farliga produkter, vilket ger ökat förtroende för marknaden och gör att onödiga avbrott i handeln undviks. Produkterna bör därför bära information som gör det möjligt att identifiera produkten och tillverkaren samt, i tillämpliga fall, importören och andra relevanta ekonomiska aktörer. Sådana krav kan göras strängare för vissa typer av produkter som sannolikt kommer att utgöra en allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet, genom ett system för insamling och lagring av data som gör det möjligt att identifiera inte bara produkten utan även dess komponenter eller de ekonomiska aktörer som ingår i leveranskedjan. Detta bör inte påverka tillämpningen av de informationskrav som fastställs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU⁽¹⁵⁾ relaterade till varornas huvudsakliga egenskaper, i den omfattning som är lämplig för mediet och varornas beskaffenhet. Såsom en bild bör anses ett fotografi, en illustration eller ett annat piktogram som lätt gör det möjligt att identifiera en produkt eller en potentiell produkt.
- (43) Genom att säkerställa att tillverkare anmäler olyckor som orsakas av en produkt som de tillhandahållit på marknaden kommer den information som marknadskontrollmyndigheterna har tillgång till att förbättras och potentiellt farliga produktkategorier kommer att kunna identifieras bättre. Bestämmelserna om ekonomiska aktörers ansvar för defekta produkter fastställs i specifik unionsrätt, och sådan anmälan och insamling av data bör därför inte betraktas som ett ansvarserkännande för en defekt produkt eller som en ansvarsbekräftelse enligt relevant unionsrätt eller nationell rätt.

⁽¹⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/83/EU av den 25 oktober 2011 om konsumenträttigheter och om ändring av rådets direktiv 93/13/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 1999/44/EG och om upphävande av rådets direktiv 85/577/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 97/7/EG (EUT L 304, 22.11.2011, s. 64).

- (44) För att i ett tidigt skede kunna upptäcka nya risker och andra produktsäkerhetsrelaterade marknadstrender bör alla berörda parter, inbegripet konsument- eller näringslivsorganisationer, uppmuntras att meddela marknadskontrollmyndigheter och kommissionen den information som de har tillgång till så att överträdelser av denna förordning upptäcks och utreds.
- (45) Leverantörer av onlinemarknadsplatser spelar en viktig roll i leveranskedjan – genom att ge ekonomiska aktörer möjlighet att nå ett större antal konsumenter – och därför också i produktsäkerhetssystemet.
- (46) En och samma enhet kan, inom ramen för de nya komplexa affärsmodeller som hänger samman med onlineförsäljning, tillhandahålla en rad olika tjänster. Beroende på vilken typ av tjänster som tillhandahålls för en viss produkt kan samma enhet omfattas av olika kategorier av affärsmodeller enligt denna förordning. En enhet som endast är leverantör av förmedlingstjänster online för en viss produkt betraktas endast som leverantör av en onlinemarknadsplats för den produkten. Om samma enhet är såväl leverantör av internetbaserade marknadsplatstjänster för försäljning av en viss produkt som verksam som ekonomisk aktör enligt denna förordning betraktas den också som den relevanta ekonomiska aktören. I ett sådant fall skulle enheten i fråga därför vara skyldig att fullgöra de skyldigheter som är tillämpliga på den relevanta ekonomiska aktören. Om till exempel leverantören av onlinemarknadsplatsen också distribuerar en produkt betraktas denna leverantör, med avseende på den distribuerade produktens försäljning, som distributör. Om enheten i fråga på samma sätt säljer sina egna märkesprodukter är den verksam som tillverkare och måste därmed följa de tillämpliga kraven för tillverkare. Vissa enheter kan också betraktas som leverantörer av distributionstjänster om de erbjuder distributionstjänster. I sådana fall måste en bedömning göras i varje enskilt fall.
- (47) Med tanke på den viktiga roll som leverantörer av onlinemarknadsplatser har för att förmedla försäljningen av produkter mellan näringsidkare och konsumenter bör sådana aktörer ha större ansvar för att hantera försäljningen av farliga produkter online. I Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG⁽¹⁶⁾ fastställs den allmänna ramen för e-handel samt vissa skyldigheter för onlineplattformar. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065⁽¹⁷⁾ reglerar ansvaret och ansvarsskyldigheten för leverantörer av förmedlingstjänster online när det gäller olagligt innehåll, inbegripet farliga produkter. Tillämpningen av den förordningen påverkar inte de regler som fastställs i unionsrätten om konsumentskydd och produktsäkerhet. Följaktligen bör det med utgångspunkt i den horisontella rättsliga ram som föreskrivs i den förordningen införas specifika krav som behövs för att hantera onlineförsäljningen av farliga produkter på ett ändamålsenligt sätt, i enlighet med artikel 2.4 f i den förordningen. I den mån denna förordning specificerar de krav för produktsäkerhet som leverantörer av onlinemarknadsplatser måste uppfylla för att säkerställa överensstämmelse med vissa bestämmelser i förordning (EU) 2022/2065 bör de kraven inte påverka tillämpningen av förordning (EU) 2022/2065, som fortsatt är tillämplig på sådana leverantörer av onlinemarknadsplatser.
- (48) Produktsäkerhetslöftet, som innehåller en rad frivilliga åtaganden om produktsäkerhet, undertecknades första gången 2018, och ett antal leverantörer av onlinemarknadsplatser har anslutit sig sedan dess. Produktsäkerhetslöftet har visat sig fylla sitt syfte när det gäller att förbättra konsumentskydd för farliga produkter som säljs online. I syfte att stärka konsumentskyddet för att förhindra att konsumenternas liv, hälsa och säkerhet skadas och säkerställa rättvis konkurrens på den inre marknaden uppmuntras leverantörer av onlinemarknadsplatser att fullgöra dessa frivilliga åtaganden för att förhindra att produkter som redan förtecknats som farliga och dragits tillbaka dyker upp på nytt. Användningen av teknik och digitala processer och förbättrade varningssystem, särskilt Safety Gate-portalen, kan göra det möjligt att automatiskt identifiera och kommunicera produkter som anmälts som farliga och automatiskt utföra stickprovskontroller mot Safety Gate-portalen.

⁽¹⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktivet om elektronisk handel) (EGT L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (EUT L 277, 27.10.2022, s. 1).

- (49) Leverantörer av onlinemarknadsplatser bör iakta vederbörlig omsorg med avseende på det innehåll på deras onlinegränssnitt som rör produktsäkerhet, i enlighet med de specifika skyldigheter som fastställs i denna förordning. Följaktligen bör denna förordning fastställa en skyldighet för alla leverantörer av onlinemarknadsplatser att visa tillbörlig aktsamhet med avseende på det innehåll på deras onlinegränssnitt som rör produktsäkerhet.
- (50) I syfte att säkerställa en effektiv marknadskontroll bör leverantörer av onlinemarknadsplatser dessutom registrera sig i Safety Gate-portalen och i Safety Gate-portalen ange uppgifter om sin gemensamma kontaktpunkt så att information om produktsäkerhetsfrågor lättare kan kommuniceras. Kommissionen bör säkerställa att registreringen är enkel och användarvänlig. Den gemensamma kontaktpunkten enligt denna förordning kan vara densamma som kontaktpunkten enligt artikel 11 i förordning (EU) 2022/2065 utan att detta äventyrar målet om att behandla frågor rörande produktsäkerhet på ett snabbt och individuellt sätt.
- (51) Leverantörer av onlinemarknadsplatser bör utse en gemensam kontaktpunkt för konsumenter. Den gemensamma kontaktpunkten bör fungera som en gemensam kanal för kommunikation med konsumenter om produktsäkerhetsfrågor, som sedan kan omdirigeras till lämplig serviceenhet på en onlinemarknadsplats. Detta bör inte hindra att ytterligare kontaktpunkter för specifika tjänster görs tillgängliga för konsumenter. Den gemensamma kontaktpunkten enligt denna förordning kan vara densamma som kontaktpunkten enligt artikel 12 i förordning (EU) 2022/2065.
- (52) För att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna förordning, särskilt med avseende på snabb och effektiv efterlevnad av förelägganden från myndigheter, handläggning av anmälningar från andra tredje parter och samarbete med marknadskontrollmyndigheter i samband med korrigerande åtgärder som begärts bör de inrätta interna mekanismer för att hantera produktsäkerhetsrelaterade frågor.
- (53) I artikel 14.4 i förordning (EU) 2019/1020 ges marknadskontrollmyndigheter befogenhet att, när inga andra effektiva medel står till buds för att eliminera en allvarlig risk, kräva att innehåll som hänvisar till de relaterade produkterna ska avlägsnas från ett onlinegränssnitt eller att en tydlig varning visas för slutanvändarna när de använder ett onlinegränssnitt. De befogenheter som ges marknadskontrollmyndigheterna i artikel 14.4 i förordning (EU) 2019/1020 bör vara tillämpliga även på den här förordningen. För att marknadskontrollen enligt den här förordningen ska vara effektiv och för att undvika att farliga produkter förekommer på unionsmarknaden bör dessa befogenheter vara tillämpliga i alla nödvändiga och proportionella fall och också för produkter som utgör en icke-allvarlig risk. Det är nödvändigt att leverantörerna av onlinemarknadsplatser snarast efterlever sådana förelägganden. Därför bör denna förordning införa bindande tidsfrister i det hänseendet. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med artikel 9 i förordning (EU) 2022/2065.
- (54) Förelägganden som också kräver att leverantören av en onlinemarknadsplats från sitt onlinegränssnitt avlägsnar allt identiskt innehåll som hänvisar till erbjudandet om en farlig produkt angiven i föreläggandet bör identifiera de element som avgör vilka erbjudanden som är identiska och som gör det möjligt för leverantören av en onlinemarknadsplats att avlägsna identiska erbjudanden, på grundval av den information som visas av näringsidkarna, i en sådan utsträckning att det inte krävs att onlinemarknadsplatsen gör en oberoende bedömning av innehållet.
- (55) Om informationen från systemet för snabb varning Safety Gate inte innehåller någon exakt webbadress (URL) eller, om så krävs, ytterligare uppgifter som gör det möjligt att identifiera det innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, bör leverantörerna av onlinemarknadsplatser ändå beakta den information som lämnats, såsom produktbeteckningar om sådana finns tillgängliga och spårbarhetsinformation, i samband med alla åtgärder som leverantörer av onlinemarknadsplatser vidtar på eget initiativ och som har till syfte att upptäcka, identifiera, avlägsna eller oåtkomliggöra sådana erbjudanden om farliga produkter på deras onlinegränssnitt, i tillämpliga fall. Safety Gate-portalen bör dock moderniseras och uppdateras för att göra det lättare för leverantörer av onlinemarknadsplatser att upptäcka osäkra produkter, och i detta syfte bör det vara möjligt att genomföra bestämmelserna i denna förordning om avlägsnande av innehåll som hänvisar till ett erbjudande om farliga produkter från onlinegränssnitt med hjälp av ett anmälningssystem som är utformat och utvecklat inom Safety Gate-portalen.

- (56) De skyldigheter som åläggs leverantörer av onlinemarknadsplatser genom denna förordning bör inte innebära en allmän skyldighet att övervaka den information som de överför eller lagrar, och bör inte heller innebära att leverantörerna av onlinemarknadsplatser är skyldiga att aktivt söka efter fakta eller omständigheter som tyder på olaglig verksamhet, såsom försäljning av farliga produkter online. För att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska omfattas av undantaget från ansvar för värdtjänster enligt direktiv 2000/31/EG och förordning (EU) 2022/2065 bör de dock skyndsamt avlägsna innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt från sina onlinegränssnitt så snart de har fått faktiskt kännedom om, eller vid skadeståndsanspråk, så snart de har blivit medvetna om, innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, särskilt när leverantören av den onlinemarknadsplatsen har gjorts uppmärksam på fakta eller omständigheter på grundval av vilka en aktsam ekonomisk aktör borde ha identifierat olagligheten i fråga. Leverantörer av onlinemarknadsplatser bör handlägga anmälningar om innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, som mottagits i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) 2022/2065, inom de ytterligare tidsfrister som fastställs i denna förordning. Leverantörer av onlinemarknadsplatser uppmuntras dessutom att kontrollera produkter mot Safety Gate-portalen innan de lägger ut dem på sitt gränssnitt.
- (57) För tillämpningen av artikel 22 i förordning (EU) 2022/2065, och när det gäller säkerheten för produkter som säljs online, bör samordnaren för digitala tjänster särskilt beakta konsumentorganisationer och konsumentföreningar som företräder konsumenternas intressen och andra relevanta intressenter när dessa så begär i egenskap av betrodda anmälare, under förutsättning att villkoren i samma artikel har uppfyllts.
- (58) Produktpårbarhet är en grundläggande förutsättning för effektiv marknadskontroll av farliga produkter och korrigerande åtgärder. Konsumenterna bör också vara skyddade mot farliga produkter på samma sätt i försäljningskanaler på och utanför internet, inbegripet när de köper produkter på onlinemarknadsplatser. Med utgångspunkt i bestämmelserna i förordning (EU) 2022/2065 om näringsidkares spårbarhet bör leverantörer av onlinemarknadsplatser inte tillåta att ett specifikt produkt erbjudande visas på deras plattformar om inte näringsidkaren har tillhandahållit all information som rör produktsäkerhet och produktpårbarhet enligt denna förordning. Sådan information bör visas tillsammans med produktförteckningen så att konsumenterna ges tillgång till samma information såväl online som offline. Leverantörer av onlinemarknadsplatser bör emellertid inte ha ansvar för att kontrollera att informationen i sig är fullständig, korrekt och riktig, eftersom det är den relevanta näringsidkarens skyldighet att säkerställa produktpårbarhet.
- (59) Det är även viktigt att leverantörer av onlinemarknadsplatser har ett nära samarbete med marknadskontrollmyndigheter, med näringsidkare och med relevanta ekonomiska aktörer om produktsäkerhet. Artikel 7.2 i förordning (EU) 2019/1020 inför en skyldighet för leverantörer av informationssamhällets tjänster att samarbeta med marknadskontrollmyndigheter när det gäller produkter som omfattas av den förordningen. Denna skyldighet bör därför utvidgas till att omfatta alla konsumentprodukter. Marknadskontrollmyndigheterna förbättrar till exempel ständigt de tekniska verktyg som de använder för marknadskontroll online i syfte att identifiera farliga produkter som säljs online. För att dessa verktyg ska vara operativa bör leverantörer av onlinemarknadsplatser bevilja tillgång till sina gränssnitt. För ändamål som rör produktsäkerhet bör marknadskontrollmyndigheterna dessutom också ha möjlighet att samla in data från ett onlinegränssnitt på motiverad begäran om tekniska hinder införts av leverantörer av onlinemarknadsplatser eller onlinesäljare. Leverantörer av onlinemarknadsplatser bör också samarbeta om produktåterkallelser och olycksrapportering.
- (60) Den rättsliga ramen för marknadskontroll av produkter som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning och fastställs i förordning (EU) 2019/1020 och den rättsliga ramen för marknadskontroll av produkter som omfattas av denna förordning bör vara så samstämda som möjligt. När det gäller marknadskontrollverksamhet och skyldigheter, befogenheter, åtgärder och samarbete mellan marknadskontrollmyndigheter måste de två uppsättningarna bestämmelser därför anpassas till varandra. För detta ändamål bör artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i förordning (EU) 2019/1020 vara tillämpliga också på produkter som omfattas av den här förordningen.

- (61) Enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 ⁽¹⁸⁾ (unionens tullkodex) hänförs produkter från tredjeländer som är avsedda att tillhandahållas på unionsmarknaden eller som är avsedda för privat bruk eller konsumtion inom unionens tullområde till tullförfarandet "övergång till fri omsättning". Syftet med det förfarandet är att fullgöra de formaliteter som fastställts för import av varor, inbegripet efterlevnaden av tillämpliga bestämmelser i unionsrätten, så att dessa varor kan tillhandahållas på unionsmarknaden precis som produkter som framställts i unionen. När det gäller konsumentssäkerhet måste dessa produkter vara förenliga med den här förordningen, särskilt det allmänna säkerhetskrav som fastställs i den här förordningen.
- (62) Kapitel VII i förordning (EU) 2019/1020, som fastställer reglerna för kontroll av produkter som förs in på unionsmarknaden, är redan direkt tillämpligt på produkter som omfattas av denna förordning. De myndigheter som ansvarar för denna kontroll bör genomföra den på grundval av de riskanalyser som avses i artiklarna 46 och 47 i förordning (EU) nr 952/2013, genomförandelagstiftningen och tillhörande vägledning. Den här förordningen ändrar därför inte på något sätt kapitel VII i förordning (EU) 2019/1020 eller det sätt på vilket de myndigheter som ansvarar för kontrollen av produkter som förs in på unionsmarknaden organiserar sig och bedriver sin verksamhet.
- (63) Medlemsstaterna bör säkerställa att alla åtgärder som deras behöriga myndigheter vidtar enligt denna förordning är föremål för effektiva rättsmedel i enlighet med artikel 47 i stadgan.
- (64) Nationella myndigheter bör ges möjlighet att komplettera den traditionella marknadskontrollverksamhet som är inriktad på produktsäkerhet, med en marknadskontrollverksamhet inriktad på interna förfaranden för överensstämmelse som inrättats av ekonomiska aktörer för att säkerställa produktsäkerhet. Marknadskontrollmyndigheterna bör kunna begära att tillverkaren anger vilka andra produkter – som tillverkats enligt samma förfarande eller innehåller samma komponenter och som anses utgöra en risk eller ingår i samma tillverkningsprocess – som berörs av samma risk.
- (65) Medlemsstaterna bör också säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna har tillräcklig sakkunskap och tillräckliga resurser för att bedriva all sin tillsynsverksamhet.
- (66) Det bör inrättas ett informationsutbyte mellan medlemsstaterna och kommissionen om tillämpningen av denna förordning som grundar sig på utfallsindikatorer som gör det möjligt att mäta hur ändamålsenlig unionens produktsäkerhetslagstiftning är.
- (67) Det bör finnas ett ändamålsenligt, snabbt och tillförlitligt informationsutbyte om farliga produkter för att säkerställa att lämpliga åtgärder vidtas med avseende på dessa produkter och därmed för att skydda konsumenternas hälsa och säkerhet.
- (68) Rapex bör moderniseras så att effektivare korrigerande åtgärder kan vidtas inom hela unionen för produkter som utgör en risk även utanför en enskild medlemsstats territorium. Det är lämpligt att ändra förkortningen Rapex till Safety Gate för att öka tydligheten och nå ut till konsumenterna bättre. Safety Gate består av tre delar: för det första ett system för snabb varning om farliga produkter som inte är livsmedel genom vilket nationella myndigheter och kommissionen kan utbyta information om sådana produkter (systemet för snabb varning Safety Gate), för det andra en webbplats för att informera allmänheten och ge dem möjlighet att inkomma med klagomål (Safety Gate-portalen), och för det tredje en webbplats som ger företag möjlighet att fullgöra sin skyldighet att informera myndigheter och konsumenter om farliga produkter och olyckor (Safety Business Gateway). Det bör finnas gränssnitt mellan de olika Safety Gate-delarna. Systemet för snabb varning Safety Gate är det interna system genom vilket myndigheter och kommissionen utbyter information om åtgärder som rör farliga produkter, och som kan innehålla konfidentiell information. Ett utdrag ur varningar bör offentliggöras på Safety Gate-portalen så att allmänheten informeras om farliga produkter. Safety Business Gateway är en webbplats genom vilken företag informerar medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter om farliga produkter och om olyckor. Kommissionen

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om en tullkodex för unionen (EUT L 269, 10.10.2013, s. 1).

bör utveckla en teknisk lösning för att säkerställa att den information som registreras av företag i Safety Business Gateway som är avsedd att varna konsumenterna kan göras tillgänglig för konsumenterna på Safety Gate-portalen utan onödigt dröjsmål. Dessutom bör kommissionen utveckla ett driftskompatibelt gränssnitt som ger leverantörer av onlinemarknadsplatser möjlighet att koppla sina gränssnitt till Safety Gate-portalen på ett enkelt, snabbt och tillförlitligt sätt.

- (69) Medlemsstaterna bör i systemet för snabb varning Safety Gate anmäla både obligatoriska och frivilliga korrigerande åtgärder som förhindrar, begränsar eller inför specifika villkor för ett eventuellt saluförande av en produkt med anledning av att den utgör en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet eller, när det gäller produkter som omfattas av förordning (EU) 2019/1020, även för andra relevanta allmänintressen för slutanvändarna.
- (70) Enligt artikel 34 i förordning (EU) 2019/1020 ska medlemsstaternas myndigheter anmäla åtgärder som vidtagits mot produkter som omfattas av den förordningen, och som utgör en icke-allvarlig risk, via det informations- och kommunikationssystem som avses i samma artikel, medan korrigerande åtgärder som vidtagits mot produkter som omfattas av den här förordningen och som utgör en icke-allvarlig risk också kan anmälas i systemet för snabb varning Safety Gate. Medlemsstaterna och kommissionen bör tillgängliggöra information om risker som produkter utgör för konsumenternas hälsa och säkerhet för allmänheten. Det är lämpligt för konsumenter och företag att all information om korrigerande åtgärder som vidtagits mot produkter som utgör en allvarlig risk finns i systemet för snabb varning Safety Gate, så att relevant information om farliga produkter kan göras tillgänglig för allmänheten via Safety Gate-portalen. Det är viktigt att säkerställa att all den informationen finns tillgänglig på det eller de officiella språken i den medlemsstat där konsumenten är bosatt och att den är klart och begripligt formulerad. Medlemsstaterna uppmanas därför att i systemet för snabb varning Safety Gate anmäla alla korrigerande åtgärder för produkter som utgör en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet.
- (71) I det fall informationen måste anmälas i informations- och kommunikationssystemet i enlighet med förordning (EU) 2019/1020 finns det möjlighet att skicka sådana anmälningar direkt i systemet för snabb varning Safety Gate eller att generera dessa inifrån det informations- och kommunikationssystem för marknads kontroll som föreskrivs i artikel 34 i förordning (EU) 2019/1020. För detta ändamål bör kommissionen upprätthålla och vidareutveckla det gränssnitt som inrättats för att överföra information mellan det informations- och kommunikationssystemet och systemet för snabb varning Safety Gate i syfte att undvika dubbel inmatning av data och att underlätta sådan överföring.
- (72) Kommissionen bör upprätthålla och vidareutveckla webbportalen Safety Business Gateway, som ger ekonomiska aktörer möjlighet att fullgöra sin skyldighet att informera marknads kontrollmyndigheter och konsumenter om farliga produkter som de har tillhandahållit på marknaden. Den bör möjliggöra ett snabbt och effektivt informationsutbyte mellan ekonomiska aktörer och nationella myndigheter och underlätta information till konsumenterna från de ekonomiska aktörerna.
- (73) Det kan finnas fall då det är nödvändigt att hantera en allvarlig risk på unionsnivå när risken inte på ett tillfredsställande sätt kan begränsas genom åtgärder av den berörda medlemsstaten eller något annat förfarande enligt unionsrätten. Detta kan särskilt vara fallet när det gäller nya framväxande risker eller sådana som påverkar utsatta konsumenter. Av denna anledning bör kommissionen kunna införa åtgärder antingen på eget initiativ eller på begäran av medlemsstaterna. Sådana åtgärder bör vara anpassade till situationens allvar och brådskande karaktär. Det är vidare nödvändigt att införa en lämplig mekanism varigenom kommissionen kan införa direkt tillämpliga interimistiska åtgärder.
- (74) Den risk som en produkt utgör och nivån på denna risk fastställs på grundval av en riskbedömning som utförs av relevanta aktörer. När medlemsstaterna gör sådana riskbedömningar kan de uppnå olika resultat såvitt avser förekomsten av risk eller risknivå. Detta skulle kunna hindra den inre marknaden från att fungera korrekt och äventyra lika villkor för konsumenter och ekonomiska aktörer. En mekanism bör därför inrättas så att kommissionen kan avge ett yttrande om den fråga som tvisten gäller.

- (75) Kommissionen bör regelbundet utarbeta en rapport om tillämpningen av mekanismen enligt artikel 29, vilken bör presenteras för det europeiska nätverket av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet enligt denna förordning (nätverket för konsumentssäkerhet). Den rapporten bör identifiera de huvudsakliga kriterier som medlemsstaterna tillämpar för riskbedömning och deras påverkan på den inre marknaden och på en likvärdig konsumentskyddsnivå i syfte att ge medlemsstaterna och kommissionen möjlighet att harmonisera strategierna och kriterierna för riskbedömning.
- (76) Nätverket för konsumentssäkerhet stärker samarbetet mellan medlemsstaterna om kontroll av efterlevnaden av produktsäkerheten. Det underlättar särskilt aktiviteter såsom informationsutbyte, anordnande av gemensamma marknadskontrollaktiviteter samt utbyte av sakkunskap och bästa praxis. Det bör också bidra till harmonisering av metoderna för att samla in uppgifter om produktsäkerhet och till ökad interoperabilitet mellan regionala, sektoriella, nationella och europeiska informationssystem för produktsäkerhet. Nätverket för konsumentssäkerhet bör vederbörligen företrädas och delta i samordnings- och samarbetsverksamheten i det unionsnätverk för produktöverensstämmelse som föreskrivs i förordning (EU) 2019/1020 när samordning av aktiviteter som omfattas av båda förordningarnas tillämpningsområde är nödvändig för att säkerställa deras ändamålsenlighet.
- (77) För att säkerställa både samstämmighet i den rättsliga ramen för marknadskontroll och ett effektivt samarbete mellan nätverket för konsumentssäkerhet och unionsnätverket för produktöverensstämmelse som syftar till strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas tillsynsmyndigheter och kommissionen som föreskrivs i förordning (EU) 2019/1020 är det nödvändigt att förbinda nätverket för konsumentssäkerhet med unionsnätverket för produktöverensstämmelse vid den verksamhet som avses i artiklarna 11, 12, 13 och 21 i förordning (EU) 2019/1020.
- (78) Marknadskontrollmyndigheter bör utföra gemensamma aktiviteter med andra myndigheter eller organisationer som företrädar ekonomiska aktörer eller konsumenter i syfte att främja produktsäkerhet och identifiera farliga produkter, inbegripet produkter som erbjuds till försäljning online. I samband med detta bör marknadskontrollmyndigheterna och kommissionen, beroende på vad som är lämpligt, säkerställa att valet av produkter och tillverkare samt den verksamhet som bedrivs inte skapar situationer som kan snedvrída konkurrensen eller påverka parternas objektivitet, oberoende och opartiskhet. Marknadskontrollmyndigheterna bör göra överenskommelser om gemensamma aktiviteter tillgängliga för allmänheten så snart som möjligt, förutsatt att ett sådant offentliggörande inte äventyrar ändamålsenligheten i de aktiviteter som ska utföras.
- (79) Kommissionen bör regelbundet anordna en gemensam aktivitet varigenom marknadskontrollmyndigheterna bör genomföra inspektioner av produkter som förvärvats under fingerad identitet online eller offline, särskilt av de produkter som oftast anmäls i Safety Gate.
- (80) Samtidiga samordnade kontrollåtgärder (*sweeps*) (*samordnade tillsynsåtgärder*) är specifika efterlevnadsåtgärder som ytterligare skulle kunna förbättra produktsäkerheten och därför bör genomföras regelbundet så att överträdelser av denna förordning online och offline upptäcks. Samordnade tillsynsåtgärder bör särskilt genomföras när marknadstrender och konsumentklagomål eller andra indikationer tyder på att vissa produkter eller produktkategorier ofta befinns utgöra en allvarlig risk.
- (81) Allmänhetens tillgång till den information om produktsäkerhet som är tillgänglig för myndigheterna bör i regel säkerställas. När information om produktsäkerhet tillgängliggörs för allmänheten bör den tystnadsplikt som avses i artikel 339 i EUF-fördraget dock skyddas på ett sätt som är förenligt med behovet av att säkerställa att marknadskontrollverksamhet och skyddsåtgärder är ändamålsenliga.
- (82) Klagomål är viktiga för att öka de nationella myndigheternas medvetenhet om säkerheten och ändamålsenligheten i övervakningen och kontrollen av farliga produkter. Medlemsstaterna bör därför ge konsumenter och andra berörda parter såsom konsumentföreningar och ekonomiska aktörer möjlighet att inkomma med sådana klagomål.

- (83) Det offentliga gränssnittet för systemet för snabb varning Safety Gate – Safety Gate-portalen – gör det möjligt för allmänheten, inbegripet konsumenter, ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser, att få information om korrigerande åtgärder som vidtagits mot farliga produkter som förekommer på unionsmarknaden. En separat del av Safety Gate-portalen ger konsumenterna möjlighet att informera kommissionen om produkter som finns på marknaden och som utgör en risk för hälsa och säkerhet. I relevanta fall bör kommissionen vidta lämpliga uppföljningsåtgärder, särskilt genom att överföra sådan information till berörda nationella myndigheter. Databasen och webbplatsen för Safety Gate bör vara lättillgänglig för personer med funktionsnedsättning.
- (84) Efter att ha kontrollerat att den information som mottagits från konsumenter och andra berörda parter är korrekt bör kommissionen säkerställa lämplig uppföljning. Kommissionen bör i synnerhet vidarebefordra informationen till berörda medlemsstater så att behörig marknadskontrollmyndighet kan gå vidare beroende på vad som är lämpligt och nödvändigt. Det är viktigt att konsumenter och andra berörda parter är ordentligt informerade om kommissionens åtgärder.
- (85) När en produkt som redan sålts till konsumenter visar sig vara farlig kan denna behöva återkallas i syfte att skydda unionens konsumenter. Konsumenterna kan vara omedvetna om att de äger en återkallad produkt. För att återkallelserna ska bli mer verkningsfulla är det därför viktigt att kunna nå ut till de berörda konsumenterna på ett bättre sätt. Direktkontakt är den mest effektiva metoden för att göra konsumenterna mer medvetna om återkallelser och för att få dem att vidta åtgärder. Det är också den kommunikationskanal som föredras bland alla konsumentgrupper. För att konsumenternas säkerhet ska kunna säkerställas är det viktigt att de informeras snabbt och på ett tillförlitligt sätt. Ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, leverantörer av onlinemarknadsplatser bör därför utnyttja de kunduppgifter som står till deras förfogande för att informera konsumenterna om återkallelser och säkerhetsvarningar för produkter dessa konsumenter har köpt. Det behövs därför en rättslig skyldighet för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att använda de kunduppgifter som redan står till deras förfogande för att informera konsumenterna om återkallelser och säkerhetsvarningar. I det hänseendet bör ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser säkerställa att det i deras befintliga kundlojalitetsprogram och produktregistreringssystem införs en möjlighet att direkt kontakta kunderna för de återkallelser och säkerhetsvarningar som de berörs av genom vilken kunderna uppmanas att på frivillig basis, efter inköp av en produkt, lämna viss information såsom namn, kontaktuppgifter, produktmodell eller serienummer till tillverkaren. Enbart det faktum att återkallelserna riktar sig till konsumenter bör inte hindra ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser från att göra alla konsumenter medvetna om ett meddelande om produktåterkallelse eller från att erbjuda avhjälpande åtgärder till andra slutanvändare. Ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser bör uppmuntras att vidta sådana åtgärder, särskilt när det gäller mikroföretag och små företag som verkar som konsumenter.
- (86) Konsumenterna bör uppmuntras att registrera produkter för att få information om återkallelser och säkerhetsvarningar. Kommissionen bör ges befogenhet att anta genomförandeakter för att specificera att konsumenterna för vissa specifika produkter eller produktkategorier alltid bör ha möjlighet att registrera en köpt produkt för att kunna bli direkt underrättade om en återkallelse eller en säkerhetsvarning avseende denna produkt. Vid fastställandet av vilka specifika produkter eller produktkategorier som ska omfattas av det kravet bör vederbörlig hänsyn tas till de berörda produkternas eller produktkategoriernas livscykel liksom till de risker som produkterna medför, hur ofta de återkallas och vilken användarkategori som använder produkterna, särskilt utsatta konsumenter.
- (87) En tredjedel av konsumenterna fortsätter att använda farliga produkter trots att de sett ett meddelande om återkallelse, framför allt eftersom meddelanden om återkallelse är skrivna på ett komplicerat sätt eller risken i fråga förminskas. Meddelandet om återkallelse bör därför vara tydligt och transparent och klart beskriva risken i fråga, och termer, uttryck och andra aspekter som kan försämra konsumentens riskuppfattning bör undvikas. Konsumenterna bör också kunna få ytterligare information, om så behövs, via avgiftsfria telefonnummer eller andra interaktiva instrument.
- (88) För att uppmuntra konsumenter att reagera på återkallelser är det också viktigt att den åtgärd som krävs av konsumenten är så enkel som möjligt och att de avhjälpande åtgärder som erbjuds är ändamålsenliga, kostnadsfria och snabba. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771⁽¹⁹⁾ föreskriver avtalsenliga avhjälpande åtgärder för konsumenter vid bristande avtalsenlighet för fysiska varor vid tidpunkten för leveransen som framkommit under den ansvarsperiod som fastställts av medlemsstaterna i enlighet med artikel 10.3 i det direktivet. Artikel 14 i

⁽¹⁹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/771 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om försäljning av varor, om ändring av förordning (EU) 2017/2394 och direktiv 2009/22/EG samt om upphävande av direktiv 1999/44/EG (EUT L 136, 22.5.2019, s. 28).

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770⁽²⁰⁾ är också tillämplig på de fysiska medium, såsom dvd-skivor, cd-skivor, usb-minnen och minneskort, som används för att lagra digitalt innehåll. Situationer där farliga produkter återkallas från marknaden motiverar dock att det finns specifika bestämmelser som bör tillämpas utan att de påverkar de avtalsenliga avhjälpande åtgärderna eftersom målen för dessa är olika. Medan avtalsenliga avhjälpande åtgärder syftar till att avhjälpa varornas bristande avtalsenlighet, syftar avhjälpande åtgärder i händelse av återkallelse både till att säkerställa att farliga produkter avlägsnas från marknaden och till en lämplig avhjälpande åtgärd för konsumenten. Till följd av detta föreligger stora skillnader mellan de två uppsättningarna av möjliga korrigerande åtgärder: för det första bör det i händelse av en produktåterkallelse enligt denna förordning inte finnas någon tidsbegränsning för att aktivera de avhjälpande åtgärderna, för det andra bör konsumenten ha rätt att begära avhjälpande åtgärder från den relevanta ekonomiska aktören och inte nödvändigtvis från näringsidkaren. I händelse av en återkallelse bör konsumenten inte heller behöva bevisa att produkten är farlig.

- (89) Med tanke på de olika syftena med de avhjälpande åtgärder som tillhandahålls i händelse av en återkallelse av en farlig produkt och de avhjälpande åtgärderna vid en varans bristande avtalsenlighet bör konsumenterna använda det system som motsvarar den relevanta situationen. Om konsumenten till exempel får ett meddelande om återkallelse med en beskrivning av de avhjälpande åtgärder som finns tillgängliga för konsumenten bör konsumenten agera i enlighet med anvisningarna i meddelandet om återkallelse. Vederbörande bör emellertid inte fräntas möjligheten att begära avhjälpande åtgärder från säljaren på grundval av den farliga varans bristande avtalsenlighet.
- (90) När konsumenten har givits tillgång till en avhjälpande åtgärd som uppföljning av en återkallelse kan konsumenten inte få rätt till avhjälpande åtgärder för varans bristande avtalsenlighet av skäl som har att göra med att produkten var farlig, eftersom den bristande avtalsenligheten inte längre föreligger. Om konsumenten åberopar konsumentens rätt till en avhjälpande åtgärd enligt direktiv (EU) 2019/770 eller direktiv (EU) 2019/771 har konsumenten inte heller rätt till en avhjälpande åtgärd enligt denna förordning för samma säkerhetsfråga. Om andra krav på avtalsenlighet för samma vara inte är uppfyllda är dock säljaren fortfarande ansvarig för sådan bristande avtalsenlighet hos varan, även om konsumenten har givits tillgång till en avhjälpande åtgärd till följd av en återkallelse av en farlig produkt.
- (91) Ekonomiska aktörer som inleder en produktåterkallelse bör erbjuda konsumenterna minst två av alternativen reparation, ersättning eller adekvat återbetalning av värdet på den återkallade produkten, utom när så är omöjligt eller oproportionellt. Genom att konsumenterna erbjuds möjlighet att välja mellan avhjälpande åtgärder kan en återkallelse bli effektivare. Dessutom bör incitament som motiverar konsumenterna att ta del av en återkallelse, såsom rabatter eller värdecheckar, uppmuntras så att återkallelserna blir effektivare. Reparation av produkten bör ses som en möjlig avhjälpande åtgärd endast om säkerheten för den reparerade produkten kan säkerställas. Återbetalningsbeloppet bör inte understiga det belopp som konsumenten har betalat, utan att det påverkar ytterligare ersättning enligt nationell rätt. Om det inte finns bevis för det belopp som betalats bör en adekvat återbetalning av värdet på den återkallade produkten ändå tillhandahållas. I händelse av återkallelser av det fysiska mediet för digitalt innehåll i den mening som avses i artikel 2.1 i direktiv (EU) 2019/770 bör återbetalningen täcka samtliga belopp som konsumenten betalat enligt avtalet, enligt artikel 16.1 i det direktivet. Eventuella avhjälpande åtgärder bör inte påverka konsumenternas rätt till skadestånd enligt nationell rätt.
- (92) Avhjälpande åtgärder som erbjuds i händelse av en produktsäkerhetsåterkallelse bör inte ge konsumenterna en överdrivet stor börda eller utsätta dem för risker. Om den avhjälpande åtgärden också medför att den återkallade produkten bortskaffas bör detta bortskaffande utföras med vederbörlig hänsyn till de miljö- och hållbarhetsmål som fastställts på unionsnivå och nationell nivå. Dessutom bör reparationer som utförs av konsumenter ses som en möjlig avhjälpande åtgärd endast om de kan utföras på ett enkelt och säkert sätt, till exempel genom att konsumenten byter ut ett batteri eller klipper av överdrivet långa snören i ett barnplagg när så föreskrivs i meddelandet om återkallelse. Dessutom bör reparationer som utförs av konsumenterna inte påverka konsumenternas rättigheter enligt direktiven (EU) 2019/770 och (EU) 2019/771. I sådana situationer bör ekonomiska aktörer därför inte ålägga konsumenter att reparera en farlig produkt.

⁽²⁰⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/770 av den 20 maj 2019 om vissa aspekter på avtal om tillhandahållande av digitalt innehåll och digitala tjänster (EUT L 136, 22.5.2019, s. 1).

- (93) Denna förordning bör också uppmuntra ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att ingå frivilliga samförståndsavtal med behöriga myndigheter, kommissionen eller organisationer som företräder konsumenterna eller ekonomiska aktörer för att göra produktsäkerhetsrelaterade frivilliga åtaganden som går längre än de rättsliga skyldigheter som fastställs i unionsrätten.
- (94) Konsumenterna bör ha rätt att göra sina rättigheter gällande i samband med skyldigheterna för ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser enligt denna förordning genom grupptalan i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828⁽²¹⁾. För detta ändamål bör det i denna förordning föreskrivas att direktiv (EU) 2020/1828 är tillämpligt på grupptalan i fråga om sådana överträdelser av denna förordning som skadar eller kan skada konsumenters kollektiva intressen. Bilaga I till det direktivet bör därför ändras i enlighet med detta. Det åligger medlemsstaterna att säkerställa att denna ändring återspeglas i deras införlivandeåtgärder som antas i enlighet med det direktivet, även om antagandet av nationella införlivandeåtgärder i det avseendet inte är ett villkor för att det direktivet ska vara tillämpligt på sådan grupptalan. Det direktivet bör vara tillämpligt på grupptalan som väcks mot ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser som överträder bestämmelser i denna förordning och som därigenom skadar eller kan skada konsumenters kollektiva intressen från och med den dag då denna förordning börjar tillämpas. Fram till den dagen bör konsumenterna kunna förlita sig på att direktiv (EU) 2020/1828 är tillämpligt i enlighet med punkt 8 i bilaga I till det direktivet.
- (95) Unionen bör ha möjlighet att samarbeta och utbyta information rörande produktsäkerhet med tillsynsmyndigheter i tredjeländer eller internationella organisationer inom ramen för sådana avtal som ingåtts mellan unionen och tredjeländer eller internationella organisationer eller sådana arrangemang som ingåtts mellan kommissionen och myndigheter i tredjeländer eller internationella organisationer, också i syfte att förhindra att farliga produkter omsätts på marknaden. Detta samarbete och informationsutbyte bör respektera unionens regler om konfidentialitet och skydd av personuppgifter. Personuppgifter bör överföras endast om ett sådant utbyte är nödvändigt för att skydda konsumenters hälsa och säkerhet.
- (96) Ett systematiskt utbyte av information mellan kommissionen och tredje länder eller internationella organisationer om konsumentprodukters säkerhet och om förebyggande, begränsande och korrigerande åtgärder bör baseras på ömsesidighet, vilket innebär likvärdigt, men inte nödvändigtvis identiskt, utbyte av information för ömsesidig nytta. Ett utbyte av information med ett tredjeland som producerar varor som är avsedda för unionsmarknaden kan bestå av att kommissionen lämnar utvald information från systemet för snabb varning Safety Gate om produkter med ursprung i detta tredjeland. Detta tredjeland kan i utbyte lämna information om de uppföljningsåtgärder som har vidtagits på grundval av de mottagna meddelandena. Ett sådant samarbete kan bidra till målet att stoppa farliga produkter vid källan och förhindra dem från att nå unionsmarknaden.
- (97) För att sanktionerna i betydande grad ska avskräcka ekonomiska aktörer och, i tillämpliga fall, leverantörer av onlinemarknadsplatser från att släppa ut farliga produkter på marknaden bör de stå i proportion till överträdelsens karaktär, den eventuella fördelen för den ekonomiska aktören eller leverantören av onlinemarknadsplatsen och till karaktären på och allvarligheten av den skada som konsumenten lidit. Sanktionerna bör vara effektiva, proportionella och avskräckande.
- (98) Vid påförande av sanktioner bör hänsyn tas till den berörda överträdelsens karaktär, allvarlighet och varaktighet. Åläggandet av sanktioner bör vara proportionellt och förenligt med unionsrätt och nationell rätt, inklusive med tillämpliga rättssäkerhetsgarantier och principerna i stadgan.

⁽²¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 av den 25 november 2020 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (EUT L 409, 4.12.2020, s. 1).

- (99) I syfte att upprätthålla en hög nivå av hälsa och säkerhet för konsumenterna bör befogenheten att anta akter i enlighet med artikel 290 i EUF-fördraget delegeras till kommissionen med avseende på identifiering och spårbarhet av produkter som utgör en potentiell allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet och med avseende på hur systemet för snabb varning Safety Gate fungerar, särskilt i syfte att anta villkoren och förfaranden för utbyte av information om åtgärder som meddelas via systemet för snabb varning Safety Gate och av kriterier för att bedöma risknivån. Det är särskilt viktigt att kommissionen genomför lämpliga samråd under sitt förberedande arbete, inklusive på expertnivå, och att dessa samråd genomförs i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning ⁽²²⁾. För att säkerställa lika stor delaktighet i förberedelsen av delegerade akter erhåller Europaparlamentet och rådet alla handlingar samtidigt som medlemsstaternas experter, och deras experter ges systematiskt tillträde till möten i kommissionens expertgrupper som arbetar med förberedelse av delegerade akter.
- (100) I syfte att säkerställa enhetliga villkor för genomförandet av denna förordning bör kommissionen tilldelas genomförandebefogenheter att anta de särskilda säkerhetskraven, fastställa de utfallsindikatorer utifrån vilka medlemsstaterna måste lämna uppgifter om genomförandet av denna förordning, specificera de nationella kontaktpunkternas uppgifter och roller, vidta åtgärder avseende unionens åtgärder mot produkter som utgör en allvarlig risk, anta villkoren för konsumenternas lämnande av information i Safety Gate-portalen, specificera genomförandet av det driftskompatibla gränssnittet på Safety Gate-portalen, fastställa kraven för registrering av produkter av skäl relaterade till säkerhetsåterkallelser av produkter och anta en förlaga till ett meddelande om återkallelse. Dessa befogenheter bör utövas i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 ⁽²³⁾.
- (101) Kommissionen bör anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter om det, i vederbörligen motiverade fall med avseende konsumenternas hälsa och säkerhet, är nödvändigt av tvingande skäl till skyndsamhet.
- (102) Kommissionen bör utvärdera genomförandet av de sanktioner som fastställs i denna förordning med avseende på deras effektivitet och avskräckande effekt och, när så är lämpligt, anta ett lagstiftningsförslag med avseende på deras efterlevnad.
- (103) Vissa bestämmelser i förordning (EU) nr 1025/2012 bör ändras för att ta hänsyn till vissa särdrag i den här förordningen, särskilt behovet av att fastställa de särskilda säkerhetskraven inom ramen för denna förordning innan en begäran lämnas till en europeisk standardiseringsorganisation.
- (104) Direktiv 87/357/EEG, som avser konsumentprodukter som inte är livsmedel men som liknar och kan förväxlas med livsmedel så att konsument, särskilt barn, kan placera dem i munnen eller suga på dem eller inta dem, vilket kan orsaka till exempel kvävning, förgiftning eller perforering eller stopp i matsmältningsapparaten, har gett upphov till kontroversiella tolkningar. Dessutom antogs det direktivet vid en tidpunkt då den rättsliga ramen för konsumentprodukters säkerhet hade ett mycket begränsat tillämpningsområde. Av dessa skäl bör direktiv 87/357/EEG upphävas och ersättas av denna förordning, särskilt de bestämmelser i denna förordning som efter en riskbedömning säkerställer att produkter som kan vara skadliga när man placerar dem i munnen eller suger på dem eller intar dem och som kan förväxlas med livsmedel på grund av deras form, lukt, färg, utseende, förpackning, märkning, volym, storlek eller andra egenskaper, bör betraktas som farliga. När marknadskontrollmyndigheterna gör sin utvärdering bör de bland annat beakta att det, såsom Europeiska unionens domstol har slagit fast, inte är nödvändigt att genom objektiva och underbyggda uppgifter visa att produkter som utgör livsmedelimitationer och som placeras i munnen eller sugas på eller intas, kan medföra risker såsom kvävning, förgiftning eller perforering eller stopp i matsmältningsapparaten. De behöriga nationella myndigheterna bör dock från fall till fall bedöma om sådana produkter är farliga och motivera denna bedömning.

⁽²²⁾ EUT L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽²³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 182/2011 av den 16 februari 2011 om fastställande av allmänna regler och principer för medlemsstaternas kontroll av kommissionens utövande av sina genomförandebefogenheter (EUT L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (105) För att ge ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser tillräckligt med tid för att anpassa sig till kraven i denna förordning, inbegripet informationskraven, är det nödvändigt att föreskriva en tillräcklig övergångsperiod efter dagen för denna förordnings ikraftträdande under vilken produkter som omfattas av direktiv 2001/95/EG och som överensstämmer med kraven i det direktivet fortfarande får släppas ut på marknaden. Medlemsstaterna bör därför inte hindra att sådana produkter tillhandahålls på marknaden, inbegripet försäljningserbjudanden.
- (106) Eftersom målet för denna förordning, nämligen att förbättra den inre marknads funktion och samtidigt säkerställa en hög konsumentskyddsnivå, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna med tanke på behovet av ett omfattande samarbete och samstämdhet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter och av en mekanism för ett snabbt och effektivt utbyte av information om farliga produkter i unionen utan snarare, eftersom problemet är unionsövergripande, kan uppnås bättre på unionsnivå kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går denna förordning inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (107) När det, vid tillämpningen av denna förordning, är nödvändigt att behandla personuppgifter bör sådan behandling ske i enlighet med unionsrätten om skydd av personuppgifter. All behandling av personuppgifter enligt denna förordning omfattas av förordningarna (EU) 2016/679⁽²⁴⁾ och (EU) 2018/1725⁽²⁵⁾ samt Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG⁽²⁶⁾, beroende på vad som är tillämpligt. När en konsument rapporterar en produkt i Safety Gate-portalen bör endast de personuppgifter som är nödvändiga för att rapportera den farliga produkten att lagras och dessa uppgifter får inte lagras längre än under en period av fem år räknat från registreringen av uppgifterna. Tillverkare och importörer bör bibehålla registreringar av konsumenters klagomål endast så lång tid som är nödvändig för tillämpningen av denna förordning. Tillverkare och importörer som är fysiska personer bör uppge sitt namn i syfte att säkerställa att konsumenterna kan identifiera produkterna så att dessa blir spårbara.
- (108) Europeiska datatillsynsmannen har hörts i enlighet med artikel 42 i förordning (EU) 2018/1725.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte och innehåll

1. Syftet med denna förordning är att förbättra den inre marknads funktion och samtidigt säkerställa en hög konsumentskyddsnivå.
2. I denna förordning fastställs grundläggande regler om säkerheten hos konsumentprodukter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden.

⁽²⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁵⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1725 av den 23 oktober 2018 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter som utförs av unionens institutioner, organ och byråer och om det fria flödet av sådana uppgifter samt om upphävande av förordning (EG) nr 45/2001 och beslut nr 1247/2002/EG (EUT L 295, 21.11.2018, s. 39).

⁽²⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/58/EG av den 12 juli 2002 om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation (direktiv om integritet och elektronisk kommunikation) (EGT L 201, 31.7.2002, s. 37).

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Denna förordning ska tillämpas på produkter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden i den mån det inte föreligger särskilda bestämmelser med samma syfte enligt unionsrätten som reglerar säkerheten hos de berörda produkterna.

Om produkter omfattas av särskilda säkerhetskrav enligt unionsrätten är denna förordning tillämplig endast i fråga om de aspekter, risker eller riskkategorier som inte omfattas av de kraven.

När det gäller produkter som omfattas av särskilda krav som införts genom unionens harmoniseringslagstiftning enligt definitionen i artikel 3.27

- a) är kapitel II inte tillämpligt i fråga om de risker eller riskkategorier som omfattas av unionens harmoniseringslagstiftning, och
- b) är kapitel III, avsnitt 1, kapitlen V och VII samt kapitlen IX–XI inte tillämpliga.

2. Denna förordning är inte tillämplig på följande:

- a) Humanläkemedel eller veterinärmedicinska läkemedel.
- b) Livsmedel.
- c) Foder.
- d) Levande växter och djur, genetiskt modifierade organismer och genetiskt modifierade mikroorganismer i innesluten användning, samt produkter av växter och djur med koppling till deras framtida fortplantning.
- e) Animaliska biprodukter och framställda produkter.
- f) Växtskyddsmedel.
- g) Utrustning som konsumenter använder för att förflytta sig eller resa, om den utrustningen manövreras direkt av en tjänsteleverantör i samband med en transporttjänst som tillhandahålls till konsumenter och inte manövreras av konsumenterna själva.
- h) Luftfartyg som avses i artikel 2.3 d i förordning (EU) 2018/1139.
- i) Antikviteter.

3. Denna förordning är tillämplig på produkter som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden, oavsett om de är nya, begagnade, reparerade eller renoverade. Den är inte tillämplig på produkter som ska repareras eller renoveras innan de tas i bruk, förutsatt att de släpps ut eller tillhandahålls på marknaden och är tydligt märkta som sådana produkter.

4. Denna förordning påverkar inte tillämpningen av reglerna i unionsrätten om konsumentskydd.

5. Denna förordning ska genomföras med vederbörlig hänsyn till försiktighetsprincipen.

Artikel 3

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *produkt*: ett föremål, oavsett om det är sammankopplat med andra föremål eller inte, som levereras eller tillhandahålls, mot ersättning eller inte, inbegripet i samband med tillhandahållande av en tjänst, som är avsedd för konsumenter eller som, under rimligen förutsebara förhållanden, sannolikt kommer att användas av konsumenter även om produkten inte är avsedd för dem.
2. *säker produkt*: en produkt som vid normala eller rimligen förutsebara användningsförhållanden, inbegripet den faktiska användningstiden, inte medför någon risk eller endast en minimal risk som är förenlig med produktens användning och som anses godtagbar och förenlig med en hög skydds nivå för konsumenters hälsa och säkerhet.
3. *farlig produkt*: en produkt som inte är en *säker produkt*.

4. *risk*: kombinationen av sannolikheten för att en farlig situation som kan orsaka skada ska uppkomma och skadans allvar.
5. *allvarlig risk*: en risk som, baserat på en riskbedömning och med beaktande av normal och förutsebar användning av produkten, anses kräva ett snabbt ingripande från marknadskontrollmyndigheterna, inbegripet fall där effekterna av risken inte är omedelbara.
6. *tillhandahållande på marknaden*: leverans av en produkt för distribution, förbrukning eller användning på unionsmarknaden i samband med kommersiell verksamhet, mot betalning eller gratis.
7. *utsläppande på marknaden*: tillhandahållandet för första gången av en produkt på unionsmarknaden.
8. *tillverkare*: en fysisk eller juridisk person som tillverkar en produkt eller som låter utforma eller tillverka en produkt och saluför den produkten i eget namn eller under eget varumärke.
9. *tillverkarens representant*: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och som enligt skriftlig fullmakt från en tillverkare har rätt att i tillverkarens ställe utföra särskilda uppgifter med avseende på tillverkarens skyldigheter enligt denna förordning.
10. *importör*: en fysisk eller juridisk person som är etablerad i unionen och som släpper ut en produkt från ett tredjeland på unionsmarknaden.
11. *distributör*: en annan fysisk eller juridisk person i leveranskedjan än tillverkaren eller importören, som tillhandahåller en produkt på marknaden.
12. *leverantör av distributionstjänster*: en fysisk eller juridisk person som i samband med kommersiell verksamhet erbjuder minst två av tjänsterna magasinering, paketering, adressering och avsändning, utan att ha äganderätt till de varor som berörs, undantaget posttjänster enligt definitionen i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG ⁽²⁷⁾, postleveranstjänster enligt definitionen i artikel 2.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/644 ⁽²⁸⁾, och andra posttjänster eller godstransporttjänster.
13. *ekonomisk aktör*: tillverkaren, tillverkarens representant, importören, distributören, leverantören av distributionstjänster eller en annan fysisk eller juridisk person som omfattas av skyldigheter avseende tillverkning av produkter eller tillhandahållande av dem på marknaden i enlighet med denna förordning.
14. *leverantör av en onlinemarknadsplats*: en leverantör av en förmedlingstjänst som använder ett onlinegränssnitt som gör det möjligt för konsumenter att ingå distansavtal med näringsidkare för försäljning av produkter.
15. *onlinegränssnitt*: programvara, inbegripet en webbplats, en del av en webbplats eller en applikation, inbegripet mobila applikationer.
16. *distansavtal*: ett distansavtal enligt definitionen i artikel 2.7 i direktiv 2011/83/EU.
17. *konsument*: en fysisk person som agerar för ändamål som faller utanför den personens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke.
18. *näringsidkare*: en fysisk person eller en juridisk person, oavsett om den är privatägdd eller offentligägdd, som agerar, inbegripet genom en person som agerar i den fysiska eller juridiska personens namn eller på den fysiska eller juridiska personens vägnar, för ändamål som rör den fysiska eller juridiska personens näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke.
19. *europaisk standard*: en europeisk standard enligt definitionen i artikel 2.1 b i förordning (EU) nr 1025/2012.
20. *internationell standard*: en internationell standard enligt definitionen i artikel 2.1 a i förordning (EU) nr 1025/2012.

⁽²⁷⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 97/67/EG av den 15 december 1997 om gemensamma regler för utvecklingen av gemenskapens inre marknad för posttjänster och för förbättring av kvaliteten på tjänsterna (EGT L 15, 21.1.1998, s. 14).

⁽²⁸⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/644 av den 18 april 2018 om gränsöverskridande paketleveranstjänster (EUT L 112, 2.5.2018, s. 19).

21. *nationell standard*: en nationell standard enligt definitionen i artikel 2.1 d i förordning (EU) nr 1025/2012.
22. *uropeisk standardiseringsorganisation*: en europeisk standardiseringsorganisation enligt förteckningen i bilaga I till förordning (EU) nr 1025/2012.
23. *marknadskontroll*: den verksamhet som bedrivs och de åtgärder som vidtas av marknadskontrollmyndigheter för att säkerställa att produkter uppfyller kraven i denna förordning.
24. *marknadskontrollmyndighet*: en myndighet som, enligt artikel 10 i förordning (EU) 2019/1020, av en medlemsstat utses som ansvarig för att organisera och utföra marknadskontroll inom den medlemsstatens territorium.
25. *återkallelse*: en åtgärd i syfte att en produkt som redan tillhandahållits konsumenten ska återlämnas.
26. *tillbakadragande*: en åtgärd i syfte att förhindra att en produkt i leveranskedjan tillhandahålls på marknaden.
27. *unionens harmoniseringslagstiftning*: unionslagstiftning som förtecknas i bilaga I till förordning (EU) 2019/1020 och all annan unionslagstiftning som harmoniserar villkoren för saluföring av produkter som omfattas av den förordningen.
28. *antikviteter*: produkter, såsom samlarföremål eller konstverk, med avseende på vilka konsumenterna inte rimligen kan förvänta sig att de uppfyller aktuella säkerhetsstandarder.

Artikel 4

Distansförsäljning

Produkter som erbjuds till försäljning online eller genom andra former av distansförsäljning ska anses ha tillhandahållits på marknaden om försäljningserbjudandet är riktat till konsument i unionen. Ett erbjudande till försäljning ska anses vara riktat till konsument i unionen om den relevanta ekonomiska aktören på något sätt riktar sin verksamhet mot en eller flera medlemsstater.

KAPITEL II

SÄKERHETSKRAV

Artikel 5

Allmänt säkerhetskrav

Ekonomiska aktörer får endast släppa ut eller tillhandahålla säkra produkter på marknaden.

Artikel 6

Aspekter för bedömning av produktsäkerhet

1. Vid bedömning av huruvida en produkt är en säker produkt ska särskilt följande aspekter beaktas:
 - a) Produktens egenskaper, inbegripet dess utformning, tekniska egenskaper, sammansättning, förpackning och anvisningar för montering och, i förekommande fall, för installation, användning och underhåll.
 - b) Produktens inverkan på andra produkter, om det rimligen kan förutses att den kommer att användas tillsammans med andra produkter, inbegripet sammankoppling av sådana produkter.
 - c) Den inverkan som andra produkter kan ha på den produkt som ska bedömas, om det rimligen kan förutses att andra produkter kommer att användas tillsammans med den produkten, inbegripet inverkan av icke inbyggda föremål som är avsedda att avgöra hur den produkt som ska bedömas fungerar, eller ändra eller komplettera sättet på vilket den fungerar, vilket måste beaktas vid bedömningen av säkerheten hos den produkt som ska bedömas.

- d) Presentationen av produkten, dess märkning, inbegripet åldersmärkning med avseende på lämpligheten för barn, eventuella varningar och bruksanvisningar för dess säkra användning och bortskaffande samt eventuella andra anvisningar eller upplysningar om produkten.
- e) De konsumentkategorier som använder produkten, särskilt genom bedömning av risken för utsatta konsumenter som barn, äldre och personer med funktionsnedsättning, samt könsskillnaders inverkan på hälsa och säkerhet.
- f) Produktens utseende, om det är sannolikt att utseendet kommer att få konsumenter att använda produkten på ett annat sätt än vad den var utformad för, och särskilt följande:
- i) Om en produkt som inte är ett livsmedel ändå är livsmedelsliknande och sannolikt kommer att förväxlas med livsmedel på grund av dess form, lukt, färg, utseende, förpackning, märkning, volym, storlek eller andra egenskaper, och konsumenter, särskilt barn, därför kan komma att placera den i munnen eller suga på den eller inta den.
- ii) Om en produkt, trots att den varken är utformad för eller avsedd att användas av barn, sannolikt kommer att användas av barn eller liknar ett föremål som allmänt anses tilltala eller vara avsett att användas av barn på grund av sin utformning, förpackning eller egenskaper.
- g) När det krävs på grund av produktens art: lämpliga cybersäkerhetsegenskaper som är nödvändiga för att skydda produkten mot yttre påverkan, inbegripet tredje parter med avsikt att vålla skada, när en sådan påverkan kan inverka på produktens säkerhet, inbegripet eventuell förlust av sammankoppling.
- h) När det krävs på grund av produktens art: produktens utvecklings- och inlärningsfunktioner och produktiva funktioner.
2. En produkt ska inte anses vara en farlig produkt av den anledningen att det går att uppnå en högre säkerhetsnivå eller att det finns andra tillgängliga produkter som utgör en mindre risk.

Artikel 7

Presumtion om överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet

1. Vid tillämpning av denna förordning ska en produkt presumeras överensstämma med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5 i denna förordning i följande fall:
- a) Om den överensstämmer med relevanta europeiska standarder eller delar av dem när det gäller de risker och riskkategorier som omfattas av dessa standarder, till vilka hänvisningar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* i enlighet med artikel 10.7 i förordning (EU) nr 1025/2012.
- b) I avsaknad av sådana relevanta europeiska standarder som avses i led a i denna punkt, om produkten uppfyller nationella krav när det gäller de risker och riskkategorier som omfattas av hälso- och säkerhetskrav som fastställs i nationell rätt i den medlemsstat där den tillhandahålls på marknaden, förutsatt att sådan nationell rätt stämmer överens med unionsrätten.
2. Kommissionen ska anta genomförandeakter för att fastställa de särskilda säkerhetskrav som ska omfattas av europeiska standarder för att säkerställa att produkter som överensstämmer med dessa europeiska standarder uppfyller det allmänna säkerhetskravet i artikel 5. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.
3. Presumtionen om överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet enligt punkt 1 ska dock inte hindra marknadskontrollmyndigheterna från att vidta alla lämpliga åtgärder enligt denna förordning om det finns belägg för att produkten trots denna presumtion är farlig.

Artikel 8

Ytterligare element som ska beaktas för bedömning av produktsäkerhet

1. Vid tillämpningen av artikel 6 ska, i fall då presumtionen om säkerhet enligt artikel 7 inte är tillämplig, särskilt följande element beaktas vid bedömningen av om en produkt är säker, när de föreligger:
 - a) Andra europeiska standarder än de till vilka hänvisningar har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning* i enlighet med artikel 10.7 i förordning (EU) nr 1025/2012.
 - b) Internationella standarder.
 - c) Internationella avtal.
 - d) Frivilliga certifieringssystem eller liknande ramar för bedömning av överensstämmelse från tredje part, särskilt sådana som utformats för att stödja unionsrätten.
 - e) Kommissionens rekommendationer eller riktlinjer om bedömning av produktsäkerhet.
 - f) Nationella standarder som fastställts i den medlemsstat där produkten tillhandahålls.
 - g) Den senaste kunskapen och tekniska utvecklingen, inbegripet yttranden från erkända vetenskapliga organ och expertkommittéer.
 - h) Koder för god praxis på produktsäkerhetsområdet som gäller i den berörda sektorn.
 - i) Den säkerhetsnivå som konsumenterna rimligen kan förvänta sig.
 - j) Säkerhetskrav som antagits i enlighet med artikel 7.2.

KAPITEL III

EKONOMISKA AKTÖRERS SKYLDIGHETER

AVSNITT 1

Artikel 9

Tillverkares skyldigheter

1. Tillverkare ska, när de släpper ut sina produkter på marknaden, säkerställa att de har utformats och tillverkats i enlighet med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5.
2. Innan tillverkare släpper ut sina produkter på marknaden ska de göra en intern riskanalys och utarbeta teknisk dokumentation som innehåller åtminstone en allmän beskrivning av produkten och dess väsentliga egenskaper av relevans för bedömningen av produktens säkerhet.

När så är lämpligt med hänsyn till möjliga risker i samband med produkten ska den tekniska dokumentation som avses i första stycket också innehålla följande, beroende på vad som är tillämpligt:

- a) En analys av möjliga risker i samband med produkten och åtgärder som vidtagits för att undanröja eller minska dessa risker, inklusive resultaten av rapporter relaterade till tester som utförts av tillverkaren eller av en annan part på tillverkarens uppdrag.
- b) En förteckning över sådana eventuella relevanta europeiska standarder som avses i artikel 7.1 a eller de övriga element som avses i artikel 7.1 b eller 8 och som har tillämpats för att uppfylla det allmänna säkerhetskravet i artikel 5.

Om några av de europeiska standarder, hälso- och säkerhetskrav eller element som avses i artikel 7.1 eller 8 har tillämpats endast delvis, ska tillverkarna ange vilka delar som tillämpats.

3. Tillverkare ska säkerställa att den tekniska dokumentation som avses i punkt 2 är aktuell. De ska hålla denna dokumentation tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under en period av tio år efter det att produkten har släppts ut på marknaden och på begäran göra dokumentationen tillgänglig för dessa myndigheter.

4. Tillverkare ska säkerställa att det finns förfaranden för att produkter som serietillverkats ska fortsätta att överensstämma med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5.

5. Tillverkare ska säkerställa att deras produkter bär ett typ-, tillverknings- eller serienummer eller en annan beteckning som gör det möjligt att identifiera produkten och som är väl synlig och lättläst för konsumenter, eller, om produktens storlek eller beskaffenhet inte tillåter detta, att de erforderliga uppgifterna tillhandahålls på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten.

6. Tillverkare ska ange namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke samt postadress och elektronisk adress och, om de inte är desamma, postadress eller elektronisk adress till den gemensamma kontaktpunkt där tillverkarna kan kontaktas. Denna information ska placeras på produkten eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten.

7. Tillverkare ska säkerställa att produkten åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden. Detta krav ska inte gälla om produkten kan användas på ett säkert sätt och på det sätt som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar och sådan säkerhetsinformation.

8. Om en tillverkare, på grundval av den information som den tillverkaren förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt som tillverkaren har släppt ut på marknaden är en farlig produkt, ska tillverkaren omedelbart

- a) vidta de korrigerande åtgärder som krävs för att på ett verkningfullt sätt få produkten att överensstämma med kraven, inbegripet tillbakadragande eller återkallelse, beroende på vad som är lämpligt,
- b) informera konsumenterna om detta, i enlighet med artikel 35 eller 36, eller båda, och
- c) via Safety Business Gateway informera marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater där produkten har tillhandahållits på marknaden om detta.

Vid tillämpningen av första stycket b och c ska tillverkaren lämna närmare uppgifter, särskilt om risken för konsumenters hälsa och säkerhet och om eventuella korrigerande åtgärder som redan har vidtagits samt, om sådana uppgifter finns tillgängliga, om den mängd produkter som fortfarande finns på marknaden, per medlemsstat.

9. Kommissionen ska säkerställa att den information som är avsedd att varna konsumenter kan tillhandahållas av tillverkare via Safety Business Gateway och att den utan onödigt dröjsmål görs tillgänglig för konsumenter på Safety Gate-portalen.

10. Tillverkare ska säkerställa att andra ekonomiska aktörer, ansvariga personer och leverantörer av onlinemarknadsplatser i den berörda leveranskedjan på lämpligt sätt hålls informerade om alla säkerhetsproblem som de har identifierat.

11. Tillverkare ska göra kommunikationskanaler såsom telefonnummer, elektronisk adress eller en särskild del av sin webbplats allmänt tillgängliga, med beaktande av tillgänglighetsbehoven för personer med funktionsnedsättning, så att konsumenter kan lämna klagomål och informera tillverkare om eventuella olyckor eller säkerhetsproblem som de har haft vid användning av en produkt.

12. Tillverkare ska undersöka inkomna klagomål, och mottagna upplysningar om olyckor, som rör säkerheten hos de produkter som de har tillhandahållit på marknaden och som av den som lämnat klagomålet har påstått vara farliga, och ska föra ett internt register över dessa klagomål samt över produktåterkallelser och eventuella korrigerande åtgärder som har vidtagits för att bringa produkten i överensstämmelse med kraven.

13. Det interna registret över klagomål ska endast lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att tillverkaren ska kunna undersöka klagomålet om en påstådd farlig produkt. Sådana uppgifter ska endast bevaras så länge det är nödvändigt för utredningens ändamål och under inga omständigheter längre än fem år efter det att uppgifterna har registrerats.

*Artikel 10***Skyldigheter för tillverkarens representant**

1. En tillverkare får genom skriftlig fullmakt utse en representant.
2. Tillverkarens representant ska utföra de uppgifter som anges i fullmakten från tillverkaren. Tillverkarens representant ska på begäran tillhandahålla marknadskontrollmyndigheterna en kopia av fullmakten. Fullmakten ska ge tillverkarens representant befogenhet att utföra åtminstone följande uppgifter:
 - a) På motiverad begäran från en marknadskontrollmyndighet tillhandahålla den myndigheten all information och dokumentation som behövs för att visa att produkten är säker, på ett officiellt språk som den myndigheten förstår.
 - b) Om tillverkarens representant anser eller har skäl att tro att en produkt i fråga är en farlig produkt, informera tillverkaren om detta.
 - c) Informera de behöriga nationella myndigheterna om eventuella åtgärder som har vidtagits för att undanröja riskerna med de produkter som omfattas av fullmakten genom en underrättelse i Safety Business Gateway, om informationen inte redan har tillhandahållits av tillverkaren eller efter instruktion från tillverkaren.
 - d) På de behöriga nationella myndigheternas begäran samarbeta med dem om alla åtgärder som vidtas för att på ett verkningsfullt sätt undanröja riskerna med de produkter som omfattas av fullmakten.

*Artikel 11***Importörers skyldigheter**

1. Innan en produkt släpps ut på marknaden ska importörer säkerställa att produkten uppfyller det allmänna säkerhetskravet i artikel 5 och att tillverkaren har uppfyllt kraven i artikel 9.2, 9.5 och 9.6.
2. Om en importör, på grundval av den information som importören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt inte överensstämmer med kraven i artiklarna 5, 9.2, 9.5 och 9.6 får importören inte släppa ut produkten på marknaden förrän produkten har bringats i överensstämmelse med kraven. Om produkten är en farlig produkt ska importören dessutom omedelbart informera tillverkaren om detta och säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna informeras om detta via Safety Business Gateway.
3. Importörer ska ange namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke samt postadress och elektronisk adress och, om de inte är desamma, postadress eller elektronisk adress till den gemensamma kontaktpunkt där importörerna kan kontaktas. Denna information ska placeras på produkten eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten. Importörer ska säkerställa att eventuell tilläggsmärkning inte skymmer information i tillverkarens märkning som krävs enligt unionsrätten.
4. Importörer ska säkerställa att den produkt de importerade åtföljs av tydliga bruksanvisningar och säkerhetsinformation på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden, utom om produkten kan användas på ett säkert sätt och som tillverkaren avsett utan sådana bruksanvisningar och sådan säkerhetsinformation.
5. Importörer ska, så länge de har ansvar för en produkt, säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5 och dess överensstämmelse med kraven i artikel 9.5 och 9.6.
6. Importörer ska hålla den kopia av den tekniska dokumentation som avses i artikel 9.2 tillgänglig för marknadskontrollmyndigheterna under en period av tio år efter det att de släppte ut produkten på marknaden och ska säkerställa att de dokument som avses i artikel 9.2, beroende på vad som är tillämpligt, på begäran kan göras tillgängliga för dessa myndigheter.
7. Importörer ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna och tillverkaren för att säkerställa att en produkt är säker.

8. Om en importör, på grundval av den information som den importören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt som denne har släppt ut på marknaden är en farlig produkt, ska importören omedelbart

- a) underrätta tillverkaren om detta,
- b) säkerställa att de korrigerande åtgärder som krävs för att på ett verkningsfullt sätt bringa produkten i överensstämmelse med kraven vidtas, inbegripet tillbakadragande eller återkallelse, beroende på vad som är lämpligt; om sådana åtgärder inte har vidtagits ska importören omedelbart vidta dem,
- c) säkerställa att konsumenterna omedelbart informeras om detta i enlighet med artikel 35 eller 36, eller båda, och
- d) underrätta marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater där produkten har tillhandahållits på marknaden om detta, genom Safety Business Gateway.

Vid tillämpningen av första stycket b och c ska importören lämna uppgifter, särskilt om risken för konsumenternas hälsa och säkerhet och om eventuella korrigerande åtgärder som redan har vidtagits, samt, om sådana uppgifter finns tillgängliga, den mängd produkter som fortfarande finns på marknaden, per medlemsstat.

9. Importörer ska kontrollera huruvida de kommunikationskanaler som avses i artikel 9.11 är allmänt tillgängliga för konsumenterna, och därmed gör det möjligt för dem att lämna klagomål och informera om eventuella olyckor eller säkerhetsproblem som konsumenterna har haft vid användning av produkten. Om sådana kanaler saknas ska importörerna tillhandahålla dem, med beaktande av tillgänglighetsbehov för personer med funktionsnedsättning.

10. Importörer ska undersöka inkomna klagomål, och mottagna upplysningar om olyckor, som rör säkerheten hos de produkter som de har tillhandahållit på marknaden och som den som lämnat klagomålet har påstått vara farliga, och notera dessa klagomål, liksom produktåterkallelser och eventuella korrigerande åtgärder som har vidtagits för att bringa produkten i överensstämmelse med kraven, i det register som avses i artikel 9.12 eller i deras eget interna register. Importörerna ska på lämpligt sätt hålla tillverkaren, distributörerna och, när så är relevant, leverantörer av distributions-tjänster och leverantörer av onlinemarknadsplatser underrättade om utredningen och om resultaten av den.

11. Registret över klagomål ska endast lagra de personuppgifter som är nödvändiga för att importören ska kunna undersöka klagomålet om en påstådd farlig produkt. Sådana uppgifter ska bevaras bara så länge som det är nödvändigt för utredningens syften och i vart fall inte längre än fem år efter det att uppgifterna har registrerats.

Artikel 12

Distributörens skyldigheter

1. Innan distributörer tillhandahåller en produkt på marknaden ska de kontrollera att tillverkaren och, i tillämpliga fall, importören har uppfyllt kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4, beroende på vad som är tillämpligt.

2. Distributörer ska, så länge de har ansvar för en produkt, säkerställa att lagrings- eller transportförhållandena inte äventyrar produktens överensstämmelse med det allmänna säkerhetskravet i artikel 5 och med kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4, beroende på vad som är tillämpligt.

3. Om en distributör, på grundval av den information som den distributören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt inte överensstämmer med kraven i artiklarna 5, 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4, beroende på vad som är tillämpligt, får distributören inte tillhandahålla produkten på marknaden om inte produkten har bringats i överensstämmelse med kraven.

4. Om en distributör, på grundval av den information som distributören förfogar över, anser eller har skäl att tro att en produkt som denne har tillhandahållit på marknaden är en farlig produkt eller inte överensstämmer med kraven i artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 11.4, beroende på vad som är tillämpligt, ska distributören

- a) omedelbart informera tillverkaren eller importören, beroende på vad som är tillämpligt, om detta, och
- b) säkerställa att de korrigerande åtgärder som krävs för att på ett verkningsfullt sätt bringa produkten i överensstämmelse med kraven vidtas, inbegripet tillbakadragande eller återkallelse, beroende på vad som är lämpligt,

- c) säkerställa att marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater där produkten har tillhandahållits på marknaden omedelbart informeras om detta via Safety Business Gateway.

Vid tillämpningen av första stycket b och c ska distributören lämna lämpliga upplysningar som denne har tillgång till angående risken för konsumenternas hälsa och säkerhet, antalet berörda produkter och de eventuella korrigerande åtgärder som redan har vidtagits.

Artikel 13

Fall där tillverkarnas skyldigheter är tillämpliga på andra personer

1. En fysisk eller juridisk person ska anses vara tillverkare vid tillämpningen av denna förordning och ska omfattas av tillverkarens skyldigheter enligt artikel 9 om den fysiska eller juridiska personen släpper ut en produkt på marknaden i eget namn eller under eget varumärke.
2. En annan fysisk eller juridisk person än tillverkaren, som väsentligt ändrar produkten ska anses vara tillverkare vid tillämpningen av denna förordning och ska omfattas av tillverkarens skyldigheter enligt artikel 9 för den del av produkten som påverkas av ändringen, eller för hela produkten om den väsentliga ändringen påverkar dess säkerhet.
3. En ändring av en produkt, på fysisk eller digital väg, ska anses vara väsentlig om den påverkar produktens säkerhet och följande kriterier är uppfyllda:
 - a) Ändringen ändrar produkten på ett sätt som inte förutsågs vid den ursprungliga riskbedömningen av produkten.
 - b) Farans art har förändrats, en ny fara har uppkommit eller risknivån har ökat på grund av ändringen.
 - c) Ändringarna har inte gjorts av konsumenterna själva eller för deras räkning för eget bruk.

Artikel 14

Interna processer för produktsäkerhet

Ekonomiska aktörer ska säkerställa att de har interna processer för produktsäkerhet som gör det möjligt för dem att uppfylla de relevanta kraven i denna förordning.

Artikel 15

Ekonomiska aktörers samarbete med marknadskontrollmyndigheterna

1. Ekonomiska aktörer ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna beträffande åtgärder som kan undanröja eller minska risker som produkter som de har tillhandahållit på marknaden medför.
2. På begäran av en marknadskontrollmyndighet ska den ekonomiska aktören tillhandahålla all nödvändig information, särskilt:
 - a) En fullständig beskrivning av den risk som produkten utgör, därmed sammanhängande klagomål och kända olyckor.
 - b) En beskrivning av eventuella korrigerande åtgärder som har vidtagits för att hantera risken.
3. På begäran ska de ekonomiska aktörerna också identifiera och meddela följande relevanta spårbarhetsinformation för produkten:
 - a) Alla ekonomiska aktörer som har levererat produkten, eller en del, en komponent eller programvara som är inbyggd i produkten, till dem.

- b) Alla ekonomiska aktörer som de har levererat en produkt till.
4. De ekonomiska aktörerna ska kunna lämna den information som avses i punkt 2 under en period av tio år efter det att de har fått produkten levererad eller efter det att de har levererat produkten, beroende på vad som är tillämpligt.
5. De ekonomiska aktörerna ska kunna lämna den information som avses i punkt 3 under en period av sex år efter det att de har fått produkten, eller en del, en komponent eller programvara som är inbyggd i produkten, levererad eller efter det att de har levererat produkten, beroende på vad som är tillämpligt.
6. Marknadskontrollmyndigheterna får begära att de ekonomiska aktörerna lämnar in regelbundna lägesrapporter, och besluta om, eller när, den korrigerande åtgärden kan anses vara slutförd.

Artikel 16

Ansvarig person för produkter som släpps ut på unionsmarknaden

1. En produkt som omfattas av denna förordning får inte släppas ut på marknaden såvida inte en ekonomisk aktör som är etablerad i unionen är ansvarig för de uppgifter som anges i artikel 4.3 i förordning (EU) 2019/1020 med avseende på den produkten. Artikel 4.2 och 4.3 i den förordningen ska vara tillämplig på produkter som omfattas av den här förordningen. Vid tillämpningen av den här förordningen ska hänvisningar till "harmoniserad unionslagstiftning" och "den tillämpliga harmoniserade unionslagstiftningen" i artikel 4.3 i den förordningen läsas som "denna förordning".
2. Utan att det påverkar ekonomiska aktörers skyldigheter enligt den här förordningen ska den ekonomiska aktör som avses i punkt 1 i den här artikeln, utöver de uppgifter som avses i artikel 4.3 i förordning (EU) 2019/1020, och för att säkerställa säkerheten hos den produkt som den ekonomiska aktören ansvarar för, när så är lämpligt med hänsyn till eventuella risker i samband med en produkt, regelbundet kontrollera följande:
- a) Att produkten överensstämmer med den tekniska dokumentation som avses i artikel 9.2 i den här förordningen.
- b) Att produkten uppfyller kraven i artikel 9.5, 9.6 och 9.7 i den här förordningen.

Den ekonomiska aktör som avses i punkt 1 i denna artikel ska på begäran av marknadskontrollmyndigheterna tillhandahålla belägg i form av dokumentation för de kontroller som utförts.

3. Namn, registrerat firmanamn eller registrerat varumärke, och kontaktuppgifter, inklusive postadress och elektronisk adress, för den ekonomiska aktör som avses i punkt 1 ska anges på produkten eller dess förpackning, paketet eller ett åtföljande dokument.

Artikel 17

Information till ekonomiska aktörer

1. Kommissionen ska utan kostnad förse ekonomiska aktörer med allmän information om denna förordning.
2. Medlemsstaterna ska förse ekonomiska aktörer, på deras begäran och utan kostnad, med särskild information om genomförandet av denna förordning på nationell nivå och om de nationella regler om produktsäkerhet som är tillämpliga på produkter som omfattas av denna förordning. För detta ändamål ska artikel 9.1 och 9.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 ⁽²⁹⁾ tillämpas.

⁽²⁹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/515 av den 19 mars 2019 om ömsesidigt erkännande av varor som är lagligen saluförda i en annan medlemsstat och om upphävande av förordning (EG) nr 764/2008 (EUT L 91, 29.3.2019, s. 1).

Kommissionen ska anta särskilda riktlinjer för ekonomiska aktörer, med särskild hänsyn till behoven hos de aktörer som räknas som små och medelstora företag, inbegripet mikroföretag, om hur de skyldigheter som fastställs i den här förordningen ska fullgöras.

Artikel 18

Särskilda spårbarhetskrav för vissa produkter, produktkategorier eller produktgrupper

1. För vissa produkter, produktkategorier eller produktgrupper som sannolikt kommer att utgöra en allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet, på grundval av olyckor som registrerats i Safety Business Gateway, Safety Gate-statistiken, resultaten av de gemensamma aktiviteterna om produktsäkerhet och andra relevanta indikatorer eller belägg, och efter samråd med nätverket för konsumentssäkerhet, relevanta expertgrupper och relevanta intressenter, får kommissionen upprätta ett spårbarhetssystem som ekonomiska aktörer som släpper ut och tillhandahåller dessa produkter på marknaden ska följa.
2. Spårbarhetssystemet ska bestå av insamling och lagring av uppgifter, inbegripet på elektronisk väg, som gör det möjligt att identifiera produkten, dess komponenter eller de ekonomiska aktörer som ingår i leveranskedjan, samt villkoren för att visa och få tillgång till dessa uppgifter, inbegripet placering av en databärare på produkten, dess förpackning eller åtföljande dokument.
3. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 45 med avseende på att komplettera denna förordning genom att
 - a) fastställa vilka produkter, produktkategorier eller produktgrupper eller komponenter som sannolikt kommer att utgöra en allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet enligt punkt 1; kommissionen ska i de berörda delegerade akterna ange huruvida den har tillämpat den riskanalysmetod som föreskrivs i kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/417 ⁽³⁰⁾ eller, om denna metod inte är lämplig för produkten i fråga, ge en utförlig beskrivning av den metod som tillämpats,
 - b) ange vilken typ av uppgifter som de ekonomiska aktörerna ska samla in och lagra genom det spårbarhetssystem som avses i punkt 2,
 - c) ange villkoren för att visa och få tillgång till uppgifter, inbegripet placering av en databärare på produkten, dess förpackning eller åtföljande dokument enligt punkt 2,
 - d) ange vilka aktörer som ska ha tillgång till de uppgifter som avses i led b och till vilka uppgifter de ska ha tillgång, inbegripet konsumenter, ekonomiska aktörer, leverantörer av onlinemarknadsplatser, behöriga nationella myndigheter, kommissionen och organisationer av allmänt intresse, eller organisationer som agerar för deras räkning.
4. Marknadskontrollmyndigheter, konsumenter, ekonomiska aktörer och andra relevanta aktörer ska utan kostnad ha tillgång till de uppgifter som avses i punkt 3 på grundval av deras respektive åtkomsträttigheter enligt den tillämpliga delegerade akt som har antagits i enlighet med punkt 3 d.
5. När kommissionen antar de åtgärder som avses i punkt 3 ska den beakta
 - a) åtgärdernas kostnadseffektivitet, inklusive åtgärdernas inverkan på företaget, i synnerhet små och medelstora företag,
 - b) en lämplig tidsram för att göra det möjligt för ekonomiska aktörer att förbereda sig för dessa åtgärder, och
 - c) kompatibiliteten och interoperabiliteten med andra produktspårbarhetssystem som redan upprättats på unionsnivå eller internationell nivå.

⁽³⁰⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/417 av den 8 november 2018 om fastställande av riktlinjer för förvaltningen av Europeiska unionens system för snabbt informationsutbyte (Rapex) upprättade enligt artikel 12 i direktiv 2001/95/EG om allmän produktsäkerhet och dess underrättelse-system (EUT L 73, 15.3.2019, s. 121).

AVSNITT 2

Artikel 19

Ekonomiska aktörers skyldigheter vid distansförsäljning

Om ekonomiska aktörer tillhandahåller produkter på marknaden online eller genom andra former av distansförsäljning ska erbjudandet om de produkterna tydligt och synligt ange åtminstone följande information:

- a) Tillverkarens namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt den postadress och elektroniska adress där tillverkaren kan kontaktas.
- b) Om tillverkaren inte är etablerad i unionen: namn, postadress och elektronisk adress till den ansvariga personen i den mening som avses i artikel 16.1 i denna förordning eller artikel 4.1 i förordning (EU) 2019/1020.
- c) Information som gör det möjligt att identifiera produkten, inbegripet en bild av den, dess typ och eventuell annan produktbeteckning.
- d) Eventuell varnings- eller säkerhetsinformation som ska anbringas på produkten eller på förpackningen eller ingå i ett åtföljande dokument i enlighet med denna förordning eller unionens tillämpliga harmoniseringslagstiftning på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden.

Artikel 20

Ekonomiska aktörers skyldigheter vid olyckor som hänger samman med produkters säkerhet

1. Vid en olycka orsakad av en produkt som släpps ut eller tillhandahålls på marknaden ska tillverkaren säkerställa att olyckan, utan onödigt dröjsmål från det att tillverkaren får kännedom om olyckan, via Safety Business Gateway anmäls till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där olyckan inträffade. Anmälan ska innehålla produktens typ och identifikationsnummer samt omständigheterna kring olyckan, om dessa är kända. Tillverkaren ska på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om all annan relevant information.
2. Vid tillämpning av punkt 1 ska tillverkaren underrätta de behöriga myndigheterna om händelser i samband med användningen av en produkt som lett till en persons död eller till allvarliga negativa effekter – permanenta eller övergående – för den personens hälsa och säkerhet, inbegripet skador, annan kroppsskada, sjukdomar och kroniska hälsoeffekter.
3. Importörer och distributörer som känner till en olycka orsakad av en produkt som de släppt ut eller tillhandahållit på marknaden ska utan onödigt dröjsmål informera tillverkaren om detta. Tillverkaren ska göra anmälan i enlighet med punkt 1 eller instruera importören eller en av distributörerna att göra anmälan.
4. Om tillverkaren av produkten inte är etablerad i unionen ska den ansvariga personen i den mening som avses i artikel 16.1 i denna förordning eller artikel 4.1 i förordning (EU) 2019/1020 som känner till en olycka säkerställa att anmälan görs.

Artikel 21

Information i elektroniskt format

Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 9.5, 9.6, 9.7, 11.3 och 16.3 och de relevanta bestämmelserna i unionens harmoniseringslagstiftning, får ekonomiska aktörer också tillhandahålla den information som avses i de bestämmelserna i ett digitalt format genom elektroniska tekniska lösningar som tydligt syns på produkten eller, om detta inte är möjligt, på förpackningen eller i ett dokument som åtföljer produkten. Denna information ska anges på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden, inbegripet i format som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

KAPITEL IV

LEVERANTÖRER AV ONLINEMARKNADSPLATSER

Artikel 22

Särskilda skyldigheter för leverantörer av onlinemarknadsplatser med avseende på produktsäkerhet

1. Utan att det påverkar de allmänna skyldigheter som föreskrivs i artikel 11 i förordning (EU) 2022/2065 ska leverantörer av onlinemarknadsplatser utse en gemensam kontaktpunkt som gör det möjligt att kommunicera direkt med medlemsstaternas marknadskontrollmyndigheter, på elektronisk väg, i frågor som rör produktsäkerhet, särskilt i syfte att underrätta om förelägganden som utfärdats i enlighet med punkt 4 i den här artikeln.

Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska registrera sig i Safety Gate-portalen och ange information om sin gemensamma kontaktpunkt på Safety Gate-portalen.

2. Utan att det påverkar de allmänna skyldigheter som föreskrivs i artikel 12 i förordning (EU) 2022/2065 ska leverantörer av onlinemarknadsplatser utse en gemensam kontaktpunkt för att göra det möjligt för konsumenter att direkt och snabbt kommunicera med dem i frågor som rör produktsäkerhet.

3. Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska säkerställa att de har interna processer för produktsäkerhet för att utan onödigt dröjsmål kunna uppfylla de relevanta kraven i denna förordning.

4. När det gäller befogenheter som tilldelats av medlemsstaterna i enlighet med artikel 14 i förordning (EU) 2019/1020 ska medlemsstaterna tilldela sina marknadskontrollmyndigheter nödvändiga befogenheter att, när det gäller specifikt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt, utfärda ett föreläggande med krav på att leverantörer av onlinemarknadsplatser ska avlägsna sådant innehåll från sitt onlinegränssnitt, blockera tillgången till det eller visa en tydlig varning. Sådana förelägganden ska utfärdas i enlighet med de minimivillkor som anges i artikel 9.2 i förordning (EU) 2022/2065.

Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska vidta nödvändiga åtgärder för att ta emot och behandla förelägganden som utfärdats enligt denna punkt, och de ska agera utan onödigt dröjsmål, och under alla omständigheter inom två arbetsdagar från mottagandet av föreläggandet. De ska informera den utfärdande marknadskontrollmyndigheten om föreläggandets effekt på elektronisk väg genom att använda de kontaktuppgifter till marknadskontrollmyndigheten som offentliggjorts i Safety Gate-portalen.

5. Förelägganden som utfärdas enligt punkt 4 kan kräva att leverantören av en onlinemarknadsplats, under den angivna perioden, från sitt onlinegränssnitt ska avlägsna allt identiskt innehåll som hänvisar till ett erbjudande om den farliga produkten i fråga, blockera tillgången till det eller visa en uttrycklig varning, förutsatt att sökningen efter det berörda innehållet är begränsad till den information som anges i föreläggandet och inte kräver att leverantören av en onlinemarknadsplats gör en oberoende bedömning av innehållet, samt att sökningen och avlägsnandet kan utföras på ett proportionellt sätt med hjälp av tillförlitliga automatiserade verktyg.

6. Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska beakta regelbunden information om farliga produkter som marknadskontrollmyndigheterna har underrättat om i enlighet med artikel 26 och som mottagits via Safety Gate-portalen, i syfte att tillämpa deras frivilliga åtgärder som syftar till att upptäcka, identifiera, avlägsna eller blockera tillgången till det innehåll som hänvisar till erbjudanden om farliga produkter på deras onlinemarknadsplats, i tillämpliga fall, inbegripet genom att använda det driftskompatibla gränssnittet till Safety Gate-portalen i enlighet med artikel 34. De ska informera den myndighet som gjort anmälan till systemet för snabb varning Safety Gate om vidtagna åtgärder genom att använda de kontaktuppgifter till marknadskontrollmyndigheten som offentliggjorts i Safety Gate-portalen.

7. För att uppfylla kraven i artikel 31.3 i förordning (EU) 2022/2065 vad gäller produktsäkerhet ska leverantörer av onlinemarknadsplatser åtminstone använda Safety Gate-portalen.

8. Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter inom tre arbetsdagar från mottagandet av anmälan, behandla de anmälningar som rör produktsäkerhetsfrågor med avseende på den produkt som erbjuds till försäljning online via deras tjänster och som mottagits i enlighet med artikel 16 i förordning (EU) 2022/2065.

9. För att uppfylla kraven i artikel 31.1 och 31.2 i förordning (EU) 2022/2065 vad gäller information om produktsäkerhet ska leverantörer av onlinemarknadsplatser utforma och organisera sitt onlinegränssnitt på ett sätt som gör det möjligt för de näringsidkare som erbjuder produkten att för varje produkt som erbjuds tillhandahålla åtminstone följande information och som säkerställer att informationen visas eller på annat sätt görs lättillgänglig för konsumenterna i produktförteckningen:

- a) Tillverkarens namn, registrerade firmanamn eller registrerade varumärke samt den postadress och elektroniska adress där tillverkaren kan kontaktas.
- b) Om tillverkaren inte är etablerad i unionen, namn, postadress och elektronisk adress till den ansvariga personen i den mening som avses i artikel 16.1 i denna förordning eller artikel 4.1 i förordning (EU) 2019/1020.
- c) Information som gör det möjligt att identifiera produkten, inbegripet en bild av den, dess typ och eventuell annan produktbeteckning.
- d) Eventuell varnings- eller säkerhetsinformation som ska anbringas på produkten eller åtfölja den i enlighet med denna förordning eller unionens tillämpliga harmoniseringslagstiftning på ett språk som lätt kan förstås av konsumenterna och som bestämts av den medlemsstat där produkten tillhandahålls på marknaden.

10. De interna processer som avses i punkt 3 ska omfatta mekanismer som gör det möjligt för näringsidkare att tillhandahålla

- a) information i enlighet med punkt 9 i denna artikel, inbegripet information om den tillverkare som är etablerad i unionen eller, i tillämpliga fall, den ansvariga personen i den mening som avses i artikel 16.1 i den här förordningen eller artikel 4.1 i förordning (EU) 2019/1020, och
- b) deras självcertifiering, i vilken de åtar sig att erbjuda enbart produkter som uppfyller kraven i den här förordningen och, i tillämpliga fall, ytterligare identifieringsinformation, i enlighet med artikel 30.1 i förordning (EU) 2022/2065.

11. I syfte att uppfylla kraven avseende produktsäkerhet i artikel 23 i förordning (EU) 2022/2065 ska leverantörer av onlinemarknadsplatser, under en rimlig tidsperiod och efter att ha utfärdat en förhandsvarning, tillfälligt avbryta tillhandahållandet av sina tjänster till näringsidkare som ofta erbjuder produkter som inte uppfyller kraven i den här förordningen.

12. Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska samarbeta med marknadskontrollmyndigheterna, med näringsidkare och med relevanta ekonomiska aktörer för att underlätta alla åtgärder som vidtas för att undanröja eller, om så inte är möjligt, minska risker som är förknippade med en produkt som erbjuds eller har erbjudits online genom deras tjänster.

Leverantörer av onlinemarknadsplatser ska särskilt göra följande:

- a) Säkerställa att de ger konsumenterna lämplig information i rätt tid, inbegripet genom att
 - i) direkt underrätta alla berörda konsumenter som har köpt den relevanta produkten via leverantörernas gränssnitt i händelse av en produktsäkerhetsåterkallelse som leverantörerna har faktisk kännedom om eller om konsumenterna måste uppmärksammas på viss information för att säkerställa säker användning av en produkt (*säkerhetsvarning*) i enlighet med artikel 35 eller 36, eller båda,
 - ii) offentliggöra information om produktsäkerhetsåterkallelser på leverantörernas onlinegränssnitt.
- b) Informera den relevanta ekonomiska aktören om beslutet att avlägsna, eller blockera tillgången till, innehåll som hänvisar till ett erbjudande om en farlig produkt.
- c) Samarbeta med marknadskontrollmyndigheter och med relevanta ekonomiska aktörer för att säkerställa effektiva återkallelser av produkter, inbegripet genom att avstå från att hindra produktåterkallelser.
- d) Omedelbart, genom Safety Business Gateway, ge marknadskontrollmyndigheterna i de medlemsstater där den relevanta produkten har tillhandahållits på marknaden information om farliga produkter som har erbjudits på deras onlinegränssnitt, och som de har faktisk kännedom om, genom att tillhandahålla de relevanta upplysningar som är tillgängliga för dem angående risken för konsumenters hälsa och säkerhet, mängden produkter per medlemsstat som fortfarande finns på marknaden, om dessa upplysningar finns att tillgå, och eventuella korrigerande åtgärder som enligt deras kännedom redan har vidtagits.

- e) Samarbeta när det gäller olyckor som anmälts till dem, inbegripet genom att
 - i) utan dröjsmål informera relevanta näringsidkare och ekonomiska aktörer om den information de har fått om olyckor eller säkerhetsfrågor, i de fall de har kännedom om att produkten i fråga erbjöds av dessa näringsidkare via deras gränssnitt,
 - ii) utan dröjsmål via Safety Business Gateway anmäla eventuella olyckor som de har informerats om och som leder till en allvarlig risk för eller faktisk skada på en konsuments hälsa eller säkerhet orsakad av en produkt som tillhandahålls på deras onlinemarknadsplats samt informera tillverkaren om detta.
- f) Samarbeta med brottsbekämpande myndigheter på unionsnivå och nationell nivå, inbegripet Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf), genom regelbundet och strukturerat utbyte av information om erbjudanden som leverantörer av onlinemarknadsplatser har avlägsnat på grundval av denna artikel.
- g) Ge tillgång till leverantörernas gränssnitt för de onlineverktyg som marknadskontrollmyndigheterna använder för att identifiera farliga produkter.
- h) Samarbeta för att så långt det är möjligt identifiera leveranskedjan för farliga produkter genom att på begäran lämna ut uppgifter om den relevanta informationen inte är allmänt tillgänglig.
- i) På motiverad begäran av marknadskontrollmyndigheterna, när leverantörer av onlinemarknadsplatser eller onlinesäljare har infört tekniska hinder för extrahering av data från deras onlinegränssnitt (dataskrapning), tillåta skrapning av sådana data uteslutande för produktsäkerhetsändamål på grundval av de identifieringsparametrar som tillhandahålls av de begärande marknadskontrollmyndigheterna.

KAPITEL V

MARKNADSKONTROLL OCH GENOMFÖRANDE

Artikel 23

Marknadskontroll

1. Artiklarna 10, 11.1–11.7, 12–15, 16.1–16.5, 18, 19 och 21–24 i förordning (EU) 2019/1020 ska vara tillämpliga på produkter som omfattas av den här förordningen.
2. Vid tillämpningen av denna förordning ska förordning (EU) 2019/1020 tillämpas enligt följande:
 - a) Hänvisningar till "harmoniserad unionslagstiftning", "den tillämpliga harmoniserade unionslagstiftningen", "denna förordning och för tillämpningen av harmoniserad unionslagstiftning", "den berörda harmoniserade unionslagstiftningen" och "harmoniserad unionslagstiftning eller denna förordning" i artiklarna 11, 13, 14, 16, 18 och 23 i den förordningen ska läsas som hänvisningar till "denna förordning".
 - b) Hänvisningen till "den lagstiftningen och denna förordning" i artikel 11.1 b i den förordningen ska läsas som en hänvisning till "denna förordning".
 - c) Hänvisningar till "nätverk" i artiklarna 11–13 och 21 i den förordningen ska läsas som hänvisningar till "det nätverk och det nätverk för konsumentssäkerhet som avses i artikel 30 i denna förordning".
 - d) Hänvisningar till "bristande överensstämmelse" och "icke överensstämmande med kraven" i artiklarna 11, 13–16, 22 och 23 i den förordningen ska läsas som hänvisningar till "bristande överensstämmelse med denna förordning".
 - e) Hänvisningen till "artikel 41" i artikel 14.4 i) i den förordningen ska läsas som en hänvisning till "artikel 44 i denna förordning".
 - f) Hänvisningen till "artikel 20" i artikel 19.1 i den förordningen ska läsas som en hänvisning till "artikel 26 i denna förordning".

3. Om en farlig produkt har identifierats får marknadskontrollmyndigheterna begära att tillverkaren lämnar information om andra produkter som tillverkats enligt samma förfarande och som innehåller samma komponenter eller ingår i samma tillverkningsfatt, som är utsatta för samma risk.

Artikel 24

Rapportering

1. Medlemsstaterna ska senast två år efter antagandet av den genomförandeakt som avses i punkt 2 och därefter varje år till kommissionen meddela uppgifter om tillämpningen av denna förordning.

Efter meddelandet från medlemsstaterna ska kommissionen årligen utarbeta en sammanfattande rapport och göra den tillgänglig för allmänheten.

2. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa de utfallsindikatorer på grundval av vilka medlemsstaterna ska lämna de uppgifter som avses i punkt 1 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.

KAPITEL VI

SYSTEMET FÖR SNABB VARNING SAFETY GATE OCH SAFETY BUSINESS GATEWAY

Artikel 25

Systemet för snabb varning Safety Gate

1. Kommissionen ska vidareutveckla, modernisera och upprätthålla systemet för snabb varning för utbyte av information om korrigerande åtgärder avseende farliga produkter (*systemet för snabb varning Safety Gate*), samt öka dess effektivitet.

2. Kommissionen och medlemsstaterna ska ha tillgång till systemet för snabb varning Safety Gate. För detta ändamål ska varje medlemsstat utse en gemensam nationell kontaktpunkt som åtminstone ska ansvara för att kontrollera att anmälningarna är fullständiga och att de lämnas in för validering av kommissionen samt för kommunikation med kommissionen när det gäller de uppgifter som föreskrivs i artikel 26.1–26.6.

Kommissionen ska anta en genomförandeakt som specificerar de nationella gemensamma kontaktpunkternas roller och uppgifter. Den genomförandeakten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.

Artikel 26

Anmälan av farliga produkter genom systemet för snabb varning Safety Gate

1. Medlemsstaterna ska genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla korrigerande åtgärder som vidtagits av deras myndigheter eller ekonomiska aktörer på grundval av

- a) bestämmelserna i denna förordning när det gäller farliga produkter som utgör en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet, och
- b) artikel 20 i förordning (EU) 2019/1020.

2. Medlemsstaterna får också anmäla planerade korrigerande åtgärder för produkter som utgör en allvarlig risk genom systemet för snabb varning Safety Gate om de anser det nödvändigt med hänsyn till hur brådskande risken för konsumenternas hälsa eller säkerhet är.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 i denna artikel ska medlemsstaterna informera kommissionen om korrigerande åtgärder som vidtas av deras myndigheter eller av ekonomiska aktörer på grundval av denna förordning och kommissionen ska vidarebefordra denna information till övriga medlemsstater. Medlemsstaterna får, i detta syfte, genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla korrigerande åtgärder som vidtagits av deras myndigheter eller ekonomiska aktörer på grundval av denna förordning, bestämmelser i unionens harmoniseringslagstiftning och förordning (EU) 2019/1020 när det gäller produkter som utgör en icke-allvarlig risk.

4. De nationella myndigheterna ska lämna in de anmälningar som avses i punkt 1 genom systemet för snabb varning Safety Gate utan dröjsmål och under alla omständigheter inom fyra arbetsdagar efter det att den korrigerande åtgärden vidtagits.

5. Senast fyra arbetsdagar efter det att kommissionen tagit emot en fullständig anmälan ska den kontrollera om anmälan uppfyller kraven i denna artikel och de krav avseende driften av systemet för snabb varning Safety Gate som fastställts av kommissionen på grundval av punkt 10. Om anmälan uppfyller kraven i denna artikel och de övriga kraven ska kommissionen vidarebefordra den till övriga medlemsstater.

6. Medlemsstaterna ska utan onödigt dröjsmål genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla eventuella uppdateringar, ändringar eller återkallanden av de korrigerande åtgärder som avses i punkterna 1, 2 och 3.

7. Om en medlemsstat anmäler korrigerande åtgärder som vidtagits i fråga om produkter som utgör en allvarlig risk ska de övriga medlemsstaterna genom systemet för snabb varning Safety Gate anmäla de korrigerande åtgärder eller andra åtgärder som vidtagits därefter med avseende på samma produkter och all annan relevant information, inbegripet resultaten av eventuella tester eller analyser som genomförts, utan onödigt dröjsmål och under alla omständigheter senast fyra arbetsdagar efter det att korrigerande eller andra åtgärder vidtagits.

8. Om kommissionen identifierar, inbegripet på grundval av information som inkommit från konsumenter eller konsumentorganisationer, produkter som sannolikt kommer att utgöra en allvarlig risk och för vilka medlemsstaterna inte har lämnat in en anmälan i systemet för snabb varning Safety Gate, ska den underrätta medlemsstaterna om detta. Medlemsstaterna ska utföra lämpliga kontroller och, om de vidtar åtgärder, anmäla dem genom systemet för snabb varning Safety Gate i enlighet med punkt 1.

9. Kommissionen ska genomföra det gränssnitt som avses i artikel 20.5 i förordning (EU) 2019/1020 mellan det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34 i den förordningen och systemet för snabb varning Safety Gate för att göra det möjligt att ett utkast till anmälan från systemet för snabb varning Safety Gate utlöses från det informations- och kommunikationssystemet i syfte att undvika dubbel inmatning av data.

10. Kommissionen ska anta delegerade akter i enlighet med artikel 45 i syfte att komplettera denna förordning, särskilt med avseende på bestämmelser om

- a) tillgången till systemet för snabb varning Safety Gate,
- b) driften av systemet för snabb varning Safety Gate,
- c) den information som ska föras in i systemet för snabb varning Safety Gate,
- d) de krav som anmälningarna måste uppfylla, och
- e) kriterierna för bedömning av risknivån.

Artikel 27

Safety Business Gateway

1. Kommissionen ska upprätthålla en webbportal som gör det möjligt för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser att enkelt förse marknadskontrollmyndigheter och konsumenter med den information som avses i artiklarna 9.8, 9.9, 10.2 c, 11.2, 11.8, 12.4, 20 och 22 (*Safety Business Gateway*).

2. Kommissionen ska utarbeta riktlinjer för det praktiska genomförandet av Safety Business Gateway.

KAPITEL VII

KOMMISSIONENS ROLL OCH SAMORDNING AV KONTROLLEN AV EFTERLEVNADEN

Artikel 28

Unionsåtgärder mot produkter som utgör en allvarlig risk

1. Om kommissionen får kännedom om en produkt, eller en särskild produktkategori eller produktgrupp, som utgör en allvarlig risk för konsumenternas hälsa och säkerhet, får den, antingen på eget initiativ eller på begäran av medlemsstaterna, genom genomförandeakter vidta lämpliga åtgärder som är anpassade till situationens allvar och brådskande karaktär, om
 - a) risken, på grund av arten av det säkerhetsproblem som produkten, produktkategorin eller produktgruppen medför, inte kan åtgärdas på ett sätt som är förenligt med fallets allvar eller brådskande karaktär inom ramen för andra förfaranden som fastställs i den specifika unionsrätt som är tillämplig på de aktuella produkterna, och
 - b) risken kan undanröjas på ett verkningfullt sätt endast genom att lämpliga åtgärder vidtas på unionsnivå för att säkerställa en enhetlig och hög nivå på skyddet för konsumenternas hälsa och säkerhet och en väl fungerande inre marknad.

Dessa åtgärder får omfatta åtgärder som förbjuder, tillfälligt avbryter eller begränsar utsläppandet eller tillhandahållandet på marknaden av sådana produkter eller fastställer särskilda villkor för bedömning av överensstämmelse med avseende på säkerhetskraven, i tillämpliga fall, eller för saluföring av sådana produkter, exempelvis representativ slumpvis provning av produkterna, i syfte att säkerställa en hög konsumentssäkerhetsnivå.

Medlemsstaterna ska inom sin jurisdiktion vidta alla lämpliga efterlevnadsåtgärder som krävs för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av dessa genomförandeakter. De berörda medlemsstaternas behöriga myndigheter ska underrätta kommissionen om de efterlevnadsåtgärder som vidtagits.

Kommissionen ska regelbundet utvärdera effektiviteten i de efterlevnadsåtgärder som vidtagits av medlemsstaterna och informera det nätverk för konsumentssäkerhet om resultatet av den utvärderingen.

2. De genomförandeakter som avses i punkt 1 ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3. I genomförandeakterna ska fastställas vilken dag de ska upphöra att gälla.
3. Vid vederbörligen motiverade och tvingande skäl till skyndsamhet med avseende på konsumenters hälsa och säkerhet får kommissionen anta omedelbart tillämpliga genomförandeakter i enlighet med det förfarande som avses i artikel 46.4.
4. Export från unionen av en produkt som det är förbjudet att släppa ut eller tillhandahålla på unionsmarknaden enligt en åtgärd som antagits enligt punkt 1 eller 3 ska vara förbjuden, såvida inte detta uttryckligen tillåts enligt åtgärden, av vederbörligen motiverade skäl.
5. Varje medlemsstat får till kommissionen lämna en motiverad begäran om att den ska undersöka behovet av att vidta en åtgärd enligt punkt 1 eller 3.

Artikel 29

Begäran om ett yttrande från kommissionen om skillnader i riskbedömning

1. Produkter som har bedömts vara farliga på grundval av ett beslut av en marknadskontrollmyndighet i en medlemsstat enligt denna förordning ska av marknadskontrollmyndigheterna i andra medlemsstater presumeras vara farliga.

2. Om marknadskontrollmyndigheterna i olika medlemsstater når olika slutsatser i fråga om identifiering eller risknivå på grundval av sin egen utredning och riskbedömning, får vilken medlemsstat som helst hänskjuta frågan till kommissionen och begära att den yttrar sig i frågan; kommissionen ska utan onödigt dröjsmål avge ett yttrande om identifieringen eller risknivån för den berörda produkten, beroende på vad som är lämpligt. Även om frågan inte hänskjutits till kommissionen, får kommissionen avge ett yttrande på eget initiativ. För att avge ett sådant yttrande som avses i denna punkt får kommissionen begära in relevanta upplysningar och dokument och ska uppmana alla medlemsstater att framföra sina synpunkter.
3. Om kommissionen avger ett yttrande enligt punkt 2 ska det vederbörligen beaktas av medlemsstaterna.
4. Kommissionen ska utarbeta riktlinjer för det praktiska genomförandet av denna artikel.
5. Kommissionen ska regelbundet utarbeta en rapport om tillämpningen av denna artikel och ska lägga fram den för nätverket för konsumentssäkerhet.

Artikel 30

Nätverket för konsumentssäkerhet

1. Ett europeiskt nätverk av myndigheter i medlemsstaterna med ansvar för produktsäkerhet (*nätverket för konsumentssäkerhet*) inrättas härmed.

Syftet med nätverket för konsumentssäkerhet ska vara att fungera som en plattform för strukturerad samordning och strukturerat samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter och kommissionen för att öka produktsäkerheten i unionen.

2. Kommissionen ska främja och delta i driften av nätverket för konsumentssäkerhet, särskilt i form av administrativt samarbete.
3. Uppgifterna för nätverket för konsumentssäkerhet ska särskilt vara att
 - a) underlätta ett regelbundet utbyte av information om riskbedömningar, farliga produkter, provningsmetoder och provningsresultat, standarder, datainsamlingsmetoder, informations- och kommunikationssystemens interoperabilitet, de senaste forskningsrönen och användningen av ny teknik samt andra aspekter som har betydelse för kontrollverksamheter,
 - b) organisera skapande och genomförande av gemensamma övervaknings- och provningsprojekt, inbegripet när det gäller e-handel,
 - c) främja utbyte av sakkunskap och bästa metoder samt utbildningssamarbete,
 - d) förbättra samordningen på unionsnivå när det gäller att spåra, dra tillbaka och återkalla farliga produkter,
 - e) underlätta ett förstärkt och strukturerat samarbete mellan medlemsstaterna om kontroll av efterlevnaden av produktsäkerheten, särskilt för att underlätta de verksamheter som avses i artikel 32,
 - f) underlätta genomförandet av denna förordning.
4. Nätverket för konsumentssäkerhet ska samordna sina åtgärder med annan befintlig unionsverksamhet som rör marknadskontroll och konsumentssäkerhet och ska, i förekommande fall, samarbeta och utbyta information med andra unionsnätverk, unionsgrupper och unionsorgan.
5. Nätverket för konsumentssäkerhet ska anta sitt arbetsprogram, som bland annat ska innehålla prioriteringarna i unionen med avseende på säkerhet hos de produkter som omfattas av denna förordning och med avseende på de risker som omfattas av denna förordning.

Nätverket för konsumentssäkerhet ska samlas regelbundet och, vid behov, på vederbörligen motiverad begäran av kommissionen eller en medlemsstat.

Nätverket för konsumentssäkerhet får bjuda in experter och andra utomstående parter, däribland konsumentorganisationer, att delta i dess möten.

6. Nätverket för konsumentssäkerhet ska vederbörligen företrädas och regelbundet delta i den relevanta verksamheten i det unionsnätverk för produktöverensstämmelse som inrättats i enlighet med artikel 29 i förordning (EU) 2019/1020 och ska bidra till dess verksamhet i fråga om produktsäkerhet för att säkerställa lämplig samordning av marknadskontrollen på både harmoniserade och icke-harmoniserade områden.

Artikel 31

Gemensamma aktiviteter för produktsäkerhet

1. Inom ramen för den verksamhet som avses i artikel 30.3 b får marknadskontrollmyndigheterna komma överens med andra relevanta myndigheter eller med organisationer som representerar ekonomiska aktörer eller konsumenter om att utföra aktiviteter som syftar till att säkerställa säkerhet och skydd av konsumenternas hälsa med avseende på särskilda kategorier av produkter som tillhandahålls på marknaden, särskilt produktkategorier som ofta anses medföra en allvarlig risk för konsumenters hälsa och säkerhet.
2. Den berörda marknadskontrollmyndigheten och de parter som avses i punkt 1 ska säkerställa att överenskommelsen om att utföra sådana aktiviteter inte leder till illojal konkurrens mellan ekonomiska aktörer och inte påverkar de parternas objektivitet, oberoende och opartiskhet.
3. Kommissionen ska regelbundet anordna gemensamma aktiviteter för marknadskontrollmyndigheter, varigenom marknadskontrollmyndigheterna utför inspektioner av produkter som erbjuds online eller offline, som dessa myndigheter förvärvat under fingerad identitet.
4. En marknadskontrollmyndighet får använda all information som erhållits genom genomförda gemensamma aktiviteter som en del av en utredning som den genomför angående produktsäkerhet.
5. Den berörda marknadskontrollmyndigheten ska göra överenskommelsen om gemensamma aktiviteter, inklusive namnen på de medverkande parterna, tillgänglig för allmänheten och ska föra in den överenskommelsen i det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34 i förordning (EU) 2019/1020. Kommissionen ska göra den överenskommelsen tillgänglig på Safety Gate-portalen.

Artikel 32

Marknadskontrollmyndigheternas samtidiga samordnade kontrollåtgärder

1. De berörda marknadskontrollmyndigheterna ska genomföra samtidiga samordnade kontrollåtgärder (*sweeps*) (*samordnade kontrollåtgärder*) med avseende på särskilda produkter eller produktkategorier i syfte att kontrollera överensstämmelsen med denna förordning.
2. Om inte annat överenskommit mellan de medverkande marknadskontrollmyndigheterna ska samordnade kontrollåtgärder samordnas av kommissionen. Samordnaren av den samordnade kontrollåtgärden ska, när så är lämpligt, offentliggöra de sammanställda resultaten.
3. I samband med samordnade kontrollåtgärder får de medverkande marknadskontrollmyndigheterna utnyttja de utredningsbefogenheter som anges i kapitel V och andra befogenheter som tilldelas dem enligt nationell rätt.
4. Marknadskontrollmyndigheterna får bjuda in kommissionens tjänstemän och andra medföljande personer som bemyndigats av kommissionen att delta i samordnade kontrollåtgärder.

KAPITEL VIII

RÄTT TILL INFORMATION OCH TILL EN AVHJÄLPANDE ÅTGÄRD

Artikel 33

Information mellan myndigheter och allmänheten

1. Information som medlemsstaternas myndigheter eller kommissionen förfogar över angående åtgärder för produkter som medför risker för konsumenternas hälsa och säkerhet ska i allmänhet ställas till allmänhetens förfogande i enlighet med kraven på öppenhet, utan att detta påverkar de begränsningar som krävs för kontroll- och utredningsverksamhet. Allmänheten ska särskilt ha tillgång till information om produktidentifikation, riskens art och de åtgärder som vidtagits. Denna information ska även tillhandahållas i format som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.
2. Medlemsstaterna och kommissionen ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att deras tjänstemän och övriga anställda är skyldiga att skydda information som inhämtats vid tillämpning av denna förordning. Den informationen ska behandlas konfidentiellt i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
3. Tystnadsplikten får inte hindra att relevant information sprids till medlemsstaternas behöriga myndigheter och kommissionen för att säkerställa att marknadsövervakningen och marknadskontrollen är verkningsfulla. Myndigheter som mottar information som omfattas av tystnadsplikt ska säkerställa att informationen skyddas i enlighet med unionsrätten och nationell rätt.
4. Medlemsstaterna ska ge konsumenterna och andra berörda parter möjlighet att inkomma med klagomål till de behöriga myndigheterna om produktsäkerhet, om kontroll- och övervakningsverksamheten beträffande specifika produkter samt om fall där avhjälpande åtgärder som erbjudits konsumenterna i samband med produktåterkallelser inte är tillfredsställande. Sådana klagomål ska följas upp på lämpligt sätt. De behöriga myndigheterna ska förse den som lämnat in klagomålet med lämplig information om uppföljningen, i enlighet med nationell rätt.

Artikel 34

Safety Gate-portalen

1. Vid tillämpning av artiklarna 9.9, 20, 22, 31.5 och 33.1 ska kommissionen driva en Safety Gate-portal som ger allmänheten kostnadsfri och öppen tillgång till utvalda uppgifter som anmälts i enlighet med artikel 26 (*Safety Gate-portalen*).
2. Safety Gate-portalen ska ha ett gränssnitt som är intuitivt för användarna, och den information som tillhandahålls på portalen ska vara lättillgänglig för allmänheten, inbegripet för personer med funktionsnedsättning.
3. Konsumenterna och andra berörda parter ska ha möjlighet att informera kommissionen om produkter som kan utgöra en risk för konsumenternas hälsa och säkerhet via en separat del av Safety Gate-portalen. Kommissionen ska ta vederbörlig hänsyn till den mottagna informationen och, efter att ha kontrollerat att den är korrekt, vid behov vidarebefordra denna information till berörda medlemsstater utan onödigt dröjsmål för att säkerställa att den informationen följs upp på lämpligt sätt. Kommissionen ska informera konsumenterna och andra berörda parter om sina åtgärder.
4. Kommissionen ska genom en genomförandeakt anta bestämmelser om hur konsumenterna ska lämna information i enlighet med punkt 3 samt om hur sådan information ska översändas till de berörda nationella myndigheterna för eventuell uppföljning. Denna genomförandeakt ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.
5. Senast den 13 december 2024 ska kommissionen utveckla ett driftskompatibelt gränssnitt som gör det möjligt för leverantörer av onlinemarknadsplatser att koppla sina gränssnitt till Safety Gate-portalen.

6. Kommissionen ska anta genomförandeakter med närmare uppgifter om genomförandet av det driftskompatibla gränssnittet för Safety Gate-portalen i enlighet med punkt 5, särskilt vad gäller tillgången till och driften av systemet. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.

Artikel 35

Information om produktsäkerhet från ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser till konsumenter

1. Vid en produktsäkerhetsåterkallelse eller när konsumenterna måste uppmärksammas på viss information för att säkerställa säker användning av en produkt (*säkerhetsvarning*) ska ekonomiska aktörer, i enlighet med sina respektive skyldigheter enligt artiklarna 9, 10, 11 och 12, och leverantörer av onlinemarknadsplatser, i enlighet med sina skyldigheter enligt artikel 22.12, säkerställa att alla berörda konsumenter som kan identifieras informeras direkt och utan onödigt dröjsmål. Ekonomiska aktörer och, i förekommande fall, leverantörer av onlinemarknadsplatser som samlar in sina kunders personuppgifter ska använda denna information för återkallelser och säkerhetsvarningar.

2. Om ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser har system för produktregistrering eller kundlojalitetsprogram som möjliggör identifiering av produkter som köpts av konsumenter för andra ändamål än för att kontakta kunderna med säkerhetsinformation, ska de erbjuda sina kunder möjligheten att tillhandahålla separata kontaktuppgifter endast för säkerhetsrelaterade syften. De personuppgifter som samlas in för detta ändamål ska begränsas till ett nödvändigt minimum och får endast användas för att kontakta konsumenter vid en återkallelse eller säkerhetsvarning.

3. Kommissionen får genom genomförandeakter fastställa krav för särskilda produkter eller produktkategorier som ska uppfyllas av ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser för att ge konsumenter möjlighet att registrera en produkt som de har köpt, i syfte att bli underrättade direkt i händelse av en produktsäkerhetsåterkallelse eller säkerhetsvarning avseende den produkten, i enlighet med punkt 1 i denna artikel. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 46.3.

4. Om inte alla berörda konsumenter kan kontaktas enligt punkt 1 ska ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser, i enlighet med sina respektive ansvarsområden, sprida tydlig och synlig information i form av ett meddelande om återkallelse eller en säkerhetsvarning via andra lämpliga kanaler och säkerställa största möjliga räckvidd, inbegripet, när så är möjligt, företagets webbplats, sociala medier, nyhetsbrev och försäljningsställen samt, i förekommande fall, meddelanden i massmedier och andra kommunikationskanaler. Informationen ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar.

Artikel 36

Meddelande om återkallelse

1. Om information om en produktsäkerhetsåterkallelse lämnas till konsumenterna i skriftlig form, i enlighet med artikel 35.1 och 35.4, ska informationen utformas som ett meddelande om återkallelse.

2. Ett för konsumenterna lättbegripligt meddelande om återkallelse ska vara tillgängligt på det eller de språk som används i den eller de medlemsstater där produkten har tillhandahållits på marknaden och innehålla följande:

- a) En rubrik bestående av ordet "Produktsäkerhetsåterkallelse".
- b) En tydlig beskrivning av den återkallade produkten, inklusive
 - i) bild, namn och märke på produkten,
 - ii) produktidentifikationsnummer, till exempel parti- eller serienummer och, i tillämpliga fall, grafiska uppgifter om var på produkten dessa finns,
 - iii) information om när, var och av vem produkten såldes, om sådan information är tillgänglig.

- c) En tydlig beskrivning av den fara som är förknippad med den återkallade produkten, varvid ska undvikas element som kan försvaga konsumenters riskuppfattning, till exempel genom att använda termer och uttryck som "frivilligt", "försiktighetsskäl", "skönsmässigt", "i sällsynta fall" eller "i specifika fall" eller genom att ange att inga olyckor har rapporterats.
- d) En tydlig beskrivning av de åtgärder som konsumenterna bör vidta, inklusive en instruktion om att omedelbart sluta använda den återkallade produkten.
- e) En tydlig beskrivning av de avhjälpande åtgärder som är tillgängliga för konsumenter i enlighet med artikel 37.
- f) Ett telefonnummer eller en interaktiv onlinetjänst som konsumenter kan kontakta gratis för att få mer information på relevanta officiella språk i unionen.
- g) En uppmaning att vid behov sprida informationen om återkallelsen till andra personer.

3. Kommissionen ska genom genomförandeakter fastställa mallen för ett meddelande om återkallelse, med beaktande av den vetenskapliga utvecklingen och marknadsutvecklingen. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det rådgivande förfarande som avses i artikel 46.2. Mallen ska göras tillgänglig av kommissionen i ett format som gör det möjligt för ekonomiska aktörer att enkelt skapa ett meddelande om återkallelse, inbegripet i format med god tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Artikel 37

Avhjälpande åtgärder vid en produktsäkerhetsåterkallelse

1. Utan att det påverkar tillämpningen av direktiven (EU) 2019/770 och (EU) 2019/771 ska, vid en produktsäkerhetsåterkallelse som initieras av en ekonomisk aktör eller åläggs av en nationell behörig myndighet, den ekonomiska aktör som ansvarar för produktsäkerhetsåterkallelsen erbjuda konsumenten en ändamålsenlig, kostnadsfri och snabb avhjälpande åtgärd.
2. Utan att det påverkar andra avhjälpande åtgärder som den ekonomiska aktör som ansvarar för återkallelsen eventuellt erbjuder konsumenten, ska den ekonomiska aktören erbjuda konsumenten att välja mellan minst två av följande avhjälpande åtgärder:
 - a) Reparation av den återkallade produkten.
 - b) Ersättning av den återkallade produkten med en säker produkt av samma typ och av minst samma värde och kvalitet.
 - c) Adekvat återbetalning av värdet på den återkallade produkten, förutsatt att återbetalningsbeloppet inte understiger det belopp som konsumenten betalat.

Genom undantag från första stycket får den ekonomiska aktören erbjuda konsumenten endast en avhjälpande åtgärd om andra avhjälpande åtgärder skulle vara omöjliga eller, jämfört med den föreslagna avhjälpande åtgärden, skulle medföra att den ekonomiska aktör som ansvarar för produktsäkerhetsåterkallelsen ådrar sig oproportionella kostnader, med beaktande av alla omständigheter, inbegripet huruvida den alternativa avhjälpande åtgärden skulle kunna tillhandahållas utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

Konsumenten ska alltid ha rätt till återbetalning för produkten när den ekonomiska aktör som ansvarar för produktsäkerhetsåterkallelsen inte har slutfört reparationen eller ersatt produkten inom rimlig tid och utan väsentlig olägenhet för konsumenten.

3. Att en konsument utför en reparation ska endast betraktas som en ändamålsenlig avhjälpande åtgärd om den lätt och säkert kan utföras av konsumenten och där denna möjlighet anges i meddelandet om återkallelse. I sådana fall ska den ekonomiska aktör som ansvarar för produktsäkerhetsåterkallelsen ge konsumenterna nödvändiga anvisningar, kostnadsfria reservdelar eller programvaruuppdateringar. Att en konsument utför en reparation får inte medföra att konsumenten fråntas sina rättigheter enligt direktiven (EU) 2019/770 och (EU) 2019/771.

4. Konsumentens bortskaffande av produkten får endast ingå bland de åtgärder som ska vidtas av konsumenter enligt artikel 36.2 d om konsumenten kan bortskaffa den på ett enkelt och säkert sätt, och ska inte påverka konsumentens rätt enligt punkt 1 i den här artikeln att få återbetalning för den återkallade produkten eller att få den ersatt.

5. Den avhjälpande åtgärden får inte medföra betydande olägenhet för konsumenten. Konsumenten ska inte stå för kostnaderna för att transportera eller på annat sätt returnera produkten. För produkter som till sin natur inte är bärbara ska den ekonomiska aktören ombesörja upphämtning av produkten.

Artikel 38

Samförståndsavtal

1. Nationella behöriga myndigheter och kommissionen får främja frivilliga samförståndsavtal med ekonomiska aktörer eller leverantörer av onlinemarknadsplatser liksom med organisationer som företräder konsumenter eller ekonomiska aktörer, i syfte att göra frivilliga åtaganden för att förbättra produktsäkerhet.
2. Frivilliga åtaganden inom ramen för sådana samförståndsavtal ska inte påverka skyldigheterna för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser enligt denna förordning eller annan relevant unionsrätt.

Artikel 39

Grupptalan

Direktiv (EU) 2020/1828 ska tillämpas på grupptalan som väcks mot ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser som överträder bestämmelser i denna förordning och därmed skadar, eller kan skada, konsumenters kollektiva intressen.

KAPITEL IX

INTERNATIONELLT SAMARBETE

Artikel 40

Internationellt samarbete

1. För att förbättra den övergripande säkerhetsnivån för produkter som tillhandahålls på marknaden och säkerställa lika villkor på internationell nivå får kommissionen samarbeta, inbegripet genom informationsutbyte, med myndigheter i tredjeländer eller internationella organisationer inom tillämpningsområdet för denna förordning. Allt sådant samarbete ska bygga på ömsesidighet, innehålla bestämmelser om konfidentialitet som motsvarar dem som är tillämpliga i unionen och säkerställa att allt informationsutbyte sker i enlighet med tillämplig unionsrätt. Samarbetet eller informationsutbytet får till exempel avse följande:
 - a) Efterlevnadskontroll och säkerhetsrelaterade åtgärder, också i syfte att förhindra att farliga produkter omsätts, inbegripet marknadskontroll.
 - b) Metoder för riskbedömning och produktprovning,
 - c) Samordnade produktåterkallelser och andra liknande åtgärder.
 - d) Vetenskapliga och tekniska frågor och tillsynsfrågor, i syfte att förbättra produktsäkerhet och utarbeta gemensamma prioriteringar och strategier på internationell nivå.
 - e) Nya frågor som har betydande inverkan på hälsa och säkerhet.
 - f) Användning av ny teknik för att förbättra produktsäkerheten och öka spårbarheten i leveranskedjan.
 - g) Aktiviteter med anknytning till standardisering.
 - h) Utbyte av tjänstemän och utbildningsprogram.

2. Kommissionen får förse tredjeländer eller internationella organisationer med utvald information från systemet för snabb varning Safety Gate och få relevant information om produkters säkerhet och om förebyggande, begränsande och korrigerande åtgärder som vidtagits av dessa tredjeländer eller internationella organisationer. Kommissionen ska i förekommande fall dela med sig av sådan information till de nationella myndigheterna.
3. Det informationsutbyte som avses i punkt 2 får ske i form av antingen
 - a) ett icke-systematiskt utbyte, i vederbörligen motiverade och specifika fall, eller
 - b) ett systematiskt utbyte, baserat på ett administrativt arrangemang som specificerar vilken typ av information som ska utbytas och formerna för utbytet.
4. Kandidatländer och tredjeländer får delta fullt ut i systemet för snabb varning Safety Gate förutsatt att deras lagstiftning är i linje med relevant unionsrätt och att de deltar i det europeiska standardiseringssystemet. Sådant deltagande ska medföra samma skyldigheter som för medlemsstaterna enligt denna förordning, inbegripet underrättelse- och uppföljningskrav. Fullt deltagande i systemet för snabb varning Safety Gate ska grundas på avtal mellan unionen och dessa länder, i enlighet med de arrangemang som fastställs i de avtalen.
5. Informationsutbyte enligt denna artikel ska, i den mån det rör sig om personuppgifter, ske i enlighet med unionens dataskyddsregler. Personuppgifter får överföras endast i den utsträckning ett sådant utbyte är nödvändigt för ändamålet att skydda konsumenters hälsa och säkerhet.
6. Information som utbyts enligt denna artikel får endast användas för ändamålet att skydda konsumenters hälsa och säkerhet.

KAPITEL X

FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 41

Finansiering av verksamhet

1. Unionen ska finansiera följande verksamheter i samband med tillämpningen av denna förordning:
 - a) Utförande av nätverket för konsumentens säkerhets uppgifter.
 - b) Utveckling och drift av systemet för snabb varning Safety Gate, inbegripet utveckling av elektroniska interoperabilitetslösningar för utbyte av uppgifter
 - i) mellan systemet för snabb varning Safety Gate och de nationella marknadskontrollsystemen,
 - ii) mellan systemet för snabb varning Safety Gate och tullsystem,
 - iii) med andra relevanta begränsade system som marknadskontrollmyndigheterna använder för efterlevnadskontroll.
 - c) Utveckling och underhåll av Safety Gate-portalen och Safety Business Gateway, inbegripet ett offentligt icke-begränsat programvarugränssnitt för datautbyte med plattformar och tredje parter.
2. Unionen får finansiera följande verksamheter i samband med tillämpningen av denna förordning:
 - a) Utveckling av instrument för internationellt samarbete enligt artikel 40.
 - b) Utarbetande och uppdatering av bidrag till riktlinjer om marknadskontroll och produktsäkerhet.
 - c) Verksamhet som gör teknisk eller vetenskaplig sakkunskap tillgänglig för kommissionen i syfte att bistå kommissionen vid genomförandet av administrativt samarbete om marknadskontroll.

- d) Förberedande eller kompletterande arbete i samband med genomförande av marknadskontroller kopplade till tillämpningen av denna förordning, till exempel studier, program, utvärderingar, riktlinjer, jämförande analyser, ömsesidiga besök och besöksprogram, personalutbyte, forskningsarbete, utveckling och underhåll av databaser, utbildning, laboratoriarbete, kvalifikationsprövning, provningar i samarbete mellan olika laboratorier och arbete med bedömningar av överensstämmelse.
- e) Unionens marknadskontrollkampanjer och därmed sammanhängande verksamhet, inbegripet resurser och utrustning, it-verktyg och utbildning.
- f) Verksamhet som utförs enligt program för tekniskt stöd, samarbete med tredjeländer och främjande och stärkande av unionens åtgärder och system för marknadskontroll bland berörda parter på unionsnivå och internationell nivå, inbegripet verksamhet som utförs av konsumentorganisationer för att förbättra informationen till konsumenterna.
3. Unionens ekonomiska stöd till verksamhet inom ramen för denna förordning ska genomföras i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 ⁽³¹⁾, antingen direkt, eller indirekt genom att budgetgenomförandeuppgifter delegeras till de enheter som anges i artikel 62.1 c i den förordningen.
4. De medel som anslås till verksamheter som avses i denna förordning ska fastställas varje år av Europaparlamentet och rådet inom den gällande budgetramen.
5. De medel som Europaparlamentet och rådet fastställer för finansieringen av marknadskontroll får också täcka de utgifter för förberedelse, övervakning, kontroll, revision och utvärdering vilka krävs för förvaltningen av verksamheterna inom ramen för denna förordning och för förverkligande av målen för dessa, i synnerhet studier, expertmöten, informations- och kommunikationsåtgärder, inklusive gemensam information om unionens politiska prioriteringar i den mån de är relaterade till de allmänna målen för marknadskontroller, utgifter kopplade till it-nätverk som fokuserar på informationsbearbetning och informationsutbyte, tillsammans med alla övriga tekniska och administrativa stödutgifter som uppkommit för kommissionen vid förvaltningen av verksamheterna inom ramen för denna förordning.

Artikel 42

Skydd av unionens ekonomiska intressen

1. Kommissionen ska säkerställa att unionens ekonomiska intressen skyddas vid genomförandet av insatser som finansieras enligt denna förordning, genom förebyggande åtgärder mot bedrägeri, korruption och annan olaglig verksamhet, genom effektiva kontroller och, om oriktigheter upptäcks, genom återkrav av felaktigt utbetalda belopp samt vid behov genom effektiva, proportionella och avskräckande administrativa och ekonomiska sanktioner.
2. Kommissionen eller dess företrädare och revisionsrätten ska ha befogenhet att utföra revisioner, på grundval av dokument och inspektioner på plats, hos alla bidragsmottagare, uppdragstagare och underleverantörer som erhållit unionsfinansiering enligt programmet för den inre marknaden och dess efterföljare i enlighet med bestämmelserna och förfarandena i rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 ⁽³²⁾.

⁽³¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 30.7.2018, s. 1).

⁽³²⁾ Rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter (EGT L 292, 15.11.1996, s. 2).

3. Olaf får, i enlighet med bestämmelserna och förfarandena i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013⁽³³⁾ och förordning (Euratom, EG) nr 2185/96, göra utredningar, inklusive kontroller på plats och inspektioner, i syfte att fastställa om det har förekommit bedrägeri, korruption eller annan olaglig verksamhet som påverkar unionens ekonomiska intressen i samband med bidragsavtal, bidragsbeslut eller kontrakt som finansierats inom ramen för programmet.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1, 2 och 3 ska samarbetsavtal med tredjeländer och med internationella organisationer, kontrakt, bidragsavtal och bidragsbeslut som ingås som ett resultat av genomförandet av denna förordning innehålla bestämmelser som uttryckligen tillerkänner kommissionen, revisionsrätten och Olaf rätten att utföra sådan revision och genomföra sådana utredningar, inom ramen för sina respektive behörigheter.

KAPITEL XI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 43

Ansvar

1. Beslut som fattats enligt denna förordning och som begränsar utsläppandet eller tillhandahållandet av en produkt på marknaden eller som kräver att produkten dras tillbaka eller återkallas ska inte påverka bedömningen av den berörda partens ansvar, mot bakgrund av den nationella rätt som är tillämplig i det aktuella fallet.
2. Denna förordning ska inte påverka rådets direktiv 85/374/EEG⁽³⁴⁾.

Artikel 44

Sanktioner

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler om sanktioner för överträdelse av de bestämmelser i denna förordning som medför skyldigheter för ekonomiska aktörer och leverantörer av onlinemarknadsplatser och ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas i enlighet med nationell rätt.
2. De sanktioner som föreskrivs ska vara effektiva, proportionella och avskräckande.
3. Medlemsstaterna ska senast den 13 december 2024 underrätta kommissionen om dessa regler och åtgärder, om så inte redan gjorts, samt, utan dröjsmål, om eventuella senare ändringar som påverkar dem.

Artikel 45

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 18.3 och 26.10 ska ges till kommissionen tills vidare från och med den 12 juni 2023.

⁽³³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 av den 11 september 2013 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 och rådets förordning (Euratom) nr 1074/1999 (EUT L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽³⁴⁾ Rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister (EGT L 210, 7.8.1985, s. 29).

3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 18.3 och 26.10 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare, i beslutet angivet, datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.
6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 18.3 och 26.10 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på tre månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 46

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av en kommitté. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 4 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.
4. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 jämförd med artikel 5 i den förordningen tillämpas.

Artikel 47

Utvärdering och översyn

1. Senast den 13 december 2029 ska kommissionen göra en utvärdering av denna förordning. Kommissionen ska lägga fram en rapport om de viktigaste resultaten för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén. Rapporten ska bedöma om denna förordning, i synnerhet artiklarna 18, 22 och 25, har uppnått målet att bättre skydda konsumenterna mot farliga produkter, med beaktande av de utmaningar som följer med ny teknik och dess inverkan på företag och i synnerhet på små och medelstora företag.
2. Senast den 13 december 2029 ska kommissionen utarbeta en utvärderingsrapport om genomförandet av artikel 16. Rapporten ska särskilt innehålla en bedömning av den artikelns tillämpningsområde, effekter, kostnader och nytta. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.
3. Senast den 13 december 2027 ska kommissionen bedöma formerna för genomförandet av de bestämmelser om avlägsnande av olagligt innehåll från onlinemarknadsplatser som avses i artikel 22.4, 22.5 och 22.6 genom ett unionssystem för anmälning som utformats och utvecklats inom Safety Gate-portalen. Bedömningen ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.
4. Senast den 13 december 2026 ska kommissionen offentliggöra en rapport om hur sammankopplingen mellan det informations- och kommunikationssystem som avses i artikel 34 i förordning (EU) 2019/1020 och den Safety Gate-portal som avses i den här förordningen fungerar, inbegripet information om deras respektive funktioner, ytterligare förbättringar eller utvecklingen av ett nytt gränssnitt, om så är lämpligt.

5. Senast den 13 december 2029 ska kommissionen utarbeta en utvärderingsrapport om genomförandet av artikel 44. Rapporten ska särskilt innehålla en bedömning av om sanktionerna enligt den artikeln är effektiva och avskräckande. Rapporten ska vid behov åtföljas av ett lagstiftningsförslag.

6. Medlemsstaterna ska på begäran förse kommissionen med den information som behövs för att utvärdera denna förordning.

Artikel 48

Ändringar av förordning (EU) nr 1025/2012

Förordning (EU) nr 1025/2012 ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 10 ska följande punkt läggas till:

”7. Om en europeisk standard som utarbetats till stöd för Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 (*) uppfyller det allmänna säkerhetskrav som fastställs i artikel 5 i den förordningen och de särskilda säkerhetskrav som avses i artikel 7.2 i den förordningen ska kommissionen utan dröjsmål offentliggöra en hänvisning till den europeiska standarden i fråga i *Europeiska unionens officiella tidning*.

(*) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EUT L 135, 23.5.2023, s. 1).”

2. Artikel 11.1, 11.2 och 11.3 ska ersättas med följande:

”1. Om en medlemsstat eller Europaparlamentet anser att en harmoniserad standard eller europeisk standard som utarbetats till stöd för förordning (EU) 2023/988 inte helt uppfyller de krav som den syftar till att omfatta och som fastställs i unionens relevanta harmoniseringslagstiftning eller i den förordningen, ska den informera kommissionen om detta med en utförlig förklaring. Kommissionen ska, efter samråd med den kommitté som inrättats genom unionens motsvarande harmoniseringslagstiftning, om sådan finns, eller den kommitté som inrättats genom den förordningen, eller efter andra former av samråd med sektorsexperter, besluta

a) huruvida hänvisningarna till den berörda harmoniserade eller europeiska standarden, som utarbetats till stöd för den förordningen, ska offentliggöras, inte ska offentliggöras eller ska offentliggöras med begränsningar i *Europeiska unionens officiella tidning*,

b) huruvida hänvisningarna i *Europeiska unionens officiella tidning* till den berörda harmoniserade eller europeiska standarden, som utarbetats till stöd för den förordningen, ska behållas, behållas med begränsningar eller dras tillbaka.

2. Kommissionen ska på sin webbplats offentliggöra information om de harmoniserade standarder och de europeiska standarder som utarbetats till stöd för förordning (EU) 2023/988 som har varit föremål för ett beslut enligt punkt 1.

3. Kommissionen ska underrätta den berörda europeiska standardiseringsorganisationen om varje beslut som antas enligt punkt 1 och, om så krävs, begära en översyn av de berörda harmoniserade eller europeiska standarder som utarbetats till stöd för förordning (EU) 2023/988.”

*Artikel 49***Ändringar av direktiv (EU) 2020/1828**

I bilaga I till direktiv (EU) 2020/1828 ska punkt 8 ersättas med följande:

”8. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/988 av den 10 maj 2023 om allmän produktsäkerhet, ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1025/2012 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2020/1828 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/95/EG och rådets direktiv 87/357/EEG (EUT L 135, 23.5.2023, s. 1).”

*Artikel 50***Upphävande**

1. Direktiven 87/357/EEG och 2001/95/EG upphör att gälla med verkan från och med den 13 december 2024.
2. Hänvisningar till de upphävda direktiven ska anses som hänvisningar till den här förordningen och förordning (EU) nr 1025/2012 och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilagan till den här förordningen.

*Artikel 51***Övergångsbestämmelse**

Medlemsstaterna får inte förhindra tillhandahållande på marknaden av produkter som omfattas av direktiv 2001/95/EG vilka uppfyller kraven i det direktivet och vilka släpptes ut på marknaden före den 13 december 2024.

*Artikel 52***Ikraftträdande och tillämpning**

Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Den ska tillämpas från och med den 13 december 2024.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Strasbourg den 10 maj 2023.

På Europaparlamentets vägnar

R. METSOLA

Ordförande

På rådets vägnar

J. ROSWALL

Ordförande

BILAGA

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 87/357/EEG	Direktiv 2001/95/EG	Förordning (EU) nr 1025/2012	Denna förordning
	Artikel 1.2		Artikel 2.1 och 2.2
	Artikel 2, utom led a andra stycket och led b andra stycket		Artikel 3
	Artikel 2 a andra stycket		Artikel 2.2 i och 2.3
	Artikel 2 b andra stycket		Artikel 6.2
	Artikel 3.1		Artikel 5
	Artikel 3.2		Artikel 7.1
	Artikel 3.3		Artikel 8
	Artikel 3.4		Artikel 7.3
	Artikel 4.1 a och b	Artikel 10.1	Artikel 7.2
	Artikel 4.1 c	-	-
	Artikel 4.1 d	-	-
	Artikel 4.2 första stycket	Artikel 10.7	Artikel 48.1 a
	Artikel 4.2 andra stycket	-	-
	Artikel 4.2 tredje och fjärde styckena	Artikel 11.1 b	Artikel 48.1 b
	Artikel 5.1 första stycket		Artikel 9.7
	Artikel 5.1 andra stycket		-
	Artikel 5.1 tredje stycket a		Artikel 9.10, 9.12 och 9.13 samt artikel 11.9 and 11.10
	Artikel 5.1 tredje stycket b		Artiklarna 9.8 och 11.8
	Artikel 5.1 fjärde stycket a		Artikel 9.5 och 9.6 samt artikel 11.3
	Artikel 5.1 fjärde stycket b första meningen		Artikel 9.2 och 9.3
	Artikel 5.1 fjärde stycket b andra meningen		Artikel 9.11, 9.12, och 9.13 samt artikel 11.9, 11.10 och 11.11
	Artikel 5.1 femte stycket		Artikel 9.8 a

Artikel 5.2	Artikel 12.1 och 12.3
Artikel 5.3 första stycket	Artiklarna 9.8, 11.8 och 12.4
Artikel 5.3 andra stycket	-
Artikel 5.4	Artikel 15
Artiklarna 6–9	Artiklarna 2.2, 23 och 44
Artikel 10.1	Artikel 30
Artikel 10.2	Artiklarna 31 och 32
Artikel 11.1 första stycket	Artikel 26.3
Artikel 11.1 andra stycket	-
Artikel 11.1 tredje stycket	Artikel 26.10
Artikel 11.2	Artikel 26.5
Artikel 12.1 första och fjärde stycket	Artikel 26.1 och 26.2
Artikel 12.1 andra stycket	-
Artikel 12.1 tredje stycket	-
Artikel 12.2	Artikel 26.5 och 26.7
Artikel 12.3	Artikel 26.10
Artikel 12.4	Artikel 40.2 – 40.6
Artikel 13	Artikel 28
Artiklarna 14 och 15	Artikel 46
Artikel 16.1 första stycket	Artikel 33.1
Artikel 16.1 andra stycket	Artikel 33.2
Artikel 16.2	Artikel 33.3
Artikel 17	Artikel 43.2
Artikel 18.1 och 18.2	Artikel 23
Artikel 18.3	Artikel 43.1
Artikel 19.1	-
Artikel 19.2	Artikel 47
Artikel 20	-
Artikel 21	Artikel 52

Artiklarna 1 och 2	Bilaga I punkt 1 Bilaga I, punkterna 2 och 3 Bilaga III Bilaga IV		Artiklarna 9.8, 10.2 c, 11.8 och 12.4 Artikel 26 - Bilagan Artikel 6.1 första stycket och artikel 6.1 f i
Artiklarna 3–7		-	